PATVIRTINTA
Kupiškio rajono savivaldybės tarybos
2020 m. kovo 19 d. sprendimu Nr. TS-74

KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2020–2030 METŲ STRATEGINIS PLĖTROS PLANAS

Kupiškis, 2020

TURINYS

1. BENDROJI INFORMACIJA 4
2. EKONOMINĖS-SOCIALINĖS APLINKOS ANALIZĖ 8
2.1. Bendroji informaciją apie Kupiškio rajoną 8
2.2. Demografinė aplinka 9
2.2.1. Demografinė situacija 9
2.2.2. Užimtumas ir darbo rinka 13
2.3. Ekonominė aplinka 16
2.3.1. Ekonomika ir verslas 16
2.3.2. Žemės ūkis ir miškininkystė 21
2.3.3. Statyba ir gyvenamasis fondas 24
2.3.4. Turizmas, kultūros ir gamtos paveldas 28
2.4. Socialinė aplinka 37
2.4.1. Švietimas 37
2.4.2. Kultūra ir menas 45
2.4.3. Kūno kultūra ir sportas 49
2.4.4. Socialinė aplinka 53
2.4.5. Sveikatos priežiūra 57
2.4.6. Nevyriausybinės organizacijos, bendruomenės ir jaunimo politika 62
2.4.7. Viešasis saugumas ir viešoji tvarka 64
2.5. Aplinkos apsauga ir infrastruktūra 69
2.5.1. Aplinkos apsauga ir atliekų tvarkymas 69
2.5.2. Vandens tiekimo, buitinių ir paviršinių nuotekų surinkimo infrastruktūra 73
2.5.3. Energetinė infrastruktūra 74
2.5.4. Transporto ir susisiekimo infrastruktūra 75
2.5.5. Technologinė ir informacinė infrastruktūra 79
2.6. Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizė 81
3. KUPIŠKIO RAJONO PLĖTROS VIZIJA, PRIORITETAI, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI 90
3.1. I prioriteto pažangos vertinimas, jo tikslai ir uždaviniai 91
3.2. II prioriteto pažangos vertinimas, jo tikslai ir uždaviniai 95
3.3. III prioriteto pažangos vertinimas, jo tikslai ir uždaviniai 97
4. KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO SVARBIAUSIOS NUOSTATOS 100
5. KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO įgyvendinimo STEBĖSENOS sistema 102
priedai 103
1 priedas. Priemonių planas 103

2 priedas. Pagrindinių projektų sąrašas 123
3 priedas. Efekto (vizijos vertinimo) kriterijai 129
4 priedas. Rezultato (prioritetų/ tikslų vertinimo) kriterijai 130

I. BENDROJI INFORMACIJA

Strateginis planavimas savivaldybėje – procesas, kurio metu nustatomos veiklos kryptys ir būdai, kaip vykdyti savivaldybės misiją, pasiekti numatytus tikslus ir rezultatus, veiksmingai panaudojant finansinius, materialinius ir žmogiškuosius išteklius. Pagrindiniai strateginio planavimo dokumentai savivaldybėse yra:

- savivaldybės strateginis plėtros planas, kurį tvirtina savivaldybės taryba;
- savivaldybės atskiros ūkio šakos (sektoriaus) plėtros programa (–os), kurią (-ias) tvirtina savivaldybės taryba;
- savivaldybės strateginis veiklos planas, kurį tvirtina savivaldybės taryba;
- metiniai veiklos planai, kuriuos tvirtina arba savivaldybės administracijos direktorius, arba biudžetinės įstaigos vadovas.

Šiuo metu Kupiškio rajono savivaldybė (toliau – KRS) vadovaujasi Kupiškio rajono plėtros iki 2020 metų strateginiu planu[1]. Baigiantis esamo strateginio plėtros plano (toliau – SPP) įgyvendinimo laikotarpiui bei pasikeitus Kupiškio rajono savivaldybės ir visos Lietuvos vidaus ir išorės aplinkos situacijai, kilo poreikis parengti naują strateginį plėtros planą. Atsižvelgus į dabartines rajono vystymosi tendencijas, valstybinio lygmens ilgalaikio strateginio planavimo dokumentus bei ES struktūrinės paramos skirstymo laikotarpius, kai kurios Kupiškio rajono plėtros iki 2020 m. strateginiame plane numatytos priemonės tapo nebe tokios aktualios, be to, atsirado naujų poreikių ir galimybių. Atsižvelgdama į tai, Kupiškio rajono savivaldybės administracija (toliau – KRSA) inicijavo **Kupiškio rajono savivaldybės 2020–2030 metų strateginio plėtros plano** parengimą, kurios tikslas – parengti naują, 2020–2030 metų įgyvendinimo laikotarpio SPP, perkeliant į jį esamo strateginio plėtros plano neįgyvendintas, aktualias priemones ir papildant naujomis.

SPP yra kompleksinis teisinis strateginio planavimo dokumentas, kuriuo nustatoma bendroji KRS plėtros strategija: plėtros prioritetai, tikslai, uždaviniai, priemonės strategijai įgyvendinti bei įgyvendinimo etapai. SPP sudaro galimybes nustatyti dabartinę savivaldybės vietą ir reikšmę šalies ekonominiame bei socialiniame gyvenime, įvertinti nuolat kintančias plėtros tendencijas, išanalizuoti jų reikšmę savivaldybės politikai.

Kupiškio rajono savivaldybės 2020–2030 metų strateginis plėtros planas rengtas vadovaujantis:

- Strateginio planavimo metodika[2];
- Regionų plėtros planų rengimo metodika[3];
- Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijomis[4];
- Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“[5];
- 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programa[6];
- Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu[7];
- Panevėžio regiono 2014-2020 metų plėtros planu[8];
- Kupiškio rajono savivaldybės teritorijos bendruoju planu [9];
- Kupiškio rajono plėtros iki 2020 m. strateginiu planu;
- Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2015 m. birželio 26 d. sprendimu Nr. TS-207 „Dėl Strateginio planavimo Kupiškio rajono savivaldybėje organizavimo tvarkos aprašo tvirtinimo“ ;
- kitais dokumentais bei teisės aktais.

Kupiškio rajono savivaldybės 2020–2030 metų strateginis plėtros planas rengtas atsižvelgiant į penkis pagrindinius strateginio planavimo dokumentų rengimo principus[10]:

[1] Patvirtintas Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. kovo 31 d. nutarimu Nr. TS-69.
[2] Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. birželio 6 d. nutarimu Nr. 827 (nauja redakcija nuo 2010–09–01).
[3] Patvirtinta Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2011 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 1V–706 .
[4] Patvirtintos Lietuvos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 15 d. nutarimu Nr. 1435.
[5] Patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI–2015.
[6] Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482.
[7] Patvirtintas Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX–1154.
[8] Patvirtintas Panevėžio regiono plėtros tarybos 2015 m. spalio 15 d. sprendimu Nr. 51/4S-23.
[9] Patvirtintas Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2013 m. spalio 24 d. sprendimu Nr. TS-220.
[10] Pagal Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijas.

Kryptingumas

- SPP suformuluoti loginiais ryšiais susieti tikslai, uždaviniai bei planuojami pasiekti rezultatai.

Orientavimas į rezultatus

- SPP nustatant tikslus kartu suplanuoti ir siekiami rezultatai; siekiant užtikrinti, kad bus pasiekti planuoti rezultatai ir laiku priimti valdymo tobulinimo sprendimai, informacija apie veiklos rezultatus nuolat stebima, analizuojama ir vertinama.

Efektyvumas

- SPP nustatytų tikslų ir rezultatų siekiama mažiausiomis sąnaudomis, racionaliai paskirstant išteklius ir nuolat ieškant veiklos efektyvumo didinimo rezervų bei naujų veiklos tobulinimo būdų.

Atvirumas (partnerystė)

- Savivaldybės tikslai ir būdai, kaip jų pasiekti, nustatomi konsultuojantis su savivaldybės bendruomene; SPP ir jo įgyvendinimo ataskaitos – vieši dokumentai, skelbiami savivaldybės interneto svetainėje.

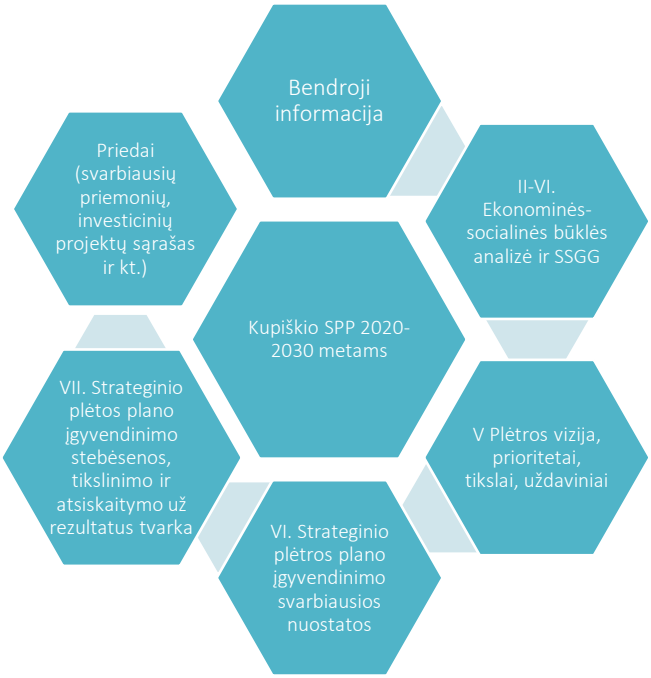
Bendrumas

- Siekiant kryptingos, palyginamos ir nuoseklios savivaldybių veiklos atliekant joms priskirtas funkcijas, savivaldybių plėtra bei veikla planuojama, įgyvendinama ir stebima vadovaujantis Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijų nuostatomis.

1.1. pav. Strateginio planavimo dokumentų rengimo principai

Šaltinis: Sudaryta autorių pagal Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijas

Kupiškio rajono savivaldybės 2020–2030 metų strateginio plėtros plano rengimo laikotarpis – 2019 m. rugpjūtis – 2020 m. vasaris. SPP struktūra pateikiama 1.2. paveiksle.

1.2. pav. Strateginio plėtros plano struktūra

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Strateginio planavimo savivaldybėse rekomendacijas

Bendrosios informacijos dalyje nurodomas SPP rengimo tikslas, struktūra, kas dalyvavo jį rengiant, pateikiama kita svarbi informacija.

Ekonominės ir socialinės būklės analizė apima savivaldybės vidaus ir išorės aplinkos analizę ir išvadas, kurios pagrindžia SPP prioritetų, tikslų ir uždavinių pasirinkimą. Analizės tikslas – visapusiškai įvertinti Kupiškio rajono savivaldybės valdymo srities plėtrai svarbiausius vidaus ir išorės veiksnius:

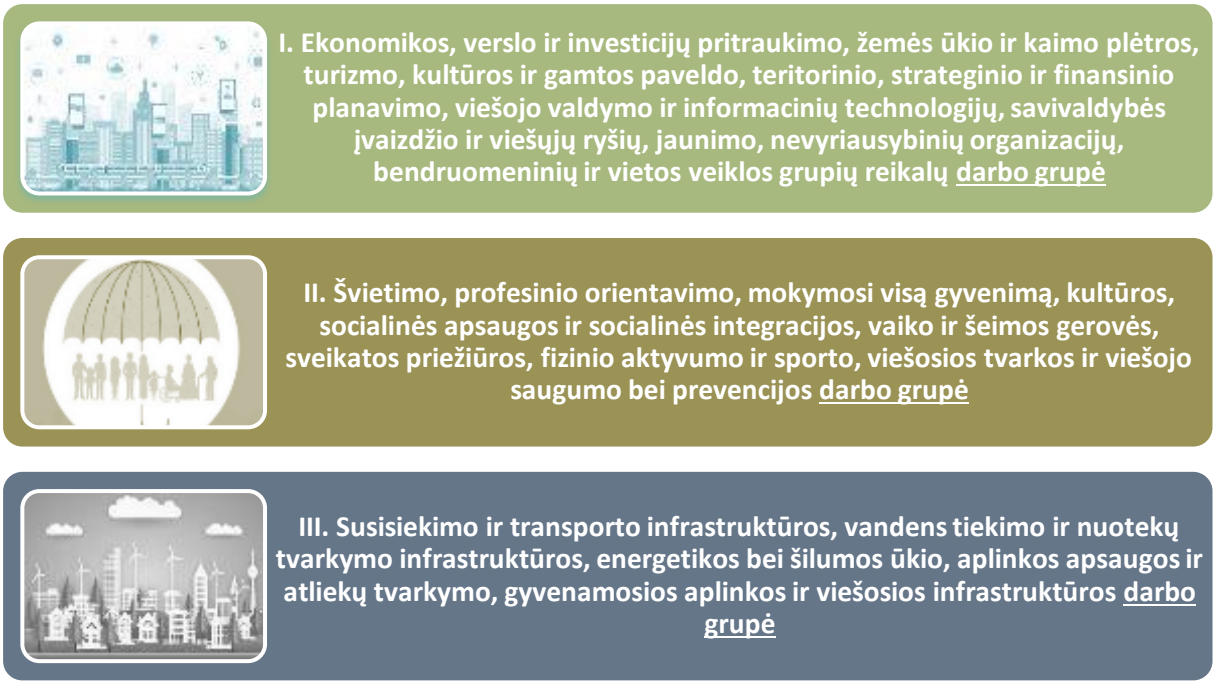
- bendroji informacija apie Kupiškio rajoną;
- demografinės aplinkos analizė (demografinė situacija, užimtumas ir darbo rinka);
- ekonominės aplinkos analizė (ekonomika ir verslas, žemės ūkis ir miškininkystė, statyba ir gyvenamasis fondas; turizmas, gamtos ir kultūros paveldas);

- socialinės aplinkos analizė (švietimas, sveikatos priežiūra, socialinė apsauga, kultūra ir menas, kūno kultūra ir sportas, NVO, bendruomenės ir jaunimo politika, viešasis saugumas);
- aplinkos apsaugos ir atliekų tvarkymo analizė;
- infrastruktūros analizė (transportas ir susisiekimas, inžinerinė ir energetinė infrastruktūra ir informacinė technologinė aplinka).

Siekiant įvertinti tam tikros srities vystymosi tendencijas rajone, ekonominės–socialinės būklės analizės dalyje atliktas rodiklių lyginamoji analizė. Aplinkos analizei pasirinktas analizės laikotarpis nuo 2013 m. iki 2018 m. imtinai (jei duomenų už 2018 m. dar nėra pateikta, analizuojamas 2013–2017 m. laikotarpis). Analizė vykdyta lyginant šalies, Panevėžio apskrities, Rokiškio rajono savivaldybės, Biržų rajono savivaldybės, Pasvalio rajono savivaldybės ir Panevėžio rajono savivaldybės duomenis su Kupiškio rajono savivaldybės (toliau – Kupiškio r. sav.) duomenimis.

Ekonominės ir socialinės būklės analizei taikytas dokumentinio tyrimo metodas, kuris apima oficialiai pasiekiamus antrinės informacijos šaltinius (pagrindinis – Lietuvos statistikos departamentas), standartizuotas išorines duomenų bazes (nacionalinės sveikatos rodiklių, švietimo rodiklių, aplinkos apsaugos rodiklių ir kt. duomenų bazes), įvairių registrų (kultūros paveldo objektų, saugomų teritorijų ir kt.) duomenis, informaciją, pateikiamą įvairiuose Kupiškio rajono savivaldybės dokumentuose, metinėse veiklos ataskaitose, Kupiškio rajono savivaldybės įstaigų ir įmonių metinėse veiklos ataskaitose ir kitą išorinę informaciją apie analizuojamus sektorius. Analizės išvadoms suformuluoti taikytas stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizės metodas.

Prieš pradedant formuluoti Kupiškio rajono plėtros viziją, prioritetus, tikslus, uždavinius bei priemones, buvo sudarytos trys teminės strateginio plėtros plano rengimo darbo grupės, kurios atitinka suformuluotus tris **Kupiškio rajono savivaldybės 2020–2030 metų strateginio plėtros plano** prioritetus (žr. 1.3. paveikslą).

1.3. pav. Kupiškio rajono savivaldybės 2020–2030 metų strateginio plėtros plano rengimo darbo grupės

Šaltinis: sudaryta autorių

Į darbo grupes buvo kviečiami Kupiškio rajono savivaldybės administracijos darbuotojai, Kupiškio rajono savivaldybės tarybos nariai, Kupiškio rajono savivaldybės įmonių ir įstaigų vadovai bei darbuotojai, socialinių–ekonominių partnerių atstovai. Projekto vykdytojas į strateginio plėtros plano rengimo procesą siekė įtraukti kuo daugiau suinteresuotų šalių, grupių ir įvairių sričių ekspertų, nes kiekvieno iš jų nuomonė yra labai svarbi formuojant savivaldybės viziją, strateginius plėtros prioritetus, strateginius tikslus,

uždavinius, priemones ir pagrindinius projektus. Visų darbo grupių bendras dalyvių skaičius siekė 57 dalyvius.

Strateginio plėtros plano įgyvendinimo svarbiausių nuostatų dalyje pateikiama prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių suvestinė, nurodomi pagrindiniai strateginiam plėtros planui įgyvendinti reikalingi lėšų šaltiniai, subjektai, kurių bendradarbiavimas būtinas užsibrėžtiems tikslams pasiekti ir uždaviniams įgyvendinti.

Strateginio plėtros plano įgyvendinimo priežiūros sistemos dalyje nurodomi pagrindiniai rodikliai (vertinimo kriterijai), kurių pagalba bus prižiūrimas strateginio plėtros plano kiekybinių ir kokybinių pokyčių stebėjimo bei vertinimo procesas.

Prieduose pateikiami priemonių planas, pagrindinių projektų sąrašas bei vertinimo kriterijai (rodikliai).

Kupiškio rajono savivaldybės 2020-2030 metų strateginis plėtros planas įgyvendinamas jame numatytas priemones, projektus perkeliant į KRS veiklos planus ir kiekvienų metų savivaldybės veiklos programas bei užtikrinant SPP įgyvendinimo kontrolę ir poveikio savivaldybės raidai vertinimą. Strateginis planavimas yra nuolatinis procesas, todėl siekiant užtikrinti plano aktualumą numatyta, kad keičiantis KRS aplinkai ir atsiradus naujiems poreikiams bei galimybėms, SPP bus peržiūrimas.

Kupiškio rajono savivaldybės 2020-2030 metų strateginis plėtros planas yra skirtas Kupiškio rajono savivaldybės politikams, Kupiškio rajono savivaldybės administracijai, KRS įstaigoms bei įmonėms, investuotojams, verslo, kultūros ir kaimo bendruomenėms, kitoms interesų grupėms, savivaldybės gyventojams ir svečiams.

2. EKONOMINĖS-SOCIALINĖS APLINKOS ANALIZĖ

2.1. BENDROJI INFORMACIJĄ APIE KUPIŠKIO RAJONĄ

Kupiškio rajono savivaldybės **geografinė padėtis** yra patogi, nes rajonas išsidėstęs šiaurės rytų Lietuvoje, Panevėžio apskrityje. Kupiškio rajonas šiaurėje ribojasi su Biržų rajonu, rytuose – su Rokiškio ir Utenos rajonais, pietuose – su Anykščių rajonu, vakaruose – su Panevėžio rajonu.

Pagal Lietuvos fizinį–geografinį suskirstymą rajono teritorija patenka į tris Pabaltijo žemumos srities fizinius–geografinius rajonus: šiaurės vakarų dalis yra Mūšos–Nemunėlio žemumos pakraštyje, pietvakarinė dalis driekiasi Nevėžio žemumos pakraštyje, o rytinė – Viešintų kalnagūbrio šiaurinėje dalyje.

Administracinis suskirstymas. Kupiškio rajono savivaldybė – administracinis teritorinis vienetas, priklausantis Panevėžio apskričiai.

Kupiškio rajonas suskirstytas į 6 seniūnijas: Alizavos, Kupiškio, Noriūnų, Subačiaus, Skapiškio, Šimonių. Seniūnijos yra teritoriniai KRS skyriai, kuriems vadovauja seniūnai. Iš seniūnijų aptarnaujamų teritorijų gyvenamųjų vietovių ar jų dalių yra sudaromos seniūnaitijos (iš viso yra 22 seniūnaitijos). Seniūnijų veiklą reglamentuoja KRSA direktoriaus patvirtinti seniūnijų veiklos nuostatai, o veikla finansuojama iš KRS biudžeto.

Kupiškio rajone yra 2 miestai – Kupiškis ir Subačius, 7 miesteliai – Alizava, Antašava, Palėvenė, Salamiestis, Skapiškis, Subačius ir Šimonys bei apie 400 kaimų.

Kupiškio rajono gyventojų tankumas siekia 17,6 asmenų/km², teritorijos plotas – 108,0 tūkst. ha.

Gyvenamųjų teritorijų plėtra. Vadovaujantis tiek KRS teritorijos bendruoju planu, tiek LR teritorijos bendruoju planu, didelė dalis Kupiškio rajono teritorijoje nustatytos šių funkcinių prioritetų urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos: didžiausią plotą urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų sudaro Kupiškio miestas ir jo plėtros teritorijos, mažesne apimtimi galėtų vystytis proteguotini ir vystytini centrai (Alizavos mstl., Antašavos mstl., Subačiaus m., Rudilių k., Šimonių mstl., Adomynės k., Skapiškio mstl., Salamiesčio k.). Urbanizuotų bei urbanizuojamų teritorijų plėtra vyks žemės ūkio naudmenų sąskaita.

Gamtinė aplinka.

- Miškais apaugę 29,7 proc. rajono teritorijos, tai yra mažiau nei vidutinis Lietuvos miškingumas (33,2 proc.).
- Pagrindiniai Kupiškio rajono miškai:
  - Bajorgiris – miškas Skapiškio seniūnijoje, Skapgirio masyvo dalis. Plotas – 309 ha;
  - Salamiesčio miškai – miškai šiaurės Lietuvoje, Kupiškio ir Biržų rajonuose. Priklauso Kupiškio (Alizavos girininkija) ir Biržų (Vabalninko girininkija) miškų urėdijoms. Masyvą sudaro ~10 miškų. Plotas – 46 km²;
  - Notigalės-Skapgirio miškai – 11 miškų masyvas, užimantis 42,3 km² plotą;
  - Subačiaus miškai – miškų masyvas šiaurės rytų Lietuvoje. Plotas – 23,2 km²;
  - Šepetos miškai – miškų masyvas šiaurės Lietuvoje. Plotas – 25 km²;
  - Šimonių giria – miškų masyvas Anykščių ir Kupiškio rajonuose. Plotas – 135 km².

- Didžioji Kupiškio rajono savivaldybės teritorijos dalis patenka į Vidurio Lietuvos hidrologinę sritį bei mažesnį jos vienetą – Mūšos-Nevėžio hidrologinį rajoną. Pagal upių baseinus, Kupiškio rajono savivaldybės teritorija patenka į Lielupės baseino Mūšos ir Nemunėlio pabaseinius bei Šventosios baseiną;
- Vandenys užima 2,5 proc. visos teritorijos ploto ir atsilieka nuo šalies rodiklio (4,1 proc.);
- Rajone gausu upių, didžiausia jų – Lėvuo. Taip pat nemažai tvenkinių. Kupiškio marios (Kupiškio tvenkinys arba Lėvens tvenkinys) – ketvirtas pagal dydį dirbtinis vandens telkinys Lietuvoje;
- Kupiškio rajone gana daug ežerų, kurie užima apie 24 km² plotą. Vyrauja maži iki 5 ha ploto ežerai.

- Žemės ūkio paskirties žemė sudaro daugiau kaip pusę rajono teritorijos (58 proc.), ir tai beveik atitiko šalies vidurkį.
- Laisvos valstybinės žemės plotai užima apie 590,0 km², o tai sudaro apie 5,5 proc. nuo bendro

rajono ploto

Pozicionavimas šalyje. Pagal Vilniaus politikos analizės instituto sudarytą Lietuvos savivaldybių indeksą Kupiškio rajono savivaldybė 2019 m. užėmė 8 vietą mažųjų šalies savivaldybių tarpe (iš 12-os savivaldybių) bei 45 vietą visų šalies savivaldybių tarpe (palyginti su 2019 m., per metus pakilo 4-iomis pozicijomis).

2.2. DEMOGRAFINĖ APLINKA

2.2.1. DEMOGRAFINĖ SITUACIJA

Gyventojų skaičius ir struktūra. Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento (toliau – LSD) duomenimis, 2018 m. pradžioje Kupiškio r. sav. gyventojų skaičius siekė 17 079 asmenis (7,8 proc. Panevėžio apskrities ir 0,6 proc. šalies gyventojų).

2013–2018 m. laikotarpiu, gyventojų skaičius Kupiškio r. sav. sumažėjo 12,0 proc. (nuo 19 425 gyventojų 2013 m. pradžioje iki 17 079 gyventojų 2018 m. pradžioje).

Šalyje ir Panevėžio apskrityje gyventojų skaičius 2013–2018 metų pradžios laikotarpiu mažėjo atitinkamai 5,5 ir 9,7 proc.

Nagrinėjamose savivaldybėse gyventojų skaičius taip pat mažėjo. Kupiškio r. sav. gyventojų skaičiaus mažėjimas buvo spartesnis nei Panevėžio rajone (-5,6 proc.) ir Rokiškio rajone (-11,9 proc.) ir toks pat kaip Biržų bei Pasvalio rajonuose, po -12,0 proc.

2.2.1.1. pav. Gyventojų skaičius 2013 m. ir 2018 m. (asm.) ir jo dinamika Kupiškio rajono savivaldybėje 2013–2018 m. (proc.)
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Miesto ir kaimo gyventojų santykis Kupiškio r. sav. yra 42:58, kai šalyje – 67:33, Panevėžio apskrityje – 60:40. Tai rodo, kad Kupiškio rajono savivaldybėje vyrauja kaimiškosios gyvenamosios teritorijos.

Labiausiai apgyvendintos Kupiškio r. sav. seniūnijos: Kupiškio, Subačiaus.

Kitose nagrinėtose savivaldybėse taip pat dominuoja kaimo gyvenamosios teritorijos. Biržų rajono savivaldybėje (toliau – Biržų r. sav.) kaimo gyvenamosiose vietovėse gyvena 52 proc. gyventojų, Panevėžio rajono savivaldybėje (toliau – Panevėžio r. sav.) – 96 proc., Pasvalio rajono savivaldybėje (toliau – Pasvalio r. sav.) – 68 proc., Rokiškio rajono savivaldybėje (toliau – Rokiškio r. sav.) – 53 proc.

Kupiškio rajonas – nėra tankiai apgyvendinta teritorija, nes jos gyventojų tankio rodiklis 2018 m. pabaigoje siekė 17,6 asm./km², ir šis rodiklis viršijo Panevėžio r. sav. rodiklį (17,2 proc.).

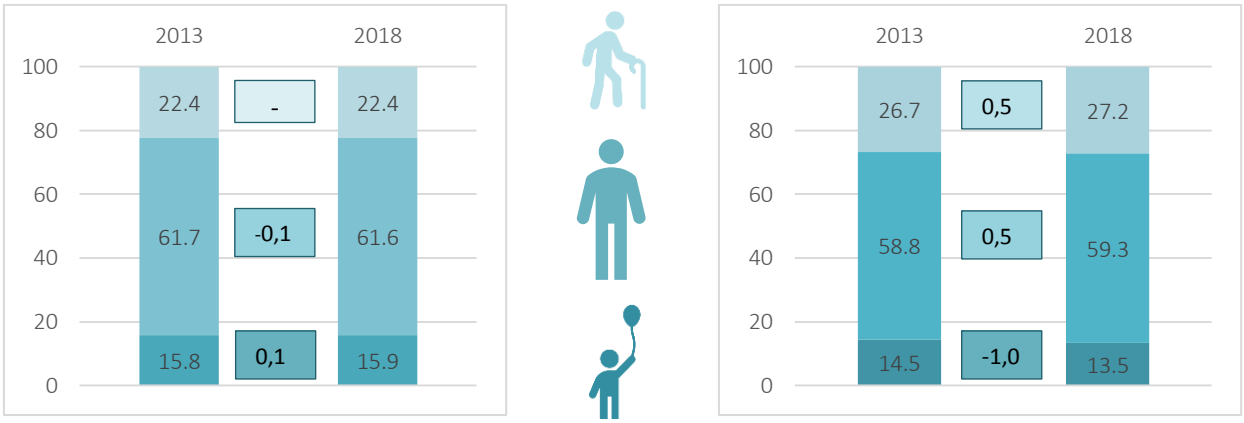
2013-2018 m. (vertinant metų pradžios duomenis) gyventojų sudėtis pagal lytį Kupiškio rajono savivaldybėje kito nežymiai. 2018 m. pabaigoje 54,1 proc. gyventojų sudarė moterys ir 45,9 proc. – vyrai arba 1 000-iui vyrų teko 1 177 moterys. Šis rodiklis buvo didesnis nei šalyje (kur 1 000-iui vyrų teko 1 157 moterys), bet nežymiai mažesnis nei Panevėžio apskrityje (kur 1 000-iui vyrų teko 1 179 moterys). Visose lyginamose savivaldybėse moterų dalis bendroje gyventojų struktūroje buvo didesnė.

Gyventojų sudėtis pagal amžių. 2018 m. pradžioje Kupiškio rajone gyveno 2 306 vaikai (0–15 metų amžiaus), tai buvo 13,3 proc. mažiau nei 2013 m. pradžioje. Šios amžiaus grupės gyventojai 2018 m. pradžioje sudarė 13,5 proc. visų rajono gyventojų. Šalyje bei apskrityje šios amžiaus grupės gyventojai sudarė didesnę dalį (atitinkamai 15,9 proc. ir 14,5 proc.). Prastesnį rodiklį lyginamų savivaldybių tarpe turėjo Rokiškio r. sav. (13,1 proc. 0-15 m. amžiaus gyventojų bendroje gyventojų struktūroje).

Kupiškio rajono savivaldybės darbingo amžiaus gyventojai 2018 m. pradžioje sudarė 59,3 proc. visų gyventojų, ir 2,3 proc. p. atsiliko nuo šalies bei 0,8 proc. p. nuo apskrities rodiklių. Prastesnį rodiklį

lyginamų savivaldybių tarpe turėjo Biržų r. sav. (58,2 proc. darbingo amžiaus gyventojų bendroje gyventojų struktūroje).

2018 m. pradžioje Kupiškio rajone gyveno 4 648 pensinio amžiaus gyventojai, kurių skaičius per šešerius metus sumažėjo 12,3 proc. Šalyje ir apskrityje pensinio amžiaus gyventojų dalis buvo mažesnė. Kupiškio r. sav. rodiklis (27,2 proc.) buvo geresnis už Biržų r. sav. rodiklį (28,1 proc. pensinio amžiaus gyventojų dalis bendroje gyventojų struktūroje) ir lygus Rokiškio r. sav. rodikliui.

2.2.1.2. pav. Gyventojų pagal amžiaus grupes LR ir Kupiškio r. sav. dalis 2013 m. ir 2018 m. pradžioje (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vadovaujantis statistiniais duomenimis, galima daryti prielaidą, kad Kupiškio rajono savivaldybė pasižymi mažesniu darbingo amžiaus gyventojų skaičiumi, o tuo pačiu ir aktyvios darbo jėgos trūkumu, nei vidutiniškai šalyje ir apskrityje. Situaciją blogina tai, kad Kupiškio r. sav. fiksuojama maža bei mažėjanti vaikų dalis.

Įtakos veiksniai. Gyventojų skaičiaus pokyčiams įtakos turi kelios priežastys: 1) visuomenės amžiaus pokyčiai; 2) natūrali gyventojų kaita (toliau – NGK); 3) gyventojų migracija.

Kupiškio rajono, kaip ir daugelyje šalies savivaldybių, pastebimos populiacijos senėjimo tendencijos. 2018 m. pradžioje medianinis (vidutinis) gyventojų amžius siekė 49 metus. Tai yra 5 metais daugiau nei vidutiniškai šalyje ir 1 metais daugiau nei vidutiniškai apskrityje. Nagrinėjamas rodiklis lyginamų savivaldybių tarpe buvo toks pat kaip ir Biržų rajone bei geresnis nei Rokiškio rajone (50 m.).

Kupiškio r. sav. demografinis senatvės koeficientas 2018 m. pradžioje siekė 192 (100 vaikų teko 192 šešiasdešimties metų ir vyresni asmenys), šalyje – 61 asmeniu, Panevėžio apskrityje – 23 asmenimis mažiau. Analizuojamas rodiklis buvo geresnis nei Biržų (201) ir Rokiškio (202) rajonuose.

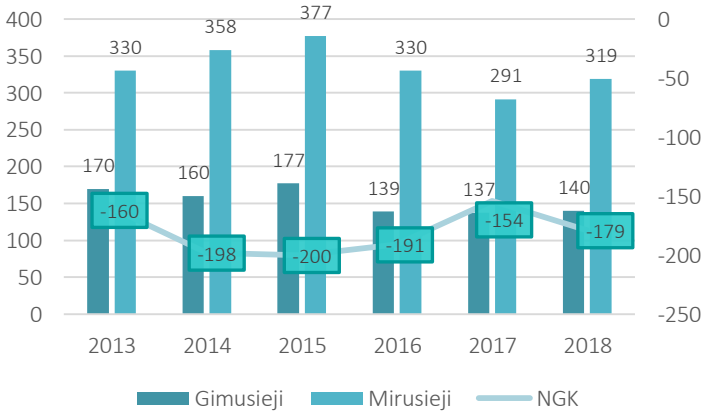
2013–2018 m. pradžios laikotarpiu šalyje, Panevėžio apskrityje ir nagrinėjamose savivaldybėse gyventojai senėjo. Tačiau Kupiškio rajono gyventojų senėjimo tendencijos buvo vienos sparčiausių lyginamų savivaldybių tarpe ir siekė 14,2 proc. Pažymėtina, kad 2018 m., palyginti su 2017 m., fiksuojamos rodiklio gerėjimo tendencijos. Spartesnis gyventojų senėjimo procesas fiksuojamas Pasvalio r. sav. (14,3 proc.).

Faktas, kad Kupiškio rajono savivaldybės gyventojai sensta sparčiau, o mažesnė nei šalyje ir apskrityje jaunų asmenų dalis bei nefiksuojamas jos augimas rodo Kupiškio rajono savivaldybė potencialių darbuotojų trūkumo ateityje problemą.

LSD duomenimis, 2018 m. Kupiškio rajono savivaldybėje užregistruota 140 naujagimių (4,5 proc. šalies ir 22,1 proc. apskrities naujagimių skaičiaus). 2013–2018 m. gimusiųjų skaičius mažėjo: fiksuojamas 17,6 proc. gimusiųjų skaičiaus sumažėjimas. Pagal šį rodiklį Kupiškio r. sav. atsiliko nuo šalies (-5,8 proc.), Panevėžio apskrities (-15,5 proc.), Panevėžio r. sav. (-10,5 proc.) ir Rokiškio r. sav. (-13,2 proc.) rodiklių.

Mirusiųjų skaičius Kupiškio rajono savivaldybėje per šešerius metus sumažėjo 3,3 proc. 2018 m. mirė 319 asmenų (0,8 proc. šalies ir 9,2 proc. Panevėžio apskrities mirusiųjų skaičiaus). 2013-2018 m. laikotarpiu

mirusiųjų skaičius Kupiškio r. sav. mažėjo sparčiau nei šalyje (-4,7 proc.) ir apskrityje (-3,4 proc.) bei pagal šį rodiklį lenkė Biržų (-7,5 proc.) ir Rokiškio r. sav. (-6,6 proc.) rodiklio mažėjimo tendencijas.

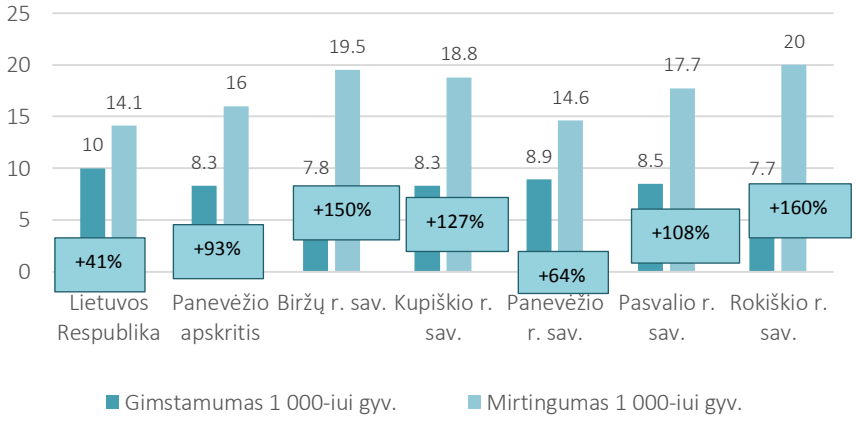

Gimusiųjų ir mirusiųjų skaičiaus pokyčiai turi įtakos natūraliai gyventojų kaitai[11], kuri šalyje, apskrityje ir visose nagrinėjamose savivaldybėse analizuojamu 2013–2018 m. laikotarpiu buvo neigiama. 2018 m., palyginti su 2013 m., NGK rodiklis pagerėjo šalyje ir Rokiškio r. sav. (atitinkamai 1,7 proc. ir 1,9 proc.), kai kitose teritorijose toliau blogėjo. Kupiškio r. sav. NGK rodiklis taip pat blogėjo.

2.2.1.3. pav. Gimusiųjų, mirusiųjų skaičius ir NGK Kupiškio rajono savivaldybėje 2013–2018 m. (asm.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Patikimesni rodikliai, vertinantys gyventojų skaičiaus kitimo tendencijas, yra gimusiųjų ir mirusiųjų asmenų skaičiaus pokyčiai 1 000-iui gyv.

2.2.1.4. pav. Gimstamumas ir mirtingumas 1 000-iui gyventojų 2018 m. (asm.) ir rodiklių pokytis (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Šalyje, Panevėžio apskrityje ir visose lygintose savivaldybėse mirtingumas 1 000-iui gyv. 2018 m. viršijo gimstamumą.

Kupiškio r. sav. 1 000-iui gyventojų gimė 8,3 asmenys (17,0 proc. mažiau nei šalyje ir tiek pat, kaip apskrityje), mirė – 18,8 asmenys (33,3 proc. daugiau nei šalyje ir 17,5 proc. daugiau nei apskrityje). Taigi, gyventojų prieaugio tendencija Kupiškio rajone yra neigiama. Tarp lygintų savivaldybių blogesnė situacija nei Kupiškio r. sav. fiksuojama Biržų ir Rokiškio r. sav., kur mirtingumas 1 000-iui gyventojų gimstamumą viršija 11,7 ir 12,3 asmenimis.

Lietuvos statistikos departamente skiriama tarptautinė ir vidaus migracija. Tarptautinę migraciją apibūdina emigracija[12] ir imigracija[13], o vidaus migraciją – atvykusieji ir išvykusieji (vidaus migrantai).

Atvykstančiųjų ir imigrantų skaičius visose nagrinėjamose teritorijose augo. 2013–2018 m. laikotarpiu į Kupiškio r. sav. atvykstančiųjų ir imigrantų skaičius buvo mažiausias (12,7 proc.) ir atsiliko nuo šalies bei apskrities vidurkių (atitinkamai 32,6 proc. ir 16,4 proc.). Kupiškio r. sav. pastarųjų 6 metų laikotarpiu sparčiau augo imigrantų (užsienio migrantų) skaičius, nei atvykusiųjų iš kitų šalies rajonų (vidaus migrantų) skaičius.

[11] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *natūrali gyventojų kaita* – gyvų gimusių kūdikių ir mirusių asmenų skaičiaus skirtumas.
[12] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *emigracija* – išvykimas į kitą valstybę, ketinant apsigyventi naujoje gyvenamojoje vietoje nuolat arba ne trumpiau kaip 12 mėnesių.
[13] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *imigracija* – atvykimas į šalį, ketinant apsigyventi naujoje gyvenamojoje vietoje nuolat arba ne trumpiau kaip 12 mėnesių.

2.2.1.1. lentelė. Atvykusieji ir imigrantai, 2013-2018 m.

Teritorija/ Metai	2013	2018	Pokytis, proc.
Lietuvos Respublika	79254	105090	32,6
Panevėžio apskritis	5449	6343	16,4
Biržų r. sav.	534	677	26,8
Kupiškio r. sav.	501	565	12,7
Atvykusieji	*422*	*429*	*1,7*
Imigrantai	*79*	*136*	*72,2*
Panevėžio r. sav.	1122	1495	33,2
Pasvalio r. sav.	499	730	46,3
Rokiškio r. sav.	794	908	14,4

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2.2.1.2. lentelėje pateikti duomenys reprezentuoja išvykusiųjų ir emigrantų srautus. Pažymėtina, kad visų nagrinėtų teritorijų išvykusiųjų ir emigrantų skaičius augo. Kupiškio r. sav. išvykusiųjų ir emigrantų srautų augimas 2013-2018 m. laikotarpiu buvo mažiausias iš visų vertintų teritorijų. Analizuojant vidinės ir tarptautinės migracijos tendencijas, matyti, kad didesnė dalis Kupiškio r. sav. gyventojų išvyksta į kitus šalies rajonus (vidiniai migrantai).

2.2.1.2. lentelė. Išvykusieji ir emigrantai, 2013-2018 m.

Teritorija/ Metai	2013	2018	Pokytis, proc.
Lietuvos Respublika	96061	108382	12,8
Panevėžio apskritis	7573	8780	15,9
Biržų r. sav.	815	1008	23,7
Kupiškio r. sav.	683	727	6,4
Išvykusieji	*525*	*553*	*5,3*
Emigrantai	*158*	*174*	*10,1*
Panevėžio r. sav.	1329	1580	18,9
Pasvalio r. sav.	911	1104	21,2
Rokiškio r. sav.	1114	1293	16,1

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2013–2018 m. laikotarpiu migracijos saldo buvo neigiamas visose lygintose savivaldybėse. Šalyje fiksuojamas rodiklio mažėjimas, kai Panevėžio apskrityje rodiklis didėjo. Kupiškio r. sav. per pastaruosius 6 metus rodiklis sumažėjo daugiau 11,0 proc. Diferencijuojant vidinę ir tarptautinę migraciją, pastebima, kad vidinės migracijos saldo rodiklis Kupiškio r. sav. augo, kai tarptautinės – mažėjo.

2.2.1.3. lentelė. Migracijos saldo, 2013-2018 m.

Teritorija/ Metai	2013	2018	Pokytis, proc.
Lietuvos Respublika	-16807	-3292	-80,4
Panevėžio apskritis	-2124	-2437	14,7
Biržų r. sav.	-281	-331	17,8
Kupiškio r. sav.	-182	-162	-11,0
Vidinė	*-103*	*-124*	*20,4*
Tarptautinė	*-79*	*-38*	*-51,9*
Panevėžio r. sav.	-207	-85	-58,9
Pasvalio r. sav.	-412	-374	-9,2
Rokiškio r. sav.	-320	-385	20,3

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Galima teigti, kad pagrindiniai, įtakos Kupiškio rajono savivaldybės demografinės situacijos blogėjimui turintys veiksniai yra sparčiai augantis demografinės senatvės koeficientas, neigiama ir blogėjanti natūrali gyventojų kaita bei vis dar neigiamas migracijos saldo rodiklis.

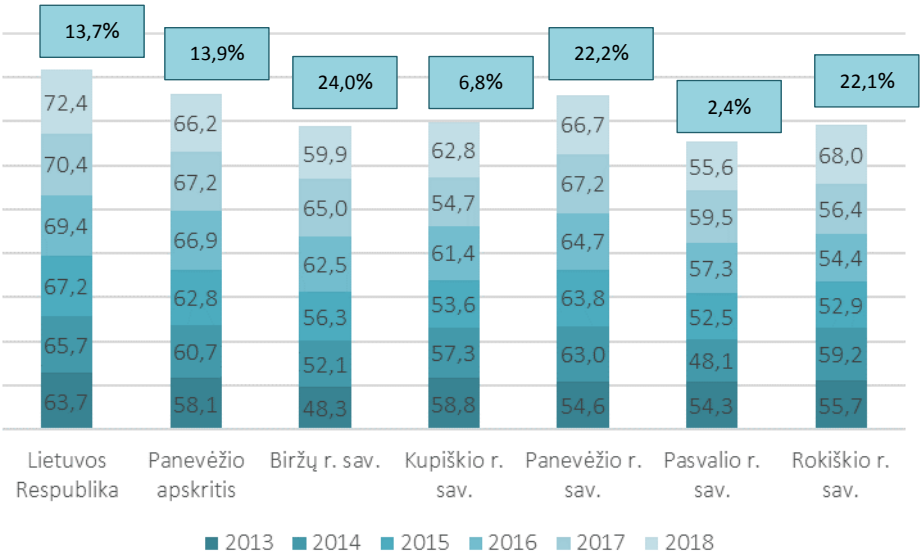
DEMOGRAFINĖS SITUACIJOS APIBENDRINIMAS

	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
 Gyventojų skaičiaus pokytis 2013-2018 m. (proc.)	-12,0 %	-5,5 %	-9,7 %
 Darbingo amžiaus gyventojų dalis 2018 m. (proc.)	59,3	61,6	60,1
 Medianinis (vidutinis) gyventojų amžius 2018 m. (m.)	49	44	48
 NGK pokytis 2013-2018 m. (proc.)	11,9	-1,7	13,9
 Migracijos saldo pokytis 2013-2018 m. (proc.)	-21,7	-80,4	14,7

2.2.2. UŽIMTUMAS IR DARBO RINKA

Užimtumas. Vertinant lyginamas teritorijas, 15–64 metų amžiaus gyventojų užimtumo lygis[14] 2013–2018 metų laikotarpiu Kupiškio r. sav. buvo nepastovus, tačiau 2018 m. didžiausias (62,8 proc.). Nepaisant to, 2018 m. Kupiškio rajono gyventojų užimtumo lygis atsiliko nuo šalies ir apskrities vidurkių (atitinkamai 72,4 proc. ir 66,2 proc.). Tarp lygintų savivaldybių rodiklio augimas 2013-2018 m. laikotarpiu buvo vienas mažiausių, tačiau pats rodiklis užėmė pakankamai aukštas pozicijas (aukštesnį užimtumo lygio rodiklį turėjo Panevėžio r. sav. ir Rokiškio r. sav.).

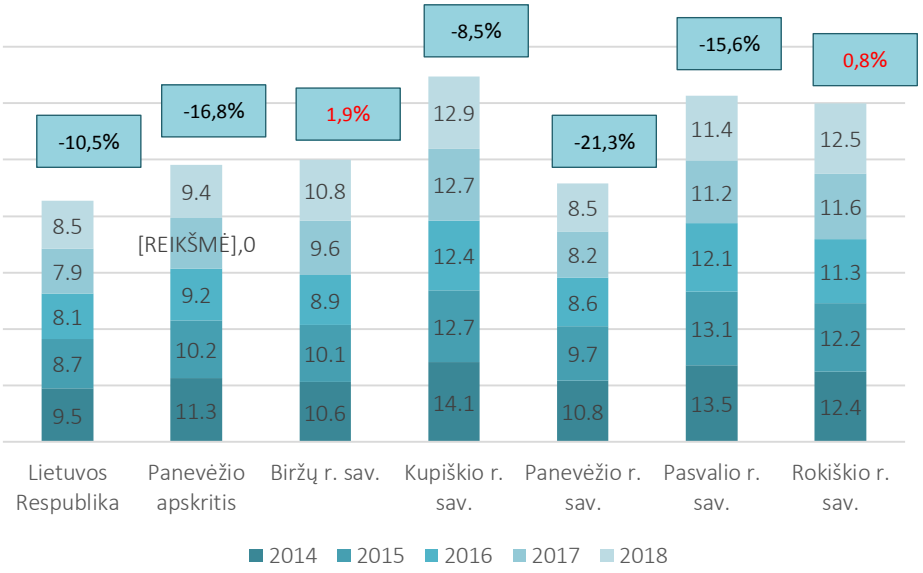
[14] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *užimtumo lygis* – rodiklis, išreiškiamas pasirinktos amžiaus grupės užimtų gyventojų ir to paties amžiaus visų gyventojų santykiu.

2.2.2.1. pav. Užimtumo lygis ir jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Nedarbo lygis 2013–2018 m. mažėjo beveik visose nagrinėjamose teritorijose, išskyrus Biržų ir Rokiškio r. sav. 2018 m. Kupiškio r. sav. nedarbo lygis buvos didžiausias lygintų teritorijų tarpe, viršijo šalies (8,5 proc.) ir apskrities (9,4 proc.) rodiklius. Bendrąja tendencija, 2018 m. palyginti su 2013 m., nedarbo lygis Kupiškio r. sav. sumažėjo.

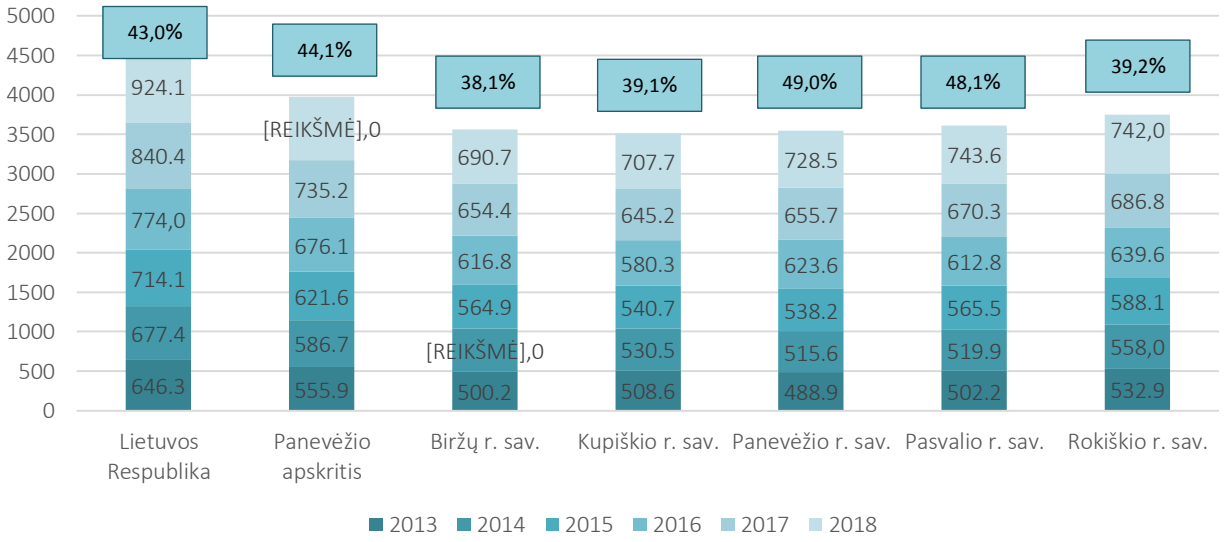

2.2.2.2. pav. Nedarbo lygis ir jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (DU) bruto[15] nei vienoje iš nagrinėtų savivaldybių 2013–2018 m. nesiekė šalies ir apskrities vidurkių. 2018 m. didžiausi atlyginimai buvo mokami Pasvalio, mažiausi – Biržų r. sav. Kupiškio r. sav. vidutinis DU 2018 m. siekė 707,7 Eur ir 23,4 proc. atsiliko nuo šalies (924,1 Eur) bei 11,6 proc. – nuo Panevėžio apskrities (801,0 Eur) vidurkių.

[15] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *užimtumo lygis* – Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *bruto darbo užmokestis* – atlyginimas pinigais, apimantis tiesiogiai darbdavio darbuotojui mokamą pagrindinį darbo užmokestį ir papildomą darbo uždarbį, įskaitant darbuotojo mokamas valstybinio socialinio draudimo įmokas ir gyventojų pajamų mokestį. Neįskaitoma materialinė, laikinojo nedarbingumo pašalpa, mokama neatsižvelgiant į finansavimo šaltinį, kompensacija už nepanaudotas kasmetines atostogas, išeitinė išmoka ir pan.

2.2.2.3. pav. Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (Eur) ir jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

UŽIMTUMO IR DARBO RINKOS APIBENDRINIMAS

	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
Užimtumo lygis 2018 m. (proc.)	62,8	72,4	66,2
Nedarbo lygis 2018 m. (proc.)	12,9	8,5	9,4
Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (bruto) 2018 m. (Eur)	707,7	924,1	801,0

2.3. EKONOMINĖ APLINKA

2.3.1. EKONOMIKA IR VERSLAS

Pagrindinių makroekonominių šalies rodiklių projekcijos. LR finansų ministerijos 2019 m. kovo mėn. paskelbtame ekonominės raidos scenarijuje 2019–2022 metams numatoma, kad Lietuvos bendrasis vidaus produktas[16] (toliau – BVP) vidutiniu laikotarpiu gali augti vidutiniškai 2,3 proc. per metus. Trumpuoju laikotarpiu (2019 m.) BVP augimas gali siekti 2,6 proc. Infliacijos augimas ilguoju laikotarpiu mažės, o trumpuoju – išliks pastovus. Darbo užmokesčiui augant sparčiau nei infliacijai, namų ūkių vartojimas išliks gana didelis ir reikšmingai prisidės prie BVP augimo. Prie ekonomikos augimo prisidės ir didėsiantis investicijų lygis šalyje, kurį vidutiniu laikotarpiu skatins palankios bankų kreditavimo sąlygos, alternatyvūs finansavimo šaltiniai.

Siekdamas konkurencingumo augančios darbo jėgos kainos sąlygomis, verslas turės didinti darbo našumą, efektyviai naudoti gamybos priemones ir darbo jėgos išteklius, investuoti į plėtrą (inovacijoms ir žmogiškųjų išteklių kvalifikacijai kelti). Numatoma, jog vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis šalyje 2020 m. padidės 6,4 proc., 2021 m. – 5,8 proc., 2022 m. – 5,5 proc. Darbo užmokestis sparčiausiai augs privačiame sektoriuje, ypač ten, kur didelė darbo jėgos paklausa ir kur darbo užmokestis išlieka mažiausias. Atsižvelgiant į tai, augantis darbo užmokestis atspindi stiprėjančias derybines darbuotojų galias ir darbo užmokesčio suvienodėjimą link darbo užmokesčio dydžio bendroje ES darbo rinkoje.

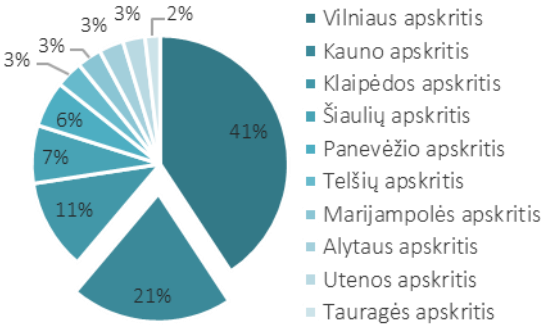
Nuo 2017 metų spalio metinė infliacija Lietuvoje mažėjo. Metinė infliacija ypač sumažėjo 2018 metų kovą išnykus prieš metus padidintų akcizų tarifų alkoholiniams gėrimams poveikiui. Sąlygas infliacijai mažėti sudaro palankesnės maisto žaliavų kainos, kurios sumažino pieno produktų, vaisių, daržovių kainas, stabilios neenerginių pramoninių prekių kainos. Vartojimo prekių ir paslaugų kainų augimą šiemet skatins brangesnė nafta ir išliekantis (nors ir silpnesnis) paslaugų kainų kilimas.

2.3.1.1. lentelė. Pagrindiniai šalies makroekonominiai rodikliai

Makroekonominiai rodikliai / Metai	2018 m.	Projekcija 2019 m. kovas			
		2019 m.	2020 m.	2021 m.	2022 m.
BVP palyginamosiomis kainomis pokytis, proc.	3,4	2,6	3,4	2,6	3,4
Infliacijos pokytis, proc.	2,5	2,2	2,5	2,2	2,5
Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, EUR	921,4	995,5	921,4	995,5	921,4
Vidutinis metinis nedarbo lygis, proc.	6,2	5,9	6,2	5,9	6,2

Šaltinis: LR Finansų ministerija

Ekonomikos išsivystymo lygį ir augimą nusako bendrasis vidaus produktas. Lietuvos statistikos departamente BVP rodiklis pateikiamas apskričių lygmeniu. Per 2017 m. (2018 m. duomenys Lietuvos statistikos departamente apskričių lygiu analizės rengimo metu dar nebuvo teikiami) Panevėžio apskritis sukūrė 2 451,4 mln. Eur bendrojo vidaus produkto, tai sudarė 5,8 proc. šalyje sukurto BVP. Pagal šį rodiklį Panevėžio apskritis atsiliko nuo Vilniaus, Kauno, Klaipėdos ir Šiaulių apskričių. Per penkerius metus Panevėžio apskrityje sukurto BVP apimtys išaugo 15,9 proc. BVP 2013–2017 m. augo visose šalies apskrityse.

2.3.1.1. pav. BVP (to meto kainomis) struktūra šalies apskrityse 2017 m. (proc.)

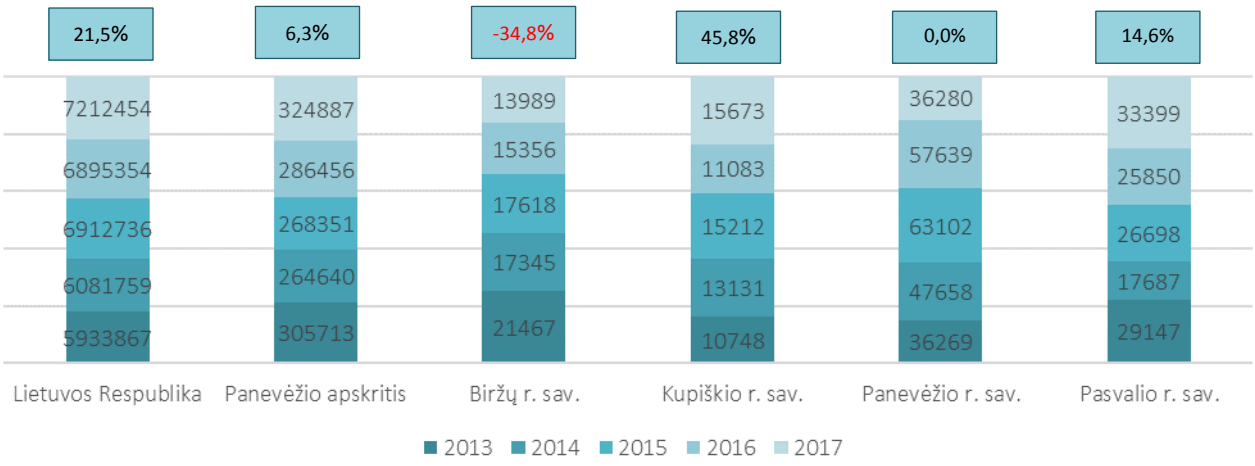
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

[16] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *bendrasis vidaus produktas* – galutinė šalyje per tam tikrą laikotarpį sukurtų prekių ir paslaugų vertė. BVP yra vienas iš pagrindinių rodiklių, apibūdinančių šalies ekonomikos išsivystymo lygį.

2017 m. BVP, tenkantis vienam gyventojui, Panevėžio apskrityje (11,0 tūkst. Eur) sudarė 74,1 proc. šalies vidurkio (14,9 tūkst. Eur).

Investicijos į materialųjį turtą ir jo išlaikymą yra viena pagrindinių vietos ūkio raidos prielaidų.

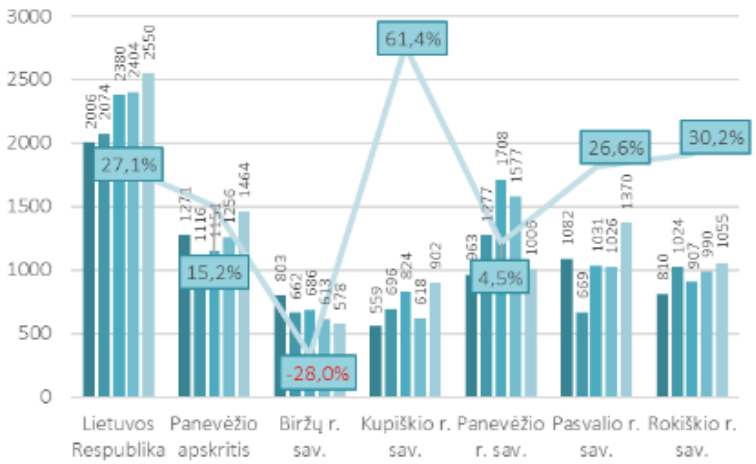
2017 m. išankstiniais duomenimis (analizės rengimo metu naujesnių duomenų nebuvo), Kupiškio r. sav. materialinių investicijų[17] (toliau – MI) apimtys siekė 0,2 proc. šalies ir 4,8 proc. Panevėžio apskrities rodiklių (2017 m. patikslinti duomenys Lietuvos statistikos departamente administracinių teritorijų lygiu analizės rengimo metu dar nebuvo teikiami). Tarp lyginamų savivaldybių Kupiškio r. sav. MI viršijo tik Biržų r. sav. rodiklį. Nepaisant to, 2013-2017 m. MI augimas Kupiškio r. sav. buvo sparčiausias, palyginti su kitomis teritorijomis (2 kartus sparčiau nei šalyje ir 7,5 karto sparčiau nei Panevėžio apskrityje). MI augimas nagrinėjamu laikotarpiu buvo pakankamai nuoseklus, išskyrus 2016 m., kai MI apimtys šiek tiek sumažėjo. Šias tendencijas iš dalies lėmė vangus pasiruošimas 2014–2020 m. ES finansiniam periodui ir nepalanki investicijoms mokestinė aplinka.

2.3.1.2. pav. MI (Eur) ir jų dinamika 2013–2017 m. (proc.)
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Kupiškio rajono MI, tenkančios vienam gyventojui, 2017 m. siekė 902 Eur ir atsiliko nuo šalies (2 550 Eur) bei Panevėžio apskrities (1 464 Eur) rodiklių, o tarp lyginamų savivaldybių – viršijo Biržų r. sav. rodiklį, siekiantį 578 Eur/ vienam gyventojui.

MI, tenkančios vienam gyventojui, 2013-2017 m. laikotarpiu augo visose lyginamose teritorijose, išskyrus Biržų r. sav., kur rodiklis sumažėjo. Kupiškio r. sav. rodiklis analizuojamu laikotarpiu augo sparčiausiai – 61,4 proc., kai šalyje – 27,1 proc., Panevėžio apskrityje – 15,2 proc.

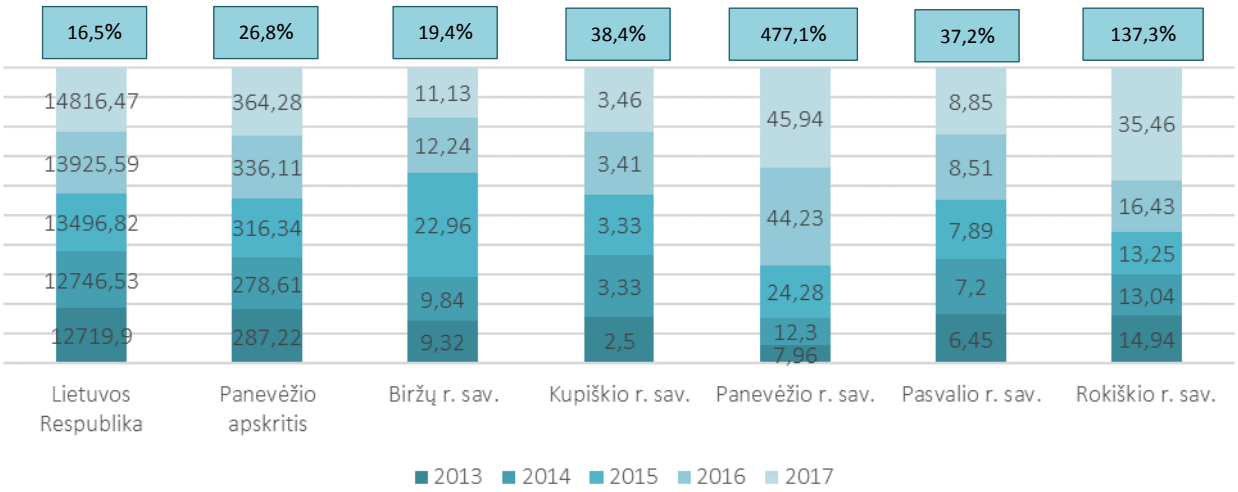

2.3.1.3. pav. MI, tenkančios vienam gyventojui (Eur), ir jų dinamika 2013–2017 m. (proc.)
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

[17] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *materialinės investicijos* (*MI*) – tai investicijos ilgalaikiam materialiajam turtui įsigyti, sukurti ir esamam materialiajam turtui atnaujinti (jo vertei padidinti). Įskaitomos finansinės (išperkamosios) nuomos būdu įsigytas ilgalaikis materialusis turtas.

Tiesioginės užsienio investicijos[18] (toliau – TUI) – ekonominio konkurencingumo rodiklis, kuris suteikia galimybes lengviau pasiekti naujas rinkas, didina vietinės ekonomikos integraciją, skatina tarptautinės vertės kūrimą.

Analizuojamu laikotarpiu Kupiškio rajono TUI apimtys buvo mažiausios iš lygintų savivaldybių, tačiau jų augimas buvo spartesnis nei šalyje (16,5 proc.), Biržų r. sav. (19,4 proc.), Pasvalio r. sav.(37,2 proc.) ir siekė 38,4 proc.

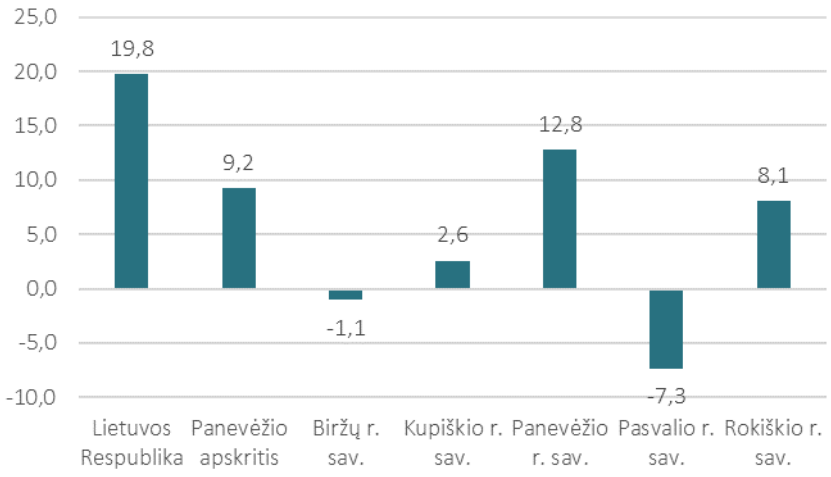

2.3.1.4. pav. TUI (Eur) ir jų dinamika 2013–2017 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

TUI, tenkančios vienam gyventojui, Kupiškio r. sav. lyginamu laikotarpiu buvo mažiausios, tačiau jų augimas buvo spartesnis nei šalyje, apskrityje, Biržų ir Pasvalio r. sav.

Verslo situaciją savivaldybėje apibūdina veikiančių ūkio subjektų skaičius, jų pasiskirstymas pagal įmonių dydį, ekonominės veiklos rūšis ir kt. 2018 m. Kupiškio r. sav. veikė 317 ūkio subjektų. Tai sudarė 5,0 proc. apskrities rodiklio bei atsiliko nuo visų lyginamų teritorijų.

2.3.1.5. pav. Veikiančių ūkio subjektų skaičiaus dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Tačiau kitaip nei Biržų ar Pasvalio r. sav., Kupiškio r. sav. rodiklis 2013–2018 m. (vertinant metų pradžios duomenis), augo (2,6 proc.), nors ir lėčiau nei šalyje (19,8 proc.) bei Panevėžio apskrityje (9,2 proc.).

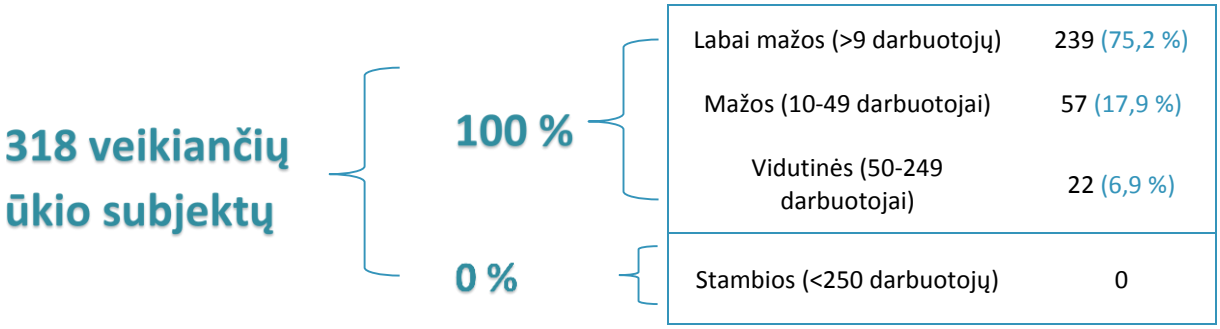
Kupiškio r. sav., kaip ir šalyje dominuoja smulkusis ir vidutinis verslas[19] (toliau – SVV), kuris yra vienas svarbiausių šalies ekonomikos augimo veiksnių. SVV sektoriuje Lietuvoje dirba didžioji dalis gyventojų. SVV reikšmingai veikia vietos ekonominę būklę,

[18] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *tiesioginė užsienio investicija* (*TUI*) – tokia investicija, kurios pagrindu susiformuoja ilgalaikiai ekonominiai finansiniai santykiai ir interesai tarp tiesioginio užsienio investuotojo ir tiesioginio investavimo įmonės.

[19] Pagal Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatymą, *smulkusis ir vidutinis verslas (SVV)* – tai ekonominė veikla, kurią vykdo *labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės*. *Labai maža įmonė* yra įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 10 darbuotojų ir kurios finansiniai

skatina inovacijas, tačiau kartu yra itin jautrus aplinkos pokyčiams. 2018 m. SVV įmonės Kupiškio rajone sudarė 100,0 proc. (šalyje – 99,6 proc.) visų veikiančių įmonių. Taigi 2018 m. Kupiškio rajone nebuvo didelių, labai didelių įmonių ir korporacijų. Kitose nagrinėjamose teritorijose SVV dalis bendroje įmonių struktūroje svyravo nuo 99,4 proc. (Biržų r. sav.) iki 99,8 proc. (Rokiškio r. sav.).

Absoliuti dauguma Kupiškio r. sav. veikiančių ūkio subjektų yra labai mažos įmonės (iki 9 darbuotojų), jos sudaro 75,2 proc. visų Kupiškio r. sav. veikiančių ūkio subjektų (2018 m. duomenys). Mažų įmonių (nuo 10 iki 49 darbuotojų) rajone yra 17,9 proc., o vidutinių įmonių (nuo 50 iki 249 darbuotojų) – 6,9 proc.

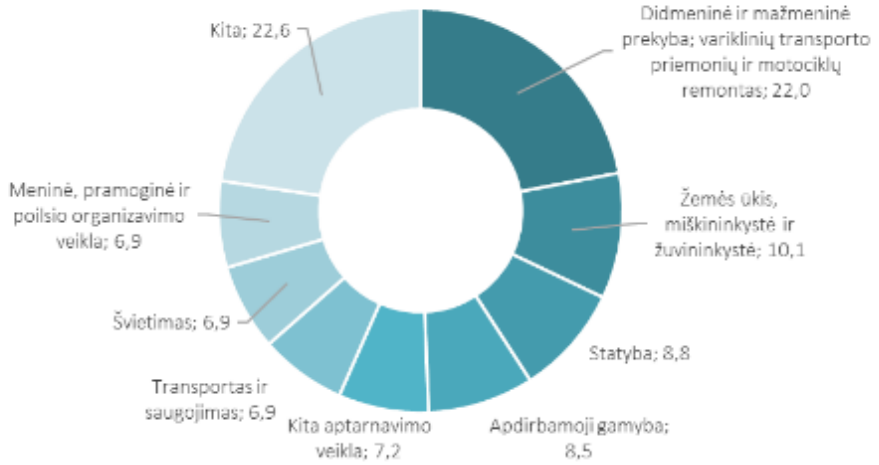
2.3.1.6. pav. Veikiančių ūkio subjektų skaičius (vnt.) ir pasiskirstymas pagal dydį Kupiškio r. sav. 2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Stambiausios ir žinomiausios Kupiškio rajono įmonės:

- UAB „Durpeta“ - viena seniausių šiuo metu veikiančių durpių gavybos bei perdirbimo bendrovių Lietuvoje (2019 m. birželio mėn. duomenimis – 172 darbuotojai);
- UAB „Slavita“ - baldų pramonės įmonė Lietuvoje, besispecializuojanti minkštų baldų rėmų gamyboje (2019 m. birželio mėn. duomenimis – 167 darbuotojai).

Kupiškio r. sav., kaip ir šalyje, 2018 m. daugiausiai veikiančių ūkio subjektų pagal ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių (EVRK) buvo sukoncentruota didmeninės ir mažmeninės prekybos bei variklinių transporto ir motociklų remonto veiklose.

2.3.1.7. pav. Veikiančių ūkio subjektų pasiskirstymas pagal EVRK Kupiškio r. sav. 2018 m. (proc.)

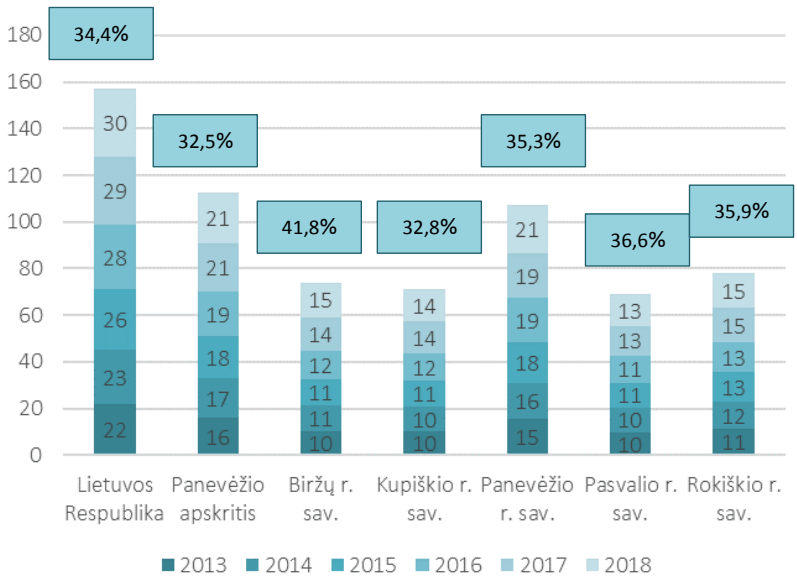
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 2 mln. EUR; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 2 mln. EUR. *Maža įmonė* yra įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 50 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 10 mln. EUR; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 10 mln. EUR. *Vidutinė įmonė* yra įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 250 darbuotojų ir kurios finansiniai duomenys atitinka bent vieną iš šių sąlygų: 1) įmonės metinės pajamos neviršija 50 mln. EUR; 2) įmonės balanse nurodyto turto vertė neviršija 43 mln. EUR (II skyrius, 3 straipsnis).

Kitaip nei šalyje, kas dešimtas ūkio subjektas veikė žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės sektoriuje. Kupiškio r. sav. profesinėje, mokslinėje ir techninėje srityje veikė 4,4 proc. ūkio subjektų, kai šalyje – 10,5 proc.

Verslumo lygis yra vienas svarbiausių vietos ekonomikos konkurencingumo ir stabilumo veiksnių, parodantis verslo aplinkos patrauklumą.

2018 m. Kupiškio r. sav. verslumo lygis (14 mažų ir vidutinių įmonių, tenkančių 1 000-iui gyventojų) buvo didesnis nei Pasvalio r. sav. (13) ir daugiau dvigubai atsiliko nuo šalies (30) bei trečdaliu – nuo apskrities (21) rodiklių.

2.3.1.8. pav. Verslumo lygis (SVV įmonių sk./1 000-iui gyv.) ir jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

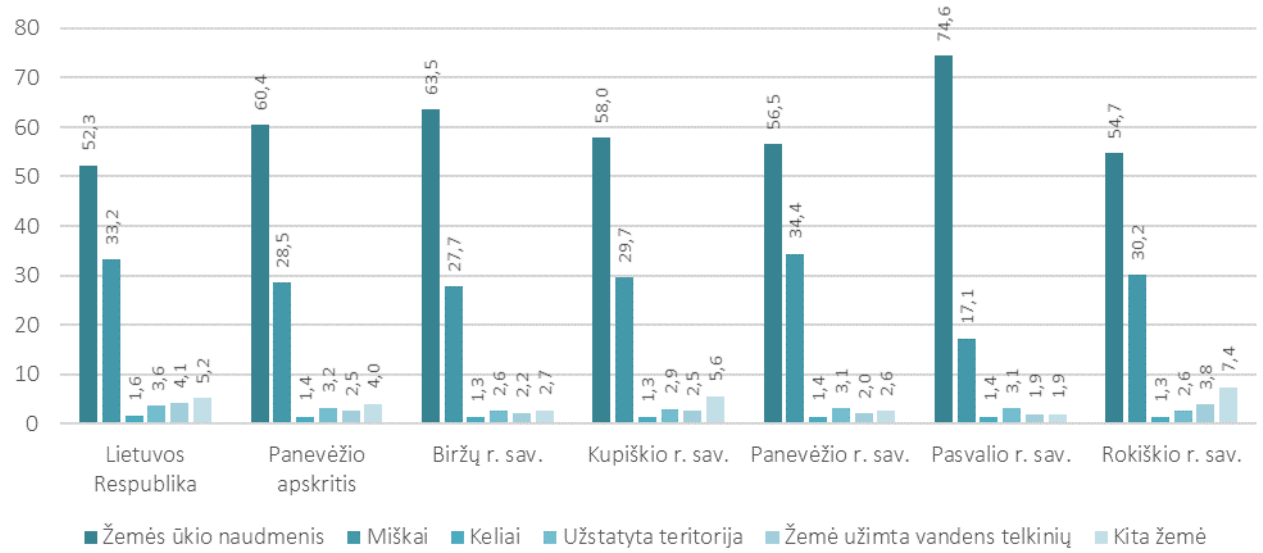
2013–2018 m. laikotarpiu verslumo lygis Kupiškio r. sav. augo vidutiniu tempu – 32,8 proc.

EKONOMIKOS IR VERSLO APIBENDRINIMAS

	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
MI tenkančios 1-am gyventojui 2013-2017 m. (Eur)	902	2 550	1 464
TUI pokytis 2013-2017 m. (proc.)	2,6	8,5	9,4
SVV dalis bendroje įmonių struktūroje 2018 m. (proc.)	100,0	99,6	99,6
Dominuojantys ūkio subjektai pagal EVRK 2018 m.	1. Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas; 2. Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė; 3. Statyba	1. Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas; 2. Kita aptarnavimo veikla; 3.Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	1. Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas; 2. Kita aptarnavimo veikla; 3. Apdirbamoji gamyba
Verslumo lygis (SVV įmonių sk./1 000-iui gyv.) 2018 m.	14	30	21

2.3.2. ŽEMĖS ŪKIS IR MIŠKININKYSTĖ

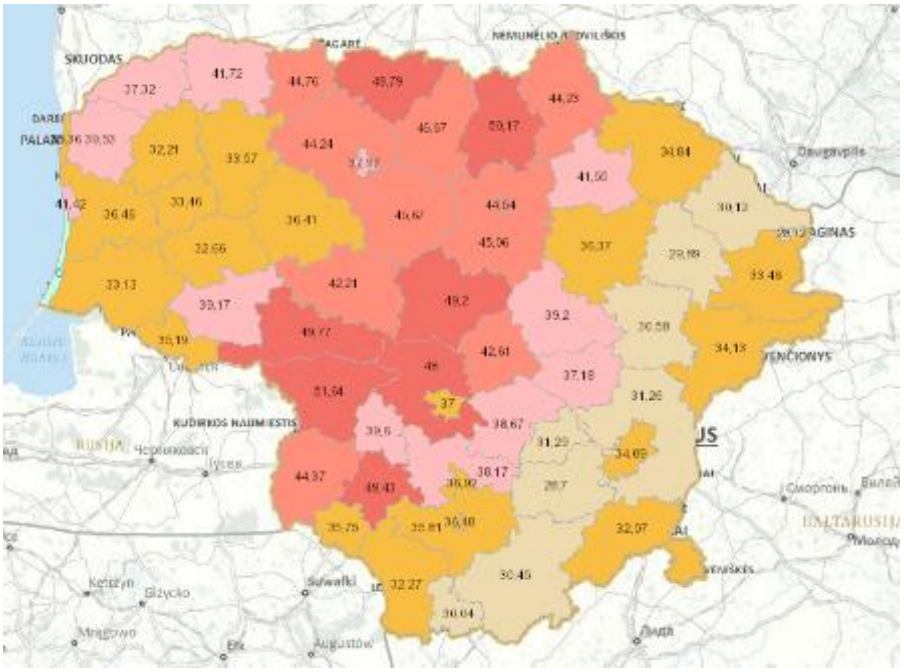
Žemės fondas. Vadovaujantis Nacionalinės žemės tarnybos prie LR žemės ūkio ministerijos duomenimis, 2018 m. pradžioje žemės ūkio naudmenos[20] Kupiškio rajono savivaldybėje sudarė 58,0 proc. viso žemės ploto ir buvo mažesnės nei vidutiniškai Panevėžio apskrityje (60,4 proc.), bet didesnės nei vidutiniškai šalyje (52,3 proc.).

2.3.2.1. pav. Žemės fondo sudėtis 2018 m. pradžioje (proc.)
Šaltinis: Nacionalinė žemės tarnyba prie LR žemės ūkio ministerijos

Didžiąją žemės ūkio naudmenų dalį Kupiškio rajono savivaldybėje sudarė ariama žemė (92,8 proc.) ir pagal šį rodiklį viršijo šalies (89,2 proc.) bei Panevėžio apskrities (92,7 proc.) rodiklius. Šie duomenys rodo, jog sąlygos verstis žemės ūkiu Kupiškio rajono savivaldybėje yra itin palankios.

Žemės ūkis. Kupiškio r. sav. žemės priskiriamos III dirvožemių grupei – vyrauja vidutiniškos ūkinės vertės (37,0-42,0 balai) dirvožemiai. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. liepos 31 d. įsakymu Nr. 3D-359 „Dėl žemės našumo vertinimo atnaujinimo“, atliktas žemės našumo vertinimo atnaujinimas ir parengtas žemės našumo žemėlapis, pagal kurį Kupiškio r. sav. žemės našumo balas siekia 41,55 ir tarp nagrinėjamų savivaldybių yra vienas mažiausių, tačiau aukštesnis už vidutinį Lietuvos žemės našumo balą (39,8).

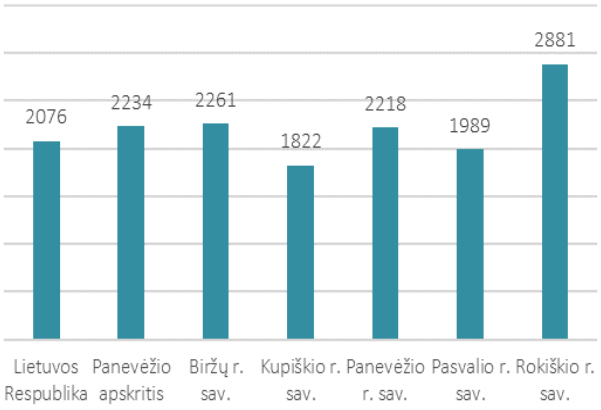
2.3.2.2. pav. Žemės našumo žemėlapis 2018 m.
Šaltinis: www.geoportal.lt

Vadovaujantis 2018 m.

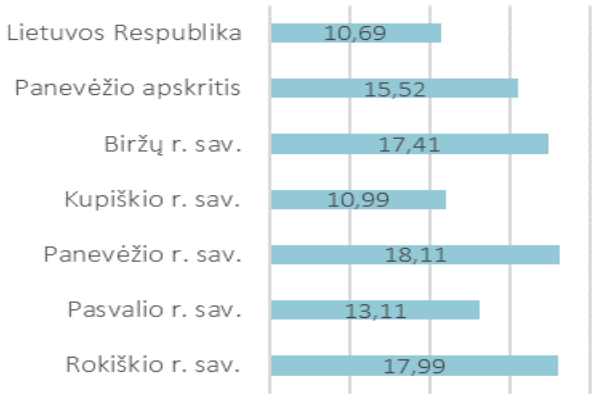
[20] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *žemės ūkio naudmenos* – tai dirbamosios žemės plotas, kurį sudaro ariamoji žemė (įskaitant šiltnamių plotą), kultūrinės ir natūralios ganyklos, pievos, daugiamečių augalų plotai ir daržai, skirti naudoti asmeniškai.

lapkričio 1 d. Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro duomenimis, Kupiškio r. sav. buvo 1 822 ūkio vienetai ir šis rodiklį tarp lyginamų teritorijų buvo mažiausias.

Vidutinis vieno ūkio dydis, Kupiškio r. sav. (10,99 ha) buvo mažiausias tarp lyginamų savivaldybių, atsiliko nuo Panevėžio apskrities vidurkio (15,52 ha), bet viršijo šalies vidurkį (10,69 ha).

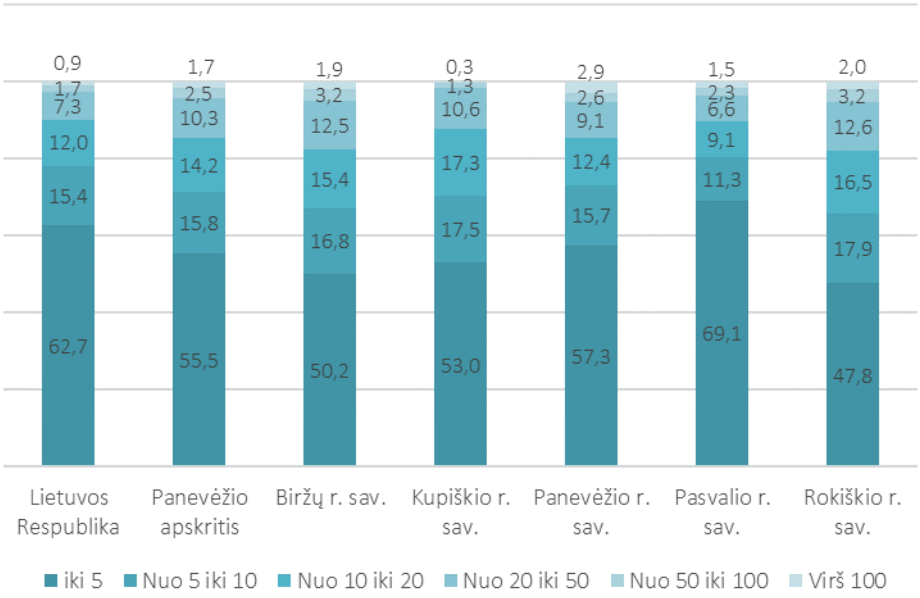

2.3.2.3. pav. Žemės ūkių skaičius 2018 m. (vnt.)
Šaltinis: Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras

2.3.2.4. pav. Vidutinis ūkio dydis 2018 m. (ha)
Šaltinis: Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras

Kupiškio r. sav. dominuoja smulkūs ūkiai (iki 5 ha), jie sudaro 53 proc. visų ūkių, kai vidutiniškai šalyje – 62,7 proc. Kupiškio r. sav. 2018 m. buvo 6 ūkiai arba 0,3 proc. visų ūkių, kurių plotas viršijo 100 ha. Tarp lyginamų teritorijų Kupiškio r. sav. išsiskiria didesne 5-10 ha ir 10-20 ha ūkių dalimi bendroje struktūroje.

2.3.2.5. pav. Ūkių pasiskirstymas pagal dydį 2018 m. (proc.)
Šaltinis: Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras

Bendrosios žemės ūkio produkcijos[21], kurią sudaro augalininkystės bei gyvulininkystės produkcija, apimtys 2013–2017 m. (2018 m. duomenys Lietuvos statistikos departamente administracinių teritorijų lygiu analizės rengimo metu dar nebuvo teikiami) Kupiškio r. sav. sumažėjo 6,8 proc., Rokiškio r. sav. – 12,8 proc., kitose savivaldybėse – nežymiai augo. Šalies rodiklis lyginamu laikotarpiu, nors ne taip ženkliai, bet taip pat mažėjo (-0,6 proc.).

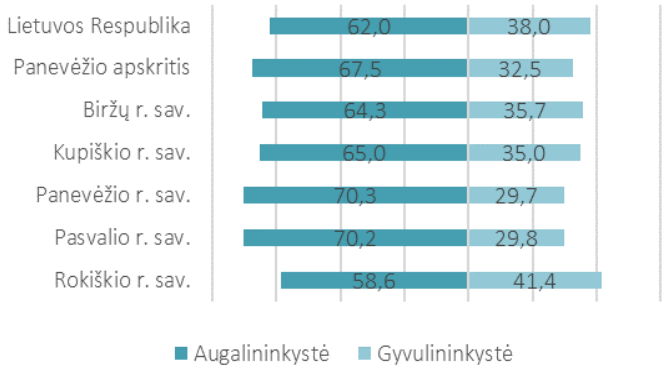
[21] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *bendrąją žemės ūkio produkciją* sudaro kalendoriniais metais gautas žemės ūkio augalų derlius, daugiamečių sodinių, gyvulių ir paukščių išauginimo ir gyvulininkystės produkcija to meto kainomis. Žemės ūkio produkcijos vertės pokyčiai apskaičiuojami vadovaujantis produkcijos įvertinimu ankstesnių ir dabartiniu laikotarpiu analizuojamų metų gamintojų kainomis.

Bendrąja apimtimi iš lygintų savivaldybių žemės ūkio produkcijos daugiausiai pagaminama Panevėžio r. sav. (už beveik 124 mln. Eur), Pasvalio r. sav. (už beveik 111 mln. Eur), kai Kupiškio r. sav. – už beveik 37 mln. Eur, kas sudarė 1,5 proc. šalies ir 9,8 proc. Panevėžio apskrities bendrosios žemės ūkio produkcijos.

Kupiškio r. sav. labiau nei šalyje plėtojama augalininkystės produkcija (65,0 proc. bendrosios žemės ūkio produkcijos).

Augalininkystės apimtys Kupiškio r. sav. 2013-2017 m. laikotarpiu nežymiai augo (2,1 proc.) ir pagal šį rodiklį atsiliko nuo šalies (3,9 proc.) ir apskrities (12,9 proc.) vidurkių. Lyginant su kitomis savivaldybėmis, Kupiškio r. sav. augalininkystės produkcijos apimtys augo lėčiausiai, tačiau pokytis buvo teigiamas.

Tuo pačiu laikotarpiu gyvulininkystės produkcijos apimtys mažėjo tiek Kupiškio r. sav., tiek Panevėžio apskrityje, tiek šalyje. Pažymėtina, kad Kupiškio r. sav. rodiklio mažėjimas (-19,9 proc.) buvo spartesnis nei šalyje (-7,0 proc.) ir apskrityje (-17,9 proc.).

2.3.2.6. pav. Bendroji žemės ūkio produkcija pagal rūšį 2017 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Kupiškio r. sav., vadovaujantis Ekologinių ūkių žemėlapiu[22], 2018 m. pabaigoje buvo 30 ekologinių ūkių[23]. Pažymėtina, kad ekologinių ūkių žemėlapyje atvaizduoti tik Lietuvos ekologiniai ūkiai, kurie turi išduotą VšĮ „Ekoagros“ sertifikatą.

Vertinant lyginamas savivaldybes, Kupiškio r. sav. rodiklis yra didesnis už Panevėžio r. sav. rodiklį (12 ekologinių ūkių), tačiau atsiliko nuo kitų savivaldybių rodiklių. Didžiausiu ekologinių ūkių skaičiumi išsiskyrė Biržų r. sav. (144 ekologiniai ūkiai).

2.3.2.7. pav. Kupiškio r. sav. ekologinių ūkių žemėlapis

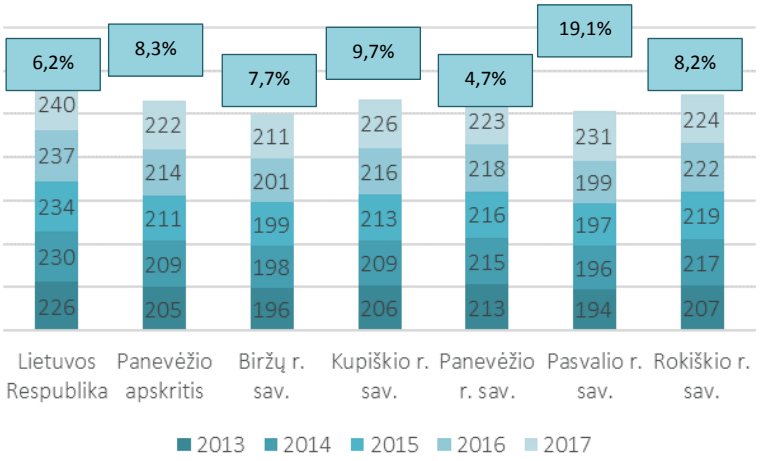
Šaltinis: http://www.vartotojai.lt/tausojantismaistas

[22] http://www.vartotojai.lt/tausojantismaistas

[23] Vadovaujantis www.visalietuva.lt, *ekologinis ūkininkavimas* – tai žemdirbystės sritis, teikianti vartotojui ypač šviežią, labai skanų bei natūralų maistą, kuris yra pagamintas nepažeidžiant natūralaus gamtos raidos ciklo. Ekologinis ūkis išaugina ekologiškus produktus – aukštos kokybės maistą, pagamintą darant mažiausią poveikį aplinkai.

Miškininkystė. 2017 m. (2018 m. duomenys Lietuvos statistikos departamente administracinių teritorijų lygiu analizės rengimo metu dar nebuvo teikiami) Kupiškio r. sav. medynų produktyvumas buvo didesnis nei Panevėžio apskrityje (222 m³/ha), Biržų r. sav. (211 m³/ha), Panevėžio r. sav. (223 m³/ha), Rokiškio r. sav. (224 m³/ha) ir siekė 226 m³/ha.

2013-2017 m. laikotarpiu medynų produktyvumas Kupiškio r. sav. augo beveik dešimtadaliu ir viršijo šalies bei Panevėžio apskrities rodiklio dinamiką (atitinkamai 6,2 proc. ir 8,3 proc.). Didžiausiu tempu augo medynų produktyvumas Pasvalio r. sav. – beveik penktadaliu.

2.3.2.8. pav. Medynų produktyvumas (m³/ha) ir jo dinamika 2013–2017 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

ŽEMĖS ŪKIO IR MIŠKININKYSTĖS APIBENDRINIMAS

	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
Žemės ūkio naudmenų dalis 2018 m. (proc.)	58,0	52,3	60,4
Žemės našumo balas 2018 m.	41,55	39,80	43,40
Vidutinis ūkio dydis 2018 m. (ha)	10,99	10,69	15,52
Ekologinių ūkių skaičius 2018 m. (vnt.)	30	44 (vidurkis)	54 (vidurkis)
Medynų produktyvumas 2017 m. (m³/ha)	226	240	222

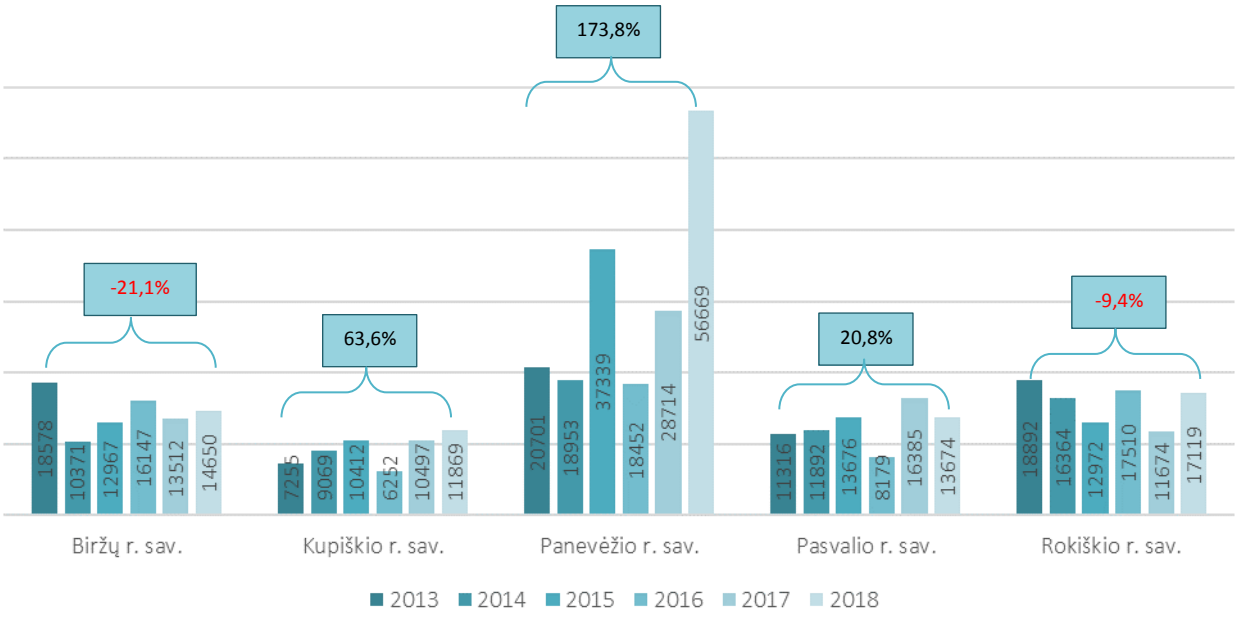
2.3.3. STATYBA IR GYVENAMASIS FONDAS

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 m. Kupiškio r. sav. veikė 28 statybos įmonės, tai buvo 7 įmonėmis daugiau nei Biržų r. sav. ir 9 įmonėmis daugiau nei Pasvalio r. sav.

Analizuojant statybos įmonių skaičiaus dinamiką 2013-2018 m., didžiausias augimas užfiksuotas Rokiškio r. sav. (100,0 proc.), Panevėžio r. sav. (73,8 proc.). Kupiškio r. sav. nagrinėjamu laikotarpiu statybos įmonių skaičius išaugo beveik dvigubai (47,4 proc.) ir šis augimas buvo spartesnis nei vidutiniškai šalyje (33,3 proc.) ir Panevėžio apskrityje (35,0 proc.).

Statybos darbų apimtys 2013-2018 m. laikotarpiu augo tik trijose lyginamose savivaldybėse: Panevėžio r. sav. (173,8 proc.), Kupiškio r. sav. (63,6 proc.) ir Pasvalio r. sav. (20,8 proc.). Kupiškio r. sav. statybos darbų apimtys augo sparčiau nei vidutiniškai šalyje (42,2 proc.) ir apskrityje (46,6 proc.).

Šalyje bei apskrityje statybos darbų apimtys augo 2013–2015 m. ir 2016–2018 m. Tai labiausiai susiję su ES paramos finansavimo periodų vykdomų investicinių projektų įgyvendinimu (2014 m. baigėsi 2007–2013 m. laikotarpio ES projektų įgyvendinimo laikotarpis, o 2014–2020 m. laikotarpio ES projektų įgyvendinimo laikotarpis dar nebuvo prasidėjęs). Kupiškio r. sav. statybos darbų apimčių augimo tendencijos buvo artimos šalies ir apskrities tendencijoms: per šešerius metus augimas buvo gana tolygus, išskyrus nedidelį rodiklio sumažėjimą 2016 m. Tai reiškia, kad Kupiškio rajono statybos apimtys dalinai priklauso nuo ES paramos injekcijų.

2.3.3.1. Statybos darbų apimtys (mln. Eur.) ir jų dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

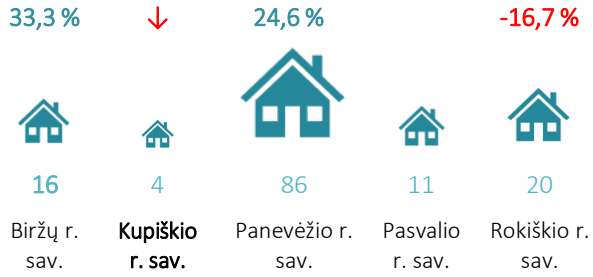
Kupiškio r. sav. statybos darbų augimas buvo vienas didžiausių iš analizuotų savivaldybių, ir 2018 m. viršijo beveik visų lyginamų savivaldybių rodiklius (išskyrus Panevėžio r. sav., kurioje statybos apimčių augimas glaudžiai susijęs su greta esančia Panevėžio miesto savivaldybe ir iš miesto į priemiestį besikeliančius gyventojus). 2018 m. Kupiškio r. sav. statybos darbų apimtys sudarė 6,2 proc. apskrities statybos darbų apimčių.

Atsižvelgiant į statinių klasifikatorių pagal tipą, visi pastatyti pastatai pagal pagrindinę paskirtį skirstomi į gyvenamuosius ir negyvenamuosius pastatus[24]. Pastatams statyti visuomet reikia gauti statybą leidžiantį dokumentą[25].

↑ -33,3 % ↑ 0 % ↓ ↑ -44,4 % -33,3 % ↑ -50,0 %

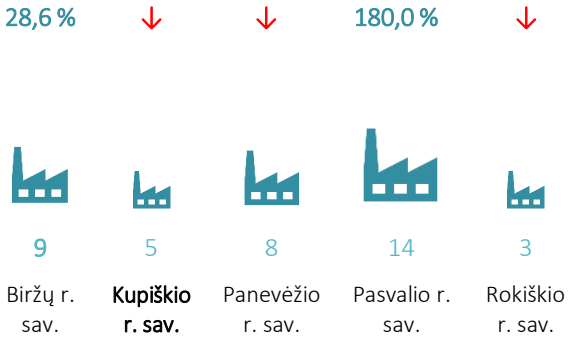
[24] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *gyvenamosios paskirties pastatu* laikomas pastatas, skirtas gyventi įvairių socialinių grupių asmenims (bendrabutis, šeimos namai, vaikų namai, globos namai, nakvynės namai ir pan.). *Negyvenamasis pastatas* – tai pastatas, kurio paskirtis nėra gyvenamoji.

[25] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *statybą leidžiantis dokumentas* – tai leidimas statyti naują (naujus) statinį (statinius), statinio projektas, kuriam raštu pritarė įgaliotas (įgalioti) savivaldybės valstybės tarnautojas (tarnautojai), rašytinis (rašytiniai) žemės sklypo ar gretimų žemės sklypų savininko (savininkų) ar valdytojo (valdytojų) sutikimas (sutikimai) dėl statybos.

2.3.3.2. pav. Baigtų statyti naujų gyvenamųjų pastatų skaičius 2018 m. (vnt.) ir jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

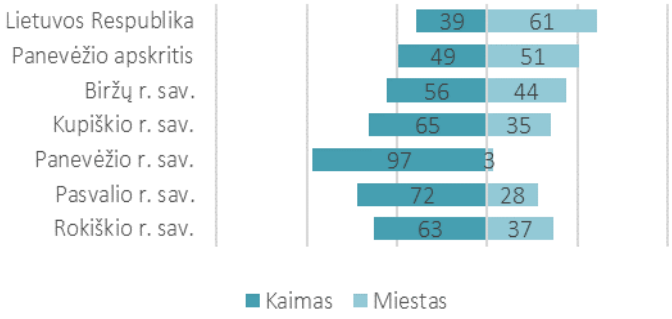
2.3.3.3. pav. Baigtų statyti naujų negyvenamųjų pastatų skaičius 2018 m. (vnt.) ir jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Daugiausiai gyvenamųjų pastatų 2018 m. buvo pastatyta Panevėžio r. sav. (86 pastatai), kas tiesiogiai siejasi su greta esančia Panevėžio m. sav. ir iš miesto į priemiestį besikeliančiais gyventojais. Tuo tarpu Kupiškio r. sav. gyvenamųjų namų statybos nebuvo tokios aktyvios ir per tą patį laikotarpį buvo pastatyti 4 gyvenamieji namai – mažiausiai tarp lyginamų savivaldybių. Gyvenamųjų pastatų statybos apimčių dinamika 2013–2018 m. laikotarpiu rodo, kad Kupiškio r. sav. ir Rokiškio ir sav. rodiklis mažėjo, atitinkamai 33,3 proc. ir 16,7, proc. kai kitose vertintose savivaldybėse, šalyje (85,6 proc.) ir apskrityje (27,9 proc.) augo.

Daugiausiai negyvenamųjų pastatų 2018 m. pastatyta Pasvalio r. sav. (14 pastatų), čia negyvenamųjų pastatų statybos apimtys 2013-2018 m. laikotarpiu taip pat augo labiausiai (180,0 proc.). Kupiškio r. sav. negyvenamųjų pastatų statybos tendencijos artimos gyvenamųjų pastatų statybos tendencijoms: 2018 m. pastatytų pastatų skaičius buvo vienas mažiausių tarp lyginamų savivaldybių (5 pastatai), o jų statybos apimtys 2013–2018 m. viršijo tik vieną savivaldybę (Rokiškio r. sav.) ir sumenko 44,4 proc.

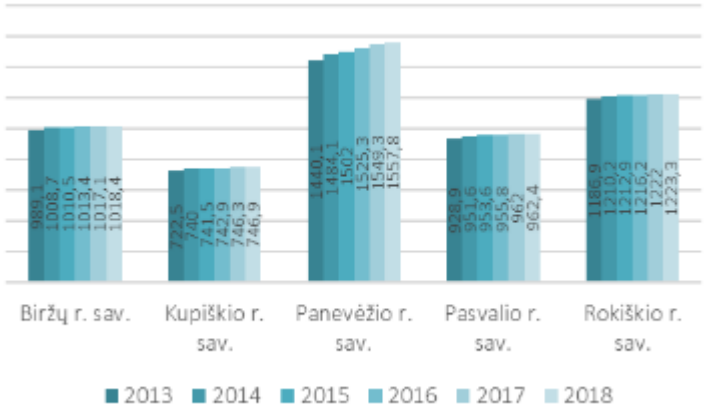
Didesnė gyvenamojo būstų fondo[26] dalis Kupiškio r. sav. 2018 m. koncentravosi kaimiškose vietovėse (65 proc.) ir pagal šį rodiklį skyrėsi nuo šalies ir Panevėžio apskrities vidurkių. Šalyje ir apskrityje didesnė gyvenamojo būstų fondo dalis sukoncentruota miestuose, atitinkamai 61 proc. ir 51 proc. Tokia situacija yra susiklosčiusi dėl didmiesčių Kupiškio r. sav. nebuvimo. Panašios tendencijos pastebimos ir kitose lyginamose savivaldybėse, kurios, kaip ir Kupiškio r. sav., neturi didelių miestų.

2.3.3.4. pav. Gyvenamasis būstų fondas pagal vietovę 2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

[26] Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento leidiniu „Gyvenamasis fondas“, *gyvenamasis būstų fondas* – tai gyvenamosios patalpos namuose ir negyvenamuosiuose pastatuose (įskaitant sodų namus, t. y., pastatus, esančius sodininkų bendrijose, mėgėjiškų sodų žemės sklypuose). Gyvenamajam butų fondui nepriskiriami bendrabučiai, viešbučiai, medžiotojų nameliai, poilsio namai, sanatorijos ir kiti pastatai, skirti laikinai gyventi.

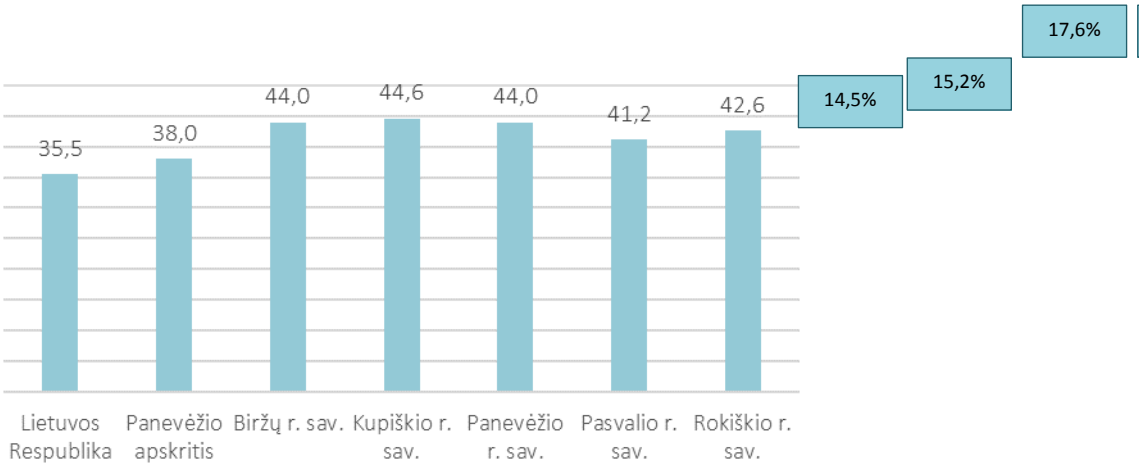

2.3.3.5. pav. Gyvenamasis būstų fondas (tūkst. m²) ir jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Gyvenamasis būstų fondas ↑8,2% r. sav. ↑2,9% pabaigoje sudarė 9,1 proc. Panevėžio apskrities ir 0,8 proc. šalies ↑3,6% rodiklio bei sie ↑3,4% tūkst. m². Tai buvo mažiausias rodiklis tarp lyginamų savivaldybių. 2013–2018 m. laikotarpiu Kupiškio r. sav. rodiklis augo vidutiniu tempu palyginti su kitomis savivaldybėmis (3,4 proc.), bet nežymiai atsiliko nuo Panevėžio apskrities vidurkio (3,7 proc.) ir ženkliau nuo šalies vidurkio (8,6 proc.).

Naudingas plotas[27], tenkantis vienam gyventojui, 2018 m. visose Panevėžio apskrities kaimiškose savivaldybėse viršijo šalies ir apskrities vidurkius. Kupiškio r. sav. rodiklis buvo didžiausias lyginamų savivaldybių tarpe ir siekė 44,6 m². Panaši tendencija pastebima analizuojant rodiklio dinamiką 2013–2018 m. laikotarpiu. Kupiškio r. sav. rodiklio augimas (17,7 proc.) viršijo šalies (14,5 proc.) ir apskrities (15,2 proc.) augimo tempus.

2.3.3.6. pav. Naudingas plotas, tenkantis vienam gyventojui, (m²) 2018 m. ir jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

STATYBOS IR GYVENAMOJO FONDO APIBENDRINIMAS

	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
Statybos darbų apimčių pokytis 2013-2018 m. (proc.)	63,6	42,2	46,6

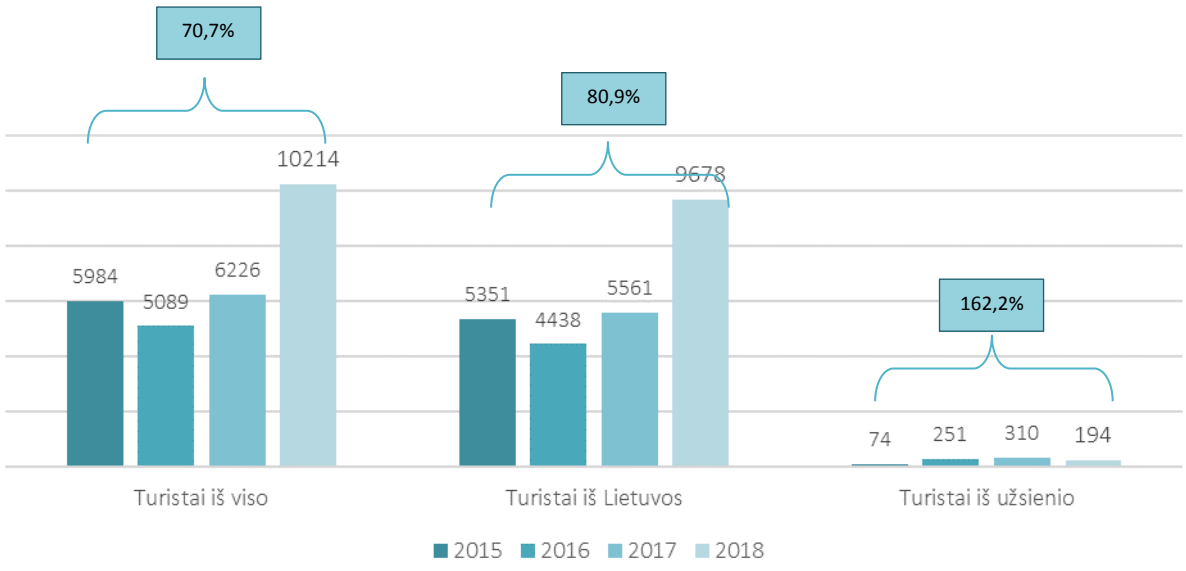
[27] Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento leidiniu „Gyvenamasis fondas“, *naudingasis plotas* – gyvenamųjų kambarių ir kitų buto patalpų (virtuvių, sanitarinių mazgų, koridorių, įstatytų spintų, lodžijų ir kitų šildomų pagalbinių patalpų) bendrasis grindų plotas. Į naudingąjį buto plotą neįeina balkonų, terasų, rūsių, nešildomų lodžijų grindų plotas.

	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
Gyvenamųjų pastatų statybos apimčių pokytis 2013-2018 m. (proc.)	-33,3	85,6	27,9
Negyvenamųjų pastatų statybos apimčių pokytis 2013-2018 m. (proc.)	-44,4	-16,9	17,0
Naudinga plotas, tenkantis vienam gyventojui 2018 m. (kv. m.)	44,6	35,5	38,0

2.3.4. TURIZMAS, KULTŪROS IR GAMTOS PAVELDAS

Turizmas. Turizmo informacijos sklaidą Kupiškio r. sav. vykdo bei turizmo paslaugas koordinuoja viešoji įstaiga Kupiškio rajono turizmo ir verslo informacijos centras[28] (toliau – Kupiškio TVIC).

Kupiškio TVIC duomenimis, 2015–2018 m. laikotarpiu (ankstesnių metų duomenys pateikiami nebuvo) bendras turistų skaičius Kupiškio r. sav. išaugo (70,7 proc.). 2018 m. absoliuti dauguma Kupiškio r. sav. apsilankiusių turistų – turistai iš Lietuvos (94,8 proc.). Užsienio turistų skaičius analizuojamu laikotarpiu buvo nepastovus: 2015-2017 m. – augo, o 2018 m. sumažėjo.

2.3.4.1. pav. Turistų skaičius (asm.) ir jo dinamika Kupiškio TVIC 2015–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Kupiškio TVIC

Turistų skaičius rajone priklauso nuo turimų rekreacinių išteklių įvairovės, turizmo paslaugų ir produktų pasiūlos, prieinamumo.

[28] Pagal Lietuvos Respublikos turizmo įstatymą, *turizmo informacijos centras* – juridinis asmuo, kurio veikla apima informacijos apie turizmo išteklius ir turizmo paslaugas rengimą, teikimą ir (ar) skleidimą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Rekreacinius išteklius Kupiškio rajone sudaro tvenkiniai, upės, ežerai, parkai, miškai. Vienas pagrindinių tvenkinių yra Kupiškio marios *(Kupiškio tvenkinys arba Lėvens tvenkinys)* – ketvirtas pagal dydį dirbtinis vandens telkinys Lietuvoje.

2.3.4.1. lentelė. Rekreaciniai ištekliai Kupiškio r. sav.

Rodiklio pavadinimas	Rodiklio reikšmė
Tvenkinių skaičius, vnt.	22
Ežerų skaičius, vnt.	31
Upių skaičius, vnt.	39
Parkų/skverų skaičius, vnt.	3/6
Miškų skaičius, vnt.	7

Šaltinis: lt.wikipedia.org, Kupiškio rajono savivaldybės administracija

Turistinius objektus ir lankytinas vietas[29] Kupiškio r. sav. sudaro architektūriniai kultūros paveldo objektai (bažnyčios, vienuolynai, dvarai, kariniai objektai), istoriniai kultūros paveldo objektai (memorialinės vietos, paminklai, skulptūros), muziejai, gamtinio turizmo objektai (parkai, medžiai, paplūdimiai, poilsiavietės, stovyklavietės, piliakalniai, pažintiniai takai), prieplaukos ir kt. Turistiniai objektai ir lankytinos vietos prisideda prie vietovės žinomumo didinimo, įvaizdžio vietos ir tarptautiniu mastu gerinimo. Kupiškio rajono lankytinų vietų sąrašas yra patvirtintas Kupiškio rajono savivaldybės 2018 m. birželio 28 d. sprendimu Nr. TS-170 „Dėl Kupiškio rajono savivaldybės lankytinų vietų sąrašo patvirtinimo“.

2.3.4.2. lentelė. Lankytini objektai ir vietos Kupiškio r. sav.

Lankytinų objektų ir vietų grupė	Lankytini objektai ir vietos
Architektūros, archeologijos ir urbanistikos paminklai (8)	<u>Dvarai (6):</u> Adomynės dvaras, Antašavos dvaras, Noriūnų dvaras, Palėvenės dvaras (Komarų dvaras), Salamiesčio dvaras, Mirabelio įtvirtinta dvarvietė <u>Kapinės, kapinynai (2):</u> Kupiškio laisvamanių senųjų kapinių kompleksas, Buivėnų kapinynas <u>Aikštės (1):</u> L. Stuokos – Gucevičiaus aikštė <u>Kiti objektai (1):</u> Salamiesčio grūdų sandėlis, XIX a. grūdų sandėlis (Subačiaus grūdų sandėlis), Hanso linų sandėlis, Šmito malūnas su technologine įranga
Maldos namai (12)	Kupiškio Kristaus Žengimo į dangų bažnyčia, Adomynės Švč. Mergelės Marijos Vardo bažnyčia, Alizavos Šv. Jono Krikštytojo bažnyčia, Antašavos Šv. Hiacinto (Jackaus) bažnyčia, Palėvenėlės Švč. Mergelės Marijos bažnyčia, Palėvenės Šv. Domininko (Dominyko) bažnyčios ir dominikonų vienuolyno ansamblis, Salamiesčio Šv. Antano Paduviečio bažnyčia, Skapiškio Š. Hiacinto (Jackaus) bažnyčia, Subačiaus Švč. Trejybės

[29] Pagal Lietuvos Respublikos turizmo įstatymą, *objektai ar vietovės*, dominantys turistus ar skirti jų reikmėms, apibrėžiami kaip turizmo ištekliai (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

	bažnyčia, Subačiau Šv. Pranciškaus Asyžiečio bažnyčia, Šimonių Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčia, Salamiesčio evangelikų reformatų bažnyčia
Gamtos paminklai (20)	Medžiai (2): Buivėnų ąžuolas, Terpeikių ąžuolas Šaltiniai (1): Akmenytės šaltinis Pelkės (1): Notigalės pelkė Vandens telkiniai (1): Kupiškio marios Atodangos (1): Stirniškių atodanga Akmenys (1): Akmuo su „velnio pėda“ Piliakalniai (10): Elniškių piliakalnis, Kerelių piliakalnis, Stirniškių piliakalnis (Stirniškio piliakalnis), Bakšėnų piliakalnis, Bugailiškių piliakalnis, Gaigalių piliakalnis, Kupiškio (Aukštupėnų) piliakalnis, Likalaukių piliakalnis, Papilių piliakalnis, Vaduvų piliakalnis Parkai (2): Kupos upės Slėnio parkas, Uošvės Liežuvio dendrologinis parkas Pažintiniai takai (1): Pažintinis takas Šimonių girioje
Muziejai (6)	Adomo Petrausko muziejų ir amatų centras, Akademiko Juozo Matulio muziejus, Laukminiškių muziejus, Veronikos Šleivytės paveikslų galerija, Kupiškio etnografijos muziejus, H. Orakausko „Muziejus po atviru dangumi“
Paminklai (7)	Koplytėlė Vyskupo Motiejaus Valančiaus blaivybės draugijoms atminti, paminklas Laurynui Stuokai – Gecevičiui, koplytėlė Pirmosioms misijoms atminti, Kryžių ansamblis Stračnių kaimo kapinėse, Kapavietė Daršiškių kaime, paminklas Algimanto apygardos partizanams atminti, Baltų pasaulio medis
Žymių žmonių įamžinimo vietos (6)	Aktorės Unės Babickaitės ir publicisto Petro Babicko gimtoji sodyba, Lauryno Stuokos – Gecevičiaus gimtinė, Ministro Pirmininko Antano Merkio gimtinė, Aktorės Unės Babickaitės kapas, prof. Povilo Matulionio kapas, generolo Jono Černiaus skveras

Šaltinis: Kupiškio rajono savivaldybės administracija

Kupiškio rajono savivaldybėje dominuoja gamtos objektai, mažiau muziejų, paminklų.

Turizmo paslaugos[30], Kupiškio TVIC duomenimis teikiamos Kupiškio rajone, nurodytos žemiau esančioje lentelėje.

2.3.4.3. lentelė. Turizmo paslaugos Kupiškio r. sav.

	Pažintiniai maršrutai: - Pėsčiųjų maršrutas – skulptoriaus Henriko Orakausko „Muziejus po atviru dangumi“; - Pėsčiųjų maršrutas "Kupiškio žydų keliais" - Dviračių maršrutas „Aplink Kupiškio marias“ (42 km); - Dviračių maršrutas „Senųjų dvarų ir bažnyčių keliu“ (52 km); - Dviračių maršrutas „Palėvenės – Stirniškių istorinės vietos“ (34 km); - Dviračių maršrutas „Uoginių link“ (36 km); - Dviračių maršrutas „Palėvenės vienuolyno link“ (24 km); - Vandens maršrutas „Lėvens upe su baidare“ (27 km); - Vandens maršrutas „Jaros upe“ (22 km); - Projektas "Marios šiapus ir anapus". Virtualus maršrutas.
	Vandens pramogos: - Vandenlenčių parkas Aukštupėnų poilsiavietėje; - Vandens batutų parkas Kupiškio mariose; - Baidarių ir vandens dviračių nuoma;

[30] Pagal Lietuvos Respublikos turizmo įstatymą, *turizmo paslauga* – savarankiška, už užmokestį turistams teikiama kelionių organizavimo, apgyvendinimo, maitinimo, vežimo, turistų informavimo, pramogų ar kita paslauga (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

	- Laivelio „Jara“ nuoma Kupiškio mariose; - Irklenčių nuoma Kupiškio mariose; - Vandens dviračių nuoma Kupiškio mariose; - Kupiškėnų Starkėnas (Vandens dviračiai, tampymas su padanga, gulbės tampymas, irklentės, žvejybos gidavimas, valčių nuoma su varikliais); - Baidarės Jaros upe; - Mobilaus kubilo nuoma; - Katamarano nuoma; - Vikingų valčių nuoma Kupiškio mariose
	<u>Aktyvios pramogos:</u> - Dažasvydis; - Jodinėjimas žirgais; - Stovyklavietė „Laisvalaikio pramogos gamtoje“; - Dviračių nuoma.; - Skrydžiai Kupiškio aeroklube
	<u>Edukacinės programos:</u> - „Smagu širdžiai, gardu pilvui“: ekskursija po dvarą, adomynietiškų patiekalų degustacija, kt. (Adomynės dvaras); - „Lobio ieškojimas“: Adomynės „Pagrabinių“ bandelių kepimas ir degustacija, ekskursija po dvarą, žaidimai (Adomynės dvaras); - „Brolių medus": vaško žvakių gamyba, medaus degustacija, kt. (Bitynas „Brolių medus“); - „Kupiškėnų ingeidžiai ir linksmybės“: tradicinių kupiškėnų patiekalų degustavimas, pakišiuolių kepimas, tradicinių žaidimų žaidimas, A. Petrausko muziejaus lankymas, žolininkės paskaitos apie vaistažoles, kt. (Kupiškio etnografijos muziejus); - „A. Petrausko gryčia - duona kvepia“: ruginės duonos kepimas, šlamokų degustacija, kraičio skrynių marginimas, žaidimai, mįslės, žolininkės paskaita apie vaistažoles, A. Petrausko muziejaus lankymas (Kupiškio etnografinis muziejus); - „Senasis Kupiškis“: ekskursija po Kupiškio miestą, pažintis su Kupiškio istorija, užduotys, žaidimai, kt. (Kupiškio etnografinis muziejus); - Kupiškio liaudies meno studija „Židinys“: karpiniai, tapyba, juostų pynimas (Kupiškio liaudies meno studija „Židinys“); - „Papuoškim kraičio skrynią“: skrynių puošimas, susipažinimas su puošimo elementais, kt. (Kupiškio etnografinis muziejus); - „Bitės liemuo, lino gelmuo“: žvakių istorija, žvakių liejimas, kt. (Kupiškio etnografinis muziejus); - „Vaistas ir maistas visada šalia“: žolininkės pasakojimas apie vaistažoles, gydomąsias savybes, salotų iš augalų ir kiaušinienės degustacija, kt. (Kupiškio etnografinis muziejus); - „Vaistažolės prie namų“: augalų rinkimas ir paruošimas, arbatžolių arbatos degustacija, kt. (Kupiškio etnografinis muziejus); - „Pasakomoji ir dainuojamoji tautosaka vaikams“: susipažinimas su pasakojamąja ir dainuojamąja tautosaka, liaudiškos dainos, žaidimai, kt. (Kupiškio etnografinis muziejus); - „Karpiniai“: karpymo meno pagrindai, gyvybės medžio reikšmė, kapinių karpymas (Kupiškio etnografinis muziejus); - „Mano pirmoji siūlinė lėlytė“: siūlinės lėlytės istorija, gamybos ypatumai, savo lėlytės gamyba (Kupiškio etnografinis muziejus); - „Pintinės juostos“: aukštaitiškų juostų pynimas (Kupiškio etnografinis muziejus); - „Ateik, pajusk, išbandyk grafikos galimybes“: grafikos darbų istorija, technologijos, grafikos darbo kūryba (Kupiškio etnografinis muziejus); - „Keramikos pasaulyje“: pažintis su įvairiomis molio rūšimis, keramikos dirbinio iš molio gamyba (Kupiškio etnografijos muziejus).

Šaltinis: Kupiškio TVIC

Aukščiau pateikta lentelė parodo gana plačią turizmo paslaugų pasiūlą Kupiškio rajone. Pažymėtina, kad Kupiškio rajone turizmo paslaugoms teikti efektyviai išnaudojamos Kupiškio marios, kadangi ten siūloma daug vandens pramogų.

Be turizmo objektų ir turizmo paslaugų turizmo sektoriuje vieną svarbiausių vietų užima apgyvendinimo bei maitinimo paslaugos, kurių pakankamas skaičius ir kokybė daro įtaką turistų srautams.

Vadovaujantis Kupiškio TVIC pateikiama informacija, Kupiškio rajono savivaldybės pagrindinės apgyvendinimo paslaugas teikiančios (klasifikuotos) įstaigos yra:

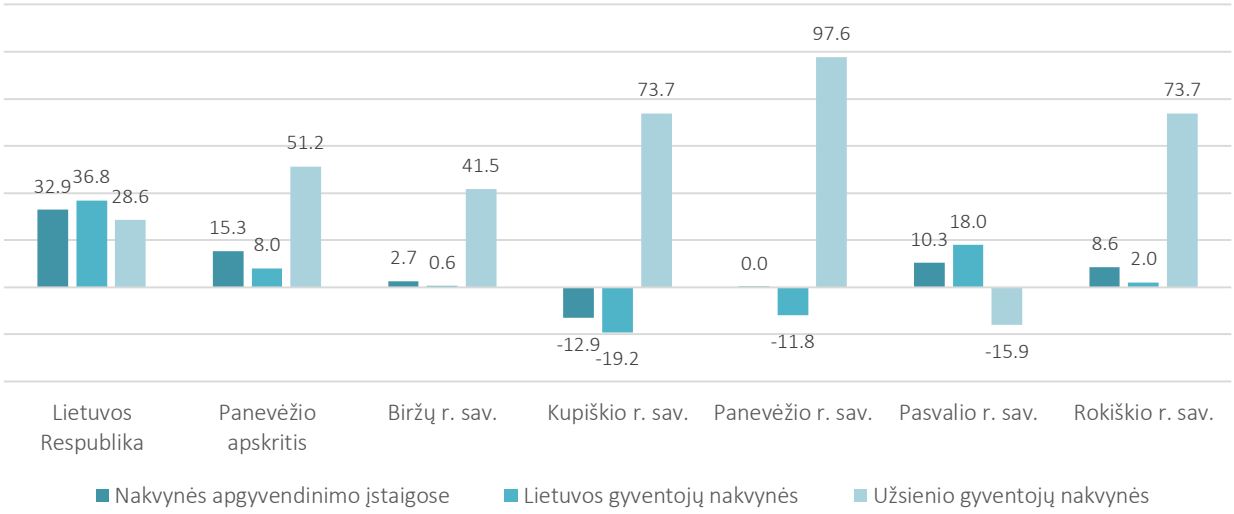
- 1 viešbutis („Janta“);
- 1 hostelis („Kupiškio technologijos ir verslo mokyklos nakvynės namai“);
- 1 apartamentų kompleksas;
- 1 poilsio namai („Puožo poilsio namai“);
- 8 kaimo turizmo sodybos („Apynių namai“, „Pas sesutes“, „Komarų dvaras“, „Kunigiškio svirnas“, „Kupiškio marių vila“, „Marių pavėsy“, „Anytos liežuvėlis“, „Pakalnės namai“).

2.3.4.2. pav. Apgyvendinimo įstaigų (be kaimo turizmo sodybų) skaičius 2018 m. (vnt.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

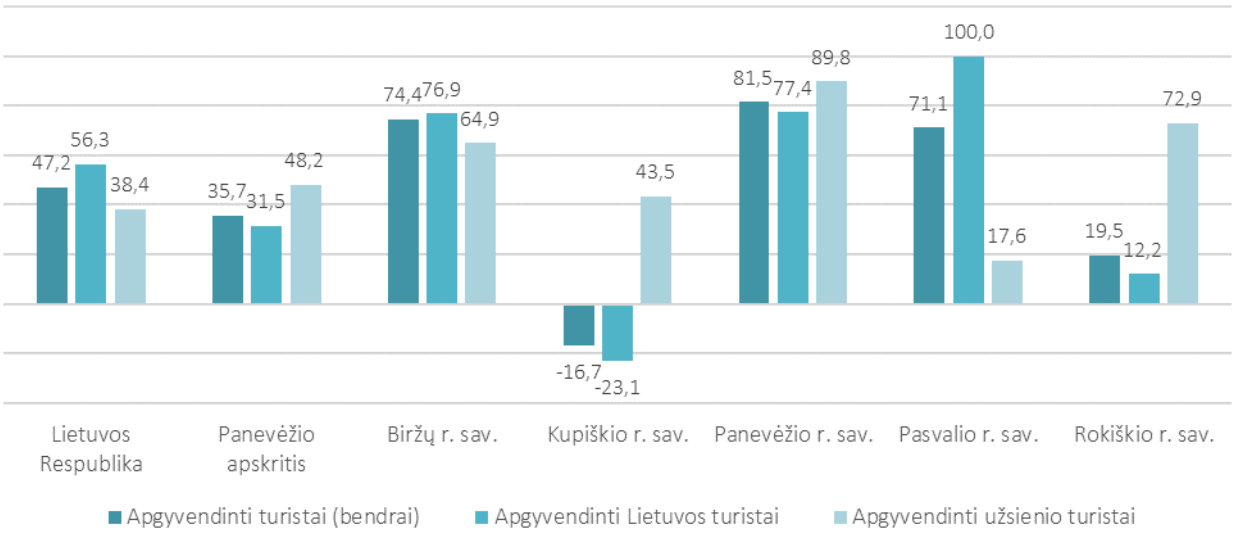
2013-2018 m. laikotarpiu apgyvendinimo įstaigų skaičius Kupiškio r. sav. išaugo dvigubai. Kupiškio r. sav. Rodiklio augimas viršijo šalies ir Panevėžio apskrities rodiklio augimą (atitinkamai 96,6 proc. ir 84,4 proc.). Tuo pačiu laikotarpiu apgyvendinimo įstaigų skaičius augo visose savivaldybėse, išskyrus Pasvalio r. sav.

2.3.4.3. pav. Nakvynių skaičiaus apgyvendinimo įstaigose dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2013-2018 m. laikotarpiu Kupiškio r. sav. bendras suteiktų nakvynių skaičius mažėjo (-12,9 proc.), kai šalyje, Panevėžio apskrityje ir kitose lyginamose savivaldybėse augo. Analizuojant Lietuvos ir užsienio gyventojams suteiktų nakvynių skaičiaus dinamiką pastebimos kitokio tendencijos. Kupiškio r. sav. beveik penktadaliu mažėjo Lietuvos gyventojams suteiktų nakvynių skaičius. Tai buvo didžiausias rodiklio mažėjimas tarp lyginamų teritorijų. Užsienio piliečiams suteiktų nakvynių skaičius Kupiškio r. sav. buvo vienas didžiausių palyginti su kitomis teritorijomis (73,7 proc.). Pagal šį rodiklį Kupiškio r. sav. beveik ketvirtadaliu atsiliko nuo Panevėžio r. sav. rodiklio augimo, bet ženkliai viršijo šalies bei apskrities rodiklio augimą.

2.3.4.4. pav. Apgyvendintų turistų skaičiaus dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Bendras apgyvendintų turistų[31] skaičius apgyvendinimo įstaigose (be kaimo turizmo sodybų) 2013–2018 m. Kupiškio rajone, kitaip nei kitose lyginamose teritorijose, mažėjo. Analizuojant apgyvendintų šalies ir užsienio turistų dinamiką, pastebima tokia pat tendencija, kaip ir suteiktų nakvynių apgyvendinimo įstaigose atveju: apgyvendintų šalies turistų skaičius Kupiškio r. sav. sumažėjo beveik ketvirtadaliu (-23,1 proc.), kai apgyvendintų užsienio turistų skaičius išaugo (43,5 proc.). Daugiausiai turistų tarp lyginamų savivaldybių apgyvendinama Panevėžio rajone (17,2 proc. visų Panevėžio apskrities turistų), čia didesnė ir turistų iš užsienio dalis (21,3 proc. visų Panevėžio apskrities turistų).

Be aprašytų apgyvendinimo įstaigų Kupiškio r. sav. turistines paslaugas dar teikia stovyklavietės, poilsiavietės ir kempingai.

Šalia apgyvendinimo paslaugų svarbi turizmo paslaugų sudėtinė dalis tenka maitinimo paslaugoms. Pagal Kupiškio TVIC pateikiamą informaciją, Kupiškio rajone veikia 8 maitinimo įstaigos[32]:

- 2 kavinės („Janta“, „Pasimatymas“);
- 1 picerija („Čiki pica“);
- 1 baras („Sushi Sport Baras“);
- 4 užkandinės („Marių terasa“, „Slaunas“, „Kavinukas“, „Čiliniam“).

2.3.4.5. pav. Maitinimo įstaigų skaičius 2018 m. (vnt.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Tai buvo mažiausias maitinimo įstaigų skaičius iš visų nagrinėjamų Panevėžio apskrities savivaldybių ir sudarė 3,0 proc. Panevėžio apskrities rodiklio. 2013–2018 m. laikotarpiu maitinimo įstaigų skaičius Kupiškio r. sav. išaugo trečdaliu (33,3 proc.), kai kitose lyginamose savivaldybėse maitinimo įstaigų skaičius kito ne taip ženkliai arba mažėjo.

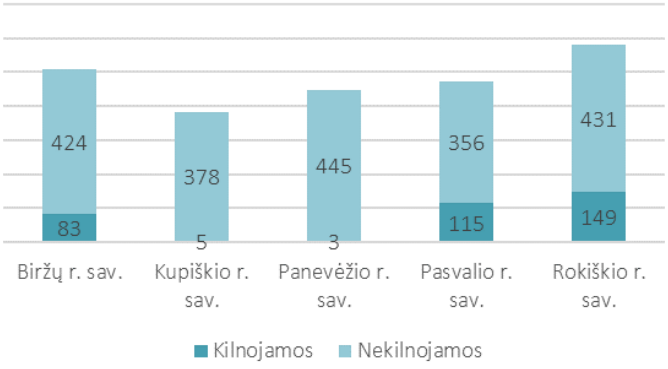
[31] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *apgyvendintų turistų* skaičius apima Lietuvos gyventojus ir atvykusius užsieniečius, kurie bent vienai nakvynei apsistoja apgyvendinimo įstaigoje.

[32] Vadovaujantis Turizmo terminų žodynu, *maitinimo įmonė* – maisto, gėrimų ir kitų paslaugų teikimo reikalavimus atitinkanti įmonė.

Įvertinus tiek apgyvendinimo, tiek maitinimo paslaugas teikiančių įmonių bei klientų statistiką, darytina išvada, kad Kupiškio r. sav. vyksta maitinimo paslaugų plėtra. Tačiau savivaldybėje vis dar jaučiamas tiek maitinimo, tiek apgyvendinimo įstaigų paslaugų stygius (ypatingai vertinant tai, kad Kupiškio mieste nėra viešbučio). Taip pat savivaldybė turi turistinį plėtros potencialą, kurį iliustruoja augantis užsienio turistų bei jų nakvynių rajone skaičius.

Kultūros paveldas[33] skirstomas į nekilnojamąsias kultūros vertybes ir kilnojamąsias kultūros vertybes[34]. Pagal Kultūros objektų aktualizavimo 2014–2020 metų programą, šalies kultūros vertybių registre 2018 m. pabaigoje buvo įrašyta apie 25 700 nekilnojamų objektų. Kultūros paveldas yra valstybei strategiškai svarbus istorijos raidoje visuomenės tęstinai kuriamas išteklius, kuris atspindi istorinę ir kultūrinę šalies raidą, vaidina svarbų vaidmenį išsaugant ir puoselėjant tautinį tapatumą. Tačiau Lietuvoje visuomenė nepakankamai tapatina save su kultūros paveldu ir neišnaudoja visų jo teikiamų galimybių. Vadovaujantis užsienio šalių patirtimi ir geraisiais pavyzdžiais Lietuvoje, kultūros paveldas savo aktualizavimo prasme turi didžiulį pritaikymo visuomenės socialiniams, ekonominiams, kultūros ir edukacijos poreikiams potencialą – sutvarkytame ir pritaikytame kultūros paveldo objekte gali įsikurti bendruomenės centras, menų inkubatorius, mokykla, kultūros įstaiga ar kita bendruomenei reikalinga įstaiga ar organizacija.

Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registro (https://kvr.kpd.lt/#/) duomenimis, 2018 m. Kupiškio r. sav. buvo įregistruotos 378 nekilnojamosios kultūros vertybės, iš kurių 174 – valstybės saugomi objektai. Registre taip pat yra 5 kilnojamosios kultūros vertybės. Kultūros vertybių registre daugiausiai kultūros vertybių iš vertintų savivaldybių turi Rokiškio r. sav. (431 – nekilnojamoji, 149 – kilnojamosios).

2.3.4.6. pav. Kultūros vertybių skaičius savivaldybėse 2018 m. (vnt.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registro duomenimis, Kupiškio rajono savivaldybė turi tiek rajono, tiek regiono, tiek nacionaliniu mastu reikšmingų kultūros paveldo objektų: memorialiniai (172), inžineriniai (2), dailės (62), architektūriniai (80), sakraliniai (13), mitologiniai (5), istoriniai (50), etnokultūriniai (7), archeologiniai (17), kraštovaizdžio (8), želdynų (9).

Gamtos paveldas. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos pateikiamą informaciją, Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje yra 12 saugomų teritorijų[35] (visos saugomos valstybės), 2 paukščių apsaugai bei 9 buveinių apsaugai svarbios *Natura 2000* teritorijų. Iš 12 saugomų teritorijų – 2 biosferos poligonai ir 10 draustinių.

[33] Vadovaujantis Turizmo terminų žodynu, *paveldas* – išskirtinė materialinė ir dvasinė kultūra, perduodama vėlesnėms kartoms; kultūrinio turizmo pagrindas; *kultūros paveldo objektas* – kultūros paveldo dalis, kurią sudaro praeities kartų pastatytos, įrengtos, sukurtos ar istorinių įvykių sureikšmintos medžiaginės kultūros vertybės, tiesiogiai susijusios su užimama ir joms naudoti reikalinga teritorija.

[34] Pagal LR nekilnojamųjų kultūros vertybių apsaugos įstatymą, *nekilnojamosios kultūros vertybės* – kultūrinės vertės ir visuomeninės reikšmės statiniai, jų priklausiniai bei kompleksai, ansambliai ir vietovės, įregistruoti šio įstatymo nustatyta tvarka; *kilnojamosios kultūros vertybės* – pagal paskirtį ir prigimtį kilnojamieji žmogaus veiklos medžiaginiai kūriniai ir kiti kilnojamieji daiktai, turintys kultūrinę vertę ir įtraukti į valstybinę kilnojamųjų kultūros vertybių apskaitą.

[35] Pagal LR Saugomų teritorijų įstatymą, *saugomos teritorijos* – tai sausumos ir (ar) vandens plotai nustatytomis aiškiomis ribomis, turintys pripažintą mokslinę, ekologinę, kultūrinę ir kitokią vertę ir kuriems teisės aktais nustatytas specialus apsaugos ir naudojimo režimas (tvarka).

2.3.4.4. lentelė. Saugomos teritorijos Kupiškio r. sav.

Draustiniai (10)	- geologinis: Buožių geologinis draustinis; - geomorfologinis: Prūsagalės geomorfologinis draustinis; - pedologinis: Vainiškio pedologinis draustinis; - genetinis: Šimonių girios pušies genetinis draustinis; - telmologiniai: Alojos telmologinis draustinis, Iženo telmologinis draustinis, Kepurinės telmologinis draustinis, Notigalės telmologinis draustinis, Sakonių balos telmologinis draustinis; - kraštovaizdžio: Lėvens kraštovaizdžio draustinis.
Biosferiniai poligonai (2)	Šimonių girios biosferos poligonas, Žaliosios girios biosferos poligonas
Natura 2000 teritorijos (11)	- Buveinių apsaugai svarbios teritorijos: Buožių kaimo apylinkės, Kepurinės pelkė, Lėvens upės slėnis, Mirabelio miškas, Notigalės pelkė, Sakonių bala, Skapagirio miškas, Šimonių giria, Žalioji giria; - Paukščių apsaugai svarbios teritorijos: Šimonių giria, Žalioji giria.

Šaltinis: sudaryta autorių pagal LR Aplinkos ministerijos duomenis

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų tarnybos prie Aplinkos ministerijos pateikiamą informaciją, Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje yra 6 saugomi gamtos paveldo objektai, 5 iš jų saugomi valstybės, likęs 1 – Savivaldybės.

2.3.4.5. lentelė. Saugomi gamtos paveldo objektai Kupiškio r. sav.

Botaniniai (4)	- medžiai ir krūmai: Buivėnų ąžuolas, Alizavos ąžuolas, Stirniškių kurilinis maumedis, Žvėrių vinkšna
Geologiniai (2)	- atodangos: Stirniškių atodanga; - rieduliai: Salamiesčio akmuo

Šaltinis: sudaryta autorių pagal LR Aplinkos ministerijos duomenis

TURIZMO, KULTŪROS IR GAMTOS PAVELDO APIBENDRINIMAS

	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
Apgyvendinimo įstaigų skaičius 2018 m. (vnt.)	6	60 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)	20 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)
Nakvynių skaičiaus apgyvendinimo įstaigose pokytis 2013-2018 m. (proc.)	-12,9	32,9	15,3
Apgyvendintų turistų skaičiaus pokytis 2013-2018 m. (proc.)	-16,7	47,2	35,7
Maitinimo įstaigų skaičius 2017 m. (vnt.)	8	64 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)	45 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)

	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
 Kultūros paveldo (kilnojamų ir nekilnojamų) objektų skaičius 2018 m. (vnt.)	383	533 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)	443 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)

2.4. SOCIALINĖ APLINKA

2.4.1. ŠVIETIMAS

Vienas iš svarbiausių švietimo lygį savivaldybėje apibūdinančių rodiklių yra **švietimo prieinamumas**, kuris vertinamas pagal švietimo sistemos struktūrų ir ugdymosi poreikių dermę, pradinio, pagrindinio, vidurinio ir neformaliojo švietimo teikėjų tinklo pakankamumą, kuris užtikrina asmenų ugdymąsi.

Kupiškio RSA duomenimis, 2019 m. rugsėjo 1 d. Kupiškio r. sav. veikė šios švietimo paslaugas teikiančios įstaigos:

- 3 ikimokyklinio ugdymo mokyklos (iš kurių visos – vaikų lopšeliai-darželiai);
- 8 bendrojo ugdymo mokyklos (iš kurių 4 pagrindinės mokyklos, 1 progimnazija, 2 gimnazijos ir mokykla „Varpelis“, kurioje ugdomi didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymo(si) poreikių turintys vaikai);
- 3 neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančios mokyklos;
- 1 švietimo pagalbos įstaiga,
- 1 viešoji švietimo įstaiga – profesinio mokymo įstaiga, kurios steigėjas Lietuvos Respublikos Švietimo, mokslo ir sporto ministerija.

Pažymėtina, kad nuo 2019 metų rugsėjo 1 d. reorganizuota nemaža dalis švietimo paslaugas teikiančių įstaigų. Šios analizės ribose analizuojamas 2015-2018 metų laikotarpis, todėl žemiau esančioje lentelėje pateikiamos 2018-2019 m. m. veiklą vykdžiusios švietimo paslaugas teikusios įstaigos Kupiškio r. sav. bei jų auklėtinių ir klasių/grupių skaičius.

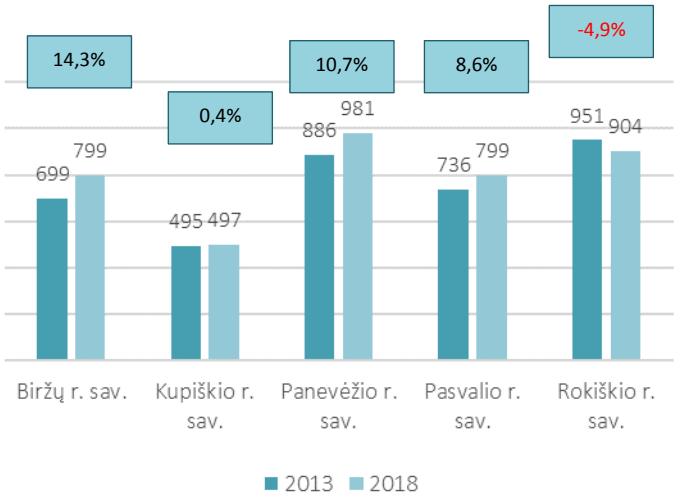
2.4.1.1. lentelė. Švietimo įstaigos ir jose ugdytų vaikų bei veikusių klasių/ grupių skaičius Kupiškio rajono savivaldybėje 2018–2019 m. m.

Švietimo įstaigos tipas (įstaigų skaičius)	Pavadinimas	Mokinių/vaikų skaičius 2018-09-01 (iš jų – ikimokyklinio amžiaus vaikų ar priešmokyklinio amžiaus vaikų skaičius) m.	Klasių/grupių skaičius 2018-09-01
Ikimokyklinio ugdymo mokyklos			
Lopšeliai-darželiai (3)	Kupiškio vaikų lopšelis-darželis „Obelėlė“	115	6
	Kupiškio vaikų lopšelis-darželis „Saulutė“	111	6
	Kupiškio r. Subačiaus vaikų lopšelis-darželis	52	3
Bendrojo ugdymo mokyklos			
Pradinės mokyklos (1)	Kupiškio Povilo Matulionio progimnazijos Kupos pradinio ugdymo skyrius (nuo 2019-10-31 likviduojamas, o mokiniai perkeliami į Kupiškio Povilo Matulionio progimnaziją)	139 (0)	7
Pagrindinės mokyklos (7)	Kupiškio r. Alizavos pagrindinė mokykla (nuo 2019-09-01 prijungiamas Salamiesčio pradinio ugdymo skyrius ir Antašavos MDC)	76 (16)	8
	Kupiškio r. Salamiesčio pagrindinė mokykla (nuo 2019-09-01 reorganizuota į pradinio ugdymo skyrių)	38 (11)	4
	Kupiškio r. Skapiškio pagrindinė mokykla	75 (12)	9
	Kupiškio r. Šepetos Almos Adamkienės pagrindinė mokykla (nuo 2019-09-01 reorganizuota į progimnazijos skyrių Šepetos MDC)	60 (10)	7
	Kupiškio mokykla „Varpelis”	96 (78)	8
	Kupiškio rajono Šimonių pagrindinė mokykla	91 (10)	9
	Kupiškio r. Noriūnų Jono Černiaus pagrindinė mokykla	127 (20)	11
Progimnazijos (1)	Kupiškio Povilo Matulionio progimnazija (nuo 2019-09-01 prijungiamas Šepetos MDC)	520 (20)	22
Gimnazijos (2)	Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazija	396 (0)	15
	Kupiškio r. Subačiaus gimnazija	207 (0)	12
Daugiafunkciniai centrai (3)	Kupiškio r. Rudilių Jono Laužiko universalus daugiafunkcis centras	10 (10)	1
	Kupiškio r. Salamiesčio pagrindinės mokyklos skyrius Antašavos mokykla-daugiafunkcis centras (nuo 2019-09-01 reorganizuota į Alizavos pagrindinės mokyklos skyrių Antašavos MDC)	78 (12)	7
	Kupiškio r. Šimonių pagrindinės mokyklos skyrius Adomynės mokykla-daugiafunkcis centras	10 (10)	1
Neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokyklos			
Neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokyklos (2)	Kupiškio meno mokykla	240	5
	Kupiškio r. kūno kultūros ir sporto centras	184	6
Švietimo pagalbos įstaigos			
	Kupiškio r. švietimo pagalbos tarnyba	–	-
Profesinio mokymo įstaigos			
Profesinio mokymo įstaiga (1)	Kupiškio technologijos ir verslo mokykla		-

Šaltinis: sudaryta autorių pagal Kupiškio RSA duomenis

Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas be ikimokyklinio ugdymo įstaigų ir jų skyrių Kupiškio r. sav. dar teikiamas 7 pagrindinėse mokyklose, 1 progimnazijoje, 3 daugiafunkciniuose centruose.

2018 m. Kupiškio r. sav. pagal ikimokyklinio ugdymo [36] ir priešmokyklinio ugdymo programas buvo ugdoma 5,9 proc. Panevėžio apskrities arba 0,4 proc. šalies ugdytinių skaičiaus. Iš vertintų savivaldybių per šešerius metus pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas ugdomų vaikų skaičius labiausiai išaugo Biržų rajone (14,3 proc.). Kupiškio r. sav. ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius augo lėčiausiu tempu (0,4 proc.), o Rokiškio r. sav. – mažėjo (-4,9 proc.).

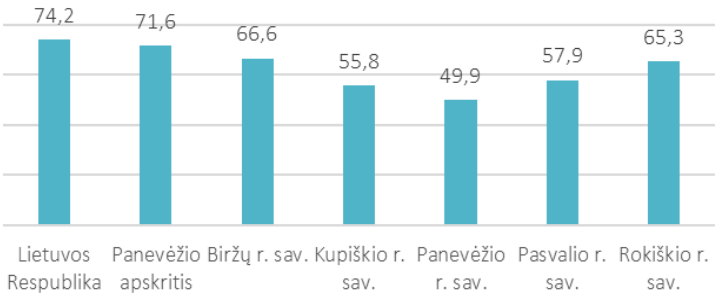

2.4.1.1. pav. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius 2013 ir 2018 m. (asm.) bei jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenys

Kupiškio rajono savivaldybės administracijos teigimu, 2018 m. vietų skaičius Kupiškio rajono savivaldybės kaimiškųjų teritorijų ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigose atitiko poreikį, o Kupiškio miesto ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigose trūko apie 35 vietų ikimokyklinio amžiaus vaikams.

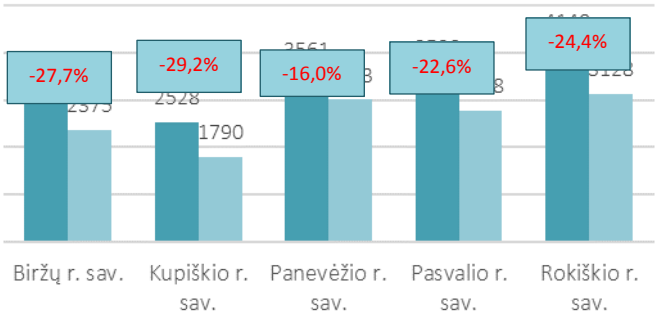
2018 m. Kupiškio r. sav. vaikų, ugdomų pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas, procentinė dalis, palyginti su 1–6 metų vaikais, buvo viena mažiausių tarp lygintų teritorijų. Kupiškio r. sav. rodiklis (55,8 proc.) atsiliko nuo šalies (74,2 proc.) bei Panevėžio apskrities (71,4 proc.) rodiklių.

2.4.1.2. pav. Vaikų ikimokykliniame ugdyme dalis, palyginti su 1-6 metų amžiaus vaikais 2018 m. (proc.)

Šaltinis: ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenys

Bendrasis ugdymas. 2018-2019 m. m. Kupiškio r. sav. mokėsi 1 790 mokinių[37], tai sudarė 7,4 proc. Panevėžio apskrities ir 0,5 proc. šalies mokinių skaičiaus. Palyginti su kitomis savivaldybėmis, Kupiškio r. sav. bendrojo ugdymo mokyklose (toliau – BUM) besimokančių mokinių skaičius buvo mažiausias.

2.4.1.3. pav. Mokinių skaičius 2013–2014 ir 2018–2019 m. m. (asm.) ir jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

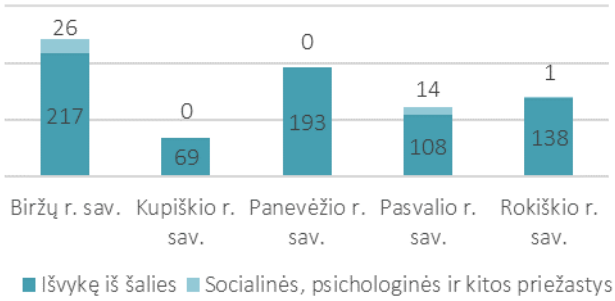
Šaltinis: ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenys

Mokinių skaičiaus kitimo tendencija lyginamose savivaldybėse yra artima šalies ir apskrities mokinių skaičiaus kitimo tendencijai – Kupiškio r. sav. bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičius šešerių metų laikotarpyje mažėjo (-29,2 proc.). Palyginti su kitomis savivaldybėmis, mokinių skaičiaus mažėjimo sparta Kupiškio r. sav. buvo didžiausia, viršijo ir šalies (-8,5

[36] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *ikimokyklinis ugdymas* teikiamas vaikui nuo gimimo, iki jam pradedamas teikti priešmokyklinis arba pradinis ugdymas. Ikimokyklinio ugdymo programas vykdo lopšeliai–darželiai, darželiai, mokyklos–darželiai ir kitos mokyklos, laisvieji mokytojai ar kiti švietimo teikėjai.

[37] Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *mokinys* – asmuo, kuris mokosi (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

proc.) bei apskrities (-19,6 proc.) rodiklio mažėjimą.

2.4.1.4. pav. Nesimokiusių mokinių skaičius 2018–2019 m. m. (asm.) pagal priežastis ir jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenys

taigi 2013–2014 – 2018–2019 m. m. laikotarpiu klasių skaičius mažėjo. Kupiškio r. sav. 2018-2019 m. m. buvo mažiausias klasių skaičius, palyginti su kitų savivaldybių BUM klasių skaičiumi, o jų mažėjimas buvo vienas sparčiausių ir 17,5 proc. p. atsiliko nuo šalies bei 8,4 proc. p. nuo Panevėžio apskrities vidurkių.

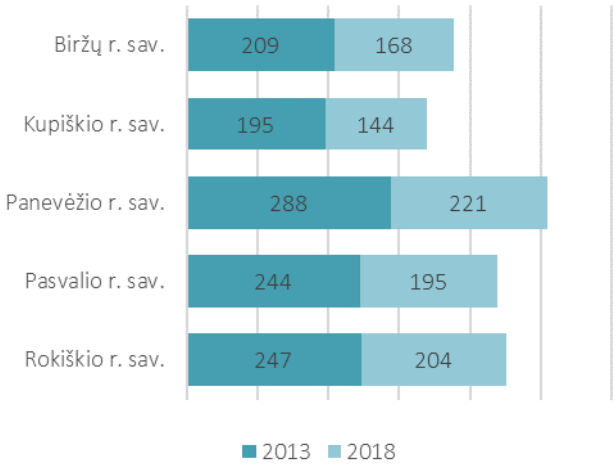
2018–2019 m. m. daugiausiai klasių buvo Panevėžio r. sav. BUM (221 klasė), o lėčiausias klasių mažėjimo tempas buvo Rokiškio r. sav. (-17,4 proc.).

Pagal ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenis, 2018-2019 m. m. Kupiškio rajono BUM bendrosiose klasėse buvo mokomi 390 mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių[38]. Tai sudarė 21,8 proc. visų mokinių skaičiaus, kai šalies vidurkis siekė 11,6 proc., apskrities – 15,8 proc. 2013–2018 m. Kupiškio r. sav. rodiklis sumažėjo penktadaliu (-19,1 proc.), kai apskrityje – -17,5 proc., o šalyje išaugo 4,8 proc.

Liet[illegible] statistikos [illegible] departamento duomenimis, [illegible] BUM nesimo[illegible]egistruoti [illegible] buvo mažiausias skaičius lyginamų savivaldybių tarpe. Tai sudarė 7,6 proc. Panevėžio apskrities rodiklio ir 1,4 proc. šalies rodiklio. Nelankymo priežastis – išvykimas iš šalies.

2013–2014 – 2018–2019 m. m. BUM nelankančių mokinių skaičius Kupiškio r. sav. sumažėjo 4,2 proc., kai šalyje augo 16,8 proc., Panevėžio apskrityje – 10,2 proc.

Klasių skaičiaus šalies, apskrities ir lyginamų savivaldybių BUM kitimo tendencijos tiesiogiai priklauso nuo mokinių skaičiaus dinamikos,

2.4.1.5. pav. Klasių skaičius 2013 ir 2018 m. (vnt.) ir jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenys

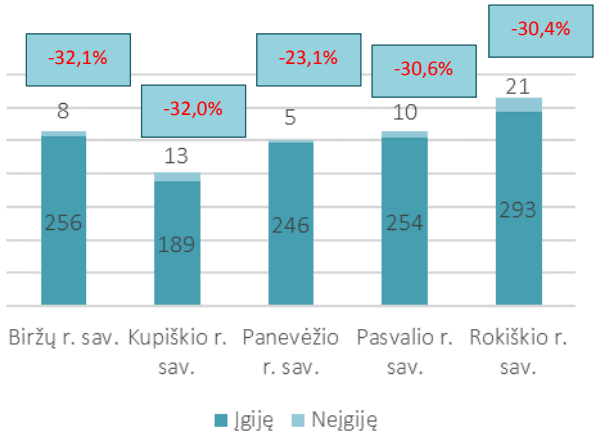
Vadovaujantis LR Švietimo ir mokslo ministerijos parengtu leidiniu „Lietuva. Švietimo būklės apžvalga 2018. Gera mokykla“, pagalbos specialistų, tenkančių 100–ui mokinių, skaičius 2017 m. Kupiškio rajone siekė 1,05 ir viršijo šalies bei Panevėžio apskrities rodiklius, atitinkamai 0,7 ir 0,9. LPalyginti su kitomis savivaldybėmis, Kupiškio r. sav. rodiklis viršijo Biržų (0,63) ir Rokiškio (0,67) rajonų rodiklius.

Kupiškio r. sav. mokinių, įgijusių pagrindinį išsilavinimą[39] bei vidurinį išsilavinimą[40] skaičius 2013-2014–2018-2019 m. m. kito netolygiai, tačiau bendra kitimo tendencija – mažėjanti (per šešerius metus sumažėjo atitinkamai 32,0 proc. ir 28,8 proc.). Šalyje ir apskrityje pagrindinį ir vidurinį išsilavinimą įgijusių asmenų skaičius taip pat mažėjo, atitinkamai 29,3 proc. ir 21,8 proc. šalyje bei 31,9 proc. ir 26,8 proc. apskrityje.

[38] Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *specialieji ugdymosi poreikiai* – pagalbos ir paslaugų ugdymo procese reikmė, atsirandanti dėl išskirtinių asmens gabumų, įgimtų ar įgytų sutrikimų, nepalankių aplinkos veiksnių (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

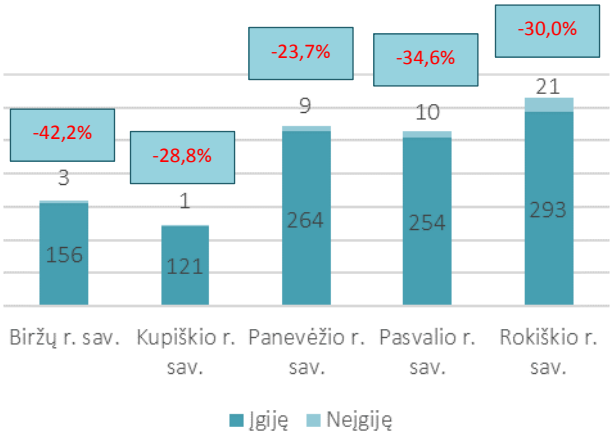
[39] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *pagrindinis išsilavinimas* – tai išsilavinimas, įgytas baigus pagrindinio ugdymo programą, arba teisės aktų nustatyta tvarka pripažintas kaip jam lygiavertis užsienyje įgytas išsilavinimas.

[40] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *vidurinis išsilavinimas* – išsilavinimas, įgytas baigus vidurinio ugdymo programą ir išlaikius brandos egzaminus, arba teisės aktų nustatyta tvarka pripažintas kaip jam lygiavertis užsienyje įgytas išsilavinimas.

2.4.1.6. pav. BUM mokiniai, įgiję/ neįgiję pagrindinį išsilavinimą, 2018–2019 m. m. (asm.) ir mokinių, įgijusių pagrindinį išsilavinimą, skaičiaus dinamika 2013–2014 – 2018–2019 m. m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

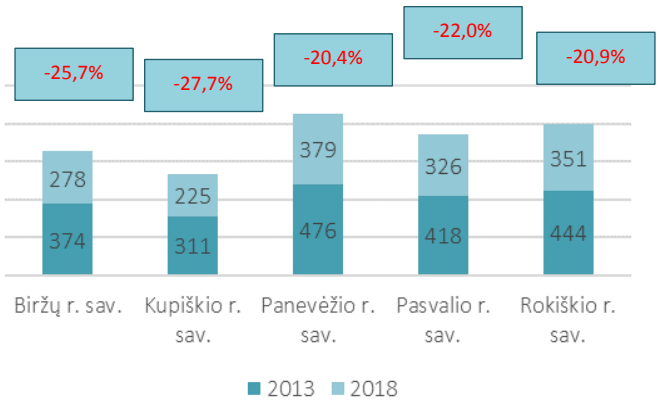
2.4.1.7. pav. BUM mokiniai įgiję/ neįgiję vidurinį išsilavinimą 2018–2019 m. m. (asm.) ir mokinių, įgijusių vidurinį išsilavinimą, skaičiaus dinamika 2013–2014 – 2018–2019 m. m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vadovaujantis LR Švietimo ir mokslo ministerijos parengtu leidiniu „Lietuva. Švietimo būklės apžvalga 2018. Gera mokykla“, 2017 m. Kupiškio r. sav. apibendrintas VBE rodiklis, vertinant lyginamas savivaldybes, buvo aukščiausias – 228,4 bei 7,4 proc. viršijo Panevėžio apskrities rodiklį (212,6).

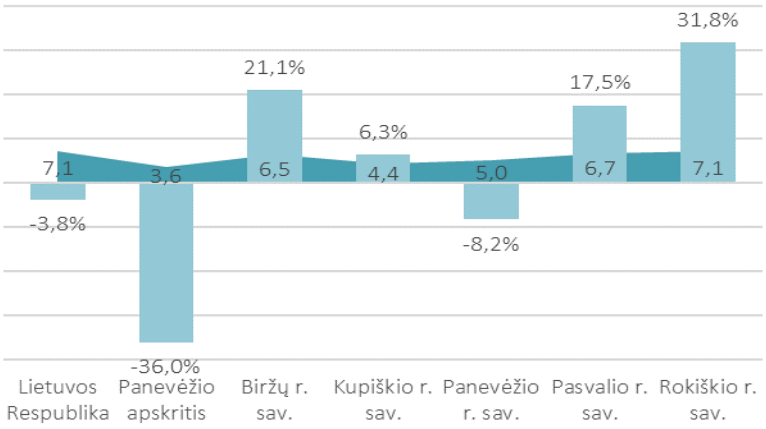
Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos leidinyje „Lietuva. Švietimo būklės apžvalga 2018“ Kupiškio r. sav. pateikiamos šios rekomendacijos: „Siekiant mažinti mokinių, besimokančių jungtinėse klasėse, dalį ir veiksmingiau naudoti švietimui skirtas lėšas, spartinti rajono mokyklų tinklo pertvarką. Plėtoti mokytojų kompetencijas atpažinti ir ugdyti gabius mokinius. Mažinti patyčias mokyklose. Ieškoti galimybių pritraukti į mokyklas jaunų mokytojų.“.

Mažėjant mokinių skaičiui, mažėjo ir mokytojų[41] skaičius. Kupiškio r. sav. 2018-2019 m. m. pedagogų skaičius buvo mažiausias tarp lyginamų savivaldybių ir sudarė 8,6 proc. Panevėžio apskrities bei 0,7 proc. šalies pedagogų. Palyginti 2018–2019 m. m. su 2013–2014 m. m., Kupiškio r. sav. mokytojų skaičius sumažėjo 86 darbuotojais arba 27,7 proc. (nuo 311 iki 225), kai šalyje sumažėjo 14,7 proc., apskrityje – 20,1 proc.

[41] Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *mokytojas* arba *pedagogas* – asmuo, įgijęs aukštąjį (aukštesnįjį, įgytą iki 2009 metų, arba specialųjį vidurinį, įgytą iki 1995 metų) išsilavinimą ir pedagogo kvalifikaciją (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Iš visų pedagoginių darbuotojų 2018–2019 m. m. Kupiškio rajono savivaldybėje buvo 186 atestuoti. Aukštesnei kvalifikacinei kategorijai[42] buvo atestuota 82,7 proc. pedagoginių darbuotojų. Iš jų – 3 mokytojai, 100 vyresniųjų mokytojai, 80 metodininkų ir 3 ekspertai.

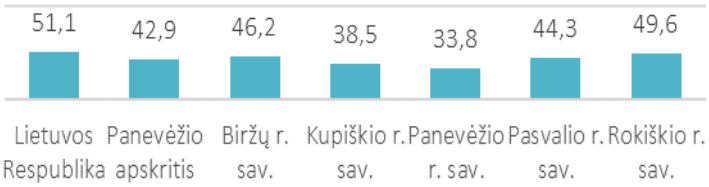
2.4.1.9. pav. BUM pensinio amžiaus mokytojų dalis 2018–2019 m. m. (proc.) ir jos dinamika 2013–2014 – 2018–2019 m. m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2018-2019 m. m. pensinio amžiaus mokytojų dalis Kupiškio r. sav. siekė 4,4 proc. ir buvo mažiausia tarp lyginamų savivaldybių, geresnė nei šalies vidurkis (7,1 proc.), bet atsiliko nuo Panevėžio apskrities vidurkio (3,6 proc.).

2018-2019 m. m. palyginti su 2013-2014 m. m., pensinio amžiaus mokytojų dalis Kupiškio r. sav. išaugo 6,3 proc., kai šalyje sumažėjo 3,8 proc., o apskrityje – 36,0 proc. Pensinio amžiaus mokytojų dalis didėjo visose savivaldybėse, išskyrus Panevėžio r. sav., kuri, būdama šalia penkto pagal dydį šalies miesto Panevėžio, turi potencialiai geresnes sąlygas prisitraukti jaunesnius mokytojus.

Neformalusis švietimas. Vadovaujantis LR ŠMM leidinyje „Lietuva. Švietimo būklės apžvalga“ (2018) pateikiama informacija, Kupiškio r. sav. 2017-2018 m. m. neformaliojo švietimo veiklose dalyvavo 38,5 proc. vaikų, o šalies rodiklis buvo 51,1 proc. Aktyviausiai neformaliojo švietimo veiklose dalyvavo Rokiškio r. sav. mokiniai (49,6 proc. visų mokinių). Populiariausios kryptys: sportas, muzika ir dailė.

2.4.1.10. pav. Mokinių, dalyvavusių NVŠ veiklose 2017–2018 m. m., dalis (proc.)

Šaltinis: LR ŠMM leidinys „Lietuva. Švietimo būklės apžvalga“ (2018)

Kupiškio rajone veikia 2 neformaliojo vaikų švietimo įstaigos: Kupiškio meno mokykla ir Kupiškio r. kūno kultūros ir sporto centras.

Kupiškio meno mokykloje (toliau – Kupiškio MM) 2018 m. veikė penki skyriai (fortepijono, liaudies instrumentų, Antašavos, Subačiaus ir dailės). Mokykloje dirbo 22 mokytojai. 2018 m. mokykloje mokėsi 240 mokinių, kurie pasiskirstė taip: fortepijono skyriuje – 79 mokiniai, liaudies instrumentų skyriuje – 67 mokiniai, dailės – 69 mokiniai, Antašavos – 5 mokiniai, Subačiaus – 10 mokiniai.

2.4.1.8. pav. BUM mokytojų skaičius (asm.) ir jo dinamika 2013–2014 – 2018–2019 m. m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Kupiškio r. kūno kultūros ir sporto centre (toliau – Kupiškio KKSC) 2018 m. buvo plėtojamos šešios sporto šakos: krepšinio, futbolo, lengvosios atletikos, irklavimo, stalo teniso, imtynių. Kupiškio KKSC dirbo 7 pedagoginiai ir 11 nepedagoginių darbuotojų. Įstaigoje mokėsi 184 mokiniai, iš kurių 37 pagal pradinio ugdymo programą, 106 pagal meistriškumo ugdymo programą, 41 pagal meistriškumo tobulinimo programą.

[42] Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *kvalifikacinė kategorija* rodo pedagoginio darbuotojo kvalifikaciją, kuri apibrėžiama kaip Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka pripažįstama asmens turimų kompetencijų arba profesinės patirties ir turimų kompetencijų, reikalingų tam tikrai veiklai, visuma. Kvalifikacinės kategorijos nustatomos pagal kvalifikacinių kategorijų klasifikatorių (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

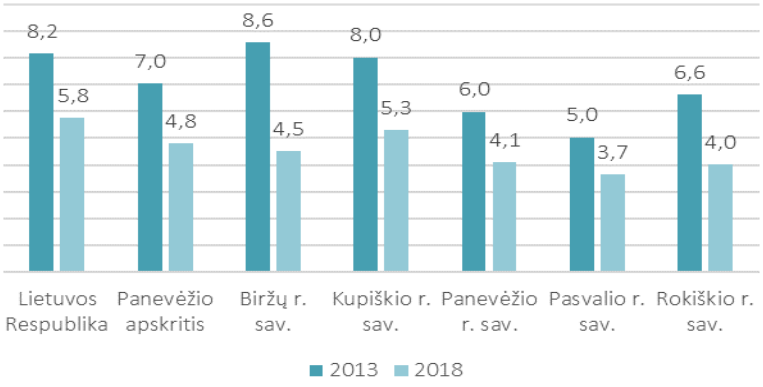
Švietimo pagalbos įstaigos. Kupiškio r. sav. veikia viena švietimo pagalbos įstaiga[43] – Kupiškio r. švietimo pagalbos tarnyba, kurios veiklos tikslas – užtikrinti švietimo pagalbos teikimą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje gyvenantiems vaikams, bendrojo ugdymo mokyklų mokiniams, tėvams (globėjams, rūpintojams) ir švietimo įstaigoms, jų vadovams, pavaduotojams ugdymui, mokytojams, švietimo pagalbą teikiantiems specialistams. Tarnybos veiklos rūšys: specialioji pedagoginė ir specialioji pagalba; pagalba mokyklai ir mokytojui; psichologinė pagalba; socialinė pedagoginė pagalba; profesinis orientavimas ir švietimo informacinė pagalba; švietimui būdingų paslaugų veikla; kitas, niekur kitur nepriskirtas, švietimas; kultūrinis švietimas.

Vadovaujantis įstaigos vadovo ataskaita, 2018 m. buvo atlikti 152 kompleksiniai pedagoginiai psichologiniai vaikų įvertinimai, 4 mokyklinio brandumo įvertinimai, 14 ikimokyklinio amžiaus vaikų DISC vertinimų, 50-ies mokinių logopedo ir specialiojo pedagogo vertinimų, suteiktos 123 – logopedo konsultacijos, 137 psichologo konsultacijos, suorganizuotos 29 mokinių dalykinės olimpiados, konkursai ir kiti renginiai.

Profesinis mokslas. Kupiškio r. sav. veikia Kupiškio technologijos ir verslo mokykla (toliau – Kupiškio TVM), kurioje profesinis mokymas vykdomas pagal 9 programas: apdailininko (statybininko), apskaitininko ir kasininko, padavėjo ir barmeno, padavėjo, socialinio darbuotojo padėjėjo, staliaus, suvirintojo, technikos priežiūros verslo darbuotojo, virėjo.

Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis, 2018-2019 m. m. įstaigoje pagal pirminio profesinio mokymo programas mokėsi 339 mokiniai. Lyginant su 2013-2014 m. m., mokinių skaičius Kupiškio TVM sumažėjo 22,2 proc. arba 97 mokiniais.

Trečiojo amžiaus universitetas. Kupiškio r. sav. veikia Trečiojo amžiaus universitetas (toliau – Kupiškio TAU), kurio tikslas – vykdyti 50 metų amžiaus ir vyresnių asmenų neformalųjį švietimą. Kupiškio TAU yra 170 narių ir narių-klausytojų. Veikia 9 Kupiškio TAU fakultetai: Užsienio kalbų, Informacinių technologijų, Literatūros ir poezijos, Sveikatos, Meninės saviraiškos ugdymo, Psichologijos, Muzikos, Turizmo.

2.4.1.11. pav. Vienu kompiuteriu besinaudojančių mokinių skaičius 2013–2014 ir 2018–2019 m. m. (asm.)

Šaltinis: LR ŠMM leidinys „Lietuva. Švietimo būklės apžvalga“ (2018)

Materialieji švietimo įstaigų ištekliai. ITC Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis, Kupiškio r. sav. BUM 2018-2019 m. m. buvo 337 kompiuteriai, skirti mokinių mokymui. Lyginant su 2013–2014 m. m., kompiuterių skaičius Kupiškio r. sav. BUM padidėjo 7,0 proc., kai šalyje – 29,6 proc., Panevėžio apskrityje – 18,0 proc.

2018-2019 m. m. Kupiškio r. sav. vienu kompiuteriu naudojosi 5,3 mokinio. Šis rodiklis Kupiškio r. sav. buvo prastesnis nei kitose lygintose savivaldybėse bei Panevėžio apskrityje, bet geresnis, nei šalies vidurkis.

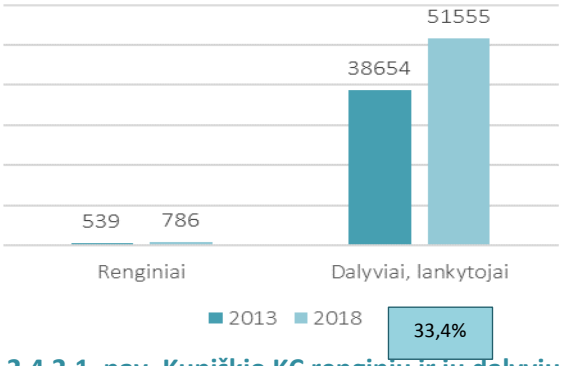
ŠVIETIMO APIBENDRINIMAS

	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
Ikimokyklinio ir	0,4	11,0	2,8

[43] Pagal Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą, *švietimo pagalbos įstaiga* - įstaiga, kurios pagrindinė veikla – švietimo pagalbos teikimas (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičiaus pokytis 2013-2018 m. (proc.)			
 Vaikų ikimokykliniame ugdyme dalis, palyginti su 1-6 metų amžiaus vaikais 2018 m. (proc.)	55,8	74,2	71,8
 Mokinių skaičiaus dinamika 2013-2018 m. (proc.)	-29,2	-8,5	-19,6
 Nesimokiusių mokinių skaičiaus pokytis 2013-2018 m. (proc.)	-4,2	16,8	10,2
 VBE rodiklis 2017 m.	228,4	-	212,6
BUM mokytojų skaičiaus pokytis 2013-2018 m. (proc.)	-27,7	-14,7	-20,1
 BUM pensinio amžiaus mokytojų dalis 2018-2019 m. m. (proc.)	4,4	7,1	3,6
 Mokinių, dalyvavusių NVŠ veiklose 2017-2018 m. m., dalis (proc.)	38,5	51,1	42,9
 Vienu kompiuteriu besinaudojančių mokinių skaičius BUM 2018-2019 m. m. (asm.)	5,3	5,8	4,8

2.4.2. KULTŪRA IR MENAS

2.4.2.1. pav. Kupiškio KC renginių ir jų dalyvių bei lankytojų skaičius 2013 ir 2018 m. (vnt., asm.) bei jų dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Nacionalinis kultūros centras

Kultūros tiekėjai. Kultūros centrai[44], bibliotekos[45], muziejai[46] ir kitos kultūros įstaigos, vykdydamos tiesioginę veiklą, įgyvendina kultūros politikos tikslus ir uždavinius savivaldybės teritorijoje. Kupiškio r. sav. kultūros politiką įgyvendina:

- Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centras (toliau – Kupiškio KC) ir 7 padaliniai (Adomynės, Alizavos, Laičių, Salamiesčio, Šimonių, Skapiškio, Subačiaus) bei 6 laisvalaikio salės (Antašavos, Juodpėnų, Lukonių, Naivių, Noriūnų, Šepetos).
- Kupiškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka (toliau – Kupiš 16 padalinių: Subačiaus miesto, Adomynės, Alizavos, Antašavos, Juopėnų, Laičių, Lukonių, Noriūnų, Palėvenėlės, Rudilių, Salamiesčio, Skapiškio, Šepetos, Šimonių, Virbališkio.
- Kupiškio etnografijos muziejus (toliau – Kupiškio muziejus) ir 3 padaliniai (A. Petrausko muziejus, V. Šleivytės paveikslų galerija, Laukminiškių kaimo muziejus).

Kultūros centrų veikla. 2018 m. Kupiškio rajone vykdyti tradiciniai renginiai ir festivaliai: Unės Babickaitės profesionalių teatrų festivalis „Art do“, Skapiškio pienių festivalis ir senjorų teatrų šventė „Pienės pūkas“, senjorų sportinių šokių šventė – konkursas „Viduržiemio mozaika“, tradicinis respublikinis pramoginių šokių konkursas „Rudens paletė“, kraštiečių šventės: Adomynėje – „Antaninių pakermošio šventė“, „Prinokimo šventė – Oninės“, „Kaziuko jormarkėlis“, „Netradicinio sūrio šventė“, Alizavoje – „Obuolynė“, Joninių ir Žolinių šventės, tradicinė kapelų šventė „Nebus tykus vakarėlis“, Laičiuose – tradicinė „Derliaus šventė“, Lukonyse – kaimo šventė ,,Sveikas kaimynėli”, motinos dienos koncertas „Esi tik viena“, pavasarinis amatininkų kermošėlis, Naviuose – tradicinės kaimo šventės ,,Po visų darbų“ ir „Ir pakvipo Naiviai pyragais“, Salamiestyje – rengiama respublikinė kapelų šventė ,,Atkelkim svečiams vartelius“, Skapiškyje – visų kartų tarptautinis festivalis „Pienių medus“, „Pienių vynas“, „Pienių pūkas“, kapelų šventė ,,Ups-dra-la-la“, organizuojamas tarptautinis dainuojamosios poezijos (bardų) festivalis ,,Tai-aš“, Subačiuje – mažųjų ansamblių šventė „Kur dvi širdys – ten pora“, Joninių šventė, Šviečiančio moliūgo vakaras, Šepetoje – Sekminės, Šimonyse – Žolinė, „Kaziuko kermošius“, Noriūnuose – respublikinis kaimo teatrų festivalis „Kaimo liktarnia“.

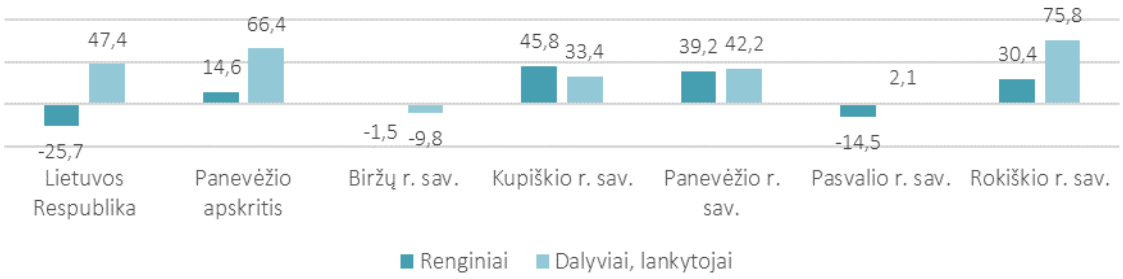
[44] Pagal Lietuvos Respublikos kultūros centrų įstatymą, *kultūros centras* – įstatymų nustatyta tvarka įsteigtas ir šio įstatymo nustatyta tvarka pripažintas juridinis asmuo, kuris savo veikla puoselėja etninę kultūrą, mėgėjų meną, kuria menines programas, plėtoja švietėjišką (edukacinę), pramoginę veiklą, tenkina bendruomenės kultūrinius poreikius ir organizuoja profesionalaus meno sklaidą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

[45] Pagal Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymą, *biblioteka* – įstatymų nustatyta tvarka įsteigtas juridinis asmuo, veikiantis informacijos sklaidos, kultūros, mokslo ir švietimo srityse ir vykdantis bibliotekų veiklą, arba juridinio asmens, turinčio teisę vykdyti bibliotekų veiklą, struktūrinis padalinys (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

[46] Pagal Lietuvos Respublikos muziejų įstatymą, *muziejus* – juridinis asmuo, veikiantis kaip biudžetinė, viešoji įstaiga ar kitos teisinės formos juridinis asmuo, įsteigtas įstatymų nustatyta tvarka, kurio svarbiausia veikla yra kaupti, saugoti, restauruoti, tirti, eksponuoti bei populiarinti materialines ir dvasines kultūros vertybes bei gamtos objektus (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

Pagal Lietuvos nacionalinio kultūros centro duomenis, 2018 m. Kupiškio KC ir jo padaliniuose vyko 786 renginiai (plačiąja prasme, apimantys parodas, edukacinius renginius ir kt.), kuriuose dalyvavo 51 555 dalyviai ir lankytojai. 2013 m. Kupiškio KC renginių skaičius siekė 539, o dalyvių ir lankytojų – 38 654.

2013-2018 m. augo profesionalaus meno renginių ir jų lankytojų skaičius. 2018 m. Kupiškio KC ir jo padaliniuose buvo surengti 63 profesionalaus meno renginiai, kuriuose dalyvavo 5 857 lankytojai, kai 2013 m. buvo surengta 16 renginių, kuriuose dalyvavo 2 470 lankytojai. Taigi, renginių skaičius išaugo

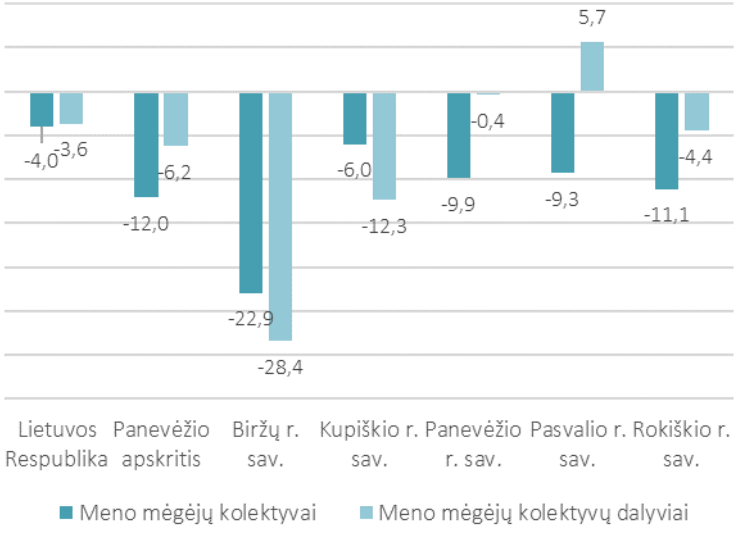
2.4.2.2. pav. Renginių ir jų dalyvių bei lankytojų kultūros centruose skaičiaus dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Nacionalinis kultūros centras

beveik 4 kartus, o jų lankytojų skaičius – daugiau nei 2 kartus.

2013-2018 m. Kupiškio KC surengtų renginių skaičius augo sparčiausiai tarp lyginamų teritorijų: šalyje mažėjo 25,7 proc., Panevėžio apskrityje augo lėtesniu tempu – 14,6 proc., Biržų r. sav. ir Pasvalio r. sav. – mažėjo, o Panevėžio r. sav. ir Rokiškio r. sav. augo ne taip sparčiai.

Kitokios tendencijos pastebimos analizuojant dalyvių ir lankytojų skaičių, kur Kupiškio r. sav. rodiklis atsiliko nuo šalies (47,4 proc.), apskrities (66,4 proc.), Panevėžio r. sav. (42,2 proc.) ir Rokiškio r. sav. (75,8 proc.) rodiklių augimo.

2.4.2.3. pav. Meno mėgėjų kolektyvų ir jų dalyvių skaičiaus dinamika 2013–2018 m. (proc.)

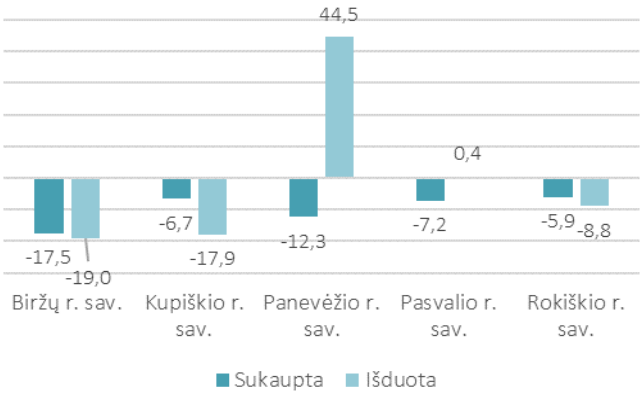
Šaltinis: Nacionalinis kultūros centras

2018 m. Kupiškio rajone buvo 47 meno mėgėjų kolektyvai, tai sudarė 1,6 proc. šalies rodiklio ir 12,6 proc. Panevėžio apskrities rodiklio. Iš vertintų žiedinių savivaldybių daugiausiai meno mėgėjų kolektyvų buvo Panevėžio r. sav. (3 kartus daugiau nei Kupiškio r. sav.). Meno mėgėjų kolektyvų skaičius 2013–2018 m. laikotarpiu mažėjo visose lyginamose teritorijose: šalyje – 4,0 proc., apskrityje – 12,0 proc., Kupiškio r. sav. – 6,0 proc.

Dalyvių skaičius meno mėgėjų kolektyvuose iš savivaldybių taip pat buvo didžiausias Panevėžio r. sav. 2013–2018 m. rodiklis mažėjo beveik visose lyginamose teritorijose, kaip ir Kupiškio r. sav. (-28,4 proc.). Kupiškio r. sav. rodiklis mažėjo spartesniu tempu nei šalyje (-3,6 proc.) ir apskrityje (-6,2 proc.).

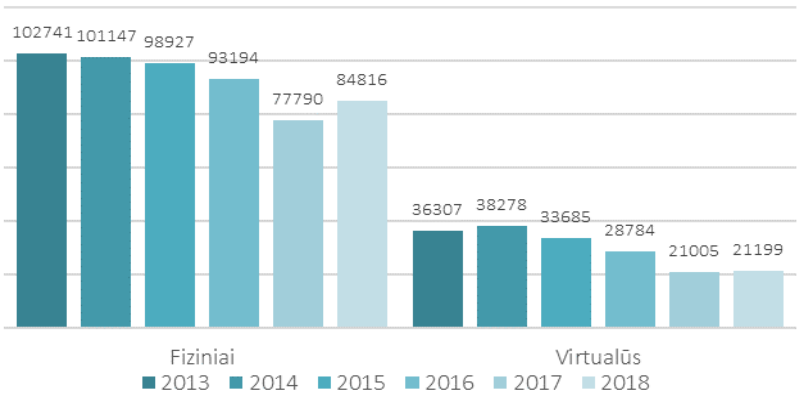
Svarbiausias 2018 m. renginys, kuriame dalyvavo meno mėgėjų kolektyvai 2018 m. birželio 30 – liepos 6 dienomis vykusi Dainų šventė „Vardan tos...“. Tarp tūkstančio Lietuvos šimtmečio Dainų šventės dalyvių

Kupiškio r. sav. atstovavo 14 KC mėgėjų meno kolektyvų: liaudiškų šokių „Račiupėlis“, pagyvenusiųjų liaudiškų šokių grupė „Susiedai“, folkloro ansamblis „Kupkiemis“ ir tradicinis muzikos instrumentų ansamblis „Kupiškio krošto muzikontai“, vaikų ir jaunimo folkloro ansamblis „Jaunimo Ramuva“, kamerinis mišrus choras „Cantus Vita“, mišrus choras „Bočiai“, moterų vokalinis ansamblis „Versmė“, Unės Babickaitės teatras, vaikų ir jaunimo teatro studija, Noriūnų laisvalaikio salės liaudiškos muzikos kapela „Iki ryto“, Adomynės padalinio folkloro ansamblis „Jara“, Skapiškio padalinio mėgėjų teatras „Stebulė“, Skapiškio vaikų ir jaunimo studija „Ku-kū“, iš viso 268 dalyviai.

2.4.2.4. pav. Bibliotekų sukauptų ir išduotų dokumentų skaičiaus dinamika 2013–2018 m. (proc.)
Šaltinis: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka

Bibliotekų veikla. Kupiškio r. sav. teritoriją aptarnauja Kupiškio VB su 16-a padalinių. Tai mažiausias bibliotekų tinklas tarp lyginamų savivaldybių. Kupiškio VB ir padaliniuose 2018 m. buvo sukauptas 200,3 tūkst. fizinių dokumentų fondas, o išduota 172,1 tūkst. fizinių dokumentų.

2.4.2.5. pav. Fiziniai ir virtualūs Kupiškio VB lankytojai 2013–2018 m. (asm.)
Šaltinis: Kupiškio VB

2013–2018 m. sukauptas fizinių dokumentų fondas Kupiškio VB sumažėjo 6,7 proc. Tarp lyginamų savivaldybių neigiami rodiklio pokyčiai buvo vieni mažiausių. Didžiausią įtaką fizinių dokumentų mažėjimui turi fizinių dokumentų nurašymas perkeliant juos į virtualią erdvę.

Fizinių dokumentų išduotis 2013–2018 m. laikotarpiu sumažėjo 17,9 proc., nes vartotojai vis dažniau naudojasi virtualiais dokumentais.

Kupiškio rajone, kitaip nei visos šalies bibliotekose nėra ryškios tendencijos, kad mažėjant fizinių bibliotekų lankytojų skaičiui, auga virtualių lankytojų skaičius.

2018 m. Kupiškio VB paslaugomis naudojosi apie 85 tūkst. fizinių lankytojų (palyginti su 2013 m. lankytojų skaičius sumažėjo 17,4) ir apie 22 tūkst. virtualių lankytojų (palyginti su 2013 m. rodiklis sumažėjo 41,6 proc.).

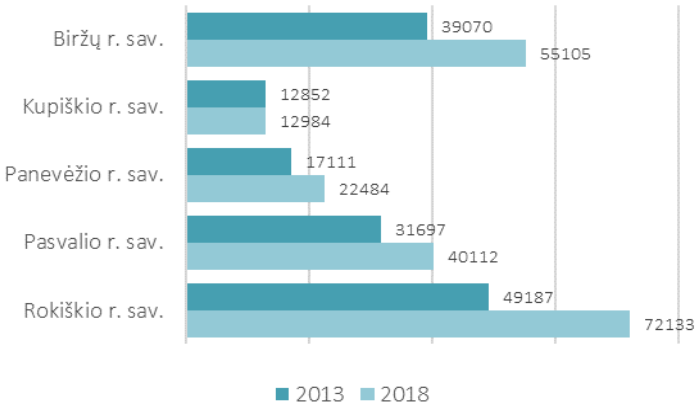
Fizinių lankytojų skaičius analizuojamu laikotarpiu svyravo, ir 2017 m. sumažėjo. Virtualių lankytojų skaičius buvo nestabilus: 2013-2014 m. augo, 215-2017 m. mažėjo, 2018 m. vėl nežymiai padidėjo.

Toliau gyvenančių ir negalinčių atvykti į bibliotekas gyventojų aptarnavimas Kupiškio r. sav. sprendžiamas taikant mobilų skaitytojų aptarnavimą. Mobilus išdavimo taškas veikė Bakšėnų kaime[47]. 2018 m. buvo pasiūlyta nauja paslauga – kilnojamoji bibliotekėlė gamtoje. Visą vasarą, poilsiaujantys prie Kupiškio marių, turėjo galimybę pasinaudoti Kupiškio VB paslaugomis.

[47] Nuo 2019 m. liepos 1 d. mobilaus išdavimo taško veikla Bakšėnų kaime nutraukta.

Kupiškio VB 2018 m. buvo 101 naudojamas kompiuteris, iš jų skirti vartotojams – 63, darbuotojams – 38. 2013-2018 m. kompiuterių skaičius sumažėjo 6,5 proc. arba 7 kompiuteriais.

Kupiškio VB ir padaliniuose vykdomi mokymai, kultūriniai renginiai bei edukaciniai užsiėmimai, dailės, tautodailės, kūrybinių darbų ir literatūros parodos bei ekspozicijos. Per 2018 m. buvo surengti 928 renginiai, kuriuose dalyvavo 13 046 lankytojai. Palyginti su 2013 m., renginių skaičius išaugo 73,7 proc. arba 394 renginiais, kai jų lankytojų skaičius sumažėjo 20,7 proc. arba 3 397 lankytojais.

2.4.2.6. pav. Muziejų lankytojai (asm.) ir jų dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos Respublikos kultūros ministerija

Muziejų veikla. 2018 m. Kupiškio muziejuje ir 3 jo padaliniuose surengtos 24 profesionalaus ir tautodailės meno parodos, vykdyta 18 edukacinių veiklų, suorganizuoti 34 renginiai.

Kupiškio muziejuje ir 3 jo padaliniuose 2018 m. lankėsi apie 13 tūkst. lankytojų, tai sudarė 1,1 proc. šalies savivaldybių muziejų lankytojų skaičiaus. Šis rodiklis buvo mažiausias tarp [illegible] savivaldybių. 2013–2018 m. muziejų lankytojų skaičius augo visose nagrinėjamose teritorijose. Kupiškio r. sav. rodiklis augo lėčiausiai iš vertintų savivaldybių (1,0 proc.).

41,0%

1,0%

31,4%

26,5%

46,7%

KULTŪROS IR MENO APIBENDRINIMAS

	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
KC renginių skaičiaus pokytis 2013-2018 m. (proc.)	45,8	-25,7	14,6
KC renginių lankytojų skaičiaus pokytis 2013-2018 m. (proc.)	33,4	47,4	66,4
Meno mėgėjų kolektyvų skaičiaus pokytis 2013-2018 m. (proc.)	-6,0	-4,0	-12,0
Meno mėgėjų kolektyvų dalyvių skaičiaus pokytis 2013-2018 m. (proc.)	-12,3	-3,6	-6,2

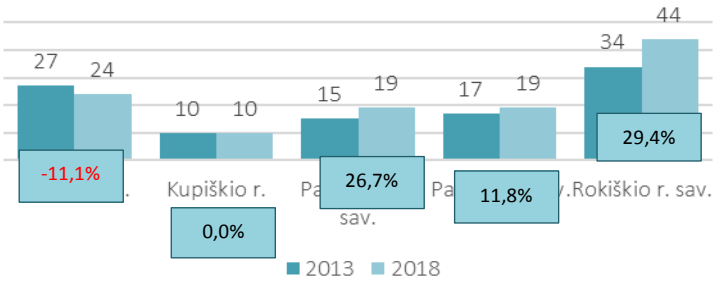
	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
Fizinių bibliotekos lankytojų skaičiaus pokytis 2013-2018 m. (proc.)	-17,4	-	-
Virtualių bibliotekos vartotojų skaičiaus pokytis 2013-2018 m. (proc.)	-41,6	-	-
Muziejų lankytojų skaičiaus pokytis 2013-2018m. (proc.)	1,0	37,9	35,3

2.4.3. KŪNO KULTŪRA IR SPORTAS

Kūno kultūros ir sporto tiekėjai bei dalyviai. Kūno kultūros ir sporto politiką Kupiškio r. sav. įgyvendina:

- Kupiškio RSA kultūros, švietimo ir sporto skyrius;
- Kupiškio KKSC;
- 9 sporto organizacijos[48] (2017 m. duomenimis).

Vadovaujantis Kūno kultūros ir sporto departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės parengtais 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 m. sporto statistikos metraščiais, 2017 m. Kupiškio r. sav. veikė 10 sporto organizacijų, iš jų 1 sporto centras, 2 viešosios įstaigos ir 7 sporto klubai. 2018 m. duomenys Kūno kultūros ir sporto departamente prie LR Vyriausybės administracinių teritorijų lygiu analizės rengimo metu dar nebuvo teikiami.

2.4.3.1. pav. Sporto organizacijų skaičius 2013 m. ir 2017 m. (vnt.) bei jo dinamika 2013–2017 m.

Šaltinis: Lietuvos sporto metraštis

Palyginti su kitomis nagrinėtomis savivaldybėmis, 2017 m. Kupiškio r. sav. sporto organizacijų skaičius buvo mažiausias (10) ir sudarė 5,8 proc. apskrities bei 0,6 proc. šalies sporto organizacijų skaičiaus. Didžiausias sporto organizacijų skaičius 2017 m. buvo Rokiškio r. sav. – 44.

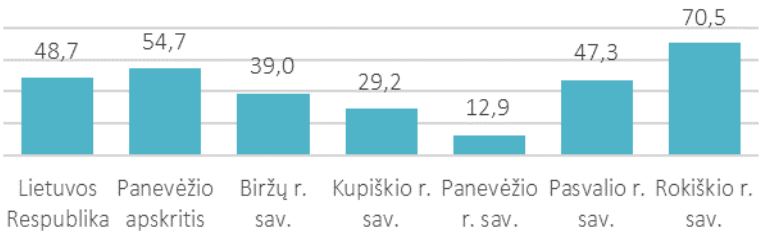
2013-2017 m. sporto organizacijų skaičius Kupiškio r. sav. išliko nepakitęs, kai Biržų r. sav. sumažėjo 11,1 proc. arba 3 organizacijomis. Kitose lyginamose teritorijose sporto organizacijų skaičius augo.

Sportuojančiųjų[49] skaičius sporto organizacijose Kupiškio r. sav. buvo vienas mažiausių iš vertintų savivaldybių (516), tačiau per 2013–2017 m. augo sparčiausiai (18,3 proc.). Sportuojančiųjų skaičiaus

[48] Pagal Lietuvos Respublikos kūno kultūros ir sporto įstatymą, *sporto organizacijos* – yra juridinio asmens teises turintys sporto klubai, sporto mokyklos, sporto centrai, sporto bazės, sporto šakų federacijos, asociacijos, draugijos ir kitos kūno kultūra ir sporto veikla užsiimančios organizacijos bei institucijos, kurios sudaro sąlygas praktikuoti kūno kultūrą ir sportą, rengti sportininkus, organizuoti sporto varžybas ir kitus kūno kultūros bei sporto renginius (I skyrius, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

[49] Pagal Sporto terminų žodyną (2002), *sportuojantysis* apibrėžiamas kaip asmuo, lavinantis savo fizinius gebėjimus, siekiantis fizinės sveikatos sporto institucijose – sporto klubuose.

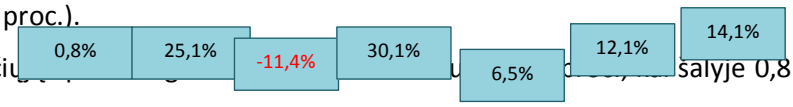
sporto organizacijose rodiklis šalyje mažėjo (-3,4 proc.), Panevėžio apskrityje augo lėtesniu tempu nei Kupiškio r. sav. (16,1 proc.).

2.4.3.2. pav. Sporto organizacijose sportuojančių asmenų skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, 2017 m. (asm.) ir rodiklio dinamika 2013–2017 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos sporto metraštis

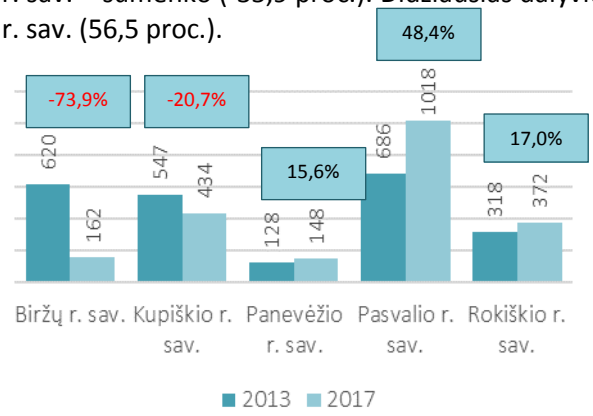
Tikslesnis rodiklis – sportuojančiųjų skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų. Kupiškio r. sav. 1 000-iui gyventojų teko 29,2 sporto organizacijose sportuojančių asmenų. Pagal šį rodiklį Kupiškio r. sav. atsiliko nuo šalies bei Panevėžio apskrities vidurkių (atitinkamai 48,7 proc. ir 54,7 proc.).

2013-2017 m. laikotarpiu, sportuojančių [illegible] šalyje 0,8 proc., o apskrityje – 25,1 proc.

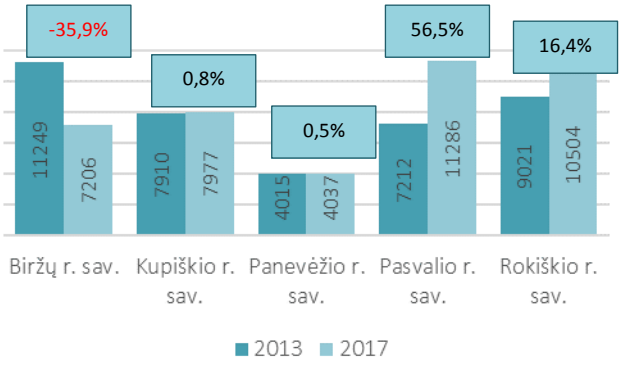
2017 m. Kupiškio r. sav. sporto varžybų[50], sporto visiems renginių[51], sporto stovyklų[52] skaičius bei dalyvių skaičius juose iš lyginamų savivaldybių buvo vienas didžiausių (434), tačiau 2013–2017 m. rodiklis mažėjo penktadaliu (20,7 proc.). Didesnis rodiklio mažėjimas tuo pačiu laikotarpiu užfiksuotas Biržų r. sav. – -73,9 proc.

Sporto varžybų, sporto visiems renginių ir sporto stovyklų dalyvių skaičius Kupiškio r. sav. 2017 m. buvo vidutinis, palyginti su kitomis savivaldybėmis. 2013-2017 m. rodiklis nežymiai didėjo (0,8 proc.), kai Biržų r. sav. – sumenko (-35,9 proc.). Didžiausias dalyvių skaičiaus augimas tuo pačiu laikotarpiu buvo Pasvalio r. sav. (56,5 proc.).

2.4.3.3. pav. Sporto varžybų, sporto visiems renginių ir sporto stovyklų skaičius savivaldybėse 2013 m. ir 2017 m. (vnt.) bei jų dinamika 2013–2017 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos sporto metraštis

2.4.3.4. pav. Sporto varžybų, sporto visiems renginių ir sporto stovyklų dalyvių skaičius savivaldybėse 2013 m. ir 2017 m. (asm.) bei jų dinamika 2013–2017 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos sporto metraštis

2013–2017 m. laikotarpiu iš vertintų savivaldybių daugiausiai išmokyta plaukti asmenų buvo Pasvalio r. sav. – per penkerius metus iš viso 619 asmenų, kai Kupiškio r. sav. – 60 asmenų. Kupiškio r. sav. išmokytų plaukti asmenų skaičius sudarė 0,1 proc. šalies išmokytų plaukti asmenų skaičiaus 2013–2017 m.

Per 2017 m. Kupiškio r. sav. buvo paruoštas 1 sportininkas (jaunimo rinktinės narys), tai mažiausias paruoštų sportininkų skaičius tarp lyginamų savivaldybių.

[50] Pagal Sporto terminų žodyną (2002), *sporto varžybos* – tai sportininkų, komandų, klubų varžymasis, rungtyniavimas pagal tam tikrus nuostatus; joms pasibaigus nustatomi nugalėtojai, prizininkai, skiriamos vietos.

[51] Vadovaujantis Lietuvos sporto statistikos metraščiu, *sporto visiems renginys* – mėgėjų sporto varžybos, sporto festivaliai, šventės, konkursai ir kitos visapusiško ugdymo priemonės.

[52] Vadovaujantis Lietuvos sporto statistikos metraščiu, *sporto stovyklos* – poilsio, sporto, sveikatinimo, mokomųjų treniruočių ir kitos stovyklos.

Sporto infrastruktūra 2017 m. buvusi Kupiškio rajone pateikiama 2.4.3.1. lentelėje Kupiškio r. sav. buvo 16 stadionų, kartu su Biržų r. sav., tai buvo didžiausias skaičius tarp lyginamų savivaldybių. Kupiškio r. sav. tarp kitų lyginamų savivaldybių išsiskyrė didžiausiu turimų tinklinių aikštelių skaičiumi – 17. Kupiškio r. sav. – vienintelė Panevėžio apskrityje turi įrengtą slidžių ir riedučių trasą.

2.4.3.1. lentelė. Sporto infrastruktūra

Rūšis	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
Sporto kompleksai	1	28	3
Stadionai	16	594	68
Baseinai (25m)	-	47	3
Sporto salės	16	1 633	134
Žirgų sporto manieža	-	27	4
Šaudyklos	1	42	3
Krepšinio aikštelės	17	1 314	110
Tinklinio aikštelės	17	764	49
Futbolo aikštelės	13	632	78
Teniso aikštelės	3	279	17
Automobilių kroso trasos	-	11	1
Motokroso trasos	-	7	3
Slidžių ir riedučių trasos	1	14	1
Golfo aikštynai	-	6	-
Kartodromai	-	12	-
Hipodromai	-	6	-

Rūšis	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
Universalios sporto arenos	3	278	42

Šaltinis: Lietuvos sporto metraštis

KŪNO KULTŪROS IR SPORTO APIBENDRINIMAS

	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
Sporto organizacijų skaičiaus pokytis 2013-2017 m. (proc.)	0,0	10,4	8,2
Sportuojančių sporto organizacijose skaičiaus pokytis 2013-2017 m. (proc.)	18,3	-3,4	16,1
Sportuojančių sporto organizacijos skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų (proc.) 2017 m.	29,2	48,7	54,7
Sporto varžybų, sporto visiems renginių ir sporto stovyklų skaičiaus pokytis 2013-2017 m. (proc.)	-20,7	139,8	1,5
Sporto varžybų, sporto visiems renginių ir sporto stovyklų dalyvių skaičiaus pokytis 2013-2017 m. (proc.)	0,8	45,3	8,8
Išmokytų plaukti asmenų skaičius (asm.) 2017 m.	60	227 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)	216 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)
Sporto infrastruktūros objektų skaičius (vnt.) 2017 m.	124	90 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)	127 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)

2.4.4. SOCIALINĖ APLINKA

Socialinės paslaugos. Pagrindinė socialinių paslaugų[53] organizatorė Lietuvoje yra savivaldybė. Socialinės paslaugos Kupiškio r. sav. teikiamos asmeniui (šeimai) kuo arčiau jo gyvenamosios vietos. Socialinės paslaugos nėra tolygiai išplėtotos Kupiškio r. sav. seniūnijose, nes atokių kaimų gyventojai susiduria su socialinių paslaugų prieinamumo problema dėl didelių atstumų ir kvalifikuotų darbuotojų trūkumo.

Pagal Kupiškio rajono savivaldybės socialinių paslaugų plano 2019 m. duomenis, 2018 m. iš viso buvo nepatenkinti 20 asmenų ilgalaikės socialinės globos poreikiai, 1 asmens dienos socialinės globos institucijoje poreikis, 1 dienos socialinės globos asmens namuose poreikis, 1 integralios pagalbos paslaugos poreikis, 19 pagalbos į namus socialinių paslaugų poreikiai. Iš viso nebuvo patenkinti 4,8 proc. asmenų, galinčių gauti socialines paslaugas, poreikiai Kupiškio r. sav.

2.4.4.1. lentelė. Kupiškio r. sav. teikiamų socialinių paslaugų rūšys ir poreikio patenkinimas 2018 m.

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes	Asmenų (šeimų) skaičius, kuriems socialinių paslaugų poreikis	Asmenų (šeimų) skaičius, kuriems socialinių paslaugų poreikis
		Įvertintas	Nepatenkintas
1.	**Ilgalaikė socialinė globa**		
	Kupiškio socialinių paslaugų centre	30	14
	Kupiškio rajono Šv. Kazimiero vaikų globos namuose	17	-
	Kupiškio rajono Šv. Kazimiero vaikų globos namų padalinyje Bendruomeniniuose vaikų globos namuose	9	-
	Aldonos ir Antano Jatužių šeimynoje	1	-
	Liolės Anikevičienės šeimynoje	4	-
	Kupiškio socialinės globos namuose	20	6
2.	**Trumpalaikė socialinė globa**		
	Kupiškio rajono Šv. Kazimiero vaikų globos namuose	8	-
	Kupiškio rajono Šv. Kazimiero vaikų globos namų padalinyje Bendruomeniniuose vaikų globos namuose	3	-
	Kupiškio socialinių paslaugų centre	0	-
	Kupiškio socialinės globos namuose	5	-
3.	**Dienos socialinė globa institucijoje**	**1**	**1**
4.	**Dienos socialinė globa asmens namuose**		
	Kupiškio socialinių paslaugų centre	4	1
4.1.	**Integralios pagalbos paslaugos**	**30**	**1**
5.	Apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose	4	-
6.	**Pagalba į namus**		
	Kupiškio socialinių paslaugų centre	158	19
7.	**Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas institucijoje**		
	VšĮ Kupiškio vaikų dienos centre	60	-
	Vaikų dienos centrai (Šimonių ir Alizavos seniūnijose)	24	-
8.	**Socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas asmens (šeimos) namuose** (socialinės rizikos šeimos, kurioms paslaugas teikia socialiniai darbuotojai)	138 šeimai 318 vaikų	- -
9.	**Socialinės paslaugos suteiktos Krizių centre**		
	Kupiškio socialinių paslaugų centro padalinyje Krizių	47	-

[53] Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, *socialinės paslaugos* yra paslaugos, kuriomis suteikiama pagalba asmeniui (šeimai) dėl amžiaus, negalumo, socialinių problemų iš dalies ar visiškai neturinčiam, negijusiam arba praradusiam gebėjimus ar galimybes savarankiškai rūpintis asmeniniu (šeimos) gyvenimu ir dalyvauti visuomenės gyvenime (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų rūšys pagal žmonių socialines grupes	Asmenų (šeimų) skaičius, kuriems socialinių paslaugų poreikis	Asmenų (šeimų) skaičius, kuriems socialinių paslaugų poreikis
	centre		

Šaltinis: Kupiškio r. sav. 2019 metų socialinių paslaugų planas

Socialinių paslaugų teikėjai. Organizuojant socialines paslaugas, vis daugiau funkcijų perduodama savivaldybėms, siekiant socialines paslaugas priartinti prie jų gavėjų gyvenamosios vietos. Kaip ir kitų savivaldybių, Kupiškio rajono savivaldybės gyventojų socialinių paslaugų poreikį lemia šie veiksniai: mažas gimstamumas ir visuomenės senėjimas, negalia, emigracija, socialinė rizika, nedarbas, vaikų su specialiaisiais poreikiais skaičius.

Socialinių paslaugų tinklą Kupiškio r. sav. sudaro socialinės paslaugų įstaigos[54] (Savivaldybės biudžetinės įstaigos, viešosios įstaigos), NVO, šeimynos, uždarosios akcinės bendrovės bei Savivaldybės finansuojamos vietos SADM pavaldymo ir perkamos paslaugos iš kitų šalies Savivaldybių įstaigų, asociacijų, nevyriausybinių organizacijų, kt.

2.4.4.2. lentelė. Kupiškio r. sav. socialinės paslaugų įstaigos

Eil. Nr.	Socialinių paslaugų įstaigos tipas	Įstaigos pavadinimas
1.	Socialinės globos namai	- Kupiškio socialinės globos namai - Kupiškio rajono Šv. Kazimiero vaikų globos namai - Kupiškio rajono Šv. Kazimiero vaikų globos namų padalinys Bendruomeniniai vaikų globos namai (Kupiškio m.) - Kupiškio rajono Šv. Kazimiero vaikų globos namų padalinys Bendruomeniniai vaikų globos namai (Noriūnų sen.) - Kupiškio socialinių paslaugų centras
2.	Šeimynos	- Aldonos ir Antano Jatužių šeimyna - Liolės Anikevičienės šeimyna
3.	Savarankiško gyvenimo namai	- Kupiškio socialinių paslaugų centro padalinys Savarankiško gyvenimo namai
4.	Socialinės priežiūros centrai	- VšĮ Kupiškio vaikų dienos centras (Kupiškio m., Adomynės, Noriūnų, Subačiaus padaliniai) - Vaikų dienos centras Šimonių seniūnijoje - Vaikų dienos centras Alizavos seniūnijoje
5.	Kitos socialinių paslaugų įstaigos (pagalbos į namus tarnyba, socialinių paslaugų centras, kt.)	- Kupiškio socialinių paslaugų centras

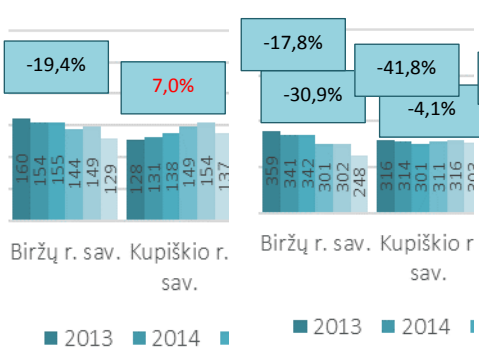
Šaltinis: Kupiškio r. sav. 2019 metų socialinių paslaugų planas

Siekiant efektyvesnio socialinių paslaugų organizavimo ir teikimo, Kupiškio r. sav. kasmet sudaro ir tvirtina socialinių paslaugų planą (šiuo metu vadovaujasi Kupiškio rajono savivaldybės socialinių paslaugų planu 2019 m.).

Socialinių paslaugų gavėjai. Poreikį socialinėms paslaugoms turi įvairios Kupiškio r. sav. teritorijoje gyvenančių žmonių grupės (socialinių paslaugų gavėjai): senyvo amžiaus asmenys ; asmenys, turintys negalią; asmenys, turintys sunkią negalią; šeimos patiriančios socialinę riziką ir jose augantys vaikai; vaikai, likę be tėvų globos; kiti asmenys, turintys socialinių problemų.

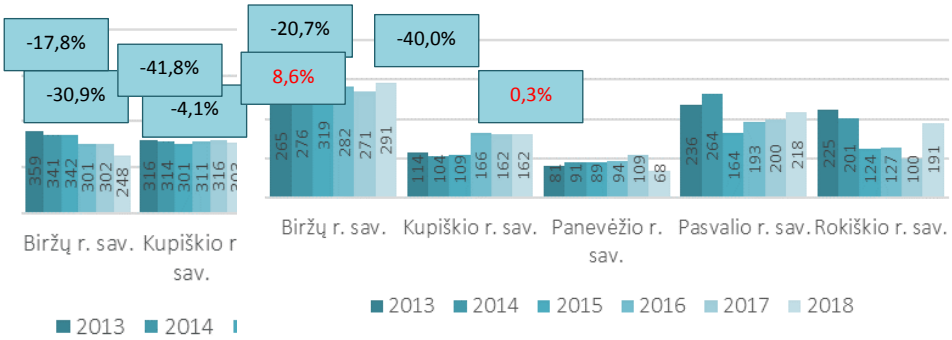
Per šešerius metus socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius Kupiškio r. sav. išaugo (7,0 proc.), kai šalyje (-9,8 proc.), apskrityje (-11,7 proc.) ir beveik visose lyginamose savivaldybėse, išskyrus Rokiškio r. sav. (8,6 proc.), sumažėjo.

[54] Pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą, *socialinių paslaugų įstaiga* – socialines paslaugas teikiantis LR ar kitoje ES valstybėje narėje arba kitoje EEE valstybėje įsisteigęs juridinis asmuo ar kita organizacija, jų padalinys, atitinkantys šiame įstatyme nustatytus reikalavimus (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 str.).

2.4.4.1. pav. Socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius (vnt.) ir jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

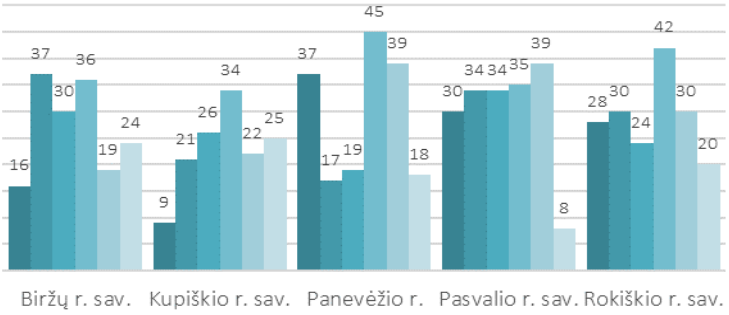

2.4.4.2. pav. Socialinę riziką patiriančiose šeimose augančių vaikų skaičius (asm.) ir jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Kitaip nei socialinę riziką patiriančių šeimų, jose augančių vaikų skaičius 2013-2018 m. Kupiškio rajone sumažėjo 4,1 proc. Šio rodiklio sumažėjimas, neskaitant Rokiškio r. sav., kur socialinę riziką patiriančiose šeimose augančių vaikų skaičius išaugo, buvo mažiausias tarp lyginamų savivaldybių, taip pat atsiliko nuo šalies ir Panevėžio apskrities rodiklių kitimo (atitinkamai -15,7 proc. ir 17,8 proc.).

Vertinant 2013–2018 m. laikotarpį, vidutiniškai per metus Kupiškio r. sav. atsiranda 23 vaikai, kuriems nustatyta globa (rūpyba). Tai mažiausias rodiklis tarp lyginamų savivaldybių (Biržų r. sav. – 27, Panevėžio r. sav. – 29, Pasvalio r. sav. – 30, Rokiškio r. sav. – 29).

2.4.4.3. pav. Vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba), skaičius (asm.) ir jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Vaikų, kuriems naujai nustatyta globa, skaičius nagrinėjamose savivaldybėse kito netolygiai. 2018 m., lyginant su 2013 m., Kupiškio r. sav. rodiklis buvo didesnis 177,8 proc.: mažiausias vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba), skaičius buvo 2013 m., didžiausias – 2016 m. Netolygumai vyrauja ir kitose savivaldybėse. Didžiausi teigiami pokyčiai pastebimi Pasvalio r. sav., kur rodiklis 2018 m., palyginti su 2013 m., sumažėjo 73,3 proc. arba nuo 30 iki 8 vaikų, kuriems naujai nustatyta globa (rūpyba).

Socialinių paslaugų asmens namuose prieinamumas iš vertintų savivaldybių geriausias yra Biržų r. sav., nes socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius 2018 m. čia buvo didžiausias (291). Kupiškio r. sav. rodiklis buvo vienas žemiausių – 162 socialinių paslaugų namuose gavėjai. 2018 m. tai sudarė dešimtadalį Panevėžio apskrities (10,3 proc.) apskrities ir 0,9 proc. proc. šalies rodiklio.

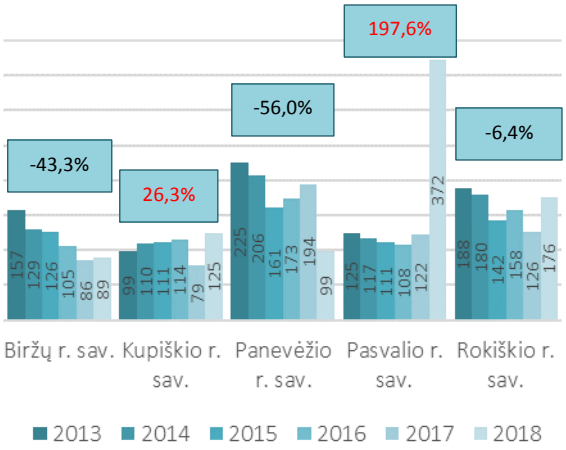
2013–2018 m. laikotarpiu šalyje socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų sk (Panevėžio apskrityje mažėjo (-5,3 proc.). Kupiškio r 42,1 proc. ir tai buvo sparčiausiai augantis socialinių paslaugų gavėjų namuose skaičius tarp lygintų savivaldybių.

2018 m., vertinant lyginamas savivaldybes, darbingo amžiaus asmenų, kuriems pirmą kartą pripažintas sumažėjęs darbingumas, daugiausiai buvo Pasvalio r. sav. (372), kai Kupiškio r. sav. tris kartus mažiau – 125. 2013-2018 m. Kupiškio r. sav. rodiklis išaugo 26,3 proc., o tuo pačiu laikotarpiu šalyje ir apskrityje mažėjo (atitinkamai 14,2 proc. ir 21,9 proc.).

2018 m. vaikų, pirmą kartą pripažintų neįgaliaisiais, mažiausiai buvo Kupiškio r. sav. (13), daugiausiai – Rokiškio r. sav. (24). 2013-2018 m. laikotarpiu Kupiškio r. sav. vaikų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius sumažėjo 13,3 proc. ir pagal šį rodiklį viršijo šalies (augo 8,1 proc.) bei apskrities (nekito) kitimo tendencijas.

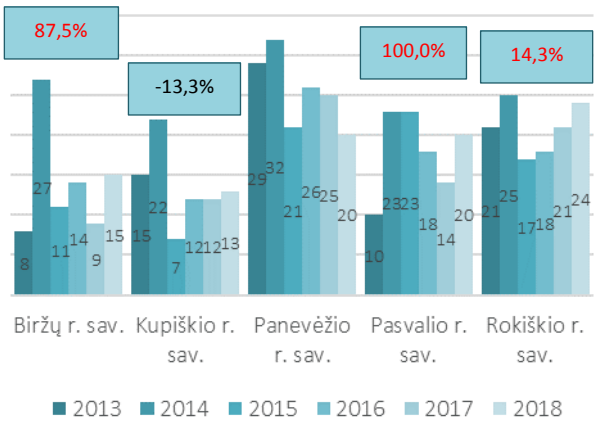
2.4.4.4. pav. Socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius (asm.) ir jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2.4.4.5. pav. Asmenų, kuriems pirmą kartą nustatytas sumažėjęs darbingumas, skaičius (asm.) ir jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2.4.4.6. pav. Vaikų, kuriems pirmą kartą nustatyta negalia, skaičius (asm.) ir jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Socialinių pašalpos ir jų gavėjai. Kupiškio r. sav., kaip ir kitose lyginamose savivaldybėse, šalyje ir Panevėžio apskrityje socialinės pašalpos gavėjų[55] skaičius bei išlaidos socialinėms pašalpoms 2013–2018 m. laikotarpiu mažėjo. Kupiškio r. sav. rodiklis (-61,6 proc.) mažėjo lėčiau nei šalyje (-62,5 proc.), bet nežymiai sparčiau nei Panevėžio apskrityje (-60,0 proc.).

2018 m. Kupiškio r. sav.socialinių pašalpų gavėjai sudarė 1,0 proc. visų šalies ir 9,0 proc. apskrities socialinių pašalpų gavėjų skaičiaus.

Socialinis būstas. 2018 m. pabaigoje Kupiškio r. sav. asmenų ir šeimų, turinčių teisę į paramą būstui išsinuomoti, sąrašuose buvo 62 šeimos, kuriose buvo 128 asmenys. Pagal Kupiškio RSA direktoriaus veiklos ataskaitą už 2018 m., socialinis būstas 2018 m. buvo suteiktas 12 šeimų arba 33 jose esantiems asmenims, iš jų: 2 jaunoms šeimoms, 3 šeimoms auginančioms 3 ir daugiau vaikų (įvaikių), 4 šeimoms, kuriose yra neįgalūs asmenys, 3 šeimoms (asmenims) – iš bendrojo sąrašo.

SOCIALINĖS APLINKOS APIBENDRINIMAS

	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
Socialinę riziką patiriančių šeimų	7,0	-9,8	-11,7

[55] Pagal Lietuvos statistikos metraštį, *socialinės pašalpos gavėjai* yra asmenys, gaunantys socialinės apsaugos išmokas pinigais.

pokytis 2013-2018 m. (proc.)			
 Socialinę riziką patiriančiose šeimose augančių vaikų skaičiaus pokytis 2013-2018 m. (proc.)	-4,1	-15,7	-17,8
 Vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba), skaičiaus pokytis 2013-2018 m. (proc.)	177,8	-3,7	-24,9
 Socialinių pašalpų gavėjų skaičiaus pokytis 2013-2018 m. (proc.)	-61,1	-62,5	-60,0
 Socialinių paslaugų gavėjų namuose skaičiaus pokytis 2013-2018 m. (proc.)	42,1	11,2	-5,3
 Asmenų, kuriems pirmą kartą nustatytas sumažėjęs darbingumas, skaičiaus pokytis 2013-2018 m. (proc.)	26,3	-14,2	-21,9
 Vaikų, kuriems pirmą kartą nustatyta negalia, skaičius (asm.) ir jų pokytis 2013-2018 m. (proc.)	-13,3	8,1	0,0

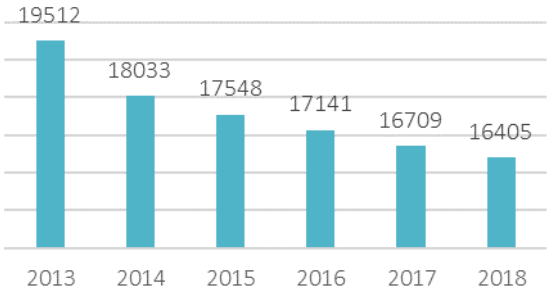
2.4.5. SVEIKATOS PRIEŽIŪRA

Sveikatos priežiūros įstaigos. Viena iš savarankiškųjų savivaldybių funkcijų yra *pirminė asmens sveikatos priežiūra*[56] ir *visuomenės sveikatos priežiūra*[57].

[56] Vadovaujantis http://www.vlk.lt, *pirminė sveikatos priežiūra* – tai nespecializuotų, kvalifikuotų asmens sveikatos priežiūros paslaugų, teikiamų pagal šeimos (bendrosios praktikos) gydytojo ir bendrosios praktikos slaugytojo bei bendruomenės slaugytojo ir akušerio medicinos normų reikalavimus ambulatorinėje asmens sveikatos priežiūros įstaigoje (t. y. įstaigoje, neteikiančioje stacionarinių asmens sveikatos

Panevėžio teritorinės ligonių kasos duomenimis, Kupiškio r. sav. gyventojų sveikata rūpinasi:

- VšĮ „Kupiškio rajono savivaldybės pirminės sveikatos priežiūros centras“ (toliau – Kupiškio PSPC). 2018 m. pabaigoje, Kupiškio PSPC turėjo 3 ambulatorijas (Skapiškio, Subačiaus, Šimonių) ir 11 medicinos punktų (Adomynės, Alizavos, Atnašavos, Juodpėnų, Lokonių, Migonių, Noriūnų, Rudilių, Salamiesčio, Šepetos, Virbališkio);
- VšĮ „Kupiškio [illegible]pliau – Kupiškio ligoninė). Pagal Kupiškio ligoninės direktoriaus 2018 m. veiklos ataskaitą, lig[illegible]ias paslaugas: antrines stacionarines sveikatos priežiūros, pirminės stacionarinės sveikatos priežiūros, antrinės ambulatorinės asmens sveikatos priežiūros medicinos, akušerio, slaugos, kitas ambulatorines asmens sveikatos priežiūros, bendrąsias asmens sveikatos priežiūros;
- UAB „Kupadenta“;
- UAB „Vladina“;
- Rokiškio rajono savivaldybės Visuomenės sveikatos biuras.

2.4.5.1. Prie VšĮ Kupiškio PSPC prisirašę asmenys

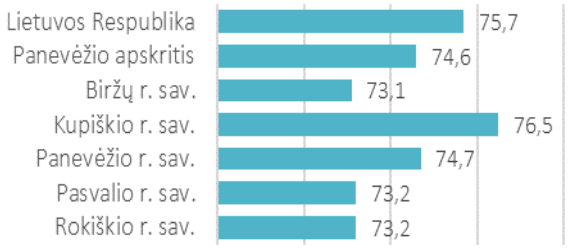
Šaltinis: sudaryta autorių pagal Panevėžio teritorinės ligonių kasos duomenis (http://www.ptlk.lt/)

Panevėžio teritorinės ligonių kasos duomenimis, Kupiškio PSPC 2018 m. sausio 31 d. buvo prisirašę 16 405 asmenys. Tai sudarė 96,1 proc. visų Kupiškio r. sav. gyventojų skaičiaus. 2013–2018 m. laikotarpiu įstaigoje prisirašiusių asmenų skaičius sumažėjo daugiau nei šeštadaliu (15,9 proc.), nuo 19 512 prisirašiusiųjų 2013 m. iki 16 405 prisirašiusiųjų 2018 m. Prisirašiusių asmenų skaičiaus mažėjimą lėmė gyventojų emigracija, mažėjantis gyventojų skaičius.

Sveikatos būklė. Vidutinė gyvenimo trukmė [58] Lietuvoje 2017 m. siekė 75,7 metų, 2016 m. – 74,9 m. (padidėjo 1,1 proc. per metus), kai vidutinė gyvenimo trukmė 2017 m. EBPO šalyse (35-ios Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) narės) siekia 80,6 metų. Taigi, Lietuva nuo EBPO šalių vidurkio atsiliko beveik 5 metais arba 6,1 proc. 2017 m. trumpiausia EBPO šalių vidutinė gyvenimo trukmė buvo Latvijoje (74,6 metai) (analizės rengimo metu 2018 m. duomenys dar nebuvo teikiami).

Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė Kupiškio rajone 2017 m. siekė 76,5 m. Minėtas rodiklis buvo didžiausias tarp lyginamų savivaldybių, viršijo šalies (75,7 m.) bei apskrities (74,6 m.) rodiklius.

Gyventojams senėjant, vis didesne problema tampa lėtinės ligos, dažnėja neįgalumas, todėl mirtingumo ir vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės (VGT) rodikliai

2.4.5.2. pav. Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė 2017 m.

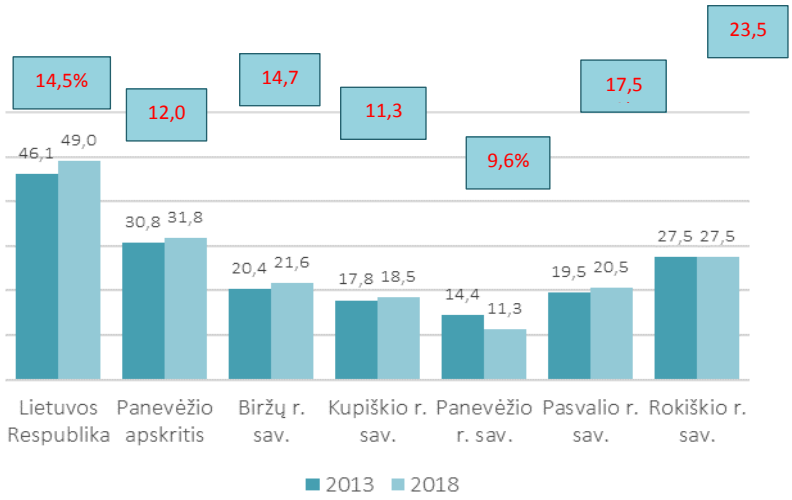
Šaltinis: HI

priežiūros paslaugų), pacientų namuose ir globos įstaigose, kompleksas. Paslaugų teikimo pacientų namuose tvarką ir apimtį nustato įstaigos vadovas.

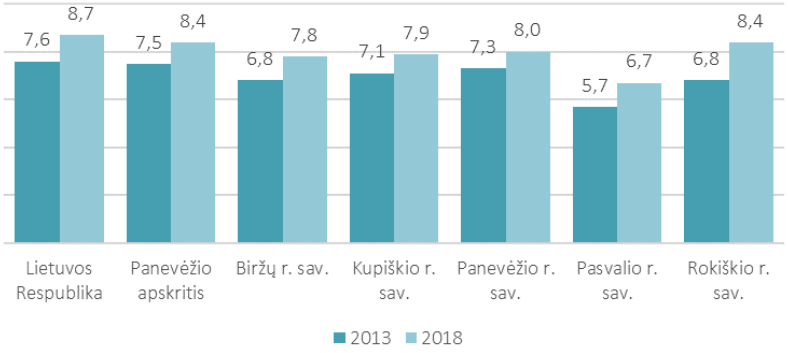
[57] Pagal Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymą, *visuomenės sveikatos priežiūra* – organizacinių, teisinių, ekonominių, techninių, socialinių bei medicinos priemonių, padedančių įgyvendinti ligų ir traumų profilaktiką, išsaugoti visuomenės sveikatą bei ją stiprinti, visuma (I skyrius, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

[58] Pagal Eurostatą, *vidutinė gyvenimo trukmė* – pagrindinis rodiklis, reprezentuojantis gyventojų gyvenimo gerovę.

Sveikatos priežiūros paslaugos ir ištekliai. 2018 m. Kupiškio r. sav. apsilankymų pas gydytojus skaičiaus, tenkančio 1-am gyventojui rodiklis (7,9 k.) buvo mažesnis nei šalyje (8,7 k.) ir Panevėžio apskrityje (8,4 k.). Palyginti su 2013 m., apsilankymų pas gydytojus 1-am gyventojų skaičius Kupiškio r. sav. išaugo 11,3 proc. ir pagal šį rodiklį viršijo šalies (14,5 proc.) bei Panevėžio apskrities (12,0 proc.) vidurkius. Augantį gyventojų apsilankymo pas gydytojus skaičių lemia visuomenės senėjimas, prastėjanti vaikų sveika, nesveikas ir pasyvus gyvenimo būdas.

2.4.5.3. pav. Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis 1-am gyventojui, 2013 m. ir 2018 m. (k.) bei jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

2.4.5.4. pav. Aktyvių gydytojus skaičius, tenkantis 10 000 gyv., 2013 m. ir 2018 m. (asm.) bei jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: HI

Sveikatos priežiūros ištekliai ir paslaugos. Vadovaujantis Higienos instituto duomenimis, 20 Kupiškio r. sav. 10 000 gyventojų teko 18,5 aktyvūs gydytojai. Šį rodiklį Kupiškio rajonas a Panevėžio apskrities (31,8 aktyvūs gydytojai 10 000 gyventojų) bei šalies (49,0 aktyvūs gydytojai 10 000 gyventojų) vidurkių bei buvo vienas mažiausių rodiklių lyginamų savivaldybių tarpe (viršijo tik Panevėžio r. sav. rodiklį, kur 10 000 gyventojų teko 11,3 aktyvūs gydytojai).

2013-2018 m. laikotarpiu aktyvių gydytojų skaičius Kupiškio r. sav. išaugo 3,9 proc. ir viršijo Panevėžio apskrities rodiklio augimą (3,2 proc.), bet atsiliko nuo šalies rodiklio augimo tempo (6,3 proc.).

Kupiškio ligoninė 2018 m. turėjo 80 lovų, iš kurių 45 arba daugiau nei pusė – palaikomojo gydymo ir slaugos. Lyginant su 2014 m. lovų skaičius Kupiškio ligoninėje sumažėjo 20 proc. arba 20 lovų. Tuo pačiu laikotarpiu palaikomojo gydymo ir slaugos lovų skaičius padidėjo 12,5 proc. arba 5 lovomis.

Greitoji medicinos pagalba (toliau – GMP) yra esminė sveikatos priežiūros sistemos sudėtinė dalis, nes nuolat didėja ūminių susirgimų, trauminių sužalojimų skaičius, todėl būtinas tinkamas GMP tarnybų darbas, užtikrinant teikiamų paslaugų kokybę ir prieinamumą.

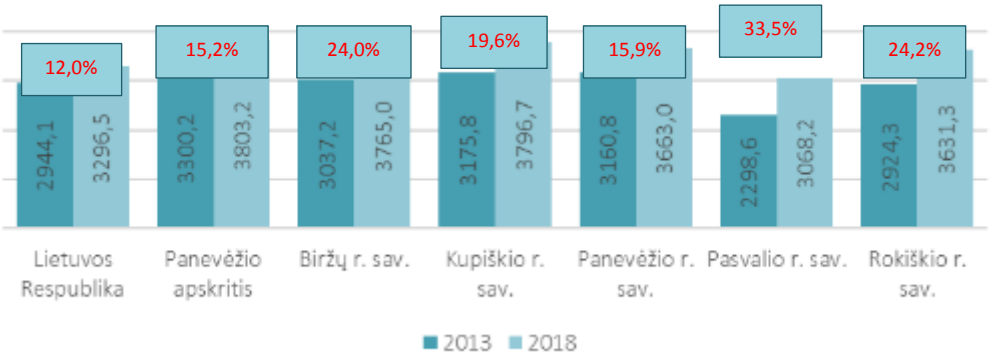
Kupiškio r. sav. GMP paslaugų teikimą užtikrina Kupiškio PSPC GMP skyrius. 2018 m. duomenimis, Kupiškio PSPC turėjo 4 B tipo GMP automobilius.

Vadovaujantis Higienos instituto duomenimis, 2018 m. Kupiškio r. sav. asmenų, kuriems suteikta greitoji medicinos pagalba, skaičius tenkantis 1 000 gyventojų, siekė 377,4 ir buvo didesnis už šalies (234,6 asmenų) ir Panevėžio apskrities (249,7 asmenys) vidurkius bei didžiausias lyginamų savivaldybių tarpe.

Sergamumo[59] ir **ligotumo**[60] rodikliai padeda įvertinti gyventojų sveikatą, leidžia prognozuoti ir inicijuoti pokyčius sveikatos apsaugos srityje.

2018 m. naujai užregistruoti susirgimai, tenkantys 1 000-iui gyventojų, Kupiškio r. sav. (3796,7 susirgimai, tenkantys 1 000-iui gyv.) buvo didesni nei šalies (3269,5 susirgimai, tenkantys 1 000-iui gyv.), bet mažesni nei Panevėžio apskrities (3803,2 susirgimai, tenkantys 1 000-iui gyv.) vidurkiai.

2013-2018 m. laikotarpiu naujai užregistruotų susirgimų skaičius augo visose lyginamose teritorijose. Kupiškio r. sav. rodiklis (19,6 proc.) augo sparčiau nei šalyje (12,0 proc.) ir Panevėžio apskrityje (15,2 proc.).

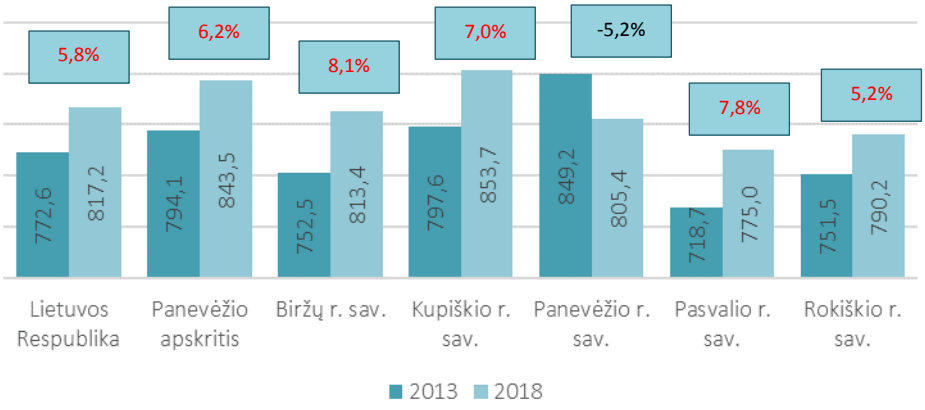

2.4.5.5. pav. Naujai užregistruotų susirgimų skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, 2013 m. ir 2018 m. (vnt.) bei jų dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: HI

2018 m. Kupiškio r. sav. 1 000-iui gyventojų teko 853,7 sergantys asmenys, tai daugiau nei šalyje (1 000-iui gyventojų teko 817,2 sergančių asmenų) ir Panevėžio apskrityje (1 000-iui asmenų teko 843,5 sergantys asmenys). Be to, tai buvo didžiausias rodiklis tarp lyginamų savivaldybių.

Per pastaruosius šešerius metus sergančių asmenų skaičius augo beveik visose lyginamose teritorijose. Kupiškio r. sav. rodiklis nagrinėjamu laikotarpiu augo sparčiau nei šalyje ir apskrityje.

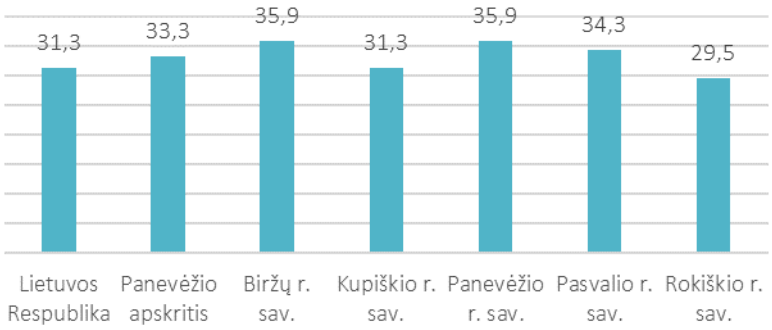
2.4.5.6. pav. Sergančių asmenų skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, 2013 m. ir 2018 m. (vnt.) bei jų dinamika 2013-2018 m. (proc.)

Šaltinis: HI

Gyventojų sveikatos būklę tiksliau atspindi mirtingumo pagal priežastis vertinimas. Šis rodiklis parodo, kokios sveikatos problemos dominuoja visuomenėje ir kaip jos kinta.

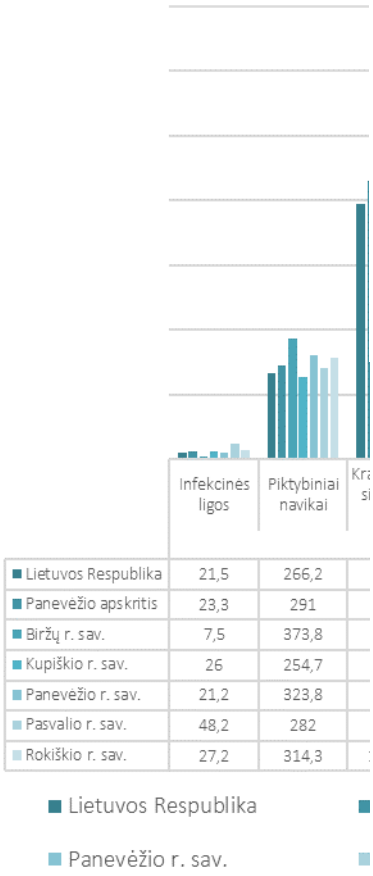
[59] Vadovaujantis www.sic.hi.lt, *sergamumas* – per nustatytą laikotarpį užregistruotų visų ligos atvejų (naujų ir kartotinių), dėl kurių žmonės kreipėsi į sveikatos priežiūros įstaigas, ir tų metų vidutinio gyventojų skaičiaus santykis. Jis reiškia populiacijos suminį sergamumą visomis ligomis.

[60] Vadovaujantis www.sic.hi.lt, *ligotumas* – tai bendras visų žinomų ligos atvejų skaičiaus ir gyventojų skaičiaus santykis tam tikru laiko momentu.

2.4.5.8. pav. Išvengiamas mirtingumas 2017 m.

Šaltinis: HI

2.4.5.7. pav. Mirtingumas, tekantis 100 000-ių gyventojų, pagal priežastis 2013 m. ir 2018 m. (asm.)

Šaltinis: HI

Kupiškio r. sav., kaip ir visoje šalyje bei apskrityje, dominuoja mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų. 2018 m. šis rodiklis, tenkantis 100 000-ių gyventojų, Kupiškio r. sav. (1 033,9 mir./100 000-ių gyv.) buvo didesnis nei vidutiniškai Lietuvoje (782,5 mir./100 000-ių gyv.), Panevėžio apskrityje (913,8 mir./100 000-ių gyv.). Per šešerius metus Kupiškio r. sav. rodiklis nežymiai išaugo (0,5 proc.), bet mažesne apimtimi nei Panevėžio apskrityje (6,2 proc.).

Antroji priežastis, lemianti mirtingumą, yra mirtingumas nuo piktybinių navikų. 2018 m. Kupiškio r. sav. 100 000-ių gyventojų teko 348,6 mirusieji nuo piktybinių navikų ir šis rodiklis buvo didesnis nei šalyje (286,6 mir./100 000-ių gyv.) bei Panevėžio apskrityje (317,1 mir./100 000-ių gyv.). Kupiškio r. sav. rodiklis per šešerius metus išaugo sparčiau nei trečdaliu (36,9 proc.) ir viršijo visų lyginamų teritorijų rodiklių augimą.

Trečioji priežastis, lemianti mirtingumą, yra išorinės priežastys: 2018 m. Kupiškio r. sav. 100 000-ių gyventojų teko 124,1 mirusieji nuo išorinių priežasčių (daugiau nei šalyje ir apskrityje). Visose nagrinėjamose teritorijose rodiklis 2013–2018 m. sumažėjo.

Išvengiamo mirtingumo[61] rodiklis netiesiogiai parodo sveikatos priežiūros sistemos efektyvumą ir kokybę. Vadovaujantis duomenimis apie išvengiamą mirtingumą, galima spręsti apie sveikatos priežiūros ir sveikatos politikos įtaką gyventojų sveikatai bei numatyti naujas veiksmų kryptis.

Išvengiamo mirtingumo rodiklis savivaldybėse pradėtas analizuoti nuo 2013 m. Kupiškio r. sav. 2017 m. buvo galima išvengti 31,3 proc. visų mirčių, kas atitiko šalies vidurkį. šalyje – 31,3 proc., tačiau buvo mažesnis nei Panevėžio apskrities rodiklis.

[61] Išvengiamas mirtingumas – mirusiųjų nuo ligų ar būklių, kurių galima išvengti taikant žinomas efektyvias prevencijos ir / ar diagnostikos priemones ir / ar gydymo priemones, dalis procentais nuo visų gyventojų mirčių (Higienos institutas).

SVEIKATOS PRIEŽIŪROS APIBENDRINIMAS

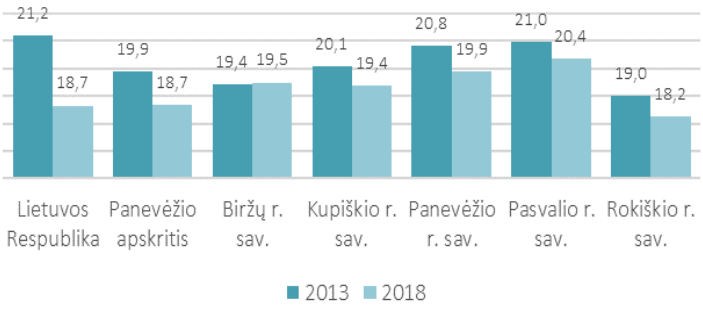
	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
 Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė (m.) 2017 m.	76,5	75,7	74,6
 Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis 1-am gyventojui 2018 m. (k.)	7,9	8,7	8,4
 Aktyvių gydytojus skaičius, tenkantis 10 000 gyventojui 2018 m. (asm.)	18,5	49,0	31,6
 Naujai užregistruotų susirgimų skaičiaus, tenkančio 1 000-iui gyventojų, pokytis 2013-2018 m. (proc.)	19,6	12,0	15,2
 Sergančių asmenų skaičiaus, tenkančio 1 000-iui gyventojų, pokytis 2013-2018 m. (proc.)	7,0	5,8	6,2
 Mirusiųjų nuo kraujotakos ligų skaičius, tenkantis 100 000 gyv. 2018 m.	1033,9	782,5	913,8
 Mirusiųjų nuo piktybinių navikų skaičius, tenkantis 100 000 gyv. 2018 m.	348,6	286,6	317,1
 Išvengiamo mirtingumo rodiklis 2017 m.	31,3	31,3	33,3

2.4.6. NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS, BENDRUOMENĖS IR JAUNIMO POLITIKA

Nevyriausybinės organizacijos. Prie nevyriausybinių organizacijų priskiriamos asociacijos[62], labdaros ir paramos fondai bei dauguma viešųjų organizacijų.

Kupiškio r. sav. yra įsteigta Kupiškio rajono savivaldybės nevyriausybinių organizacijų taryba[63], kurios tikslas – užtikrinti NVO palankios aplinkos kūrimą, Lietuvos Respublikos nevyriausybinių organizacijų plėtros įstatyme numatytų principų įgyvendinimą ir plėtros politikos formavimą Savivaldybėje.

Savivaldybėje NVO veiklą vienija Kupiškio rajono nevyriausybinių organizacijų koalicija, kurios strateginiai tikslai: NVO koalicijos stiprinimas (gerosios patirties apibendrinimas ir sklaida, mokymai, konferencijos, duomenų bazės plėtra ir kt.); bendradarbiavimo tarp NVO koalicijos ir vietos valdžios stiprinimas; informacijos apie NVO koalicijoje esančių organizacijų veiklą sklaida; savanorystės tradicijų skatinimas ir plėtra.

2.4.6.1. pav. Jaunimo dalis 2013 m. ir 2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2018 m. Kupiškio r. sav. veikė 84 nevyriausybinės organizacijos, iš kurių: 5 sveikatos organizacijos, 9 socialinės organizacijos, 34 sporto organizacijos/klubai, 3 kultūros organizacijos, 33 kitos organizacijos.

2018 m. Kupiškio r. sav. veikė 26 kaimo bendruomenės: Kupiškio rajono kaimo bendruomenių asociacija, Adomynės kaimo bendruomenė, Alizavos bendruomenė, Anatašavos miestelio bendruomenė, Bakšėnų bendruomenė, bendruomenė „Miliūnai“, Juodupėnų kaimo bendruomenė, kaimo bendruomenė „Kunigiškis“, kaimo bendruomenė „Palėvenys“, kaimo bendruomenė „Valakai“, Kreipšių kaimo bendruomenė, Lukonių kaimo bendruomenė, Migonių kaimo bendruomenė, Naivių kaimo bendruomenė, Noriūnų kaimo bendruomenė, Palėvenėlės kaimo bendruomenė, Puponių kaimo bendruomenė, Rudilių kaimo bendruomenė, Salamiesčio kaimo bendruomenė, Senojo Subačiaus bendruomenė, Skapiškio bendruomenė, Subačiaus bendruomenė, Šepetos kaimo bendruomenė, Šimonių miestelio bendruomenė, Uoginių kaimo bendruomenė, Virbališkių kaimo bendruomenė. 2018 m. Kupiškio RSA finansavo 9 kaimo bendruomenių projektus.

Kupiškio r. sav. veikia 2 vietos veiklos grupės (toliau – VVG):

- Kupiškio rajono vietos veiklos grupė (toliau – Kupiškio rajono VVG). 2018 m. Kupiškio rajono VVG buvo 28 nariai. Kupiškio rajono VVG yra parengusi Kupiškio rajono 2016–2023 metų integruotą vietos plėtros strategiją ir gavusi finansavimą;
- Kupiškio miesto vietos veiklos grupė (toliau – Kupiškio miesto VVG). 2018 m. Kupiškio miesto VVG buvo 10 narių. Kupiškio miesto VVG yra parengusi Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategiją ir gavusi finansavimą.

Jaunimo politika – priemonių, kuriomis sprendžiami jaunimui aktualūs klausimai ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formuotis jauno žmogaus asmenybei ir jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą, visuma.

Jaunimas (jaunas žmogus) – asmuo nuo 14 iki 29 metų (įskaitytinai) .

2018 m. Kupiškio r. sav. beveik kas penktas gyventojas arba 19,4 proc. visų gyventojų buvo 14-29 metų amžiaus. Nepaisant to, kad šis rodiklis vienas prasčiausių tarp lyginamų savivaldybių, tačiau viršijo šalies (18,7 proc.) ir apskrities (18,7 proc.) rodiklius.

2013–2018 m. laikotarpiu jaunimo dalis bendroje gyventojų struktūroje mažėjo visose lyginamose teritorijose, išskyrus Biržų r. sav. Kupiškio r. sav. jaunimo dalis mažėjo (0,7 proc. p.) ne taip sparčiai kaip šalyje (2,5 proc. p.) ir apskrityje (1,2 proc. p.).

[62] Pagal Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymą, *asociacija* – savo pavadinimą turintis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – koordinuoti asociacijos narių veiklą, atstovauti asociacijos narių interesams ir juos ginti ar tenkinti kitus viešuosius interesus.
[63] Nuostatai patvirtinti Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2014 m. lapkričio 27 d. sprendimu Nr. TS-284.

Organizacijos, dirbančios su jaunimu, skirstomos į jaunimo organizacijas[64] (toliau – JO), su jaunimu dirbančias organizacijas[65] bei neformalias jaunimo grupes[66].

Jaunimo politika[67] užtikrina jaunimo interesus įvairiose viešosios politikos srityse, sudaro sąlygas jauniems žmonėms išreikšti save, mokytis vieniems iš kitų. Įgyvendinant Kupiškio rajono savivaldybės jaunimo politiką, Kupiškio rajono savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius rengia ir įgyvendina savivaldybės jaunimo politikos programas ir priemones, analizuoja jaunų žmonių ir jaunimo bei su jaunimu dirbančių organizacijų būklę savivaldybės teritorijoje, taip pat koordinuoja savivaldybės institucijų bei įstaigų veiklą jaunimo politikos srityje ir vykdo kitą veiklą, susijusią su jaunimu bei jaunimo organizacijomis.

Kupiškio r. sav. aktyviai veikia Kupiškio rajono savivaldybės jaunimo reikalų taryba, kurią 2018 m. sudarė 12 narių.

Kupiškio RSA įsteigta jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybė, kurios funkcijos – rengti ir įgyvendinti savivaldybės jaunimo politikos programas ir priemones, analizuoti jaunų žmonių ir jaunimo bei su jaunimu dirbančių organizacijų būklę savivaldybės teritorijoje, taip pat koordinuoti savivaldybės institucijų bei įstaigų veiklą jaunimo politikos srityje ir vykdyti kitą veiklą, susijusią su jaunimu bei jaunimo organizacijomis.

Kupiškio r. sav. veikia Kupiškio jaunimo centras (toliau – KJC). Tai 2008 m. įkurta įstaiga. Atviras ir daugiafunkcis jaunimo užimtumo centras – neformalaus ugdymo įstaiga, atitinkanti jaunimo poreikius, padedanti stiprinti jaunimo motyvaciją įsitraukti į aktyvų visuomeninį gyvenimą, telkianti dalyvauti sprendžiant jaunimo saviraiškos ir laisvalaikio užimtumo problemas.

NEVYRIAUSYBINIŲ ORGANIZACIJŲ, BENDRUOMENIŲ IR JAUNIMO POLITIKOS APŽVALGA

	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
NVO Nevyriausybinių organizacijų skaičius 2018 m. (vnt._	84	-	-
 Kaimo bendruomeninių organizacijų skaičius 2018 m. (vnt.)	26	-	-
 Jaunimo dalis 2018 m. (proc.)	19,4	18,7	18,7

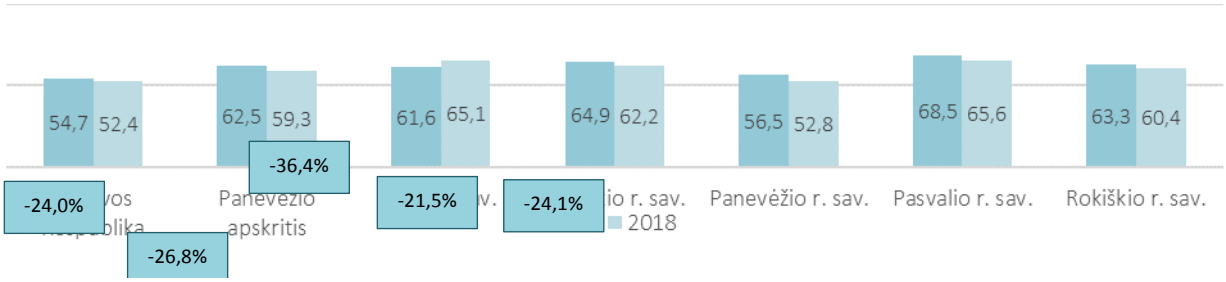
2.4.7. VIEŠASIS SAUGUMAS IR VIEŠOJI TVARKA

[64] Pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą, *jaunimo organizacija* – įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įregistruota visuomeninė organizacija ar asociacija, kurioje ne mažiau kaip 2/3 narių sudaro jauni žmonės ar visuomeninės jaunimo organizacijos ar asociacijos.

[65] Pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą, *su jaunimu dirbanti organizacija* – viešasis juridinis asmuo, kurio vienas iš tikslų – į jaunimą orientuota ir jaunimo poreikius tenkinanti veikla.

[66] Pagal Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymą, *neformali jaunimo grupė* – įstatymų tvarka neįregistruota, savanoriškai susibūrusi visuomeninė grupė, kurioje ne mažiau kaip 2/3 narių sudaro jauni žmonės ir kuri vykdo veiklą, projektus, organizuoja renginius, groja, dainuoja, šoka, sportuoja ir kt. bei gali priklausyti bendruomenės centrams, organizacijoms.

[67] Vadovaujantis http://www.jrd.lt, *jaunimo politika* – tai sistemų ir priemonių visuma, siekianti kuo palankesnių sąlygų asmeninei jauno žmogaus brandai ir sėkmingai integracijai į visuomenę.

2.4.7.2. pav. Ištirtų nusikalstamų veikų dalis ir jos dinamika 2013–2018 m. (proc.)

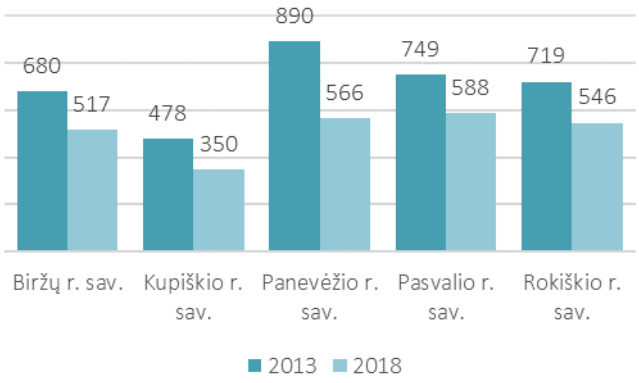
Šaltinis: Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos

Nusikaltimai. 2018 m. Kupiškio r. sav. buvo užregistruota 350 nusikalstamų veikų[68], ir tai buvo mažiausias rodiklis tarp lyginamų savivaldybių. Kupiškio rajono nusikalstamumas 2018 m. siekė 7,9 proc. Panevėžio apskrities ir 0,9 proc. šalies rodiklio.

2013–2018 m. nusikalstamos veikos mažėjo visose lyginamose savivaldybėse, šalyje ir Panevėžio apskrityje. 2018 m., palyginti su 2013 m., Kupiškio r. sav. rodiklis mažėjo lėčiau (-26,8 proc.) nei šalyje (-31,7 proc.), bet sparčiau nei apskrityje (-23,0 proc.).

Ištirtų nusikalstamų veikų dalis[69] 2013–2018 m. šalyje, Panevėžio apskrityje bei Kupiškio rajone blogėjo, atitinkamai -4,2 proc., -5,1 proc., -4,2 proc. Iš visų vertintų teritorijų ištiriamų nusikalstamų veikų dalis didėjo tik Biržų rajone (5,7 proc.).

2.4.7.1. pav. Užregistruotų nusikaltimų skaičius 2013 m. ir 2018 m. (vnt.) bei jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos

2018 m. Kupiškio r. sav. nusikalstamos veikos buvo ištiriamos geriau nei vidutiniškai šalyje ir Panevėžio apskrityje.

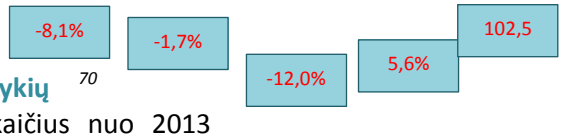
Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2018 m. Kupiškio r. sav. dirbo 45 pareigūnai, tai sudarė 7,3 proc. Panevėžio apskrities ir 0,5 proc. visų šalies policijos pareigūnų. Tai mažiausias pareigūnų skaičius tarp lyginamų savivaldybių.

Per šešerius metus policijos pareigūnų skaičius beveik visose nagrinėjamose teritorijose (išskyrus Panevėžio r. sav.) mažėjo, sparčiausias mažėjimas iš lyginamų savivaldybių fiksuojamas Rokiškio r. sav. Kupiškio r. sav. policijos pareigūnų skaičius mažėjo lėčiausiai (-6,3 proc.), lėčiau nei šalyje (-12,4 proc.) ir apskrityje (-10,7 proc.).

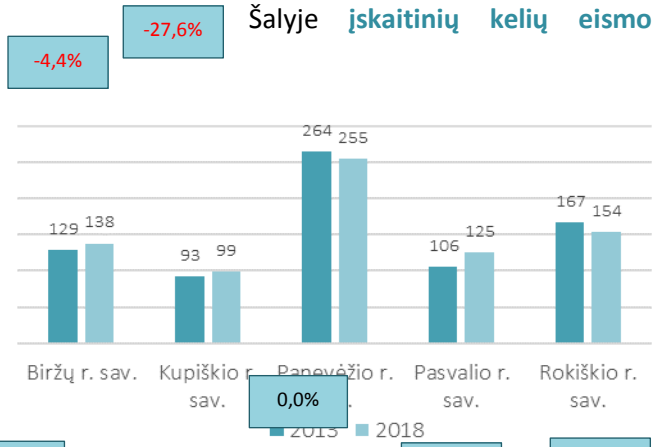
[68] Pagal Lietuvos Respublikos baudžiamąjį kodeksą, *nusikalstama veika* – teisės pažeidimas; veika, už kurią baudžiamasis įstatymas numato sankciją (pvz., bausmę, baudžiamojo ar auklėjamojo poveikio, priverčiamąsias medicinos priemones) (II ir III skyrius).

[69] Pagal Lietuvos statistikos departamento leidinį „Nusikalstamumas“, *ištirtų nusikalstamų veikų dalis* – tai ištirtų ir ataskaitiniu laikotarpiu užregistruotų nusikalstamų veikų santykis, išreikštas procentais.

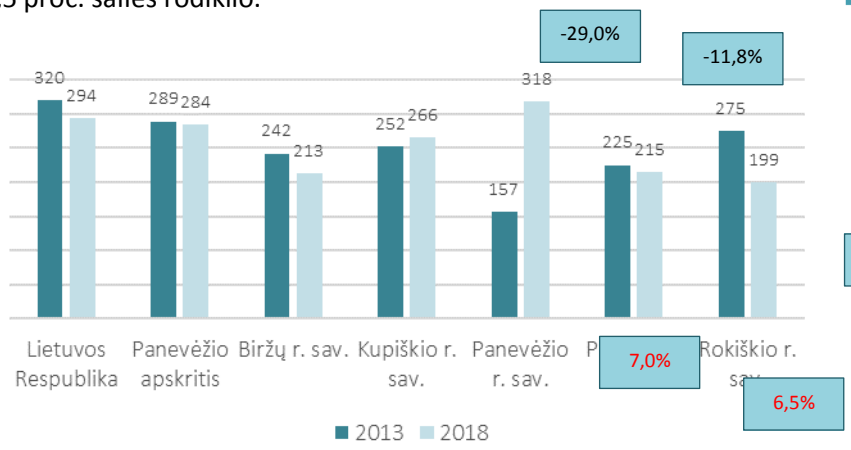
Informatyvesnis rodiklis – policijos pareigūnų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų, – rodo, kad iš vertintų savivaldybių Kupiškio r. sav. rodiklis yra vidutinis, tačiau atsiliekantis nuo šalies ir apskrities rodiklių. Prieš keletą metų priimti policijos optimizavimo sprendimai nemažą dalį funkcijų perkėlė į apskritis (dėl ko didėjo apskrities, šalies policijos pareigūnų skaičius), tačiau tai mažino saugumą rajoninėse savivaldybėse.

Šalyje **įskaitinių kelių eismo įvykių**[70] skaičius nuo 2013 m. iki 2018 m. sumažėjo 13,7 proc. Panevėžio apskrityje tuo pačiu laikotarpiu rodiklis sumažėjo 6,9 proc., Kupiškio r. sav. – 11,8 proc., tai yra sparčiau nei apskrityje, bet lėčiau nei šalyje.

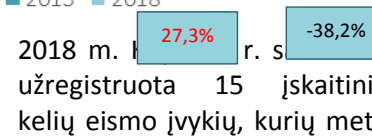
Įskaitinių kelių eismo įvykių skaičius 2018 m. Kupiškio r. sav. buvo mažiausias tarp lygintų savivaldybių ir sudarė 4,8 proc. apskrities bei 0,5 proc. šalies rodiklio.

2.4.7.3. pav. Policijos pareigūnų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyv., 2013 m. ir 2018 m. (asm.) bei jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

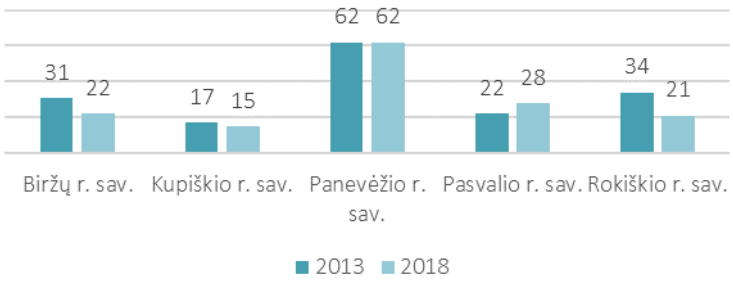
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2018 m. K r. s užregistruota 15 įskaitinių kelių eismo įvykių, kurių metu sužeista 14 asmenų, žuvo – 3 asmenys. Sužeistųjų skaičius buvo mažiausias tarp lyginamų savivaldybių, žuvusiųjų skaičius – vienas didžiausių.

2013-2018 m. laikotarpių žuvusiųjų skaičius Kupiškio r. sav. nekito, kitose lyginamose teritorijose mažėjo. Sužeistųjų kelių eismo įvykiuose skaičius sumažėjo (-12,5 proc.) lėčiau nei šalyje (-15,4 proc.), bet sparčiau nei Panevėžio apskrityje (-8,4 proc.).

Gaisrų[71] skaičius 2013–2018 m. Kupiškio, Biržų ir Pasvalio r. sav. augo. Kupiškio r. sav. rodiklio augimas (6,5 proc.) buvo mažesnis nei Biržų r. sav. (7,0 proc.), Pasvalio r. sav. (17,9 pro.), tačiau didesnis nei vidutiniškai šalyje (4,5 proc.). Iš viso 2018 m. Kupiškio r. sav. buvo užregistruoti 99 gaisrai. Tai mažiausias rodiklis tarp lyginamų

2.4.7.4. pav. Įskaitinių kelių eismo įvykių skaičius 2013 m. ir 2018 m. (asm.) bei jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

[70] Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, *įskaitinis kelių eismo įvykis* – įvykis kelyje, viešoje arba privačioje teritorijoje, kai judant transporto priemonei žūsta ar sužeidžiami žmonės, sugadinama ar apgadinama bent viena transporto priemonė, krovinys, kelias, jo statiniai ar bet koks kitas įvykio vietoje esantis turtas (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

[71] Pagal Lietuvos Respublikos priešgaisrinės saugos įstatymą, *gaisras* – tai nekontroliuojamas, vykstantis ne tam skirtoje vietoje degimas, keliantis pavojų žmogui, turtui ar aplinkai (pirmasis skyrius, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

savivaldybių.

2018 m. Kupiškio r. sav. buvo 11 ugniagesių savanorių. Pirmieji ugniagesiai savanoriai buvo priimti 2016 m.

Kupiškio rajono savivaldybės priešgaisrinėje tarnyboje (toliau – KRSPT) yra 6 komandos, kuriose dirba 53 ugniagesiai-gelbėtojai.

Civilinė sauga. Kupiškio r. sav. veikia Ekstremalių situacijų komisija (toliau – Kupiškio ESK) ir Ekstremalių situacijų operacijų centras (toliau – Kupiškio ESOC). Gyventojams perspėti Kupiškio r. sav. yra įrengtos 4 centralizuoto ir 12 vietinio valdymo elektros sirenų. Kupiškio r. sav. teritorijoje veikia 2 pavojingi objektai: AB „Klaipėdos nafta“ Subačiaus naftos terminalas ir UAB „Topgas“ Kupiškio dujų pilstymo stotis. Kupiškio r. sav. veikia 27 kolektyvinės apsaugos statiniai (toliau – KAS).

VIEŠOJO SAUGUMO IR VIEŠOSIOS TVARKOS APIBENDRINIMAS

2.4.7.5. pav. Gaisrų skaičius 2013 m. ir 2018 m. (vnt.) bei jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
Užregistruotų nusikaltimų skaičiaus pokytis 2013-2018 m. (proc.)	-26,8	-31,7	-23,0
Ištirtų nusikalstamų veikų dalis 2018 m. (proc.)	62,6	52,4	59,3
Policijos pareigūnų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyv. 2018 m.	266	294	284
Įskaitinių kelių eismo įvykių sk. pokytis 2013-2018 m. (proc.)	-11,8	-13,7	-6,9
Žuvusiųjų kelių eismo įvykiuose skaičiaus pokytis 2013-2018 m. (proc.)	0,0	-32,4	-54,5
Sužeistųjų kelių eismo įvykiuose skaičiaus pokytis 2013-2018 m.	-12,5	-15,4	-8,4

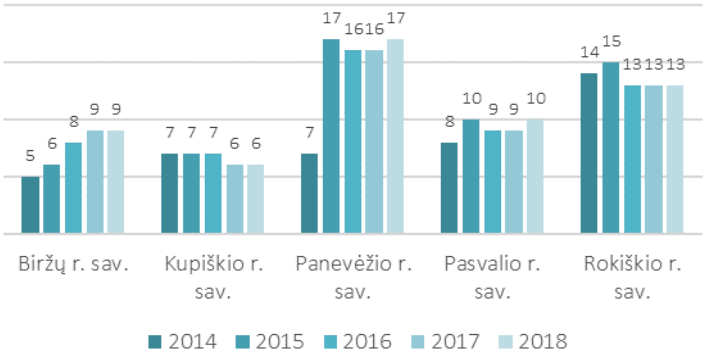
	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
(proc.)			
 Gaisrų skaičiaus pokytis 2013-2018 m. (proc.)	6,5	4,5	-6,6

2.5. APLINKOS APSAUGA IR INFRASTRUKTŪRA

2.5.1. APLINKOS APSAUGA IR ATLIEKŲ TVARKYMAS

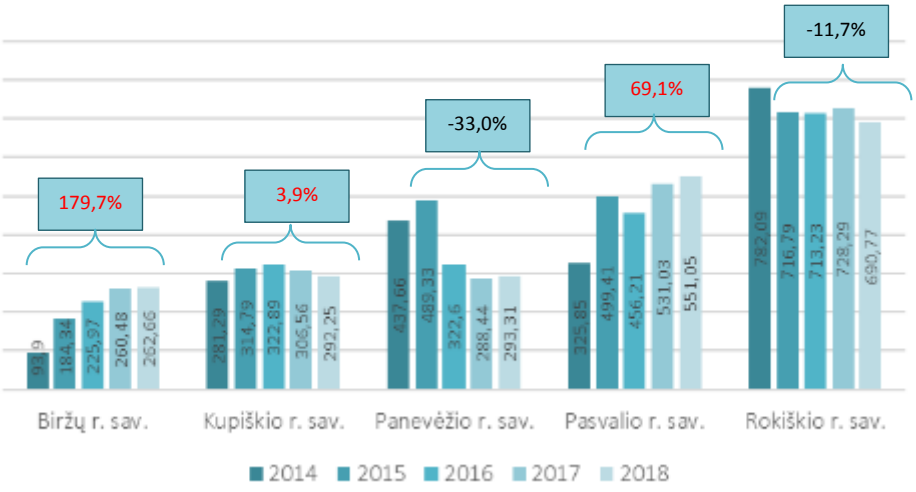
Aplinkos oro tarša. 2018 m. šalyje veikė 620, o Panevėžio apskrityje 71 įmonė, išmetanti teršalus į aplinkos orą. Palyginti su 2014 m. (2013 m. duomenys pateikiami apskričių lygmeniu, todėl, siekiant turinio vientisumo, nelyginami), tokių įmonių skaičius šalyje išaugo 58-iomis arba 10,3 proc., apskrityje – 14-a arba 24,6 proc.

Lyginamų savivaldybių tarpe Kupiškio r. sav. 2018 m. turėjo mažiausiai taršių įmonių skaičių (6) ir, palyginti su 2014 m., jų skaičius sumažėjo viena įmone. Daugiausiai taršių įmonių buvo Panevėžio r. sav. – 17.

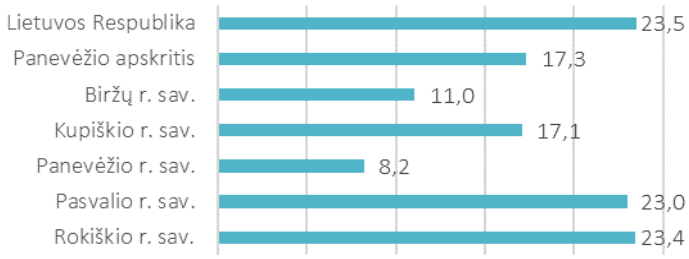
2.5.1.1. pav. Taršių įmonių skaičius 2014–2018 m. (vnt.)
Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra

2014–2018 m. laikotarpiu šalyje stacionarių taršos šaltinių[72] išmetamų teršalų[73] kiekis išaugo 16,8 proc., Panevėžio apskrityje – 15,2 proc., Kupiškio r. sav. – 3,9 proc. (2013 m. duomenys pateikiami apskričių lygmeniu, todėl, siekiant turinio vientisumo, nelyginami). Lyginamų savivaldybių tarpe Kupiškio r. sav. išmestų teršalų kiekis 2018 m. buvo vienas mažiausių (292,25 t) ir viršijo Biržų r. sav. rodiklį (262,66 t).

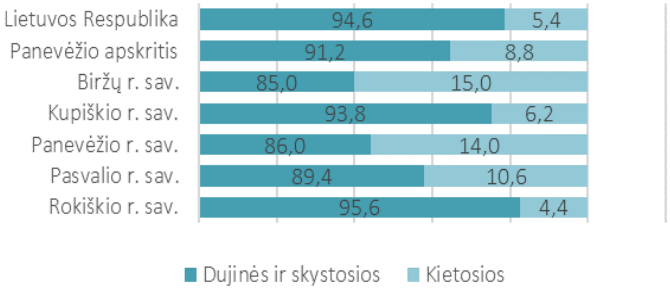
2.5.1.2. pav. Teršalų, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių, kiekis (t) ir jo dinamika 2014–2018 m. (proc.)
Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra

[72] Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymą, *stacionarus taršos šaltinis* – taršos šaltinis, esantis nekintamoje buvimo vietoje. *Taršos šaltinis* – įrenginys, iš kurio teršalai patenka į aplinkos orą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).
[73] Pagal Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos įstatymą, *teršalai* – medžiaga arba medžiagų mišinys, kuris dėl žmonių veiklos patenka į aplinkos orą ir, veikdamas atskirai ar su atmosferos komponentais, gali pakenkti žmonių sveikatai ir aplinkai arba turtui (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

2.5.1.3. pav. Teršalų, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių, kiekis, tenkantis 1-am gyventojų, 2018 m. (kg)

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, Lietuvos statistikos departamentas

2.5.1.4. pav. Teršalų, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių, savybės ir jų santykis (proc.)

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra, Lietuvos statistikos

Informatyvesnis rodiklis yra stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 gyventojui, kuris Kupiškio r. sav. 2018 m. buvo mažesnis nei šalyje ir beveik toks pat kaip Panevėžio apskrityje. Lyginamų savivaldybių tarpe Kupiškio r. sav. rodiklis (17,1 kg/1 gyv.) buvo didesnis už Biržų r. sav. (11,0 kg/1 gyv.) ir Panevėžio r. sav. (8,2 kg/1 gyv.), bet mažesnis už Pasvalio r. sav. ir Rokiškio r. sav. rodiklius (atitinkamai 23,0 kg/1 gyv., 23,4 kg/ 1 gyv.).

Vertinant išmestų teršalų sudėtį Kupiškio r. sav., matyti, kad didžiąją dalį (93,8 proc.) bendros išmestų teršalų sudėties 2018 m. sudarė dujinės ir skystosios medžiagos[74], o kietosios medžiagos[75] sudarė apie 6,2 proc. išmestų teršalų bendros sudėties.

Tokia teršalų sudėtis yra panaši į šalies, apskrities ir kitų lyginamų savivaldybių. Didesnę kietųjų medžiagų procentinę dalį lyginamose savivaldybėse, lyginant su šalies vidurkiu, lemia didesni nei vidutiniškai šalyje transporto srautai nagrinėtose teritorijose.

Lietuvos geologijos tarnybos duomenimis, Kupiškio rajono savivaldybėje iš viso buvo 263 potencialūs taršos židiniai. Šis rodiklis buvo vienas mažiausių, palyginti su kitomis savivaldybėmis.

Pagal LR atliekų tvarkymo įstatymo nuostatas, pagrindinę atliekų tvarkymo[76] sistemos organizavimo funkciją atlieka savivaldos institucijos. Kupiškio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistema yra Panevėžio regiono komunalinių atliekų tvarkymo sistemos dalis. Kupiškio rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo sistemos operatoriaus funkcijos yra perduotos UAB „Kupiškio komunalininkas“, kurio veiklos sritys: atliekų surinkimas, tvarkymas ir šalinimas; gatvių, kelių tiltų eksploatavimas; techninių priemonių, reguliuojančių gatvių judėjimą, įrengimas ir eksploatacija; bendrosios paskirties komunalinio ūkio objektų priežiūra ir remontas; elektros instaliacijos ir kitų įtaisų eksploatacija ir remontas; pastatų administravimas ir kraštovaizdžio tvarkymas.

Daliai komunalinių atliekų tvarkymo organizavimo funkcijų vykdyti Savivaldybė kartu su kitomis regiono savivaldybėmis yra įsteigusi VšĮ Panevėžio regioninį atliekų tvarkymo centrą (toliau – Panevėžio RATC). Panevėžio RATC steigimo sutartimi Kupiškio r. sav. yra įpareigotas per eksploatuojamas aikšteles surinkti savivaldybės teritorijoje susidarančias antrines žaliavas, biologiškai skaidžias, didžiąsias, statybos ir griovimo, padangų, elektros ir elektroninės įrangos buityje susidarančias pavojingąsias atliekas. Vadovaujantis Panevėžio RATC duomenimis, Kupiškio r. sav. yra 1 didelių gabaritų ir pavojingų atliekų priėmimo aikštelė (Technikos g. 6I), 1 žaliųjų atliekų priėmimo aikštelė (Didžiagrašių k., Kupiškio raj.).

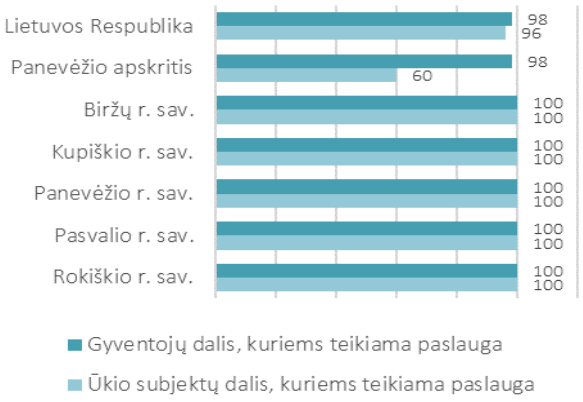
[74] Vadovaujantis Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, *dujinių ir skystųjų medžiagų* apibrėžimas atskirai neteikiamas, vertinant dujinių ir skystųjų medžiagų kiekį aplinkos ore, atskirai vertinama anglies monoksido ir azoto oksidų koncentracija. Tiksliausi anglies monoksidų ir azoto oksidų apibrėžimai pateikiami chemijos vadovėliuose.

[75] Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, kietųjų dalelių koncentracija apskaičiuojama vadovaujantis bendra Europos Sąjungos metodika *EMEP/EEA air pollutant emission inventory guidebook 2016*.

[76] Pagal Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymą, *atliekų tvarkymas* – atliekų prevencijos, apskaitos, deklaravimo, surinkimo, rūšiavimo, ženklinimo, gabenimo, saugojimo, naudojimo bei šalinimo veikla (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

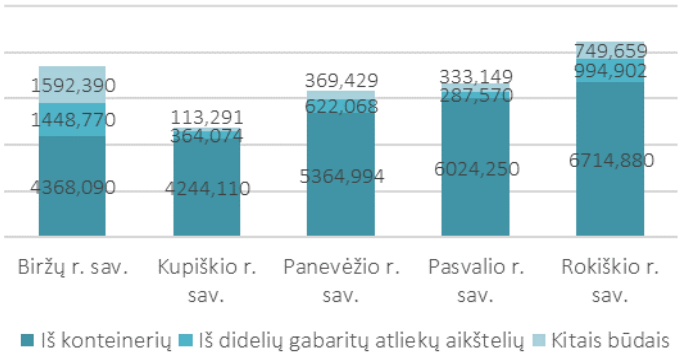
Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų teikimą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje reglamentuoja Kupiškio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo taisyklės[77] bei Kupiškio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo planas 2014–2020 m.[78]

Vadovaujantis VĮ Aplinkos apsaugos agentūros pateikiama informacija, 2017 m. Kupiškio rajono savivaldybėje komunalinių atliekų tvarkymo paslauga naudojosi 100,0 proc. gyventojų (tiek pat, kiek kitose lyginamose savivaldybėse) ir 100,0 proc. ūkio subjektų (tiek pat, kiek kitose lyginamose savivaldybėse). Pažymėtina, kad 2018 m. duomenys VĮ Aplinkos apsaugos agentūroje analizės rengimo metu dar nebuvo teikiami.

2.5.1.5. Gyventojų ir ūkio subjektų dalis, kurie naudojosi atliekų surinkimo paslauga 2017 m. (proc.)

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra

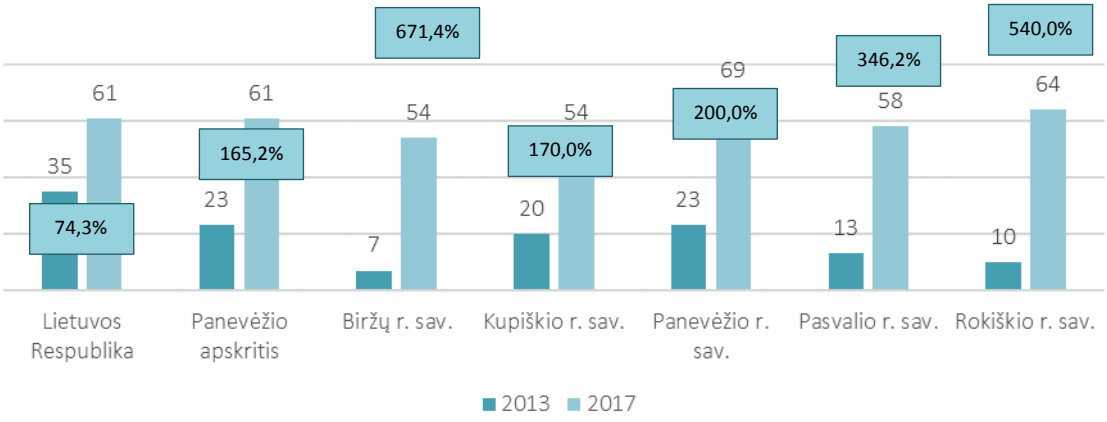

2.5.1.6. Surinktų komunalinių atliekų kiekis 2017 m. (t)

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra

Savo ruožtu šalyje ir Panevėžio apskrityje komunalinių atliekų tvarkymo paslauga naudojosi mažiau gyventojų ir mažiau ūkio subjektų.

Pagal VĮ Aplinkos apsaugos agentūros duomenis, 2017 m. Kupiškio rajono savivaldybėje buvo surinkta iš viso 4,7 tūkst. t komunalinių atliekų, iš jų daugiausiai – konteineriuose (apie 90 proc.), dalis surinkta apvažiuojant, dalis – didelių gabaritų atliekų aikštelėse. Kupiškio r. sav. surinktų komunalinių atliekų kiekis buvo mažiausias lyginamų savivaldybių tarpe ir sudarė 5,7 proc. apskrities bei 0,4 proc. šalies surinktų komunalinių atliekų kiekio. 2018 m. duomenys VĮ Aplinkos apsaugos agentūroje analizės rengimo metu dar nebuvo teikiami.

2.5.1.7. Perdirbtų/panaudotų komunalinių atliekų dalis 2013 ir 2017 m. (proc.) bei jos dinamika 2013–2017 m. (proc.)

Šaltinis: Aplinkos apsaugos agentūra

[77] Patvirtintos Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2016 m. rugsėjo 8 d. sprendimu Nr. TS-261.
[78] Patvirtintas Kupiškio rajono savivaldybės tarybos 2016 m. birželio 30 d. sprendimu Nr. TS-215.

Surinktos komunalinės atliekos arba yra perdirbamos naujam jų panaudojimui, arba yra pašalinamos. Vadovaujantis VšĮ Aplinkos apsaugos agentūros informacija apie atliekų tvarkymą, 2017 m. Kupiškio r. sav. 54 proc. komunalinių atliekų buvo perdirbta/panaudota (įskaitant deginimą). Pagal šį rodiklių Kupiškio r. sav. atsiliko nuo šalies ir apskrities rodiklių, kurie siekė po 61 proc., bei buvo vienas mažiausių lyginamų savivaldybių tarpe. 2013–2017 m. laikotarpiu perdirbtų/panaudotų komunalinių atliekų dalis visose nagrinėjamose teritorijose augo. Kupiškio r. sav. rodiklio augimas buvo lėčiausias (170,0 proc.), tačiau viršijo šalies (74,3 proc.) ir apskrities (165,2 proc.) rodiklių augimą.

Kupiškio r. sav. 2018 m. pabaigoje buvo įrengtos 96 antrinių žaliavų atliekų konteinerių aikštelės, kas visiškai patenkina esamą poreikį.

2016 m. Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje 6 įmonės teikė atliekų surinkimą papildančios sistemos paslaugas:

- UAB „Atliekų tvarkymo centras“, UAB „Žalvaris“, UAB „Kuusakoski“, UAB „Karavanas LT“, UAB „Metrail“ – elektros ir elektroninės įrangos atliekos;
- UAB „EMP recycling“ – elektros ir elektroninės įrangos atliekos, baterijos, akumuliatoriai.

Naujesni duomenys VĮ Aplinkos apsaugos agentūroje analizės rengimo metu dar nebuvo teikiami.

Kupiškio rajono savivaldybės administracija ir Panevėžio RATC (regioniniu mastu) Kupiškio r. sav. vykdo visuomenės švietimą atliekų tvarkymo klausimais, skleidžia informaciją apie komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, aplinkai palankius atliekų tvarkymo būdus, atliekų tvarkymo svarbą ir sistemos plėtros galimybes.

APLINKOS APSAUGOS IR ATLIEKŲ TVARKYMO APIBENDRINIMAS

	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
Taršių įmonių skaičius 2018 m. (vnt.)	6	10 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)	10 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)
Teršalų, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių, kiekis, tenkantis 1-am gyventojui 2018 m. (kg)	17,1	23,5	17,3
Gyventojų, kurie naudojasi atliekų surinkimo paslauga, dalis 2017 m. (proc.)	100	98	98
Ūkio subjektų, kurie naudojasi atliekų surinkimo paslauga, dalis 2017 m. (proc.)	100	96	60
	54	61	61

	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
Perdirbtų/panaudotų komunalinių atliekų dalis 2017 m. (proc.)			

2.5.2. VANDENS TIEKIMO, BUITINIŲ IR PAVIRŠINIŲ NUOTEKŲ SURINKIMO INFRASTRUKTŪRA

Geriamojo vandens tiekimo bei nuotekų tvarkymo organizavimas yra savarankiškoji savivaldybių funkcija. Šią veiklą Kupiškio rajono savivaldybėje reglamentuoja LR geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas[79], kiti geriamojo vandens tiekimą bei nuotekų tvarkymą reglamentuojantys teisiniai dokumentai.

Kupiškio rajono savivaldybėje geriamojo vandens tiekimą[80] ir (arba) nuotekų tvarkymą[81] vykdo bei vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą eksploatuoja UAB „Kupiškio vandenys“.

Vadovaujantis Kupiškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. veiklos ataskaita, vandens tiekimo infrastruktūrą[82] ir nuotekų tvarkymo infrastruktūrą[83] Kupiškio r. sav. sudaro 13 vandenviečių, 17 artezinių gręžinių, 90,0 km vandentiekio tinklų, 11 nuotekų valymo įrenginių, 24 nuotekų siurblines ir 69,0 km nuotekų tinklų.

2018 m. UAB „Kupiškio vandenys“ paslaugomis naudojosi 8 536 gyventojai arba 49,9 proc. visų gyventojų. 2018 m. dėl vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklų plėtros prisijungė 26 nauji vartotojai, tačiau 5 vartotojai sutartis nutraukė.

Kupiškio rajone 2018 m. buvo patiekta 371,6 tūkst. m^3 vandens, o realizuota 295,4 tūkst. m^3 vandens (vandens netektys sudarė 20,5 proc.). 2013-2018 m. patiekto vandens kiekis sumažėjo 10,5 proc., realizuoto – 1,9 proc.

2018 m. Kupiškio r. sav. buvo surinkta 496,1 tūkst. m^3 nuotekų (2013 m. – 532,8 tūkst. m^3 nuotekų, t. y. 6,9 proc. mažiau). 2018 m. visos nuotekos išvalomos iki normų, kaip 2013 m. tokio rodiklio nebuvo pasiekta. Išvalytų nuotekų kiekis 2013-2018 m. padidėjo 85,5 proc.

2.5.2.1. lentelė. Pagrindiniai UAB „Kupiškio vandenys“ veiklos rodikliai 2013 m. ir 2018 m.

Rodiklis	Mato vnt.	2013 metai	2018 metai	Pokytis, proc.
Patiekta geriamojo vandens	tūkst. m^3	415,0	371,6	-10,5%
Realizuota geriamojo vandens	tūkst. m^3	301,2	295,4	-1,9%
Surinkta nuotekų	tūkst. m^3	532,8	496,1	-6,9%
Išvalyta nuotekų	proc.	267,4	496,1	85,5%

Šaltinis: Kupiškio rajono savivaldybės administracija

[79] Priimta Lietuvos Respublikos Seimo 2006 m. liepos 13 d. sprendimu Nr. X–764

[80] Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, *vandens tiekimas* – ūkinė komercinė veikla, susidedanti iš techninių, organizacinių ir ekonominių priemonių, reikalingų geriamajam vandeniui išgauti, pristatyti ir parduoti abonentui (vartotojui). Vandens tiekimą vykdo *vandens tiekėjas* – juridinis asmuo, taip pat užsienio valstybės juridinio asmens filialas, įregistruotas Lietuvos Respublikoje, šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įgijęs teisę vykdyti geriamojo vandens tiekimą ir (arba) teikti nuotekų tvarkymo paslaugas (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

[81] Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, *nuotekų tvarkymas* – nuotekų surinkimas, transportavimas, valymas, apskaita, tyrimas, išleidimas į aplinką ir valymo metu susidariusio dumblo ir kitų atliekų tvarkymas. *Nuotekos* – tai buityje, ūkio ar gamybinėje veikloje naudotas arba perteklinis (kritulių, paviršinis, drenažinis ar pan.) vanduo, kurį jo turėtojas, naudodamasis nuotekų tvarkymo infrastruktūra, išleidžia į gamtinę aplinką arba į kitiems asmenims priklausančią nuotekų tvarkymo infrastruktūrą (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

[82] Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, *vandens tiekimo infrastruktūra* – vandeniui išgauti, geriamajam vandeniui ruošti, laikyti, transportuoti, tiekti ir apskaitai skirtų statinių, įrenginių ir komunikacijų kompleksas (vandens kaptažo įrenginiai, vandens gerinimo įrenginiai, siurblinės, vamzdynai, šuliniai, apskaitos prietaisai ir kiti objektai) (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

[83] Pagal Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymą, *nuotekų tvarkymo infrastruktūra* – nuotekoms tvarkyti skirtų statinių, įrenginių ir komunikacijų kompleksas (vamzdynai, šuliniai, siurblinės, nuotekų valymo įrenginiai ir kiti objektai) (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

Kupiškio rajono savivaldybėje paviršines nuotekas[84] tvarko ir prižiūri seniūnijos. Paviršinių nuotekų tinklai įrengti Kupiškio ir Subačiaus miestuose, kurių ilgis 2018 m. pabaigoje siekė atitinkamai 5273 m. ir 62 m.

VANDENS TIEKIMO, BUITINIŲ IR PAVIRŠINIŲ NUOTEKŲ SURINKIMO INFRASTRUKTŪROS APIBENDRINIMAS

	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo vartotojų dalis bendroje gyventojų struktūroje 2018 m. (proc.)	49,9	81,26 (VT) / 73,67 (NT)	-

2.5.3. ENERGETINĖ INFRASTRUKTŪRA

Centralizuotas šilumos tiekimas. Centralizuotos šilumos gamybos ir šilumos tiekimo paslaugas Kupiškio rajono savivaldybėje teikia AB „Panevėžio energija“, UAB „Lenauda“ ir vienas nepriklausomas šilumos gamintojas – UAB „Simega“.

Vadovaujantis Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos duomenimis, Kupiškio rajono savivaldybėje eksploatuojamos 5 katilinės (1 – AB „Simega“, 3 – AB „Panevėžio energija“ ir 1 – UAB „Lenauda“), kurių bendra instaliuota galia siekia 40,94 MW (naudojamas kuras: biokuras, kitas kuras).

Daugiabučių renovacija. VšĮ Būsto energijos taupymo agentūros duomenimis, 2018 m. pabaigoje Kupiškio r. sav. buvo atnaujinti 33 daugiabučiai arba 18,0 proc. atnaujintų Panevėžio apskrities daugiabučių ir tai vienas didžiausių rodiklių tarp lyginamų savivaldybių. Nežymiai didesnis atnaujintų daugiabučių skaičius buvo Panevėžio r. sav. – 34. 2018 m. pabaigoje Kupiškio r. sav. atnaujinti daugiabučiai namai sudarė 17,8 proc., visų rajono daugiabučių namų (185 daugiabučiai).

Pagal Kupiškio r. sav. administracijos direktoriaus 2018 m. veiklos ataskaitą, 2019 m. pradžioje buvo pradėti atnaujinti dar 9 daugiabučiai namai, o dar 14 planuojama atnaujinti.

Elektros energija ir apšvietimas. Elektros energijos tiekimą Kupiškio rajono savivaldybėje užtikrina AB „ESO“. Į Kupiškio rajono savivaldybę elektros energija[85] tiekiama iš bendros Lietuvoje elektros energijos tiekimo sistemos[86].

Kupiškio rajono savivaldybės apšvietimo sistema priklauso Kupiškio rajono savivaldybei ir elektros skirstomųjų tinklų operatoriui „ESO“. Kupiškio rajono savivaldybės apšvietimo infrastruktūrą eksploatuoja Kupiškio rajono savivaldybės administracijos teritoriniai padaliniai – seniūnijos.

2018 m. Kupiškio miesto seniūnijoje buvo eksploatuojami 1 034 šviestuvai, iš jų – 400 arba 38,7 proc. LED šviestuvai.

2018 m. kitose Kupiškio r. sav. seniūnijose buvo 1 391 šviestuvas, iš kurių 205 arba 14,7 proc. LED šviestuvai.

ENERGETINĖS INFRASTRUKTŪROS APIBENDRINIMAS

	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis

[84] Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Aplinkos apsaugos ministerija, *paviršinės nuotekos* – tai ant urbanizuotos teritorijos paviršiaus (išskyrus žemės ūkio naudmenas ir žaliuosius plotus) patenkantis kritulių ir kitoks (nuo teritorijų dangos ar transporto plovimo, laistymo ir pan.) vanduo, kurį teritorijos valdytojas nori arba privalo organizuotai (naudojant nuotekų tvarkymo sistemas) surinkti ir pašalinti į aplinką arba išleisti į kitiems asmenims priklausančias nuotekų tvarkymo sistemas (perduoti nuotekų tvarkytojui).

[85] Pagal Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymą, *elektros energija* – gaminama aktyvinė elektros energija, kuri kaip prekė pateikiama vartotojui (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

[86] Pagal Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymą, *energijos tiekimo* arba *energetikos sistema* – tarpusavyje suderintu režimu funkcionuojanti elektros įrenginių, skirtų elektros energijai gaminti, perduoti ir skirstyti, visuma (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos).

 Atnaujintų daugiabučių namų skaičius 2018 m. (proc.)	33	36 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)	11 (vidutiniškai vienoje savivaldybėje)
 Šviestuvų skaičius 2018 m. (vnt.)	2 425	-	-
 LED šviestuvų dalis 2018 m. (proc.)	24,9	-	-

2.5.4. TRANSPORTO IR SUSISIEKIMO INFRASTRUKTŪRA

Gerai išplėtota kelių infrastruktūra yra vienas svarbiausių veiksnių, lemiančių regiono ekonominę ir socialinę raidą. Transportas skirstomas į tris pagrindines kategorijas – oro, žemės ir vandens.

Kupiškio rajono savivaldybėje valstybinės reikšmės automobilių kelių tinklą sudaro:

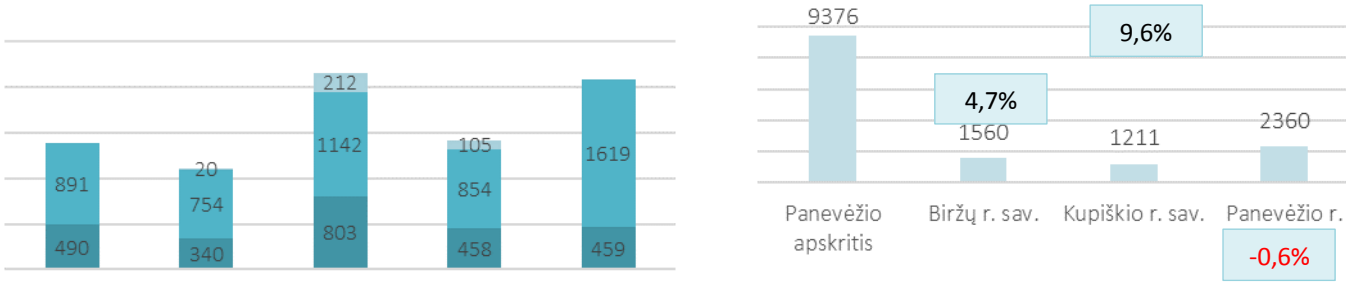
- 5 krašto keliai[87]: KK118 Kupiškis-Utena, KK122 Daugpilis-Kupiškis-Panevėžys, KK124 Kupiškis-Biržai, KK175 Anykščiai-Kupiškis, KK192 Skapiškis-Pandėlys.
- 31 rajoninis kelias[88]: 2402 Drūlėnai-Palėvenėlė-Alizava, 2403 Slavinčiškis-Adomynė-Aluotos, 2404 Kupiškis-Virbališkiai-Pandėlys, 2405 Skapiškis-Jutkonys, 2406 Kupiškis-Rudiliai-Subačius, 2407 Kupiškis-Miliūnai-Gudgalys, 2408 Salamiestis-Alizava-Kupreliškis-Galintiškis, 2409 Noriūnai-Rudiliai, 2410 Jurkštai-Šimonys-Nociūnai, 2411 Kupiškis-Kuosėnai-Naiviai-Misiukiškis, 2412 Akmeniai-Miliūnai, 2413 Antašava-Akmeniai, 2414 Subačius-Raguvėlė, 2415 Noriūnai-Palėvenė, 2416 privažiuojamasis kelias prie Palėvenėlės, 2417 Miškonys-Laičiai, 2418 Elniškiai-Vainiūniškis, 2419 privažiuojamasis kelias prie Bugailiškių, 2420 Naiviai-Tatkonys, 2421 Vairiškiai-Mieliūnai, 2422 privažiuojamasis kelias prie Paketurių, 2423 privažiuojamasis kelias prie Žaidelių, 2424 Adomynė-Naujikai, 2425 Alizava-Repeniškis, 2426 Skapiškis-Švedukalnis, 2427 Salamiestis-Stuburai, 2428 privažiuojamasis kelias prie Pocauskų, 2429 privažiuojamasis kelias prie Papilių, 2430 Subačius-Čečeliai, 2431 Antašava-Astravai, 2432 Subačius-Dvariškiai.

Magistralinių kelių[89] Kupiškio r. sav. nėra.

Per Kupiškio r. sav. teritoriją taip pat eina geležinkelio atkarpa Šiauliai-Rokiškis.

Vienas reikšmingiausių kelių būklės vertinimo rodiklių – esama kelių danga. 2018 m. Kupiškio r. sav. automobilių kelių ilgis siekė 1 211 km ir buvo trumpiausias tarp lyginamų savivaldybių. Kupiškio r. sav. keliai sudarė 1,4 proc. šalies ir 12,9 proc. Panevėžio apskrities rodiklio. Bendras kelių ilgis Kupiškio r. sav. per šešerius metus šiek tiek sumažėjo (0,6 proc.).

[87] Pagal Lietuvos Respublikos kelių įstatymą, *krašto keliais* vadinami keliai, jungiantys magistralinius kelius, administracinių vienetų centrus ir didžiuosius miestus arba besijungiantys vienas su kitu (I skyrius, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).
[88] Pagal Lietuvos Respublikos kelių įstatymą, *rajoniniais keliais* vadinami keliai, jungiantys krašto kelius, miestus, kaimus, kitus objektus, bet nepriskirti krašto keliams (I skyrius, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).
[89] Pagal Lietuvos Respublikos kelių įstatymą, magistraliniais keliais vadinami tarptautinio susisiekimo Lietuvos keliai (I skyrius, bendrosios nuostatos, 3 straipsnis).

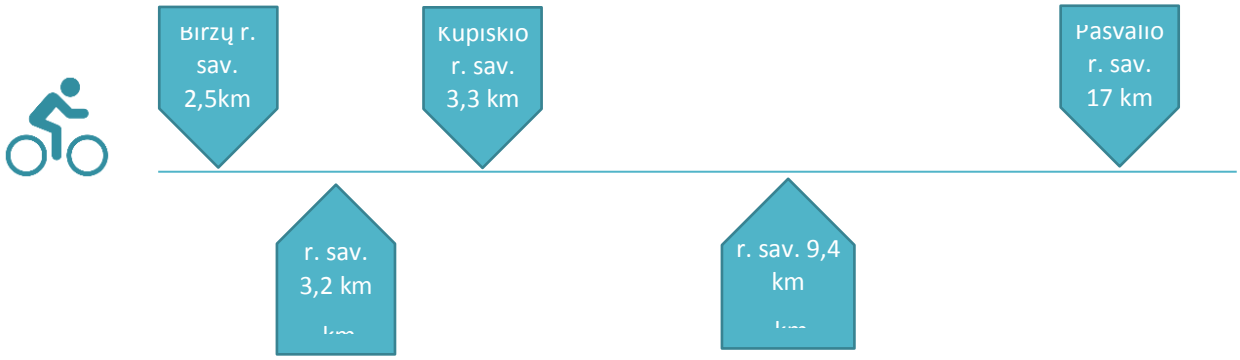

2.5.4.1. pav. Kelių ilgis 2018 m. (km) ir jo pokytis 2013–2018 m. (proc.)
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2.5.4.2. pav. Kelių ilgis pagal dangas 2018 m. (km)
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Kelių su patobulinta danga [90] dalis Kupiškio r. sav. buvo mažiausia iš nagrinėtų savivaldybių (siekė 28,1 proc. viso kelių ilgio), mažesnė nei šalyje (29,5 proc.) ir Panevėžio apskrityje (29,1 proc.). Žvyrkeliai[91] Kupiškio r. sav. sudarė didžiausią dalį (62,3 proc.). Žvyrkelių dalis Kupiškio r. sav. buvo didesnė nei šalyje (53,4 proc.), bet mažesnė nei apskrityje (66,4 proc.). Palyginti su kitomis savivaldybėmis, didesnė žvyro kelių dalis buvo tik Rokiškio r. sav. (69,3 proc.). Grunto keliai Kupiškio r. sav. sudarė 1,7 proc. visų savivaldybės kelių ir pagal šį rodiklį viršijo šalies ir Panevėžio apskrities rodiklius (atitinkamai 16,0 proc. ir 4,5 proc.).

Atsižvelgiant į kelių dangos rodiklius, didžiausias susisiekimo infrastruktūros trūkumas Kupiškio rajono savivaldybėje yra didelė žvyro kelių dalis.

2.5.4.3. pav. Dviračių takų ilgis lyginamose savivaldybėse 2018 m. (km)
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

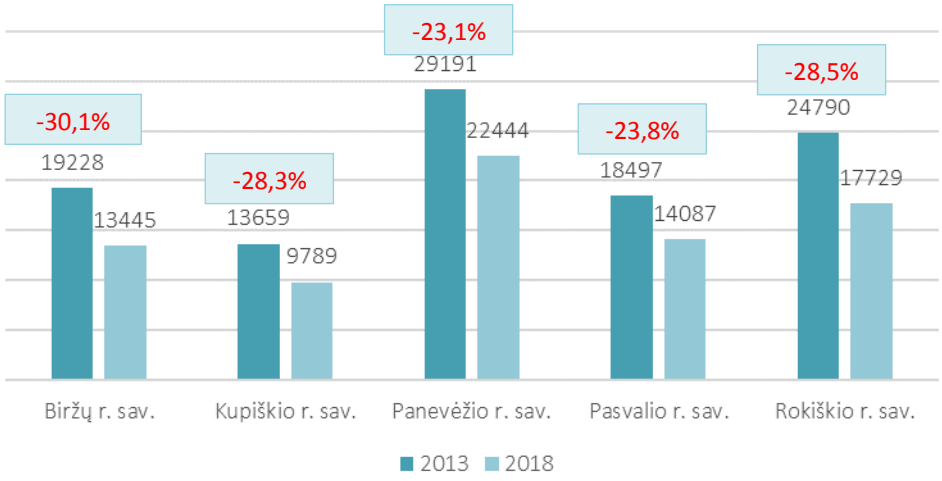
Išplėtota dviračių takų[92] infrastruktūra ne tik palengvina susisiekimą, tačiau yra svarbi turizmo infrastruktūros dalis, pasitarnaujanti turizmo skatinimui, aktyvaus poilsio propagavimui.

2018 m. dviračių takų ilgis Kupiškio rajone siekė 3,3 km ir sudarė 3,0 proc. Panevėžio apskrities (109,4 km) rodiklio.

Kupiškio r. sav. 2018 m. buvo registruotos 9 789 kelių transporto priemonės[93], tai sudarė 7,7 proc. visų Panevėžio apskrityje ir 0,6 proc. visų šalyje registruotų transporto priemonių. Tai buvo didžiausias rodiklis palyginti su kitomis savivaldybėmis.

[90] Lietuvos automobilių kelių direkcija *kelius su patobulinta danga* skirsto į asfaltbetonio ir cementbetonio.
[91] Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento Automobilių kelių statistinio tyrimo metodika (2015), *žvyrkeliai* – tai keliai, padengti žvyru.
[92] Vadovaujantis Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymu, *dviračių takas* – dviračių eismui skirtas kelias arba kelio dalis, pažymėti tam skirtais kelio ženklais. Dviračių takas privalo būti atskirtas nuo kelio ar jo dalių kelio inžinerinėmis priemonėmis (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).

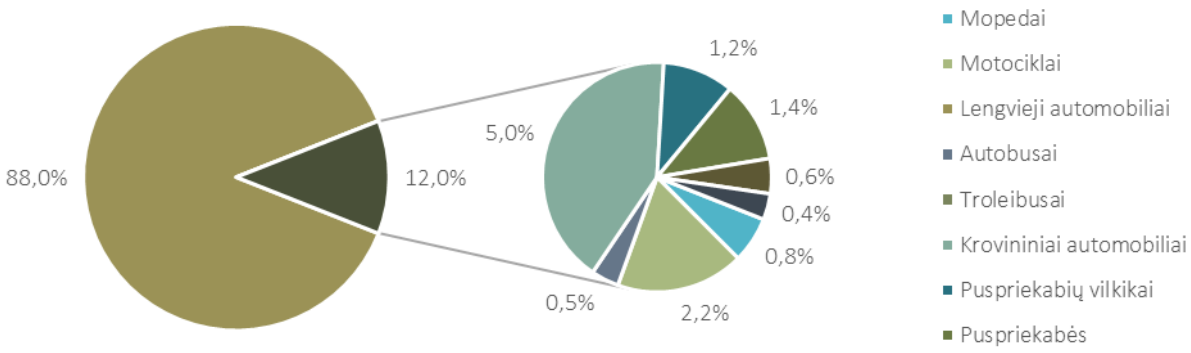
Palyginti su 2013 m., visose nagrinėjamose teritorijose kelių transporto priemonių skaičius sumažėjo. Tai įtakojo nuo 2014 m. visoje šalyje vykdoma griežtesnė politika nebenaudojamų, bet neišregistruotų automobilių atžvilgiu. Transporto priemonių skaičius šalyje sumažėjo penktadaliu (-20,4 proc.), apskrityje – ketvirtadaliu (-25,5 proc.), Kupiškio r. sav. – 3,5 karto (-28,3 proc.).

2.5.4.4. pav. Transporto priemonių skaičius 2013 ir 2018 m. (vnt.) ir jo dinamika 2013–2018 m. (proc.)
Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2018 m. Kupiškio r. sav., kaip ir visoje Lietuvoje, didžiausią transporto priemonių dalį (88,0 proc.) sudarė lengvieji automobiliai[94]. Šalyje ir apskrityje lengvieji automobiliai sudarė šie tiek mažesnę procentinę dalį (atitinkamai 85,6 proc. ir 87,0 proc. visų transporto priemonių).

Kupiškio r. sav. 2018 m. krovininiai automobiliai[95] sudarė 5 proc., o motociklai[96] ir mopedai[97] – 2,6 proc. visų transporto priemonių. Šalyje krovininiai automobiliai sudarė nežymiai didesnę dalį (5,4 proc.), o motociklai ir mopedai – panašią dalį (apie 2,7 proc.) visų transporto priemonių.

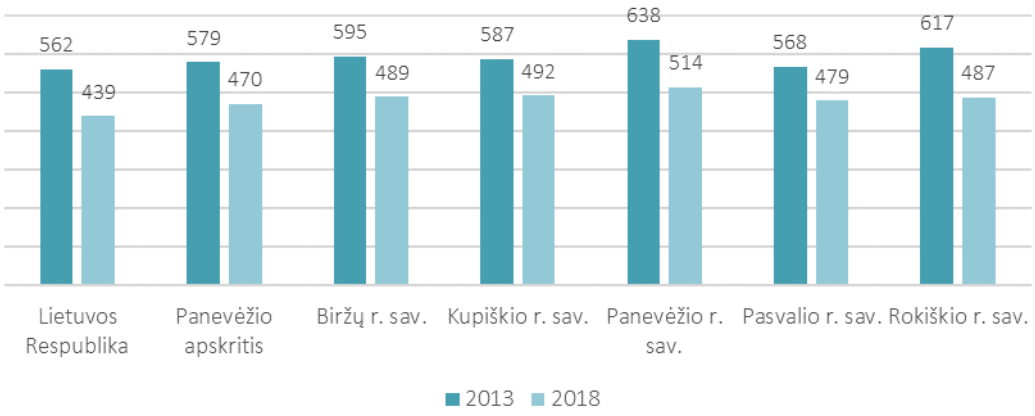
[93] Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, *transporto priemonė* – priemonė žmonėms ir (arba) kroviniams, taip pat ant jos sumontuotai stacionariai įrangai vežti. Ši sąvoka taip pat apima traktorius, savaeiges mašinas ir eismui ne keliais skirtas transporto priemones (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).
[94] Pagal Lietuvos Respublikos kelių transporto kodeksą, *lengvasis automobilis* – motorinė kelių transporto priemonė, turinti ne daugiau kaip 9 sėdimas vietas, įskaitant vairuotojo vietą, skirta keleiviams bei bagažui vežti. (2 straipsnis).
[95] Pagal Lietuvos Respublikos kelių transporto kodeksą, *krovininis automobilis* – motorinė transporto priemonė, skirta vežti krovinius, vilkti priekabas ar puspriekabes. Traktoriai ir savaeigės (visureigės) mašinos nelaikomi krovininiais automobiliais (2 straipsnis).
[96] Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, *motociklas* – dviratė motorinė transporto priemonė (su šonine priekaba arba be jos), kurios vidaus degimo variklio darbinis tūris didesnis kaip 50 cm^3 ir (arba) didžiausiasis projektinis greitis didesnis kaip 45 km/h. (pirmasis skirsnis, bendrosios nuostatos, 2 straipsnis).
[97] Pagal Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymą, *mopedas* – dviratė motorinė transporto priemonė, kurios didžiausiasis projektinis greitis ne mažesnis kaip 25 km/h ir ne didesnis kaip 45 km/h ir kurios variklio darbinis tūris ne didesnis kaip 50 cm^3 (esant vidaus degimo varikliui), o didžiausioji naudingoji galia ne didesnė kaip 4 kW (esant elektros varikliui), ar triratė motorinė transporto priemonė, kurios didžiausiasis projektinis greitis ne mažesnis kaip 25 km/h ir ne didesnis kaip 45 km/h ir kurios variklio darbinis tūris ne didesnis kaip 50 cm^3 (esant kibirkštinio (priverstinio) uždegimo varikliui), didžiausioji naudingoji galia ne didesnė kaip 4 kW (esant kitokio tipo vidaus degimo varikliui), o didžiausioji naudingoji galia ne didesnė kaip 4 kW (esant elektros varikliui).

2.5.4.5. pav. Kelių transporto priemonės pagal rūšį Kupiškio r. sav. 2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2018 m. Kupiškio r. sav. 1 000–iui gyventojų teko vienas didžiausių lengvųjų automobilių skaičius iš vertintų savivaldybių. Rodiklis 4,7 proc. viršijo Panevėžio apskrities bei 12,1 proc. šalies rodiklį.

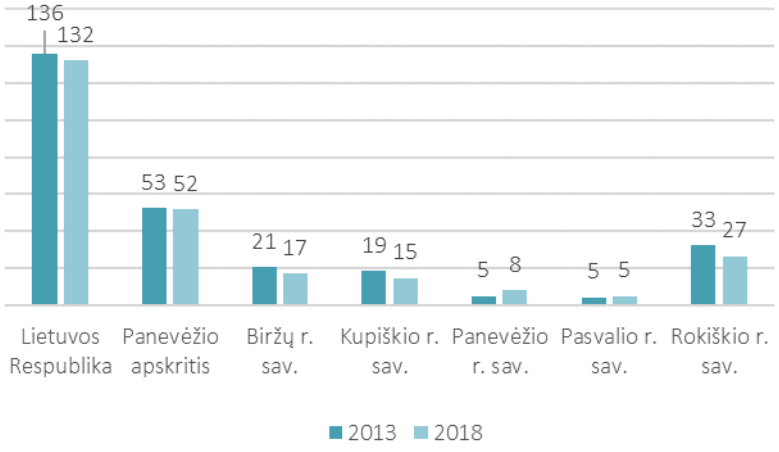
Palyginti su 2013 m., visose nagrinėjamose teritorijose 1 000–iui gyventojų tenkantis lengvųjų automobilių kiekis sumažėjo 16–22 proc. Kupiškio r. sav. 1 000-iui gyventojų tenkantis lengvųjų automobilių skaičius sumažėjo 16,2 proc. , tai 5,7 proc. p. mažiau nei šalyje ir 2,6 proc. p. mažiau nei Panevėžio apskrityje.

-21,9% -18,8% -17,8% -16,2% -19,4% -15,7% -21,1%

2.5.4.6. pav. Lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, 2013 m. ir 2018 m. (vnt.) bei rodiklio dinamika 2013-2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2018 m. Kupiškio r. sav. autobusais[98] buvo pervežta 254,7 tūkst. asmenų. Tai sudarė 2,2 proc. Panevėžio apskrities ir 0,1 proc. šalies rodiklio. Per šešerius metus vežamų autobusais keleivių skaičius Kupiškio r. sav. sumažėjo 29,2 proc. kai šalyje – 7,9 proc. , o apskrityje – 11,0 proc.

Vidutiniškai vienam Kupiškio rajono savi[illegible]s gyventojui per 2018 m. teko 15 kelionių autobusu, ir šis rodiklis buvo vidutinis tarp vertintų savivaldybių, mažesnis nei šalyje ir apskrityje. 2013–2018 m. rodiklis Kupiškio r. sav. mažėjo, kai dalyje nagrinėjamų teritorijų – augo. Kupiškio r. sav. kelionių autobusu skaičius, tenkantis vienam gyventojui, mažėjo sparčiau nei šalyje ir apskrityje.

-2,6%

-1,3% -17,7% -19,6% 55,7% 16,3% -18,3%

[98] Remiantis Lietuvos Respublikos kelių transporto kodeksu, *autobusas* – moto[illegible] turinti daugiau kaip 9 sėdimąsias vietas įskaitant vairuotojo vietą (2 straipsnis)

Iš kitos pusės, gana aukštas automobilizacijos lygis Kupiškio r. sav. rodo, kad gyventojai mažiau naudojasi viešuoju transportu.

Keleivių vežimo autobusais vietinio (priemiestinio), tolimojo reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais ir užsakomaisiais, specialiaisiais reisais paslaugas Kupiškio r. sav. teikia UAB „Kupiškio autobusų parkas“. Pagal Kupiškio RSA direktoriaus 2018 m. veiklos ataskaitą, bendrovės transporto priemonių parką sudarė 14 autobusų, kurių 13 – senesni nei 10 metų.

TRANSPORTO IR SUSISIEKIMO APIBENDRINIMAS

	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
Kelių su patobulinta danga dalis 2018 m. (proc.)	28,1	29,5	29,1
Žvyro kelių dalis 2018 m. (proc.)	62,3	53,4	66,4
Lengvųjų automobilių dalis 2018 m. (proc.)	88,0	85,6	87,0
Lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų 2018 m. (vnt.)	492	439	470
Vidutinis kelionių autobusu skaičius, tenkantis 1-am gyventojui 2018 m. (vnt.)	15	132	52

2.5.5. TECHNOLOGINĖ IR INFORMACINĖ INFRASTRUKTŪRA

2.5.4.7. pav. Kelionių autobusu skaičius, tenkantis vienam gyventojui, 2013 m. ir 2018 m. (vnt.) bei rodiklio dinamika 2013–2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Informacinės visuomenės plėtra yra neatsiejama nuo informacinių technologijų aplinkos plėtotės. Informacinės visuomenės plėtros programos priemonėmis siekiama užtikrinti reikalingos informacinių technologijų (IT) infrastruktūros kūrimą ir tobulinimą Kupiškio r. sav., nuolat atnaujinant Savivaldybės ir jos įstaigų techninę bei programinę įrangą. Sistemingai atnaujinant savivaldybės kompiuterinę bazę, programinę įrangą bei kitus informacinius išteklius, yra ne tik tobulinamas viešasis valdymas, bet ir formuojamas teigiamas savivaldybės įvaizdis. Siekiant technologinės ir informacinės infrastruktūros plėtros, svarbu, jog gyventojams būtų prieinamos naujos

kartos viešosios paslaugos, diegiami e. demokratijos[99] plėtrą skatinantys įrankiai, užtikrinama galimybė verslo procesus perkelti į elektroninę erdvę ir pan.

Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą, duomenis Lietuvos statistikos departamentas pateikia apskričių lygiu. 2013–2018 m. laikotarpiu visoje šalyje asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą turinčių namų ūkių skaičius augo (atitinkamai 14,6 proc. p. ir 21,2 proc. p.).

2.5.5.1 pav. Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą, dalis 2018 m. (proc.)

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Panevėžio apskrityje namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį, dalis per šešerius metus augo lėčiau (12,3 proc. p.) nei šalyje (14,6 proc. p.) ir 2018 m. sudarė 70,4 proc. Šis rodiklis 5,1 proc. p. atsiliko nuo šalies vidurkio ir apskričių, turinčių didžiuosius miestus: 10,0 proc. p. atsiliko nuo Vilniaus apskrities, 7,4 proc. p. nuo Kauno apskrities, 8,9 proc. p. nuo Klaipėdos apskrities rodiklių.

Savo ruožtu, namų ūkių, turinčių interneto prieigą, dalis Panevėžio apskrityje per šešerius metus augo (19,4 proc. p.) lėčiau nei šalyje (21,2 proc. p.) bei Vilniaus apskrityje (25,3 proc. p.), Klaipėdos apskrityje (24,7 proc. p.), bet sparčiau nei Kauno apskrityje (10,7 proc. p.). 2018 m. Panevėžio apskrityje namų ūkių, turinčių interneto prieigą, dalis sudarė 73,3 proc. Šis rodiklis 8,1 proc. atsiliko nuo šalies vidurkio, 8,4 proc. p. nuo Vilniaus apskrities, 7,2 proc. p. nuo Kauno apskrities, 9,9 proc. p nuo Klaipėdos apskrities rodiklių.

Vadovaujantis Kupiškio RSA direktoriaus 2018 m. veiklos ataskaitos duomenimis, 2018 m. Kupiškio r. sav. atnaujinta techninė ir programinė įranga 115-oje darbo vietų, 6 fiziniai serveriai, 3 virtualūs serveriai, 2 serveriai debesyje, duomenų saugykla, elektroninio pašto sistemos (167 registruoti el. pašto naudotojai) ir kita. Taip pat įsigyti 7 nauji kompiuterinės įrangos komplektai, 2 daugiafunkciniai įrenginiai. 2018 m. Kupiškio r. sav. investavo į programinę įrangą: įsigijo dokumentų valdymo sistemą „Kontora“, atnaujino geografinės informacinės sistemos *Ersi* programinės įrangos *ArcGIS for Desktop* Basic licencijas.

TECHNOLOGINĖS IR INFORMACINĖS INFRASTRUKTŪROS APIBENDRINIMAS

	Kupiškio r. sav.	Lietuvos Respublika	Panevėžio apskritis
Namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį, dalis 2018 m. (proc.)	n/d	75,5	70,4
Namų ūkių, turinčių interneto prieigą, dalis 2018 m. (proc.)	n/d	78,4	73,3

[99] Lietuvoje vieningo e. demokratijos apibrėžimo nėra. E. demokratija apibrėžiama platesniu terminu e. valdžia. Anot Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, e. valdžia yra valstybės ir savivaldos institucijų reguliuojamas visuomenės santykių plėtros būdas, kurio tikslas – didinti vykdomosios valdžios sprendimų priėmimo skaidrumą, kokybiškiau ir efektyviau teikti visuomenei, verslo subjektams ir institucijoms viešąsias paslaugas ir informaciją, naudoti tam tikras informacinių technologijų teikiamas galimybes.

2.6. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ (SSGG) ANALIZĖ

DEMOGRAFINĖ APLINKA IR UŽIMTUMAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
- Mažėjantis mirtingumas, tenkantis 1 000-iui gyventojų - Augantis atvykusiųjų ir imigrantų skaičius - Gerėjantis migracijos saldo rodiklis	- Sparčiau nei šalyje ir Panevėžio apskrityje mažėjantis gyventojų skaičius - Mažėjanti vaikų dalis bendroje gyventojų struktūroje - Spartūs gyventojų senėjimo tempai - Nedarbo lygis aukščiausias tarp lyginamų teritorijų - Mažesnis nei šalyje ir apskrityje vidutinis darbo užmokestis	- Gimstamumo skatinimas - Sąlygų mokytis, dirbti ir gyventi gerinimas, siekiant mažinti emigraciją - Darbo vietų kūrimas ir kūrimo skatinimas	- Spartus demografinės senatvės koeficiento blogėjimas turės įtakos demografiniam disbalansui ateityje, kuris lems demografinių duobių atsiradimą gyventojų amžiaus struktūroje - Nuo šalies vidurkio atsiliekantis darbo užmokestis gali didinti emigracijos srautus ateityje - Nedarbo lygio augimas gali įtakoti ekonomikos lėtėjimą ateityje, nes dalis gyventojų nedirba, todėl neprisideda prie BVP kūrimo

EKONOMIKA IR VERSLAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
- Sparčiau nei šalyje ir apskrityje augančios materialinės investicijos bei tiesioginės užsienio investicijos - Remiamas smulkusis verslas - Dominuojantis smulkus ir vidutinis verslas - Augantis verslumo lygis - Viena dominuojančių ūkio subjektų veiklų –	- Materialinės investicijos ir tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, atsilieka nuo šalies ir apskrities vidurkių - Lėčiau nei šalyje ir apskrityje augantis veikiančių ūkio subjektų skaičius - Verslumo lygis vienas mažiausių apskrityje,	- Intensyvesnė parama SVV - Žemės ūkio produktų perdirbimo skatinimas, maisto pramonės plėtra - Tinkamas investicinio kapitalo panaudojimas bei ūkio vystymosi sparta gali įtakoti rajono konkurencingumo augimą vietos bei tarptautiniu mastu	- Ekonominiai rodikliai, atsiliekantys nuo šalies ir apskrities ekonominių rodiklių ateityje gali lemti didėjančius rajono ir šalies ekonominius skirtumus - Nepakankamas verslininkų dėmesys inovacijoms, aukštosioms technologijoms gali

žemės ūkis, miškininkystė, žuvininkystė	atsilieka nuo šalies ir apskrities rodiklių	- Alternatyvių veiklų kaimiškose teritorijose plėtojimas	stabdyti verslo plėtrą ir išsivystymo lygį ateityje

ŽEMĖS ŪKIS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
- Didesnė nei vidutiniškai šalyje žemės ūkio naudmenų dalis - Didesnė nei vidutiniškai Panevėžio apskrityje miškų dalis - Didesnis nei vidutiniškai šalyje žemės našumo balas - Medynų produktyvumas vienas didžiausių tarp lygintų savivaldybių	- Mažiausias tarp lygintų savivaldybių, mažesnis nei vidutiniškai šalies ir apskrities savivaldybių žemės ūkio vienetų skaičius - Vidutinis ūkio dydis mažiausias tarp lygintų savivaldybių, atsiliekantis nuo apskrities vidurkio - Santykinai mažas ekologinių ūkių skaičius	- Palankios sąlygos miškininkystei plėtoti - Žemės ūkio produktų perdirbimo skatinimas, maisto pramonės plėtra - Tinkamas investicinio kapitalo panaudojimas bei ūkio vystymosi sparta gali įtakoti rajono konkurencingumo augimą vietos bei tarptautiniu mastu - Alternatyvių veiklų kaimiškose teritorijose plėtojimas	- Hidrometereologinės sąlygos ir klimato kaitos problema prisideda prie mažėjančios bendrosios žemės ūkio produkcijos, ypatingai augalininkystės žemės ūkio šakoje - Nepakankamas ūkininkų dėmesys ekologiniam ūkininkavimui mažins jų konkurencingumą rinkoje

STATYBA IR GYVENAMASIS FONDAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
- Sparčiau nei šalyje ir apskrityje augantis statybos įmonių skaičius - Sparčiausiai tarp lygintų savivaldybių augančios statybos darbų apimtys (2013-2018 m.) - Didesnis nei vidutiniškai šalyje ir apskrityje naudingas plotas, tenkantis vienam gyventojui	- Mažiausias baigtų statyti gyvenamųjų namų skaičius Panevėžio apskrityje - Vienas mažiausių baigtų statyti negyvenamųjų namų skaičius Panevėžio apskrityje - Mažiausias gyvenamasis būstų fondas tarp lygintų Panevėžio apskrities savivaldybių	- Augantis statybos įmonių skaičius ir statybos dabų apimčių augimas prisideda prie rajono ekonominės plėtros stabilumo, nepriklausančio nuo išorinių finansavimo šaltinių (ES, kitų) - Kupiškio rajono gyventojai turi galimybę gyventi erdvesniuose būstuose	- Mažėjantis gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų poreikis ateityje dėl gyventojų skaičiaus mažėjimo

TURIZMAS, KULTŪROS IR GAMTOS PAVELDAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
- Yra vienas didžiausių dirbtinių vandens telkinių – Kupiškio marios - Veikia Kupiškio rajono TVIC - Augantis Kupiškio TVIC apsilankančių turistų skaičius iš Lietuvos ir užsienio - Augantis užsieniečiams suteiktų nakvynių skaičius - Svarbiausi rekreaciniai ištekliai – tinkanti poilsiui gamtinė aplinka, sukurti rekreacinės infrastruktūros objektai - Išskirtinių turizmo paslaugų pasiūla (pvz.: vandens pramogos, pažintiniai maršrutai dviračiais, edukacinės programos, kt.)	- Nepakankamai išvystytas apgyvendinimo paslaugų sektorius (Kupiškio mieste nėra nei vieno viešbučio) - Nepakankamai išvystytas maitinimo paslaugų sektorius - Nėra pakankamai daug kultūros paveldo objektų, palyginti su kitomis Panevėžio apskrities savivaldybėmis	- Vandens turizmo paslaugų plėtra - Intensyvesnė informacijos apie Kupiškio r. sav. teritorijoje teikiamas turizmo paslaugas sklaida šalyje bei užsienyje, bendradarbiavimas ir jo skatinimas su kaimyninėmis šalimis - Kultūros ir gamtos paveldo objektų įveiklinimas turizmo paslaugų pasiūlos plėtrai - Galimybė kurti naujus turizmo produktus, didinti turizmo paslaugų prieinamumą	- Neišvystyta apgyvendinimo ir maitinimo sektorių infrastruktūra pelną atneša aplinkinėms teritorijoms (pavyzdžiui, Biržų r. sav., Panevėžio miestams) - Ribota turizmo paslaugų įvairovė gali sumažinti turistų srautus ateityje, todėl reikalinga alternatyvių turizmo paslaugų paieška

ŠVIETIMAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
- Augantis ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų skaičius - VBE rodiklis aukštesnis, lyginant su šalies ir apskrities vidurkiais - Mažėjantis nesimokiusių mokinių skaičius - Pensinio amžiaus mokytojų dalis mažesnė nei šalyje - Kompiuterių, skirtų mokiniams, skaičius bendrojo ugdymo mokyklose didesnis nei vidutiniškai šalyje - Rajone veikia profesinio mokymo įstaiga	- Vaikų, dalyvaujančių ikimokykliniame ugdyme dalis, palyginti su 1-6 metų amžiaus vaikais, mažesnė nei šalyje ir apskrityje - Bendrojo ugdymo mokyklose mokinių skaičius mažėjo sparčiau nei šalyje ir apskrityje - NVŠ veiklos dalyvaujančių mokinių dalis mažesnė nei šalyje ir apskrityje - Didelė mokinių, turinčių specialiųjų poreikių, dalis	- Jaunų kvalifikuotų pedagogų pritraukimas į rajoną - Švietimo įstaigų ugdymo aplinkos kokybės gerinimas - Gerai besimokančių, aukštų rezultatų pasiekusių ir (arba) asmeninę pažangą padariusių mokinių skatinimas - Galimybė įgyti profesinį išsilavinimą netoli gyvenamosios vietos - Švietimo paslaugų prieinamumo ir kokybės gerinimas	- Lėšų poreikis tuščioms mokymosi vietoms, ugdymo įstaigų tinklo pertvarkos poreikis ateityje - Pedagogų darbo krūvio mažėjimas dėl mažėjančio mokinių skaičiaus - Lėšų trūkumas švietimo išteklių, ugdymo priemonių įsigijimui, ugdymo procesų modernizavimui - Neformaliojo vaikų švietimo prieinamumo mažėjimas ir mokinių vežimo problema, tolstant nuo labiausiai apgyvendintų teritorijų

KULTŪRA IR MENAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
- Optimalus kultūros įstaigų tinklas - Sparčiau nei šalyje ir apskrityje augantis Kupiškio KC renginių skaičius - Augantis Kupiškio KC renginių dalyvių ir jų lankytojų skaičius - Auganti Kupiškio VB dokumentų išduotis	- Mažėjantis meno mėgėjų kolektyvų ir jų dalyvių skaičius - Mažėjantis fizinių ir virtualių Kupiškio VB lankytojų skaičius - Mažiausias Panevėžio apskrityje muziejų lankytojų skaičius Kupiškio muziejuje bei lėčiausias lankytojų skaičiaus augimas	- Jaunų, motyvuotų kultūros ir meno darbuotojų pritraukimas į rajoną, kultūros infrastruktūros modernizavimas ir plėtra - Kultūros renginių kokybės, o ne kiekybės pasiūlos didinimas - Kupiškio VB dokumentų fondo įvairovės didinimas, skatinimas naudotis virtualiomis	- Mažėjantis Kupiškio muziejaus patrauklumas dėl ribotos paslaugų pasiūlos - Ateityje mažėsiantis gyventojų kultūrinis aktyvumas dėl mažėjančio gyventojų skaičiaus rajone - Naujų, patrauklių šiuolaikinius poreikius atitinkančių meno mėgėjų kolektyvų pasiūla, didesnį dėmesį

		paslaugomis	skiriant jaunimui

KŪNO KULTŪRA IR SPORTAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
- Veikiantis Kupiškio KKSC, kuriame plėtojamas šešios sporto šakos - Sparčiau nei šalyje ir apskrityje augantis sportuojančiųjų sporto organizacijose skaičius - Optimali ir pakankama sporto infrastruktūra	- Nevykstanti sporto organizacijų plėtra - Sportuojančių sporto organizacijose skaičius, tenkantis 1 000-iui gyventojų, mažesnis nei vidutiniškai šalyje ir apskrityje - Mažėjantis sporto varžybų, sporto visiems renginių ir sporto stovyklų skaičius ir nesikeičiantis jų dalyvių skaičius - Vienas mažiausių išmokytų plaukti asmenų skaičius Panevėžio apskrityje	- Jaunų, motyvuotų trenerių pritraukimas į rajoną - Gyventojų fizinio aktyvumo didinimas - Sporto infrastruktūros kokybės ir prieinamumo gerinimas	- Mažėjantis gyventojų fizinis aktyvumas bei mažėjanti motyvacija sportuoti - Sporto renginių, sporto varžybų, sporto stovyklų ribotumas mažina gyventojų domėjimąsi sportu, mažina fizinį aktyvumą, neskatina profesionalių sportininkų rengimo

SOCIALINĖ APLINKA

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
- Mažėjantis socialinių pašalpų gavėjų skaičius - Augantis asmenų, gaunančių socialines paslaugas savo namuose, skaičius - Mažėjantis vaikų, kuriems pirmą kartą nustatyta negalia, skaičius	- Netolygus socialinių įstaigų ir organizacijų tinklas - Nėra patenkinami visų socialines paslaugas galinčių gauti asmenų poreikiai - Ženkliausiai iš lygintų savivaldybių išaugęs vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba), skaičius - Išaugęs šeimų ir nedaug sumažėjęs vaikų, patiriančių socialinę riziką, skaičius	- Galimybė gauti reikiamas socialines paslaugas kuo arčiau savo gyvenamosios vietos ar namuose - Savanorių, NVO, bendruomenės įtraukimas į socialinių paslaugų teikimą, socialinių darbuotojų ir jų padėjėjų pritraukimas į rajoną - Mažėjančios išlaidos socialinėms pašalpoms, mažėjant socialinių	- Nepakankamas socialinių paslaugų prieinamumas skatins socialinės atskirties didėjimą ateityje - Augantis laikinų socialinių globėjų, šeimynų, bendruomeninių paslaugų vaikams, netekusiems tėvų globos, poreikis - Augantis socialinių darbuotojų, atvejo vadybininkų, mediatorių

	- Kitaip nei šalyje ir apskrityje, augantis asmenų, kuriems pirmą kartą nustatytas sumažėjęs darbingumas skaičius	paslaugų gavėjų skaičiui	poreikis ateityje

SVEIKATOS PRIEŽIŪRA

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
- Pakankamas sveikatos priežiūros įstaigų tinklas - Didesnė nei šalyje vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė - Išvengiamo mirtingumo rodiklis atitinka šalies vidurkį ir yra geresnis už Panevėžio apskrities rodiklį - Augantis palaikomojo gydymo ir slaugos lovų skaičius	- Ženkliai mažesnis nei šalyje ir apskrityje aktyvių gydytojų skaičius - Sparčiau nei šalyje ir apskrityje augantis naujai užregistruotų susirgimų skaičius - Labiau nei šalyje ir apskrityje dominuoja mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų ir piktybinių navikų - Kupiškio r. sav. neturi savo visuomenės sveikatos biuro (paslaugas teikia Rokiškio VSB)	- Jaunų, kvalifikuotų sveikatos priežiūros specialistų pritraukimas į rajoną - Sveikatos priežiūros įstaigų aprūpinimas modernia, šiuolaikine medicinos technika bei įstaigų modernizavimas - Palaikomojo gydymo ir slaugos paslaugų plėtra	- Žmogiškųjų išteklių ir infrastruktūros poreikis ateityje - Blogėjanti gyventojų sveikata dėl netinkamo gyvenimo būdo - Neaiški ir dažnai besikeičianti sveikatos priežiūros nacionalinė politika, sveikatos priežiūros specialistų trūkumas, jų amžiaus vidurkio augimas - Prevencinių programų prieinamumo didinimas, visuomenės sveikos gyvensenos skatinimas

NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS, BENDRUOMENĖS IR JAUNIMO POLITIKA

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
- Pakankamas aktyviai veikiančių NVO, bendruomenių skaičius - Kupiškio rajone veikia dvi VVG, kurios abi gavusios finansavimą - Jaunimo dalis bendroje gyventojų struktūroje didesnė nei vidutiniškai šalyje ir apskrityje - Įgyvendinama jaunimo politika, veikia atvirosios jaunimo erdvės	- Ribotas NVO, bendruomenių, JO projektų finansavimas - Mažas JO skaičius - Informacinės sklaidos apie jaunimo politiką trūkumas	- NVO, JO, bendruomenių projektų vykdymas ir plėtra, savanoriškos veiklos skatinimas - Prie rajono plėtros prisidedantys VVG vykdomi projektai - Jaunimo verslumo bei užimtumo skatinimas - Jaunų asmenų pritraukimas į jaunimo organizacijas, su jaunimu dirbančias organizacijas bei neformalias jaunimo	- Sėkmingai įgyvendintų projektų stoka gali lemti rajono plėtros sąstingį, jaunimo emigraciją, aktyvumo sumažėjimą - Informacinės sklaidos stoka gali lemti jaunimo pasyvumą, mažėjantį JO skaičių, o kartu ir JO projektų skaičių

grupes

VIEŠASIS SAUGUMAS IR VIEŠOJI TVARKA

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
- Mažiausias tarp lygintų savivaldybių ir mažėjantis užregistruotų nusikalstamų veikų skaičius - Didesnė nei šalyje ir apskrityje ištiriamų nuskalstamų veikų dalis - Mažėjantis kelių eismo įvykių ir juose sužeistų asmenų skaičius - Veikianti Ekstremalių situacijų komisija, Ekstremalių situacijų operacijų centras, įsteigti kolektyviniai apsaugos statiniai, įrengtos gyventojų perspėjimo sirenos	- Ženkliai sumažėjęs policijos pareigūnų skaičius - Augantis gaisrų skaičius - Dalis teritorijos aptarnaujama kaimyninių savivaldybių ugniagesių	- Pilietinių akcijų, prevencinių programų organizavimas ir vykdymas - Teisės pažeidimų prevencijos užtikrinimas - Saugios aplinkos formavimas, užtikrinant infrastruktūros plėtrą ir kūrimą	- Priimami policijos optimizavimo sprendimai nemažą dalį funkcijų perkelia į apskritis, taip mažinant saugumą rajonuose - Priešgaisrinės tarnybos struktūros atnaujinimo, infrastruktūros modernizavimo, savanorių veiklos skatinimo poreikis

APLINKOS APSAUGA IR ATLIEKŲ TVARKYMAS

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
- Mažesnis nei šalyje ir apskrityje vienam gyventojui tenkantis stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis - Visi gyventojai ir ūkio subjektai naudojasi komunalinių atliekų tvarkymo paslaugomis - Veikia didelių gabaritų ir pavojingų atliekų priėmimo aikštelė bei žaliųjų atliekų priėmimo	- Nevykdomas aplinkos monitoringas - Santykinai nedidelė Kupiškio r. sav. surinktų ir perdirbtų/panaudotų atliekų dalis	- Efektyvi taršių įmonių veiklos kontrolė ir stebėsena - Aplinkosauginio švietimo vykdymas siekiant efektyvaus atliekų rūšiavimo ir gamtinės aplinkos tausojimo - Atliekų tvarkymo infrastruktūros gerinimas ir plėtra	- Ribotos galimybės numatyti ir šalinti žalingą aplinkos poveikį - Nepakankamas gyventojų sąmoningumas ir abejingumas rūšiuojant atliekas, tausojant gamtinę aplinką

aikštelė

VANDENS TIEKIMO, BUITINIŲ IR PAVIRŠINIŲ NUOTEKŲ SURINKIMO INFRASTRUKTŪRA

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
- Vykdoma vandens tiekimo, vandens kokybės gerinimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra - Gerėjantys vandens išvalymo rodikliai - Mažėjančios geriamojo vandens netektys - Kupiškio ir Subačiaus miestuose įrengtos paviršinės nuotekos	- Nedidelė gyventojų dalis naudojasi centralizuoto vandens tiekimo ir buitinių nuotekų tvarkymo paslaugomis - Paviršinės nuotekos nesurenkamos kaimiškose rajono gyvenvietėse	- Centralizuoto vandentiekio ir nuotekų surinkimo tinklų abonentų skaičiaus augimas ateityje dėl vykdomų infrastruktūrinių projektų - Gerėjanti vandens kokybė, mažesnė aplinkos tarša - Paviršinių nuotekų surinkimo tinklų plėtra kaimiškose seniūnijose	- Pasyvus gyventojų jungimasis prie centralizuotų VT ir NT tinklų, augantis atsilikimas nuo šalies rodiklių, didėjanti atskirtis tarp rajonų - Nepalankios hidrometereologinės sąlygos ir stiprėjančių bei gausėjančių liūčių, o tuo pačiu ir patiriamų nuostolių, tikimybė ateityje dėl klimato kaitos

ENERGETINĖ INFRASTRUKTŪRA

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
- Sėkmingai vykdoma daugiabučių namų renovacija (renovuotų namų skaičius vienas didžiausių tarp lygintų savivaldybių)	- Didžioji dalis rajono šviestuvų neefektyvūs, netaupantys energijos - Dalis gyvenamųjų vietovių yra neapšviestos - Pasyvus alternatyvios energetikos vystymas	- Pastatų modernizavimas didinant energijos efektyvumą, šilumos tiekimo infrastruktūros atnaujinimas naudojant alternatyvius bei atsinaujinančius energijos šaltinius prisidės prie energijos taupymo	- Susidėvėjusi, neefektyvi apšvietimo infrastruktūra neprisideda prie energijos taupymo, augina energetikos išteklių kaštus - Sumažėję saugumas kaimiškose vietovėse dėl apšvietimo infrastruktūros stokos - Pasyvus alternatyvios energetikos vystymas ilgainiui mažins konkurencingumą, sąlygos energijos

išteklių kainų didėjimą

TRANSPORTO IR SUSISIEKIMO INFRASTRUKTŪRA

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
- Mažesnė nei vidutiniškai apskrityje žvyrkelių dalis	- Mažesnė nei vidutiniškai šalyje kelių su patobulinta danga dalis - Nepakankamai išplėtota bemotorių transporto priemonių infrastruktūra - Didesnė nei vidutiniškai šalyje lengvųjų automobilių dalis - Mažas ir mažėjantis gyventojų, pervežamų viešojo kelių transporto priemonėmis, skaičius - Pakankamai senas ir nusidėvėjęs UAB „Kupiškio autobusai“ transporto priemonių parkas	- Kelių infrastruktūros atnaujinimas ir plėtra - Ekologiškų transporto priemonių infrastruktūros plėtra ir sąlygų tam sudarymas	- Intensyvus kelių naudojimas, augantys jų priežiūros kaštai - Neužtikrinami gyventojų saugumo poreikiai - Ribotas alternatyvių transporto priemonių rinkimasis gyventojų tarpe

TECHNOLOGINĖ IR INFORMACINĖ INFRASTRUTŪRA

STIPRYBĖS	SILPNYBĖS	GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
- Atnaujinama Savivaldybės administracijos ir Savivaldybės įstaigų, institucijų programinė bei techninė įranga - Diegiamos ir plėtojamos e.paslaugos Savivaldybės administracijoje	- Mažesnė nei vidutiniškai šalyje namų ūkių, turinčių asmeninį kompiuterį ir interneto prieigą, dalis Panevėžio apskrityje	- Efektyvus, spartus, operatyvus Savivaldybės administracijos ir savivaldybės įstaigų darbas, pasinaudojant elektroninėmis paslaugomis, IT naujovėmis ir kt. - Savivaldybės administracijos ir Savivaldybės įstaigų techninės i programinės įrangos modernizavimas - Gyventojų skatinimas	- Kaštų augimas ateityje IT infrastruktūrai ir žmogiškiesiems ištekliams dėl sparčios IT sektoriaus plėtros

	naudotis e. paslaugomis - Kokybiško interneto tinklo, naudojant šviesolaidinio tinklo technologijas, ir aukšto kibernetinio saugumo lygio užtikrinimas rajone

3. KUPIŠKIO RAJONO PLĖTROS VIZIJA, PRIORITETAI, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Siekiant kryptingos, efektyvios ir nuoseklios Kupiškio rajono savivaldybės plėtros, būtina apibrėžti plėtros viziją – savivaldybės bendruomenės lūkesčius atitinkantį idealų ateities paveikslą bei plėtros prioritetus, kad būtų užtikrinta pažanga ir nauda savivaldybės bendruomenei, sprendžiamos esamos problemos ir priimami ateities iššūkiai.

2011 metų kovo 31 dieną Kupiškio rajono savivaldybės taryba savo sprendimu patvirtino Kupiškio rajono savivaldybės plėtros viziją iki 2020 metų, taigi, jos galiojimas baigiasi.

2019 metų lapkričio – gruodžio mėnesiais darbo grupėse bendradarbiaujant Kupiškio rajono valdžios atstovams, Savivaldybės specialistams, Savivaldybės viešųjų įstaigų, verslo, bendruomeninių organizacijų atstovams, kitiems socialiniams–ekonominiams partneriams, buvo suformuluoti trys nauji **Kupiškio rajono plėtros vizijos iki 2030 metų** variantai:

1 variantas Kupiškio rajonas 2030 m.

- *garsus Kupiškio mariomis, senovinėmis kupiškėnų vestuvėmis, tarme, vystantis pažangų žemės ūkį, verslą ir aktyvų turizmą kraštas, kuriame aktyvi bendruomenė kuria saugią, sveiką ir draugišką aplinką.*

2 variantas Kupiškio rajonas 2030 m.

- *turtingą paveldą ir senovinių kupiškėnų vestuvių tradicijas pažinti skatinantis, į gražiausią Lietuvos marių salą kviečiantis kraštas, ugdantis brandų jaunimą bei užtikrinantis senjorų orų gyvenimą, vystantis inovatyvią, robotizuotą žemdirbystę ir medienos apdirbimo pramonę.*

3 variantas Kupiškio rajonas 2030 m.

- *tradicijas puoselėjantis, savitos tarmės, patrauklus, saugus ir žalias aukštos gyvenimo kokybės kraštas prie Kupiškio marių, vystantis inovatyvių technologijų veiklas.*

Valdančiosios koalicijos posėdžio metu buvo nutarta pritarti pirmajam Kupiškio rajono plėtros vizijos iki 2030 m. variantui, šiek tiek jį pakoreguojant. Šia plėtros vizija Kupiškio rajono savivaldybė vadovausis ateinantį dešimtmetį:

<u>Kupiškio rajonas 2030 m.</u> – garsus Kupiškio mariomis, senovinėmis kupiškėnų vestuvėmis, tarme, vystantis pažangų švietimą, žemės ūkį, verslą ir aktyvų turizmą kraštas, kuriame aktyvi bendruomenė kuria saugią, sveiką ir draugišką aplinką.

Įvertinus Kupiškio rajono savivaldybės strateginę būklę ir atskirų sektorių plėtros galimybes bei tendencijas, nacionalinio, regioninio ir savivaldos lygmens strateginio planavimo dokumentų įtaką Kupiškio rajono savivaldybės raidai ir ateities tendencijas, darbo grupėse buvo suformuoti 3 Kupiškio rajono savivaldybės plėtros prioritetai (ilgalaikės strateginės kryptys), kurie apėmė patvirtintų darbo grupių sritis:

PRIORITETAI (ILGALAIKĖS STARTEGINĖS KRYPTYS)

I PRIORITETAS

PAŽANGI EKONOMIKA IR EFEKTYVI, PILIEČIAMS ATVIRA SAVIVALDA

II PRIORITETAS

IŠSILAVINUSI, SOCIALIAI ATSAKINGA, SVEIKA IR SAUGI VISUOMENĖ

III PRIORITETAS

ŽALESNĖ, IŠVYSTYTOS IR MODERNIOS INFRASTRUKTŪROS SAVIVALDYBĖ

Įgyvendinant **Kupiškio rajono savivaldybės 2020–2030 metų strateginio plėtros plano** prioritetus, bus siekiama pažangios ekonomikos ir piliečiams atviros savivaldos, bus ugdoma išsilavinusi, socialiai atsakinga, sveika ir saugi visuomenė bei kuriama žalesnė, išvystytos ir modernios infrastruktūros savivaldybė. Kiekvieną suformuluotą prioritetą išsamiai apibūdina strateginio vystymo ir plėtros tikslai bei uždaviniai ir priemonės.

3.1. I PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Vadovaujantis Nacionalinės regioninės politikos prioritetų iki 2030 metų projektu, regionai turi būti suvokiami ne tik kaip vietos savivalda ir regionų plėtros tarybos, bet kaip visi gyventojai, verslas, akademinė visuomenė, nevyriausybinis sektorius, kurie turi tapti savo ateities šeimininkais, patys įvardindami ir įgyvendindami savo išskirtinumu paremtas vizijas. Kupiškio rajono savivaldybė priklauso Panevėžio apskričiai. Panevėžio regiono plėtros taryboje yra patvirtintos šešios Panevėžio regiono specializacijos kryptys:

- robotika ir automatizavimas;
- biotechnologijos;
- transportas ir logistika;
- baldai ir tekstilė;
- žemės ūkis ir gamtos ištekliai;
- maisto ir gėrimų gamyba.

Atsižvelgiant į Panevėžio regiono išskirtas specializacijas, Kupiškio rajono savivaldybė save pozicionuoja, kaip *žemės ūkio, turizmo ir pažangaus verslo kraštas, kuriame dėmesys skiriamas robotikos ir automatizavimo kryptims.*

Atlikta vidaus ir išorės aplinkos analizė parodė, kad Kupiškio rajonas yra išsidėstęs šiaurės rytų Lietuvoje, Panevėžio apskrityje. Čia dominuoja žemės ūkio, miškininkystės bei žuvininkystės veiklos, stiprus smulkaus ir vidutinio verslo sektorius. Nors materialinės ir tiesioginės užsienio investicijos, tenkančios vienam gyventojui, atsilieka nuo šalies ir apskrities vidurkių, tačiau jų srautų augimas pastaraisiais metais buvo spartesnis nei šalyje ir Panevėžio apskrityje. Tai rodo, kad Kupiškio rajono ūkis vystosi sparčiau nei vidutiniškai šalies ir apskrities ūkis. Kupiškio rajono savivaldybėje fiksuojamas vienas mažiausių verslumo lygio rodiklių šalies ir apskrities kontekste. Ekonominiai rodikliai, nesiekiantys šalies vidurkių, ateityje gali sąlygoti regioninius skirtumus, kurie palies ir Kupiškio rajono savivaldybę. Teritorijos išsivystymo lygį stabdo ir mažesnis nei vidutiniškai šalyje verslo įmonių bei verslininkų dėmesys inovacijoms, aukštosioms technologijoms.

Kupiškio rajono savivaldybės žemės našumo balas yra didesnis nei vidutiniškai šalyje, medynų produktyvumas – vienas didžiausių lygintų savivaldybių tarpe (čia yra didesnė nei vidutiniškai Panevėžio apskrityje miškų dalis). Kupiškio rajono savivaldybė pasižymi ir ekologinių ūkių gausa. Didžiausia grėsmė, daranti įtaką žemės ūkio veiklai, – besikeičiančios šalyje ir pasaulyje hidrometeorologinės sąlygos (liūčių gausa arba staigi sausra), klimato kaita bei žemės ūkio subjektų konkurencingumo mažėjimas.

Kupiškio rajone yra vienas didžiausių dirbtinių vandens telkinių – Kupiškio marios, kiti svarbūs rekreaciniai ištekliai – tinkanti poilsiui gamtinė aplinka, sukurti rekreacinės infrastruktūros objektai, vandens pramogų gausa, pažintiniai maršrutai dviračiais, edukacinės programos. Tačiau turistų srautai čia gerokai mažesni nei kitose nagrinėtose Panevėžio apskrities savivaldybėse, nepakankamai išvystytas apgyvendinimo paslaugų ir maitinimo paslaugų sektoriai, nėra pakankamai daug kultūros paveldo objektų. Ribota turizmo paslaugų įvairovė gali sumažinti turistų srautus ateityje, mažesni turistų srautai rodo, kad pelną iš turizmo sektoriaus gauna aplinkinės savivaldybės (pavyzdžiui, Biržų r. sav., Panevėžio miestui).

Kupiškio rajono savivaldybės administracijoje yra diegiamos ir plėtojamos elektroninės paslaugos, nuolat atnaujinama techninė bei programinė įranga, kompiuterinio tinklo saugos politikos priemonės, interneto svetainės. Tačiau šiuolaikinė, inovatyvi informacinių technologijų bazė reikalauja nuolatinės priežiūros ir atnaujinimo, todėl ateityje reikės daugiau žmogiškųjų išteklių bei išlaidų. Taip pat labai svarbi tinkama ir savalaikė elektroninės informacijos sklaida gyventojams visose srityse.

Kupiškio rajono savivaldybėje veikia pakankamas skaičius nevyriausybinių, bendruomeninių, jaunimo organizacijų, dvi vietos veiklos grupės. Kupiškio kraštas išsiskiria didesne nei šalyje bei apskrityje jaunimo dalimi. Grėsmėmis laikytina jaunimo užimtumo stoka bei jaunimo emigracija, informacijos sklaidos trūkumas.

Viena iš galimybių Kupiškio rajonui išsiskirti iš kaimyninių savivaldybių, ***siekiant pažangios ekonomikos – vystyti arba prisidėti vystant pasirinktos Panevėžio regiono specializacijos veiklas,*** *kurios darytų įtaką stambių investuotojų pritraukimui, esamų verslo subjektų plėtrai, tuo pačiu labiau vystytųsi smulkus ir vidutinis verslas. Vystant ir kuriant alternatyvias veiklas kaime, reikėtų skatinti vietinio maisto sistemų (Kupiškio rajone gaminamų, perdirbamų ir vartojamų maisto produktų, gėrimų ir kt.) atsiradimą.*

Siekiant ekonomikos augimo, pirmiausia reikėtų pasirengti investicijų pritraukimo galimybių studiją ir (arba) planą. Savivaldybėje reikėtų tinkamai panaudoti investicinį kapitalą, vystyti intensyvesnę paramą verslo plėtrai, teikti metodinę ir techninę pagalbą verslo įmonėms ir verslininkams, taikyti jiems lengvatas bei įvairias rinkodaros priemones, pritaikyti esamą infrastruktūrą užsienio bei vietos investuotojų poreikiams, plėtoti viešojo bei privataus sektorių partnerystę. Siekiant ekonominio proveržio, Kupiškio rajono savivaldybė turėtų svarstyti galimybę per ateinantį dešimtmetį parinkti ir paruošti naują ar regeneruotą pramonės teritoriją laisvosios ekonominės zonos ar pramonės parko įkūrimui, kurti bei skatinti kurti verslo centrus/ inkubatorius/ kūrybines dirbtuves/ kultūros ir kūrybines industrijas.

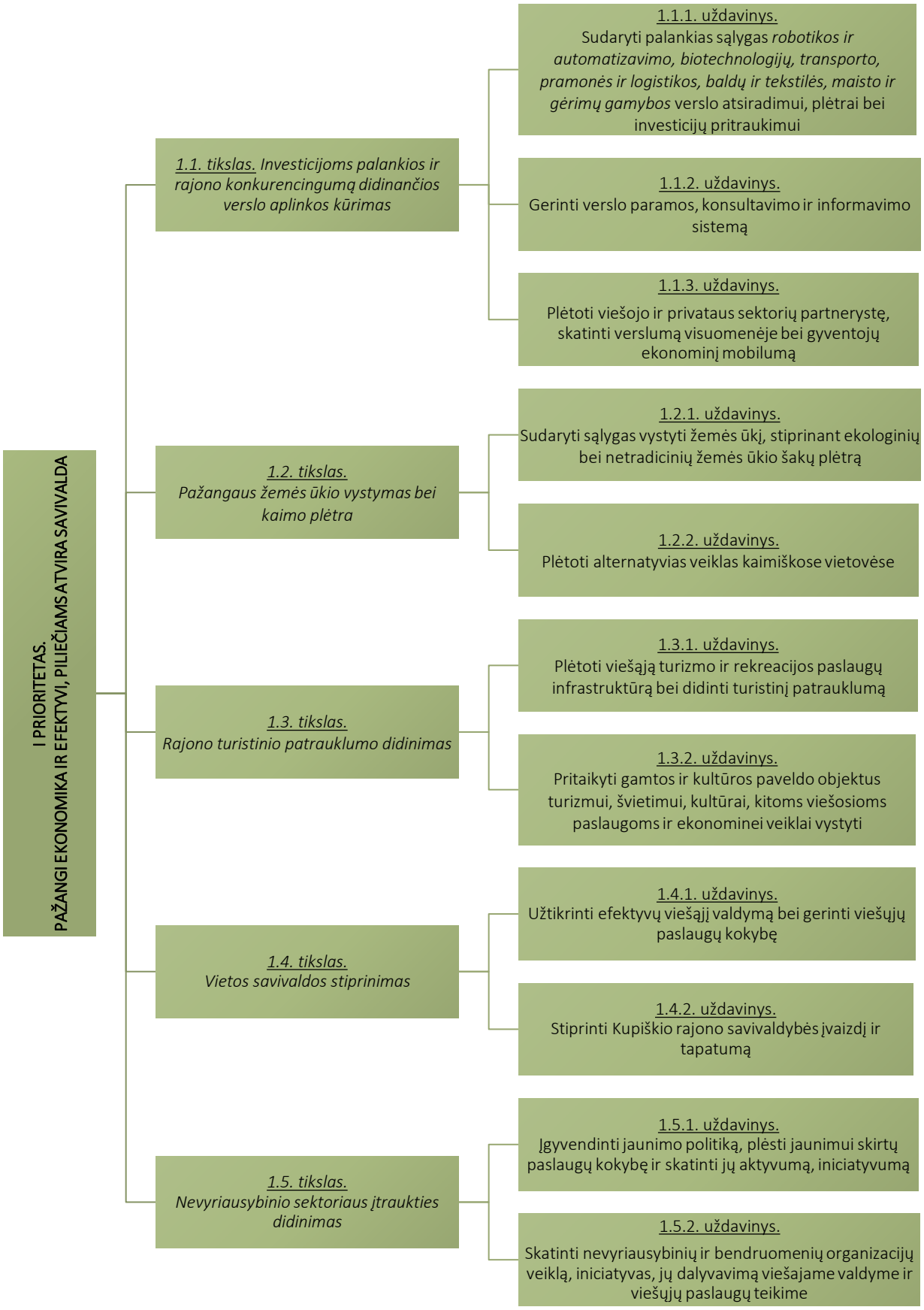
Siekiant plėtros turizmo srityje, pirmiausiai reikėtų pasirengti Kupiškio rajono savivaldybės turizmo strategiją. Vystant turizmo veiklas, reikėtų plėtoti aktyvaus poilsio paslaugų bei viešąją rekreacijos infrastruktūrą, didesnį dėmesį skirti vandens, pažintinio, kultūrinio ir kaimo turizmo sritims. Kupiškio rajono savivaldybėje turistų srautus būtų galima pritraukti įveiklinant kultūros bei gamtos paveldo

objektus ir pritaikant juos europiniams, nacionaliniams, regioniniams keliams (turizmui), švietimui (edukacinėms programoms), kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms bei ekonominei veiklai vystyti. Vienas iš išskirtinumų, kurį Kupiškio rajono savivaldybė turėtų puoselėti ir skatinti, – nematerialus kultūros paveldas, konkrečiai, - kupiškėnų vestuvių tradicijos.

*Siekiant **efektyvios savivaldos** Kupiškio rajono savivaldybėje reikėtų vykdyti Savivaldybės administracijos darbuotojų, politikų, Savivaldybės įstaigų darbuotojų ir vadovų mokymus, organizuoti kvalifikacijos kėlimą, gerinti informacinių technologijų bazę, diegti įvairias programas, atnaujinti Savivaldybės ir įstaigų interneto tinklalapius, gerinti teikiamas elektronines paslaugas, siekti lygių teisių įgyvendinimo, korupcijos mažinimo, administracinės naštos mažinimo, vykdyti teritorinį, finansinį bei strateginį planavimą. Prie efektyvaus viešojo valdymo prisidėtų kokybiško interneto tinklo plėtra, informacijos pateikimo elektroniniais kanalais didinimas, naudojant socialinius tinklus, tiesiogines transliacijas, vieno langeliu principu teikiamų viešųjų paslaugų tobulinimas ir pan.*

*Siekiant **piliečiams atviros savivaldos**, Kupiškio rajono savivaldybė turėtų plėtoti savanorišką veiklą, skatinti aktyviai veikti nevyriausybines, bendruomenines, jaunimo organizacijas, jaunimo neformalias grupes, plėtoti mobilų darbą su jaunimu, steigti atviras jaunimo erdves ar centrus, skatinti jaunimo verslumą, didinti jo užimtumą, taikant naujus, inovatyvius metodus, apskritai siekiant savivaldos atvirumo, reikėtų vietos bendruomenę labiau įtraukti į valdymą, verslą, viešąsias paslaugas.*

Siekiant įgyvendinti I prioritetą, yra numatyti 5 tikslai su atitinkamais uždaviniais (iš viso 11 uždavinių).

I PRIORITETAS.
PAŽANGI EKONOMIKA IR EFEKTYVI, PILIEČIAMS ATVIRA SAVIVALDA
1.1. tikslas. Investicijoms palankios ir rajono konkurencingumą didinančios verslo aplinkos kūrimas
1.1.1. uždavinys.
Sudaryti palankias sąlygas robotikos ir automatizavimo, biotechnologijų, transporto, pramonės ir logistikos, baldų ir tekstilės, maisto ir gėrimų gamybos verslo atsiradimui, plėtrai bei investicijų pritraukimui
1.1.2. uždavinys.
Gerinti verslo paramos, konsultavimo ir informavimo sistemą
1.1.3. uždavinys.
Plėtoti viešojo ir privataus sektorių partnerystę, skatinti verslumą visuomenėje bei gyventojų ekonominį mobilumą
1.2. tikslas.
Pažangaus žemės ūkio vystymas bei kaimo plėtra
1.2.1. uždavinys.
Sudaryti sąlygas vystyti žemės ūkį, stiprinant ekologinių bei netradicinių žemės ūkio šakų plėtrą
1.2.2. uždavinys.
Plėtoti alternatyvias veiklas kaimiškose vietovėse
1.3. tikslas.
Rajono turistinio patrauklumo didinimas
1.3.1. uždavinys.
Plėtoti viešąją turizmo ir rekreacijos paslaugų infrastruktūrą bei didinti turistinį patrauklumą
1.3.2. uždavinys.
Pritaikyti gamtos ir kultūros paveldo objektus turizmui, švietimui, kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai vystyti
1.4. tikslas.
Vietos savivaldos stiprinimas
1.4.1. uždavinys.
Užtikrinti efektyvų viešąjį valdymą bei gerinti viešųjų paslaugų kokybę
1.4.2. uždavinys.
Stiprinti Kupiškio rajono savivaldybės įvaizdį ir tapatumą
1.5. tikslas.
Nevyriausybinio sektoriaus įtraukties didinimas
1.5.1. uždavinys.
Įgyvendinti jaunimo politiką, plėsti jaunimui skirtų paslaugų kokybę ir skatinti jų aktyvumą, iniciatyvumą
1.5.2. uždavinys.
Skatinti nevyriausybinių ir bendruomenių organizacijų veiklą, iniciatyvas, jų dalyvavimą viešajame valdyme ir viešųjų paslaugų teikime

3.2. II PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Atlikta vidaus ir išorės aplinkos analizė parodė, kad Kupiškio rajono savivaldybėje mažėja bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičius, tačiau auga ikimokyklinio bei priešmokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius. Mokinių skaičiaus mažėjimo tendencijos pastaruoju metu buvo nulemtos mažėjančio gimstamumo ir augančios emigracijos mastų tiek iš šalies, tiek iš savivaldybės. Nepaisant to, Kupiškio rajono savivaldybėje veikia inovatyvūs ir atviri pokyčiams lopšeliai-darželiai, bendrojo ugdymo mokyklos, kuriose dirba aukštos kvalifikacijos pedagogai. Tai sąlygoja aukštus rajono mokinių egzaminų rezultatus. Kupiškio rajono savivaldybėje fiksuojama didesnė nei šalyje bei Panevėžio apskrityje vaikų, dalyvavusių neformalaus ugdymo veiklose, dalis, vykdomas suaugusiųjų švietimas, veikia Trečio amžiaus universitetas. Rajone yra prieinamas profesinis mokslas.

Pagrindinės Kupiškio rajono savivaldybės švietimo sistemos grėsmės yra lėšų poreikio augimas tuštėjančioms mokymosi vietoms, tai suponuoja ugdymo įstaigų tinklo pertvarkos poreikį ateityje, lėšų trūkumo materialiniams švietimo ištekliams, vaikų pavėžėjimo problemos.

Kupiškio rajono savivaldybėje veikia Kupiškio r. kūno kultūros ir sporto centras, kuriame plėtojamos šešios sporto šakos, organizuojami įvairūs sporto renginiai, veikia sporto klubai, atnaujinama, įrengiama sporto infrastruktūra. Sportuojančiųjų sporto organizacijose dalis Kupiškio rajone pastaruoju metu augo sparčiau nei vidutiniškai šalyje, tačiau tokių asmenų dalis yra mažesnė nei vidutiniškai šalyje, nevyksta sporto organizacijų plėtra. Be to, maži atlyginimai bei ribota sporto šakų pasiūla neskatina profesionalių trenerių bei sporto specialistų dirbti rajone, o gyventojams trūksta motyvacijos sportuoti.

Kupiškio rajono savivaldybėje yra pakankamas sveikatos priežiūros įstaigų tinklas, pastaruoju metu čia augo palaikomojo gydymo bei slaugos lovų skaičius. Ateityje dėl sparčiai vykstančių visuomenės senėjimo procesų rajone ir toliau didės slaugos, reabilitacijos ir panašių paslaugų poreikis. Nors vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės bei išvengiamo mirtingumo rodikliai atitiko šalies tendencijas, bet rajone sparčiau augo gyventojų sergamumas, čia labiau nei šalyje dominuoja mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų bei piktybinių navikų.

Ateityje gyventojų, ypač vaikų, sveikata gali blogėti dėl mažo fizinio aktyvumo, žalingų įpročių, dėl sveikatos priežiūros specialistų trūkumo, jų amžiaus vidurkio augimo, neaiškios, nuolat besikeičiančios sveikatos priežiūros nacionalinės politikos.

Pastaruoju metu centrinės ir regioninės valdžios vykdoma socialinė politika prisidėjo prie socialinių pašalpų gavėjų skaičiaus ir išlaidų socialinėms pašalpoms mažėjimo. Kupiškio rajono savivaldybėje socialines paslaugas teikiančių įstaigų bei organizacijų tinklas nėra tolygus, veikia socialinės krypties nevyriausybinės organizacijos, ne visų socialinių paslaugų prašiusiųjų poreikiai buvo patenkinti (daugiausiai nepatenkinta asmenų, prašiusių ilgalaikės socialinės globos bei pagalbos į namus socialinių paslaugų, poreikiai). Savivaldybėje pastaruoju metu augo šeimų, globojančių vaikus, skaičius. Didžiausios grėsmės socialinėje srityje yra sparčiai senstanti visuomenė, nepakankamas kai kurių socialinių paslaugų prieinamumas bei augantis socialinių globėjų, šeimynų poreikis ateityje dėl nacionalinės politikos vykdomos socialinės apsaugos srityje.

Kultūros srityje Kupiškio rajono savivaldybėje yra pakankamas kultūros įstaigų tinklas, pastaruoju metu augo Kupiškio kultūros centro renginių bei jų dalyvių ir lankytojų skaičius, Kupiškio viešosios bibliotekos ir padalinių dokumentų išduotis. Tačiau Kupiškio muziejaus lankytojų skaičiaus augimas buvo lėčiausias tarp lygintų Panevėžio apskrities savivaldybių, bibliotekų lankytojų (tiek virtualių, tiek fizinių) skaičius – mažėjo. Ateityje šios tendencijos dar gali prastėti dėl gyventojų skaičiaus mažėjimo, o tuo pačiu ir dėl gyventojų kultūrinio aktyvumo mažėjimo. Grėsme būtų galima laikyti ir pakankamai mažą Kupiškio muziejaus paslaugų spektro ir įvairovės lygį bei nedidėjantį naujų, patrauklių šiuolaikinius poreikius (ypatingai jaunimo) atliepiančių paslaugų kiekį.

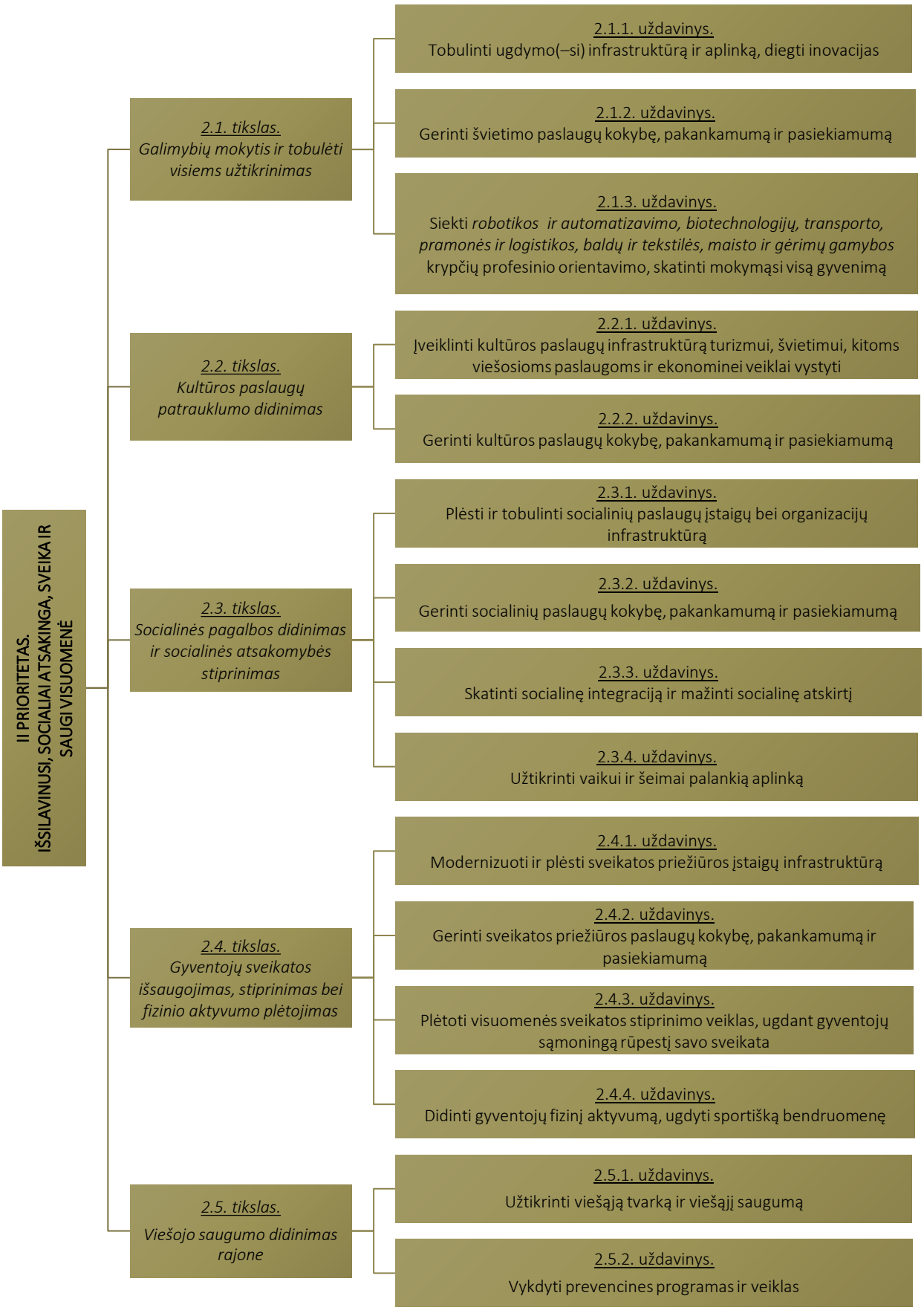
Kupiškio rajono savivaldybėje pastaruoju metu mažėjo nusikalstamų veikų, įskaitinių kelių eismo įvykių skaičius, gerėjo nusikaltimų ištiriamumo lygis. Tačiau išaugo gaisrų skaičius, kam įtakos galėjo turėti faktas, jog dalį teritorijos aptarnauja kaimyninių savivaldybių ugniagesiai. Pagrindinės grėsmės viešojo saugumo

srityje yra gyventojų nepilietiškumas, abejingumas, neaiški, nuolat besikeičianti nacionalinė saugumo politika.

*Siekiant **išsilavinusios, socialiai atsakingos, sveikos ir saugios visuomenės**, Kupiškio rajono savivaldybė turėtų pasinaudoti galimybėmis modernizuoti švietimo, sporto, socialinės apsaugos, sveikatos priežiūros, kultūros įstaigų infrastruktūrą, diegti šiose įstaigose inovacijas, informacines sistemas bei elektronines paslaugas, pritraukti jaunus, kvalifikuotus specialistus į rajoną, didinti neformaliojo švietimo prieinamumą, skatinti gyventojų sveiką gyvenseną bei fizinį aktyvumą, užtikrinti socialinę apsaugą visoms labiausiai pažeidžiamoms gyventojų grupėms, kurti vaikui ir šeimai palankią aplinką.*

Aukšta gyvenimo kokybė bus pasiekta tuomet, kai stabilizuosis arba ims didėti natūralus gyventojų prieaugis, pradės mažėti emigracija, žmonės bus linkę atvykti gyventi ir dirbti į Kupiškio rajoną. To pasiekti padės Kupiškio rajono savivaldybės ugdymo įstaigose diegiamos specializuotos švietimo programos, atitinkančios pasirinktą Panevėžio regiono specializaciją, taikomas tikslinis profesinis minėtų sričių orientavimas, perkvalifikavimas ir aktyvios darbo rinkos priemonės, dualinės profesinės mokymo sistemos įgyvendinimas (teorija – profesinėje mokslo įstaigoje, praktika – verslo įmonėje), gamtos, technologijų, inžinerijos, matematikos ir kūrybiškumo ugdymo atviros prieigos centrų steigimas, įveiklinimas ir jų tinklaveikos užtikrinimas. Kultūros srityje reikėtų Kupiškio rajono savivaldybės kultūros įstaigų infrastruktūrą bei kultūros paslaugas įveiklinti europiniams, nacionaliniams, regioniniams keliams (turizmui), švietimui (edukacinėms programoms), kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai; socialinės apsaugos srityje – teikti bendruomenines socialines paslaugas ar socialines paslaugas jų gavėjų namuose ar bendruomenėse, socialinę atskirtį patiriančių jaunų asmenų integravimosi ar grįžimo į darbo rinką ar švietimo sistemą paslaugas, vykdyti specializuotas programas skirtas institucinę patirtį turinčių grupių integracijai į visuomenę, diegti, pritaikyti ir įteisinti socialinio verslo modelius, rengti ir įgyvendinti emigrantų grąžinimo ir imigrantų integracijos programas; sveikatos srityje didžiausią dėmesį derėtų skirti sveikatos priežiūros specialistų trūkumo problemoms spręsti bei gyventojų sveikai gyvensenai ir fiziniam aktyvumui skatinti. Taip pat Kupiškio rajone reikėtų didinti vaikų ir jaunimo užimtumą, vykdyti nusikalstamumo, smurto ir patyčių, ekstremalių situacijų, savižudybių prevencijos ir kitas prevencines programas bei veiklas, formuoti saugią aplinką rajone, skatinti savanorystę.

Siekiant įgyvendinti II prioritetą, yra numatyti 5 tikslai su atitinkamais uždaviniais (iš viso 15 uždavinių).

3.3. III PRIORITETO PAŽANGOS VERTINIMAS, JO TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Atlikta vidaus ir išorės aplinkos analizė parodė, kad Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje veikia didelių gabaritų, pavojingų atliekų bei žaliųjų atliekų priėmimo aikštelės. Visi savivaldybės gyventojai ir ūkio subjektai naudojasi komunalinių atliekų tvarkymo paslaugomis, čia fiksuojamas mažesnis nei vidutiniškai šalyje ir apskrityje vienam gyventojui tenkantis stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis. Tačiau Kupiškio rajono savivaldybėje dar fiksuojama santykinai nedidelė surinktų ir naujam naudojimui perdirbtų atliekų dalis. Pagrindines grėsmes aplinkos apsaugos srityje savivaldybėje kelia nepakankamas gyventojų bei ūkio subjektų sąmoningumas rūšiuojant atliekas, ribotos galimybės numatyti ir šalinti žalingą aplinkos poveikį.

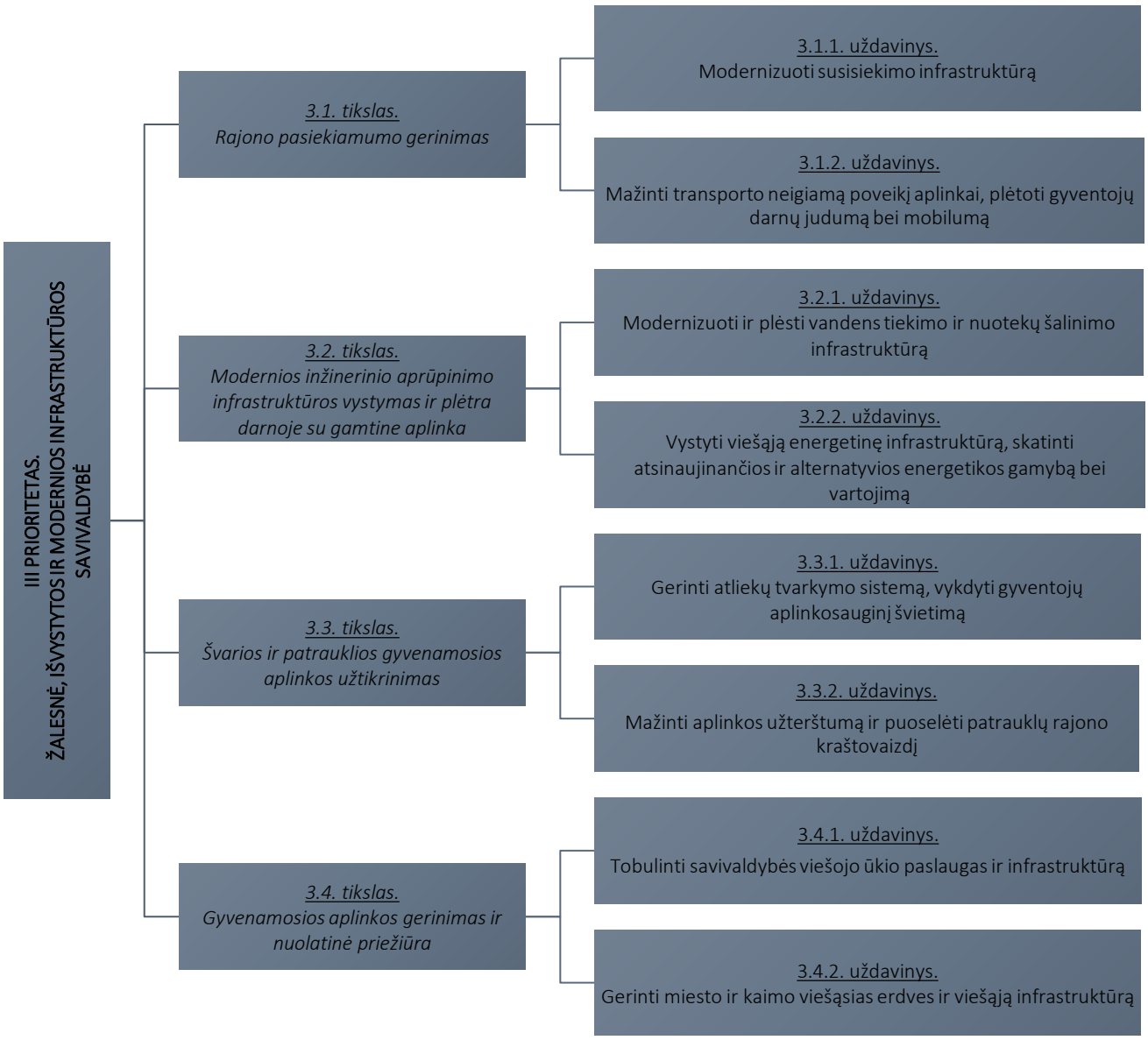
Kupiškio rajono savivaldybėje yra vykdoma vandens tiekimo, vandens kokybės gerinimo ir buitinių bei paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra, auga abonentų, prisijungusių prie vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklų skaičius, tačiau gyventojų aktyvumas galėtų būtų didesnis. Kupiškio ir Subačiaus miestuose yra surenkamos lietaus nuotekos, tačiau kitoje kaimiškoje rajono teritorijoje paviršinių nuotekų surinkimo infrastruktūros nėra. Viena iš pagrindinių grėsmių yra besikeičiančios hidrometeorologinės sąlygos šalyje ir pasaulyje, gausėjančių liūčių tikimybė dėl klimato kaitos.

Kupiškio rajono savivaldybėje yra sėkmingai įgyvendinama daugiabučių gyvenamųjų namų renovacija (renovuotų namų skaičius – vienas didžiausių tarp lygintų savivaldybių), vykdoma viešųjų pastatų renovacija, modernizuojama šilumos ir apšvietimo infrastruktūra. Visa tai prisideda prie energetinės rajono infrastruktūros plėtros, vystoma atsinaujinanti, alternatyvi energetika. Prie grėsmių būtų galima priskirti neefektyvią, energijos netaupančią kaimo gyvenamųjų teritorijų apšvietimo sistemą, augančius energetikos išteklių kaštus, mažėjantį saugumą dėl apšvietimo infrastruktūros stokos.

Kupiškio rajono savivaldybėje yra mažesnė nei vidutiniškai šalyje kelių su patobulinta danga dalis, neišplėtota bemotorių transporto priemonių infrastruktūra, mažėjantis gyventojų poreikis važiuoti viešuoju transportu. Pagrindinėmis grėsmėmis transporto sektoriuje laikytinos ribotos alternatyvių transporto priemonių rinkimosi galimybės., intensyvus kelių naudojimas ir augantys jų priežiūros kaštai.

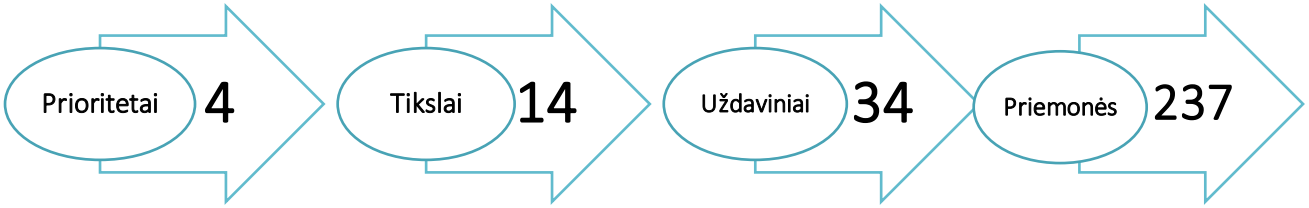
*Siekiant **žalesnės savivaldybės bei išvystytos ir modernios infrastruktūros**, reikėtų mažinti taršą didinant mažiau taršių energijos šaltinių panaudojimą ir tvarkant atliekas, vykdyti aplinkosauginį gyventojų švietimą, plėsti komunalinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo bei biologiškai skaidžių atliekų surinkimo infrastruktūrą, didesnį dėmesį skirti žaliųjų plotų priežiūrai, saugojimui ir plėtrai. Savivaldybė turėtų gerinti kelių infrastruktūros būklę bei didinti eismo saugumą, sudaryti galimybes gyventojams naudotis ekologinėmis transporto priemonėmis, investuoti į dviračių ir kito bevariklio transporto priemonių infrastruktūros atnaujinimą ir plėtrą, diegti intelektines transporto sistemas, įrengti privataus ir viešojo transporto jungties aikšteles, diegti dviračių dalijimosi sistemą, remti gyventojų mobilumo paslaugas ir skatinti alternatyvius pavėžėjimo būdus. Vystant savivaldybės viešąją infrastruktūrą, reikėtų plėsti bei atnaujinti apšvietimo infrastruktūrą (tai kartu didintų gyventojų saugumą), plėtoti energijos efektyvumą didinančius pastatų modernizavimo projektus, vandens tiekimo ir buitinių bei paviršinių nuotekų infrastruktūros plėtros projektus, naudoti bei skatinti naudoti alternatyvius ir atsinaujinančius energijos šaltinius, plėtoti ekologinių inovacijų atsiradimą ir naudojimą.*

Siekiant įgyvendinti III prioritetą, yra numatyti 4 tikslai su atitinkamais uždaviniais (iš viso 8 uždaviniai).

III PRIORITETAS.
ŽALESNĖ, IŠVYSTYTOS IR MODERNIOS INFRASTRUKTŪROS SAVIVALDYBĖ
3.1. tikslas.
Rajono pasiekiamumo gerinimas
3.1.1. uždavinys.
Modernizuoti susisiekimo infrastruktūrą
3.1.2. uždavinys.
Mažinti transporto neigiamą poveikį aplinkai, plėtoti gyventojų darnų judumą bei mobilumą
3.2. tikslas.
Modernios inžinerinio aprūpinimo infrastruktūros vystymas ir plėtra darnoje su gamtine aplinka
3.2.1. uždavinys.
Modernizuoti ir plėsti vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūrą
3.2.2. uždavinys.
Vystyti viešąją energetinę infrastruktūrą, skatinti atsinaujinančios ir alternatyvios energetikos gamybą bei vartojimą
3.3. tikslas.
Švarios ir patrauklios gyvenamosios aplinkos užtikrinimas
3.3.1. uždavinys.
Gerinti atliekų tvarkymo sistemą, vykdyti gyventojų aplinkosauginį švietimą
3.3.2. uždavinys.
Mažinti aplinkos užterštumą ir puoselėti patrauklų rajono kraštovaizdį
3.4. tikslas.
Gyvenamosios aplinkos gerinimas ir nuolatinė priežiūra
3.4.1. uždavinys.
Tobulinti savivaldybės viešojo ūkio paslaugas ir infrastruktūrą
3.4.2. uždavinys.
Gerinti miesto ir kaimo viešąsias erdves ir viešąją infrastruktūrą

4. KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO SVARBIAUSIOS NUOSTATOS

Kupiškio rajono savivaldybės 2020–2030 metų strateginiame plėtros plane yra numatyti 3 prioritetai, 14 tikslų, 34 uždaviniai ir 237 priemonės:

4.1. pav. Kupiškio rajono savivaldybės 2020–2030 metų strateginio plėtros plano prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių skaičius

Šaltinis: sudaryta autorių

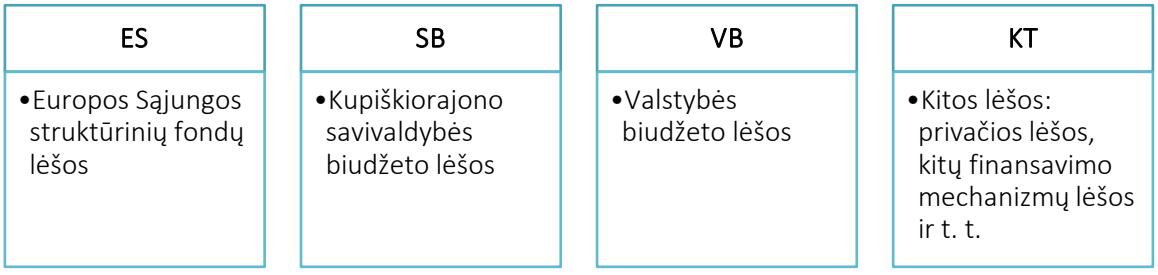
Daugiausiai priemonių numatyta II prioritetui įgyvendinti (92 priemonės), I prioritetui įgyvendinti – 89 priemonės, II prioritetui įgyvendinti – mažiausiai priemonė (56).

4.1. lentelė. Kupiškio rajono savivaldybės 2020–2030 metų strateginio plėtros plano prioritetų, tikslų, uždavinių ir priemonių suvestinė pagal prioritetus

Prioritetai	Tikslų skaičius	Uždavinių skaičius	Priemonių skaičius
I PRIORITETAS. PAŽANGI IR KONKURENCINGA EKONOMIKA	5	11	89
II PRIORITETAS. AUKŠTOS GYVENIMO KOKYBĖS, SOCIALIAI ATSAKINGAS IR SAUGUS RAJONAS	5	15	92
III PRIORITETAS. GERIAU SUJUNGTAS, DARNIOS APLINKOS RAJONAS SU MODERNIA INFRASTRUKTŪRA	4	8	56
IŠ VISO:	14	34	237

Šaltinis: sudaryta autorių

Kupiškio rajono savivaldybės 2020–2030 metų strateginiam plėtros planui įgyvendinti bus naudojamos savivaldybės biudžeto, valstybės biudžeto, Europos Sąjungos struktūrinių fondų ir kitos lėšos, kurios apima privačias lėšas, kitų finansavimo mechanizmų lėšas ir t. t.

4.2. pav. Kupiškio rajono savivaldybės 2020–2030 metų strateginio plėtros plano finansavimo šaltiniai

Šaltinis: sudaryta autorių

Už **Kupiškio rajono savivaldybės 2020–2030 metų strateginio plėtros plano** įgyvendinimą yra atsakingi Kupiškio rajono savivaldybės administracijos struktūriniai ir teritoriniai padaliniai, specialistai, Kupiškio rajono savivaldybės ugdymo įstaigos, Kupiškio r. švietimo pagalbos tarnyba, Kupiškio technologijų verslo mokykla, Kupiškio Trečiojo amžiaus universitetas, kitos šalies mokslo ir mokymosi įstaigos, Kupiškio rajono

savivaldybės kultūros įstaigos, Kupiškio rajono savivaldybės socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, Kupiškio rajono savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigos, visuomenės sveikatos biuras, Kupiškio rajono savivaldybės nevyriausybinės organizacijos, bendruomeninės organizacijos, jaunimo organizacijos, Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje veikiančios vietos veiklos grupės, asocijuotos verslo struktūros, verslo skatinimo institucijos, Kupiškio rajono savivaldybės verslo įmonės, verslininkai, investuotojai, VšĮ Kupiškio turizmo ir verslo informacijos centras, Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Panevėžio klientų aptarnavimo departamento Kupiškio rajono skyrius, Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos Kupiškio r. konsultavimo biuras, Lietuvos ūkininkų sąjungos Kupiškio skyrius, Kupiškio rajono savivaldybės ūkininkai, Kupiškio rajono savivaldybės melioracijos naudotojų asociacijos, Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje veikiančios saugomų teritorijų direkcijos, Kupiškio rajono savivaldybės daugiabučių gyvenamųjų namų savininkų bendrijos, UAB „Kupiškio komunalininkas“, įmonės ir privatūs vežėjai, teikiantys viešojo transporto paslaugas Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje, UAB „Kupiškio vandenys“, AB „Panevėžio energija“, VšĮ Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras, Panevėžio aps. vyriausiojo policijos komisariato Kupiškio rajono policijos komisariatas, Kupiškio r. savivaldybės priešgaisrinė tarnyba, kitos Kupiškio rajono savivaldybės įstaigos ir įmonės, teikiančios viešąsias paslaugas bei privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys.

Preliminarus priemonių planas yra pateikiamas 1 priede, planuojamų įgyvendinti projektų sąrašas – 2 priede.

5. KUPIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS SISTEMA

Kupiškio rajono savivaldybės 2020–2030 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimo stebėsenos sistemą sudarys dviejų lygių kiekybinių ir kokybinių vertinimo kriterijų sistema:

1) *efekto arba vizijos kriterijai* rodo **Kupiškio rajono savivaldybės 2020–2030 metų strateginio plėtros plano** įgyvendinimo poveikį savivaldybės raidai ir artėjimą prie vizijos bei naudą, kurią gauna visuomenė (žr. 3 priedą);
2) *rezultato arba prioritetų / tikslų vertinimo kriterijai* rodo ilgalaikius **Kupiškio rajono savivaldybės 2020–2030 metų strateginio plėtros plano** įgyvendinimo rezultatus bei naudą, kurią gauna prioriteto/ tikslo įgyvendinimo naudos gavėjai (žr. 4 priedą).

Sudarant vertinimo kriterijų sistemą, atskaitos tašku imami 2019 m. duomenys. Jei pildymo metu duomenys už 2019 metus dar neskelbiami, vertinami 2018 m. arba 2017 m. duomenys. Kiekvienam vertinimo kriterijui yra nurodomas duomenų šaltinis, atskaitos taškas ir, jei kriterijus yra kiekybinis (apskaičiuojamas), nurodoma jo apskaičiavimo formulė. Kiekvienam vertinimo kriterijui yra nurodoma siektina reikšmė 2030 m.

Rekomenduojama **Kupiškio rajono savivaldybės 2020–2030 metų strateginio plėtros plano** įgyvendinimą, vertinant nurodytų rodiklių pasiekiamumą, tikrinti 2 kartus per laikotarpį – pirmą kartą 2025 m. (rengiant tarpinę įgyvendinimo ataskaitą) ir antrą kartą 2031 m. (rengiant galutinę įgyvendinimo ataskaitą).

PRIEDAI

1 PRIEDAS. PRIEMONIŲ PLANAS

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
I PRIORITETAS. PAŽANGI EKONOMIKA IR EFEKTYVI, PILIEČIAMS ATVIRA SAVIVALDA			
1.1 tikslas. Investicijoms palankios ir rajono konkurencingumą didinančios verslo aplinkos kūrimas			
1.1.1 uždavinys. Sudaryti palankias sąlygas *robotikos ir automatizavimo, biotechnologijų, transporto, pramonės ir logistikos, baldų ir tekstilės, maisto ir gėrimų gamybos* verslų atsiradimui, plėtrai bei investicijų pritraukimui			
1.1.1.1.	Parengti Kupiškio rajono savivaldybės *robotikos ir automatizavimo, biotechnologijų, transporto, pramonės ir logistikos, baldų ir tekstilės, maisto ir gėrimų gamybos* investicijų pritraukimo galimybių studiją ir (arba) planą	2020–2022	Kupiškio rajono savivaldybės administracijos (toliau – KRSA) Viešųjų pirkimų ir strateginio planavimo skyrius (toliau – VPSPS), VšĮ Kupiškio turizmo ir verslo informacijos centras (toliau – Kupiškio TVIC)
1.1.1.2.	Įgyvendinti parengtą Kupiškio rajono savivaldybės *robotikos ir automatizavimo, biotechnologijų, transporto, pramonės ir logistikos, baldų ir tekstilės, maisto ir gėrimų gamybos* investicijų pritraukimo galimybių studiją ir (arba) planą	2023–2030	KRSA VPSPS, Kupiškio TVIC
1.1.1.3.	Įkurti laisvųjų ekonominių zonų (toliau – LEZ)/ pramonės parkų (toliau – PP) filialą/ naują/ regeneruotą pramonės teritoriją Kupiškio rajono savivaldybėje, sukuriant ir (arba) plečiant inžinerinę infrastruktūrą bei pritaikant ją *robotikos ir automatizavimo, biotechnologijų, transporto, pramonės ir logistikos, baldų ir tekstilės, maisto ir gėrimų gamybos* veiklai	2021–2030	KRSA VPSPS, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.4.	Sutvarkyti, pritaikyti ir (arba) plėsti kitą verslui svarbią bei investicijų pritraukimui palankią infrastruktūrą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA VPSPS, Kupiškio TVIC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.5.	Kurti, skatinti kurti ir (arba) plėsti verslo inkubatorius, verslo centrus, kompetencijos centrus Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA VPSPS, Kultūros švietimo ir sporto skyrius (toliau – KŠSS), Kupiškio TVIC, Kupiškio rajono savivaldybės (toliau – KRS) ugdymo įstaigos, šalies mokslo ir mokymo institucijos, asocijuotos verslo struktūros, verslo įmonės, verslininkai
1.1.1.6.	Kurti, skatinti kurti ir (arba) plėsti kūrybines dirbtuves, kultūros ir kūrybines industrijas, amatų centrus Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA KŠSS, Kupiškio TVIC, KRS kultūros ir ugdymo įstaigos, KRS nevyriausybinės organizacijos (toliau – NVO), KRS bendruomeninės organizacijos (toliau – BO), KRS teritorijoje veikiančios vietos veiklos grupės (toliau – KRS miesto ir rajono VVG), privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.1.1.7.	Kurti ir plėtoti verslo klasterius Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA VPSPS, Kupiškio TVIC, asocijuotos verslo struktūros, verslo įmonės, verslininkai

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
1.1.1.8.	Skatinti ekologinių inovacijų (kai savo veikloje 100 proc. naudoja atsinaujinančius ir alternatyvius energijos šaltinius, arba kai vienų verslo subjektų šalutiniai produktai verčiami kitų pramonės subjektų žaliavomis ir energijos šaltiniais) verslo įmonėse atsiradimą bei naudojimą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2021–2030	KRSA VPSPS, Kupiškio TVIC, asocijuotos verslo struktūros, verslo įmonės, verslininkai
1.1.2 uždavinys. Gerinti verslo paramos, konsultavimo ir informavimo sistemą			
1.1.2.1.	Parengti Kupiškio rajono savivaldybės smulkaus ir vidutinio verslo (toliau – SVV) plėtros programą	2020–2022	KRSA VPSPS
1.1.2.2.	Įgyvendinti parengtą Kupiškio rajono savivaldybės SVV plėtros programą	2023–2030	KRSA VPSPS
1.1.2.3.	Vertinti, atnaujinti ir taikyti mokesčių lengvatas bei kitas finansines skatinimo priemones Kupiškio rajono savivaldybėje veikiantiems verslininkams, verslo įmonėms, asmenims, ketinantiems pradėti verslą, investuotojams (ypatingai investuojantiems į nutolusias teritorijas)	2020–2030	KRSA VPSPS
1.1.2.4.	Vykdyti ir nuolat gerinti Kupiškio TVIC veiklą	2020–2030	Kupiškio TVIC
1.1.2.5.	Teikti techninę ir metodinę pagalbą, konsultacijas Kupiškio rajono savivaldybėje veikiantiems verslininkams, verslo įmonėms, asmenims, ketinantiems pradėti verslą, investuotojams	2020–2030	KRSA VPSPS, Kupiškio TVIC, verslo skatinimo institucijos
1.1.2.6.	Vykdyti rinkodaros priemones bei informacijos sklaidą, pristatant verslą, verslo veiklos, plėtojimo ir investavimo galimybes Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje, stiprinant verslo įmonių teigiamą įvaizdį	2020–2030	KRSA VPSPS, Kupiškio TVIC, asocijuotos verslo struktūros, verslo įmonės ir verslininkai
1.1.2.7.	Skatinti didelės apimties *robotikos ir automatizavimo, biotechnologijų, transporto, pramonės ir logistikos, baldų ir tekstilės, maisto ir gėrimų gamybos* projektų įgyvendinimą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje, diegiant „žaliojo koridoriaus“ principu taikomas investuotojo įsikūrimo procedūras	2022–2030	KRSA VPSPS, verslo skatinimo institucijos
1.1.2.8.	Išnaudoti kontaktų paieškos užsienyje mechanizmą, siekiant pritraukti investuotojus, konkrečių paslaugų ir (arba) prekių užsakovus į Kupiškio rajono savivaldybės teritoriją	2021–2030	KRSA VPSPS, Kupiškio TVIC, KRS įstaigos ir įmonės, Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Panevėžio klientų aptarnavimo departamento Kupiškio rajono skyrius (toliau – Užimtumo tarnybos prie LR SADM PKAD Kupiškio r. sk.)
1.1.2.9.	Viešinti patrauklius verslui žemės sklypus, esančius Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje (suformuoti žemės sklypų „banką“)	2020–2030	KRSA VPSPS, Vidaus administravimo skyrius (toliau – VAS), Infrastruktūros skyrius
1.1.3 uždavinys. Plėtoti viešojo ir privataus sektorių partnerystę, skatinti verslumą visuomenėje bei gyventojų ekonominį mobilumą			

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
1.1.3.1.	Skatinti ir plėtoti viešojo ir privataus sektorių partnerystę Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje, įgyvendinant bendrus projektus, programas	2020–2030	KRSA VPSPS, Kupiškio TVIC, verslo skatinimo institucijos, verslo įmonės ir verslininkai
1.1.3.2.	Organizuoti ir viešinti verslumą skatinančius, gerąją verslo patirtį viešinančius renginius, skatinti tokias iniciatyvas Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA VPSPS, Kupiškio TVIC, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, verslo skatinimo institucijos, asocijuotos verslo struktūros, verslo įmonės ir verslininkai
1.1.3.3.	Organizuoti Kupiškio rajono savivaldybėje veikiančių verslo įmonių atstovų, verslininkų mokymus, siekiant didinti jų kvalifikaciją, kompetencijas ir gebėjimus	2020–2030	KRSA VPSPS, Kupiškio TVIC, verslo skatinimo institucijos, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS ugdymo įstaigos
1.1.3.4.	Palaikyti ir skatinti gyventojų ekonominiam mobilumui skirtas aktyvios darbo rinkos politikos priemones Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2021–2030	KRSA VPSPS, Užimtumo tarnybos prie LR SADM PKAD Kupiškio r. sk.
1.1.3.5.	Palaikyti ir skatinti „jauno verslo“, laisvųjų profesijų, nuotoliniu būdu dirbančių gyventojų „ekosistemas“ Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje, kuriant ar plečiant tradicinės verslo bendradarbystės centrus („spiečius“), naujo tipo bendradarbystės formas („hubus“), išnaudojant netradicines erdves Savivaldybės valdomuose pastatuose, kuriant paprastesnes galimybes pasinaudoti aktyvios darbo rinkos politikos priemonėmis ir kt.	2021–2030	KRSA VPSPS, Kupiškio TVIC, KRS įstaigos ir įmonės, Užimtumo tarnybos prie LR SADM PKAD Kupiškio r. sk.
1.2. tikslas. Pažangaus žemės ūkio vystymas bei kaimo plėtra			
1.2.1 uždavinys. Sudaryti sąlygas vystyti žemės ūkį, stiprinant ekologinių bei netradicinių žemės ūkio šakų plėtrą			
1.2.1.1.	Rekonstruoti, remontuoti, atnaujinti ir (arba) įrengti naują valstybei nuosavybės teise priklausančią melioracijos infrastruktūrą bei hidrotechninius statinius Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA Žemės ūkio ir bendruomenių skyrius (toliau – ŽŪBS)
1.2.1.2.	Skatinti fizinius ir (arba) juridinius asmenis rekonstruoti, remontuoti, atnaujinti ir (arba) įrengti naujus melioracijos statinius, esančius jiems Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje nuosavybės teise priklausančiuose žemės sklypuose	2020–2030	KRSA ŽŪBS, KRS melioracijos naudotojų asociacijos, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.1.3.	Organizuoti Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje žemės ūkio, miškų ūkio veiklą vykdančių asmenų, specialistų mokymus	2020–2030	KRSA ŽŪBS, Lietuvos žemės ūkio konsultavimo tarnybos Kupiškio r. konsultavimo biuras (toliau – LŽŪKT Kupiškio r. KB), Lietuvos ūkininkų sąjungos Kupiškio skyrius (toliau – LŪS Kupiškio sk.)
1.2.1.4.	Konsultuoti Kupiškio rajono savivaldybės gyventojus ūkininkavimo, melioracijos, žemės ūkio technikos registravimo, besikeičiančių veiklos sąlygų bendroje Europos rinkoje ir kitais su žemės ūkiu susijusiais klausimais	2020–2030	KRSA ŽŪBS, LŽŪKT Kupiškio r. KB
1.2.1.5.	Vystyti ir skatinti netradicinių žemės ūkio šakų atsiradimą ir plėtrą Kupiškio rajono savivaldybės	2020–2030	KRSA ŽŪBS, KRS miesto ir rajono VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
	teritorijoje		asmenys
1.2.1.6.	Vystyti ir skatinti specializuotų žemės ūkio šakų atsiradimą ir plėtrą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA ŽŪBS, KRS miesto ir rajono VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.1.7.	Vystyti ir skatinti ekologinių žemės ūkio šakų atsiradimą ir plėtrą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA ŽŪBS, KRS miesto ir rajono VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.1.8.	Vykdyti ir skatinti žemės konsolidavimo projektus, programas, priemones Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA ŽŪBS, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.1.9.	Skatinti steigti bei teikti informaciją apie galimybes steigti žemės ūkio, miškų ūkio kooperatyvus Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA ŽŪBS, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.2. uždavinys. Plėtoti alternatyvias veiklas kaimiškose vietovėse			
1.2.2.1.	Parengti Kupiškio rajono savivaldybės kaimo plėtros strategiją	2023	KRSA ŽŪBS, KRS miesto ir rajono VVG
1.2.2.2.	Įgyvendinti parengtą Kupiškio rajono savivaldybės kaimo plėtros strategiją	2024–2030	KRSA ŽŪBS, KRS miesto ir rajono VVG
1.2.2.3.	Organizuoti Kupiškio rajono savivaldybės kaimiškų vietovių gyventojų verslumą bei alternatyvias žemės ūkiui veiklas kaime skatinančius mokymus	2020–2030	KRSA ŽŪBS, Kupiškio TVIC, verslo skatinimo institucijos, KRS miesto ir rajono VVG
1.2.2.4.	Vystyti ir skatinti alternatyvias žemės ūkiui veiklas kaime Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA ŽŪBS, KRS miesto ir rajono VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.2.5.	Skatinti trumpos rotacijos plantacinių želdinių įveisimą biokuro gamybai Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA ŽŪBS, KRS miesto ir rajono VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.2.6.	Vystyti bei skatinti vietinio maisto sistemų (konkrečioje vietovėje gaminamų, perdirbamų ir vartojamų maisto produktų) atsiradimą ir plėtojimą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje, įtraukiant visas suinteresuotas šalis, kolektyvinės rinkodaros priemones, infrastruktūrą, gerinant galimybes ir pan.	2021–2030	KRSA ŽŪBS, KRS miesto ir rajono VVG, KRS įstaigos ir įmonės, KRS viešojo maitinimo įmonės, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.2.2.7.	Plėtoti ekologinę veiklą kaime Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA ŽŪBS, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS įstaigos ir įmonės, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3. tikslas. Rajono turistinio patrauklumo didinimas			
1.3.1 uždavinys. Plėtoti viešąją turizmo ir rekreacijos paslaugų infrastruktūrą bei didinti turistinį patrauklumą			
1.3.1.1.	Parengti Kupiškio rajono savivaldybės turizmo strategiją	2020–2022	KRSA VPSPS, Kupiškio TVIC, KRS įstaigos ir įmonės, užsiimančios turizmo veikla
1.3.1.2.	Įgyvendinti parengtą Kupiškio rajono savivaldybės turizmo strategiją	2023–2030	KRSA VPSPS, Kupiškio TVIC, KRS įstaigos ir įmonės, užsiimančios turizmo veikla
1.3.1.3.	Plėsti ir (arba) atnaujinti viešąją rekreacijos infrastruktūrą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA VPSPS, Infrastruktūros skyrius, Kupiškio TVIC, KRS teritorijoje veikiantys nacionaliniai bei regioniniai

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
			parkai, KRS miesto ir rajono VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.1.4.	Plėsti ir (arba) atnaujinti vandens turizmo paslaugų infrastruktūrą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA VPSPS, Infrastruktūros skyrius, Kupiškio TVIC, KRS miesto ir rajono VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.1.5.	Plėsti ir (arba) atnaujinti aktyvaus poilsio infrastruktūrą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA VPSPS, Kupiškio TVIC, Kupiškio r. Kūno kultūros ir sporto centras (toliau – Kupiškio KKSC), KRS miesto ir rajono VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.1.6.	Plėsti ir (arba) atnaujinti pažintinio, kultūrinio ir kaimo turizmo paslaugų infrastruktūrą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje, užtikrinti įveiklinimą	2020–2030	KRSA VPSPS, Infrastruktūros skyrius, Kupiškio TVIC, KRS teritorijoje veikiantys nacionaliniai bei regioniniai parkai, KRS miesto ir rajono VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.1.7.	Įrengti ir (arba) atnaujinti stovyklavietes, kempingus, apžvalgos aikšteles Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA VPSPS, Infrastruktūros skyrius, Kupiškio TVIC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.1.8.	Plėsti ir (arba) atnaujinti turistinių ir rekreacinių, kultūros ir gamtos paveldo objektų ženklinimo sistemą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA VPSPS, Infrastruktūros skyrius, Kupiškio TVIC, KRS teritorijoje veikiantys nacionaliniai bei regioniniai parkai
1.3.1.9.	Vykdyti rinkodaros priemones, pristatant Kupiškio rajono savivaldybės turizmo paslaugas, turizmo ir rekreacijos, kultūros ir gamtos paveldo objektus	2020–2030	KRSA VPSPS, Kupiškio TVIC, KRS miesto ir rajono VVG, KRS įstaigos ir įmonės, užsiimančios turizmo veikla
1.3.1.10.	Organizuoti turizmo renginius Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje ir skatinti dalyvauti juose	2020–2030	KRSA VPSPS, Kupiškio TVIC, KRS miesto ir rajono VVG, KRS įstaigos ir įmonės, užsiimančios turizmo veikla
1.3.1.11.	Skatinti apgyvendinimo, maitinimo ir kitų turizmui reikalingų paslaugų plėtrą Kupiškio rajono savivaldybėje	2020–2030	KRSA VPSPS, Infrastruktūros skyrius, Kupiškio TVIC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.2 uždavinys. Pritaikyti gamtos ir kultūros paveldo objektus turizmui, švietimui, kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai vystyti			
1.3.2.1.	Tvarkyti kultūros paveldo objektus Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje ir pritaikyti juos turizmui, švietimui, kultūrai kitoms viešosioms paslaugoms bei ekonominei veiklai vystyti	2020–2030	KRSA KŠSS, Infrastruktūros skyrius, VPSPS, Kupiškio TVIC, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.2.2.	Tvarkyti gamtos paveldo objektus Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje ir pritaikyti juos turizmui, švietimui, kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms bei ekonominei veiklai vystyti	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS, KŠSS, Kupiškio TVIC, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.3.2.3.	Puoselėti, saugoti ir plėtoti Kupiškio rajono savivaldybės nematerialųjį kultūros paveldą ir amatus	2020–2030	KRSA KŠSS, VPSPS, Infrastruktūros skyrius, Kupiškio TVIC, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
1.4. tikslas. Vietos savivaldos stiprinimas			
1.4.1. uždavinys. Užtikrinti efektyvų viešąjį valdymą bei gerinti viešųjų paslaugų kokybę			
1.4.1.1.	Organizuoti Kupiškio rajono savivaldybės administracijos darbuotojų ir politikų mokymus, siekiant stiprinti jų kompetencijas ir gebėjimus, kelti kvalifikaciją	2020–2030	KRSA VAS

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
1.4.1.2.	Organizuoti Kupiškio rajono savivaldybės įstaigų ir organizacijų darbuotojų ir vadovų mokymus, siekiant stiprinti jų kompetencijas ir gebėjimus, kelti kvalifikaciją	2020–2030	KRS įstaigos ir įmonės
1.4.1.3.	Užtikrinti nuolatinį Kupiškio rajono savivaldybės viešųjų ir administracinių paslaugų modernizavimą	2021–2030	KRSA VAS, KRS įstaigos ir įmonės
1.4.1.4	Diegti ir (arba) atnaujinti Kupiškio rajono savivaldybės administracijos, įstaigų ir organizacijų informacines sistemas bei kompiuterinę įrangą, plėsti ir tobulinti teikiamas elektronines paslaugas	2020–2030	KRSA VAS, KRS įstaigos ir įmonės
1.4.1.5.	Plėsti viešųjų interneto prieigos taškų tinklą ir skatinti viešosios interneto infrastruktūros naudojimą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA VAS, KRS įstaigos ir įmonės
1.4.1.6.	Skatinti gyventojus naudotis Kupiškio rajono savivaldybės teikiamomis viešosiomis elektroninėmis paslaugomis	2020–2030	KRSA VAS, KRS įstaigos ir įmonės
1.4.1.7.	Įgyvendinti korupcijos prevencijos priemones Kupiškio rajono savivaldybės administracijoje, įstaigose bei įmonėse	2020–2030	KRSA Teisės skyrius, KRS įstaigos ir įmonės
1.4.1.8.	Įgyvendinti lygias galimybes užtikrinančias priemones Kupiškio rajono savivaldybės administracijoje, įstaigose bei įmonėse	2020–2030	KRSA VAS, Teisės skyrius, KRS įstaigos ir įmonės
1.4.1.9.	Plėsti ir tobulinti vieno langelio principu teikiamas viešąsias ir administracines paslaugas Kupiškio rajono savivaldybės administracijoje	2020–2030	KRSA VAS
1.4.1.10.	Organizuoti ir užtikrinti savivaldybės bei valstybės perduotų funkcijų įgyvendinimą Kupiškio rajono savivaldybės administracijoje	2020–2030	KRSA skyriai, padaliniai ir specialistai
1.4.1.11.	Atlikti gyventojų poreikių ir Kupiškio rajono savivaldybės lygiu teikiamų viešųjų ir administracinių paslaugų tyrimus bei apklausas	2021–2030	KRSA VAS, KRS įstaigos ir įmonės
1.4.1.12.	Rengti ir (arba) atnaujinti Kupiškio rajono savivaldybės teritorijų planavimo dokumentus	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius
1.4.1.13.	Rengti ir (arba) atnaujinti Kupiškio rajono savivaldybės administracijos, įstaigų ir organizacijų strateginio planavimo dokumentus	2020–2030	KRSA VPSPS, KRS įstaigos ir įmonės
1.4.1.14.	Rengti ir (arba) atnaujinti Kupiškio rajono savivaldybės administracijos, įstaigų ir organizacijų finansinio planavimo dokumentus	2020–2030	KRSA Finansų ir biudžeto skyrius (toliau – FBS), KRS įstaigos ir įmonės
1.4.1.15.	Plėtoti ir tobulinti Kupiškio rajono savivaldybės geoinformacinę sistemą (toliau – GIS)	2020–2030	KRSA VAS, Infrastruktūros skyrius
1.4.2. uždavinys. Stiprinti Kupiškio rajono savivaldybės įvaizdį ir tapatumą			
1.4.2.1.	Parengti Kupiškio rajono savivaldybės įvaizdžio formavimo strategiją	2020–2022	KRSA VAS, KRS įstaigos ir įmonės
1.4.2.2.	Įgyvendinti parengtą Kupiškio rajono savivaldybės įvaizdžio formavimo strategiją	2023–2030	KRSA VAS, KRS įstaigos ir įmonės
1.4.2.3.	Vykdyti informacijos sklaidą apie Kupiškio rajono savivaldybę nacionaliniuose ir tarptautiniuose leidiniuose, interneto svetainėse, socialiniuose tinkluose, dalyvauti reprezentaciniuose	2020–2030	KRSA VAS, Kupiškio TVIC, KRS įstaigos ir įmonės

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
	renginiuose, mugėse		
1.4.2.4.	Plėtoti organizacinę kultūrą Kupiškio rajono savivaldybės administracijoje, įstaigose ir organizacijose	2020–2030	KRSA VAS, KRS įstaigos ir įmonės
1.4.2.5.	Plėtoti Kupiškio rajono savivaldybės administracijos, įstaigų įmonių ir organizacijų tarptautinį bendradarbiavimą	2020–2030	KRSA skyriai, padaliniai ir specialistai pagal kompetencijas, KRS įstaigos ir įmonės, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG
1.5. tikslas. Nevyriausybinio sektoriaus įtraukties didinimas			
1.5.1. uždavinys. Įgyvendinti jaunimo politiką, plėsti jaunimui skirtų paslaugų kokybę ir skatinti jų aktyvumą, iniciatyvumą			
1.5.1.1.	Kurti ir (arba) atnaujinti jaunimui palankią viešąją infrastruktūrą ir viešąsias erdves Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA jaunimo reikalų koordinatorius (toliau – JRK), Infrastruktūros skyrius, VPSPS, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos, KRS NVO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS įstaigos
1.5.1.2.	Steigti atviras jaunimo erdves (toliau – AJE) Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA JRK, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos ir neformalios jaunimo grupės, KRS įstaigos, KRS NVO, KRS miesto ir rajono VVG
1.5.1.3.	Rengti bei įgyvendinti jaunimo veiklos projektus ir programas, skatinti jaunimo iniciatyvas Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA JRK, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos ir neformalios jaunimo grupės, KRS NVO, KRS ugdymo įstaigos
1.5.1.4.	Plėtoti mobilų darbą ir kitas darbo su jaunimu formas Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA JRK, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos ir neformalios jaunimo grupės, KRS įstaigos
1.5.1.5.	Tobulinti Kupiškio rajono savivaldybės jaunimo darbuotojų ir su jaunimu dirbančių asmenų kompetencijas, gebėjimus	2020–2030	KRSA JRK, KRS jaunimo reikalų taryba (toliau – JRT), KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos
1.5.1.6.	Skatinti ir plėtoti jaunimo savanorišką veiklą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA JRK, KRS JO, KRS NVO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS įstaigos
1.5.1.7.	Skatinti JO plėtrą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA JRK, KRS miesto ir rajono VVG
1.5.1.8.	Plėtoti ir skatinti Kupiškio rajono savivaldybės jaunimo organizacijų, neformalių jaunimo grupių, su jaunimu dirbančių organizacijų bendradarbiavimą tarpusavyje su KRSA bei kitomis šalies ir užsienio JO	2020–2030	KRSA JRK, KRS JO, su jaunimu dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės
1.5.2. uždavinys. Skatinti nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų veiklą, iniciatyvas, jų dalyvavimą viešajame valdyme ir viešųjų paslaugų teikime			
1.5.2.1.	Plėsti, atnaujinti ir (arba) pritaikyti nevyriausybinėms, bendruomeninėms organizacijoms palankią infrastruktūrą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA ŽŪBS, Infrastruktūros skyrius bei skyriai, padaliniai ir specialistai pagal kompetencijas, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS įstaigos
1.5.2.2.	Rengti bei įgyvendinti NVO ir BO projektus ir programas, skatinti jų iniciatyvas Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA ŽŪBS bei skyriai, padaliniai ir specialistai pagal kompetencijas, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG
1.5.2.3.	Didinti Kupiškio rajono savivaldybės	2020–2030	KRSA ŽŪBS bei skyriai, padaliniai ir

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
	nevyriausybinių organizacijų, bendruomeninių organizacijų lyderių, narių mokymus, tobulinti jų kompetencijas, gebėjimus		specialistai pagal kompetencijas, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG
1.5.2.4.	Organizuoti ir skatinti NVO, BO skirtus renginius Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA ŽŪBS bei skyriai, padaliniai ir specialistai pagal kompetencijas, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG
1.5.2.5.	Skatinti Kupiškio rajono savivaldybės nevyriausybinių ir bendruomenių organizacijų savanorišką veiklą	2020–2030	KRSA ŽŪBS bei skyriai, padaliniai ir specialistai pagal kompetencijas, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG
1.5.2.6.	Nuolat informuoti ir konsultuoti Kupiškio rajono savivaldybės gyventojus, bendruomenę ir socialinius–ekonominius partnerius Savivaldybės valdymo klausimais	2021–2030	KRSA skyriai, padaliniai ir specialistai pagal kompetencijas, KRS įstaigos ir įmonės, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG
1.5.2.7.	Kurti/ pritaikyti paskatų sistemą Kupiškio rajono savivaldybėje, užtikrinančią nevyriausybinių organizacijų ir bendruomeninių organizacijų teikiamų paslaugų kokybės gerėjimą bei naujų mišrių viešųjų paslaugų atsiradimą	2021–2030	KRSA ŽŪBS, VPSPS bei skyriai, padaliniai ir specialistai pagal kompetencijas, KRS miesto ir rajono VVG, KRS NVO, KRS BO
1.5.2.8.	Įgyvendinti Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje veikiančių vietos veiklos grupių strategijas	2020–2030	KRS miesto ir rajono VVG
1.5.2.9.	Inicijuoti ir skatinti Kupiškio rajono savivaldybės bendruomenių įtraukties projektus regioninių socialinio, pilietinio, kultūros paveldo pažinimo, nematerialiojo kultūros paveldo (etninės kultūros) puoselėjimo, užimtumo ir verslumo srityse	2021–2030	KRSA ŽŪBS, VPSPS, KRS įstaigos ir įmonės, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
II PRIORITETAS. IŠSILAVINUSI, SOCIALIAI ATASAKINGA, SVEIKA IR SAUGI VISUOMENĖ			
2.1. tikslas. Galimybių mokytis ir tobulėti visiems užtikrinimas			

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
2.1.1. uždavinys. Tobulinti ugdymo(-si) infrastruktūrą ir aplinką, diegti inovacijas			
2.1.1.1.	Atnaujinti Kupiškio rajono savivaldybės neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokyklų infrastruktūrą, kurti dinamišką, atvirą ir funkcionalią ugdymo(-si) aplinką	2020–2030	KRSA KŠSS, Infrastruktūros skyrus, KRS neformaliojo vaikų švietimo ir formalųjį švietimą papildančio ugdymo mokyklos
2.1.1.2.	Atnaujinti Kupiškio rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų (toliau – BUM) infrastruktūrą, kurti dinamišką, atvirą ir funkcionalią ugdymo(-si) aplinką	2020–2030	KRSA KŠSS, Infrastruktūros skyrius, KRS BUM
2.1.1.3.	Kurti STEAM kompetencijų vystymo infrastruktūrą ir ugdymo(-si) aplinkas Kupiškio rajono savivaldybės ugdymo įstaigose	2020–2030	KRSA KŠSS, Infrastruktūros skyrius, KRS ugdymo įstaigos
2.1.1.4.	Skatinti steigti privačias formalaus ir neformalaus ugdymo įstaigas Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje bei palaikyti tokias iniciatyvas	2020–2030	KRSA KŠSS, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.1.1.5.	Steigti daugiafunkcius centrus Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA KŠSS, KRS įstaigos ir organizacijos
2.1.1.6.	Plėsti ir (arba) atnaujinti informacinių komunikacinių technologijų ir interneto ryšio infrastruktūrą, elektronines paslaugas Kupiškio rajono savivaldybės ugdymo įstaigose	2020–2030	KRSA KŠSS, KRS ugdymo įstaigos
2.1.1.7.	Plėsti ir gerinti Kupiškio rajono savivaldybės mokinių pavėžėjimo paslaugas	2020–2030	KRSA KŠSS, KRS ugdymo įstaigos
2.1.2. uždavinys. Gerinti švietimo paslaugų kokybę, pakankamumą ir pasiekiamumą			
2.1.2.1.	Plėtoti švietimo ir socialinės pagalbos teikimą Kupiškio rajono savivaldybės ikimokyklinio, priešmokyklinio ir mokyklinio amžiaus vaikams bei jų tėvams (globėjams)	2020–2030	KRSA KŠSS, tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius (toliau – TBK), Kupiškio r. švietimo pagalbos tarnyba (toliau – Kupiškio r. ŠPT), KRS ugdymo įstaigos, KRS NVO
2.1.2.2.	Užtikrinti skaitmeninio raštingumo kompetencijų ugdymą mokantis visų dalykų Kupiškio rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose	2020–2030	KRSA KŠSS, KRS BUM
2.1.2.3.	Auginti Kupiškio rajono savivaldybės ugdymo įstaigose dirbančių mokytojų, pagalbos mokiniui specialistų, mokyklų vadovų profesinį kapitalą	2020–2030	KRSA KŠSS, TBK, Kupiškio r. ŠPT, KRS ugdymo įstaigos, Kupiškio technologijų verslo mokykla (toliau – KTVM)
2.1.2.4.	Užtikrinti optimalią Kupiškio rajono savivaldybės ugdymo įstaigose ugdomų ugdytinių akademinę, socialinę ir pilietinę brandą	2020–2030	KRSA KŠSS, TBK, KRS ugdymo įstaigos
2.1.2.5.	Sukurti ir realizuoti pedagogų motyvavimo priemonių sistemą Kupiškio rajono savivaldybėje	2020–2030	KRSA KŠSS, TBK, Kupiškio r. ŠPT, KRS ugdymo įstaigos
2.1.2.6.	Skatinti Kupiškio rajono savivaldybės ugdymo įstaigose besimokančius mokinius už aukštis pasiekimus ir individualią pažangą	2020–2030	KRSA KŠSS, TBK, Kupiškio r. ŠPT, KRS ugdymo įstaigos
2.1.2.7.	Sudaryti sąlygas Kupiškio rajono savivaldybės ugdymo įstaigų ugdytiniams popamokiniam užimtumui ir neformaliam švietimui	2020–2030	KRSA KŠSS, KRS įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.1.2.8.	Skatinti ir plėsti vaikų ir jaunimo vasaros poilsio stovyklų, vasaros edukacinių programų organizavimą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA KŠSS, KRS įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS JO, KRS miesto ir rajono VVG, KTVM, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
2.1.2.9.	Rengti ir įgyvendinti švietimo pažangai vystyti skirtus projektus Kupiškio rajono savivaldybėje	2020–2030	KRSA KŠSS, KRS ugdymo įstaigos
2.1.3. uždavinys. Siekti *robotikos ir automatizavimo, biotechnologijų, transporto, pramonės ir logistikos, baldų ir tekstilės, maisto ir gėrimų gamybos* krypčių profesinio orientavimo, skatinti mokymąsi visą gyvenimą			
2.1.3.1.	Diegti specializuotas neformaliojo švietimo priemones ir veiklas Kupiškio rajono savivaldybės ugdymo įstaigose	2021–2030	KRSA KŠSS, KRS ugdymo įstaigos
2.1.3.2.	Prisidėti prie profesinio ugdymo programų pritaikymo Panevėžio regiono specializacijai (*robotikos ir automatizavimo, biotechnologijų, transporto, pramonės ir logistikos, baldų ir tekstilės, maisto ir gėrimų gamybos*) Kupiškio rajono savivaldybės profesinio mokymo įstaigoje	2021–2030	KRSA KŠSS, KTVM
2.1.3.3.	Skatinti Kupiškio rajono savivaldybės ugdymo įstaigas lankančius ikimokyklinio, priešmokyklinio amžiaus vaikus ir mokinus inovatyviai pažinti robotikos, informatikos, gamtos mokslų pradmenis	2020–2030	KRSA KŠSS, KRS BUM
2.1.3.4.	Taikyti tikslinį *robotikos ir automatizavimo, biotechnologijų, transporto, pramonės ir logistikos, baldų ir tekstilės, maisto ir gėrimų gamybos* krypčių profesinį orientavimą, perkvalifikavimą ir aktyvios darbo rinkos politikos priemones Kupiškio rajono savivaldybėje, bendradarbiaujant su šalies mokslo ir mokymo įstaigomis	2021–2030	KRSA KŠSS, KRS ugdymo įstaigos, KTVM, Užimtumo tarnybos prie LR SADM PKAD Kupiškio r. sk., šalies mokslo ir mokymo įstaigos
2.1.3.5.	Sukurti ir (arba) prisidėti kuriant profesinio mokymo sistemą, kuri leistų teorines žinias įgyti Kupiškio rajono savivaldybės profesinio mokymo įstaigoje, o praktines – Kupiškio rajono savivaldybės verslo įmonėse, bendradarbiaujant su Kupiškio rajono savivaldybės verslo įmonėmis, verslininkais, investuotojais	2021–2030	KRSA KŠSS, KTVM, KRS verslo įmonės, verslininkai
2.1.3.6.	Steigti, įveiklinti gamtos, technologijų, inžinerijos, matematikos ir kūrybiškumo ugdymo atviros prieigos centrus/ filialus ir užtikrinti jų tinklaveiką Kupiškio rajono savivaldybėje, bendradarbiaujant su šalies mokslo ir mokymo įstaigomis	2021–2030	KRSA KŠSS, KRS ugdymo įstaigos, šalies mokslo ir mokymo įstaigos
2.1.3.7.	Vykdyti informacijos sklaidą apie Kupiškio rajono savivaldybėje vykdomą profesinį orientavimą ir perkvalifikavimą	2020–2030	KRSA KŠSS, KRS ugdymo įstaigos, KTVM, Užimtumo tarnybos prie LR SADM PKAD Kupiškio r. sk., šalies mokslo ir mokymo įstaigos
2.1.3.8.	Skatinti ir įgyvendinti mokymosi visą gyvenimą projektus, veiklas ir iniciatyvas Kupiškio rajono savivaldybėje	2021–2030	KRSA KŠSS, KRS ugdymo įstaigos, Kupiškio trečiojo amžiaus universitetas (toliau – KTAU), KRS NVO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS BO, Kupiškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka (toliau – Kupiškio VB), KTVM
2.2. tikslas. Kultūros paslaugų patrauklumo didinimas			
2.2.1. uždavinys. Įveiklinti kultūros paslaugų infrastruktūrą turizmui, švietimui, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai vystyti			
2.2.1.1.	Modernizuoti Kupiškio rajono savivaldybės kultūros įstaigų infrastruktūrą, atnaujinti kultūrinei veiklai organizuoti reikalingą įrangą ir baldus	2020–2030	KRSA KŠSS, Infrastruktūros skyrius, KRS kultūros įstaigos

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
2.2.1.2.	Plėsti ir (arba) atnaujinti Kupiškio rajono savivaldybės kultūros įstaigų informacinių komunikacinių technologijų ir interneto ryšio infrastruktūrą, elektronines paslaugas	2020–2030	KRSA KŠSS, KRS kultūros įstaigos
2.2.1.3.	Įveiklinti Kupiškio rajono savivaldybės kultūros įstaigų infrastruktūrą ir kultūros paslaugas neformaliajam švietimui, kitoms viešosioms paslaugoms, europiniams, nacionaliniams, regioniniams keliams (turizmui) ir ekonominei veiklai (pvz., bendradarbystės erdvėms)	2021–2030	KRSA KŠSS, KRS kultūros įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.2.1.4.	Pritaikyti Kupiškio rajono savivaldybės viešąsias erdves kultūros poreikiams	2020–2030	KRSA KŠSS, Infrastruktūros skyrius, KRS įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.2.2. uždavinys. Gerinti kultūros paslaugų kokybę, pakankamumą ir pasiekiamumą			
2.2.2.1.	Organizuoti vietinius, regioninius, nacionalinius bei tarptautinius kultūros renginius Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA KŠSS, KRS kultūros įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS JO, su jaunimo dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.2.2.2.	Rengti ir įgyvendinti Savivaldybės, šalies ir tarptautinius kultūros projektus, programas bei užtikrinti jų kofinansavimą Kupiškio rajono savivaldybės lėšomis	2020–2030	KRSA KŠSS, KRS kultūros įstaigos
2.2.2.3.	Skatinti bei sudaryti sąlygas Kupiškio rajono savivaldybės kultūros įstaigų, kultūros srityje veikiančių nevyriausybinių organizacijų ir atskirų menininkų bendrai veiklai	2020–2030	KRSA KŠSS, KRS kultūros įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS privatūs fiziniai asmenys
2.2.2.4.	Užtikrinti optimalų kultūros įstaigų tinklą Kupiškio rajono savivaldybėje	2020–2030	KRSA KŠSS, KRS kultūros įstaigos
2.2.2.5.	Įgyvendinti įvairias rinkodaros priemones, skirtas informacijos apie Kupiškio rajono savivaldybėje teikiamas kultūros paslaugas bei organizuojamus kultūros renginius sklaidai	2020–2030	KRSA KŠSS, KRS kultūros įstaigos, seniūnijos, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS JO, su jaunimo dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.2.2.6.	Užtikrinti ir gerinti Kupiškio rajono savivaldybėje teikiamas kultūros paslaugas, didinti jų prieinamumą gyventojams	2020–2030	KRSA KŠSS, KRS kultūros įstaigos, seniūnijos, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS JO, su jaunimo dirbančios organizacijos, neformalios jaunimo grupės
2.2.2.7.	Sudaryti sąlygas Kupiškio rajono savivaldybės kultūros įstaigų vadovų, kultūros ir meno darbuotojų kompetencijų ūgčiai	2020–2030	KRSA KŠSS, KRS kultūros įstaigos, Kupiškio r. ŠPT
2.2.2.8.	Sukurti ir įgyvendinti kultūros ir meno darbuotojų motyvavimo sistemą Kupiškio rajono savivaldybėje	2020–2030	KRSA KŠSS, KRS kultūros įstaigos
2.3. tikslas. Socialinės pagalbos didinimas ir socialinės atsakomybės stiprinimas			
2.3.1. uždavinys. Plėsti ir tobulinti socialinių paslaugų įstaigų bei organizacijų infrastruktūrą			
2.3.1.1.	Plėsti ir (arba) atnaujinti Kupiškio rajono savivaldybės socialines paslaugas teikiančių įstaigų ir organizacijų infrastruktūrą	2020–2030	KRSA Socialinės paramos skyrius (toliau – SPS), KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
2.3.1.2.	Plėsti ir (arba) atnaujinti Kupiškio rajono savivaldybės socialines paslaugas teikiančių įstaigų ir organizacijų informacinių komunikacinių technologijų ir interneto ryšio infrastruktūrą bei elektronines paslaugas	2020–2030	KRSA SPS, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos
2.3.2. uždavinys. Gerinti socialinių paslaugų kokybę, pakankamumą ir pasiekiamumą			
2.3.2.1.	Gerinti ir plėsti stacionarias ir nestacionarias socialines bei slaugos paslaugas institucijose asmenims su negalia, senyvo amžiaus ir pagyvenusiems asmenims Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA SPS, TBK, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos
2.3.2.2.	Gerinti ir plėsti socialines paslaugas ir jų prieinamumą asmens namuose asmenims su negalia, senyvo amžiaus ir pagyvenusiems asmenims Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA SPS, TBK, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG
2.3.2.3.	Gerinti ir plėsti nestacionarias paslaugas ir jų prieinamumą socialinę riziką patiriantiems asmenims ir jų šeimoms Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA SPS, TBK, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos
2.3.2.4.	Gerinti ir plėsti nestacionarias paslaugas ir jų prieinamumą socialinę riziką patiriantiems asmenims ir jų šeimoms Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA SPS, TBK, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, Panevėžio aps. vyriausiojo policijos komisariato Kupiškio rajono policijos komisariatas (toliau – Panevėžio aps. VPK Kupiškio rajono PK)
2.3.2.5.	Gerinti ir plėsti nestacionarias paslaugas ir gerinti jų prieinamumą vaikams, netekusiems tėvų globos Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA SPS, TBK, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG
2.3.2.6.	Gerinti ir plėsti socialines paslaugas asmenims su negalia ir jų šeimoms Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA SPS, TBK, socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG
2.3.2.7.	Tobulinti Kupiškio rajono savivaldybėje veikiančių socialinių įstaigų vadovų, socialinių darbuotojų, socialinių darbuotojų padėjėjų, atvejo vadybininkų ir kitų socialines paslaugas teikiančių darbuotojų kompetencijas bei kvalifikaciją	2020–2030	KRSA SPS, TBK, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, KTVM
2.3.2.8.	Plėtoti ir skatinti savanorystę socialinių paslaugų teikimo srityje Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA SPS, TBK, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG
2.3.2.9.	Vykdyti informacijos apie Kupiškio rajono savivaldybėje teikiamas socialines paslaugas sklaidą, kitas rinkodarines priemones	2020–2030	KRSA SPS, TBK, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG
2.3.3. uždavinys. Skatinti socialinę integraciją ir mažinti socialinę atskirtį			
2.3.3.1.	Plėsti ir (arba) atnaujinti Kupiškio rajono savivaldybės socialinio būsto fondą	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius
2.3.3.2.	Užtikrinti būsto neįgaliesiems pritaikymą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, SPS
2.3.3.3.	Pritaikyti Kupiškio rajono savivaldybės viešuosius	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, KRS

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
	pastatus ir aplinką specialiųjų poreikių turintiems asmenims		įstaigos, įmonės ir organizacijos
2.3.3.4.	Kurti ir (arba) pritaikyti specializuotas programas, skirtas institucinę patirtį turinčių grupių (vaikų globos namų auklėtinių, laisvės atėmimo bausmę atlikusių asmenų, neįgaliųjų, priklausomybes besigydančių asmenų ir kt.) integracijai į visuomenę Kupiškio rajono savivaldybėje	2020–2030	KRSA SPS, TBK, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, Užimtumo tarnybos prie LR SADM PKAD Kupiškio r. sk.
2.3.3.5.	Rengti ir įgyvendinti emigrantų grąžinimo programą Kupiškio rajono savivaldybėje	2020–2030	KRSA SPS, Užimtumo tarnybos prie LR SADM PKAD Kupiškio r. sk.
2.3.3.6.	Rengti ir įgyvendinti imigrantų integracijos programą Kupiškio rajono savivaldybėje	2020–2030	KRSA SPS, Užimtumo tarnybos prie LR SADM PKAD Kupiškio r. sk.
2.3.4. uždavinys. Užtikrinti vaikui ir šeimai palankią aplinką			
2.3.4.1	Steigti vaikų dienos centrus Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje, gerinti jų infrastruktūrą	2020–2030	KRSA SPS, KŠSS, TBK, KRS ugdymo įstaigos, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos, KRS NVO, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.3.4.2	Organizuoti globėjų (rūpintojų), įtėvių paiešką, atranką, mokymus, skatinti ir remti globą šeimoje Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA SPS, TBK, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos
2.3.4.3.	Plėtoti socialinį darbą su Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje gyvenančiomis šeimomis, kurių vaikai yra patekę į laikinąją globą, bei su šeimomis, globojančiomis našlaičius ir netekusius tėvų globos	2020–2030	KRSA SPS, TBK, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos
2.4. tikslas. Gyventojų sveikatos išsaugojimas, stiprinimas bei fizinio aktyvumo plėtojimas			
2.4.1. uždavinys. Modernizuoti ir plėsti sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūrą			
2.4.1.1.	Atnaujinti, plėsti ir (arba) pagal poreikį restruktūrizuoti Kupiškio rajono savivaldybės sveikatos priežiūros paslaugas teikiančių įstaigų infrastruktūrą ir (arba) medicininę įrangą	2020–2030	KRSA savivaldybės gydytojas, KRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.4.1.2.	Skatinti ir diegti elektronines sveikatos priežiūros paslaugas bei atnaujinti ir (arba) plėsti informacinių technologijų bazes Kupiškio rajono savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigose	2020–2030	KRSA savivaldybės gydytojas, KRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.4.2. uždavinys. Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, pakankamumą ir pasiekiamumą			
2.4.2.1.	Gerinti sveikatos priežiūros paslaugas, diegti naujas bei didinti jų pasiekiamumą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA savivaldybės gydytojas, KRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.4.2.2.	Trumpinti asmens sveikatos priežiūros paslaugų laukimo eiles Kupiškio rajono savivaldybės sveikatos priežiūros įstaigose	2021–2030	KRSA savivaldybės gydytojas, KRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.4.2.3.	Skatinti privačių sveikatos priežiūros kabinetų/ įstaigų stiegimąsi Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA savivaldybės gydytojas, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.4.2.4.	Spręsti sveikatos priežiūros specialistų trūkumo problemas Kupiškio rajono savivaldybėje, diegiant/pritaikant kompleksinį sveikatos priežiūros sistemos specialistų planavimo modelį	2021–2030	KRSA savivaldybės gydytojas, KRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.4.2.5.	Rengti ir kurti paskatų sistemą Kupiškio rajono savivaldybėje, siekiant pritraukti bei išlaikyti	2021–2030	KRSA savivaldybės gydytojas, KRS sveikatos priežiūros įstaigos

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
	sveikatos priežiūros specialistus (gydytojus rezidentus, šeimos gydytojus ir kt.) rajono sveikatos priežiūros įstaigose		
2.4.2.6.	Vykdyti Kupiškio rajono savivaldybėje teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų tyrimus ir analizę	2020–2030	KRSA savivaldybės gydytojas, KRS sveikatos priežiūros įstaigos, visuomenės sveikatos biuras, Kupiškio rajono savivaldybėje teikiantis paslaugas (toliau – VSB)
2.4.2.7.	Tobulinti Kupiškio rajono savivaldybės sveikatos priežiūros specialistų bei sveikatos priežiūros įstaigų vadovų kvalifikaciją ir kompetencijas	2020–2030	KRSA savivaldybės gydytojas, VSB, KRS sveikatos priežiūros įstaigos
2.4.3. uždavinys. Plėtoti visuomenės sveikatos stiprinimo veiklas, ugdant gyventojų sąmoningą rūpestį savo sveikata			
2.4.3.1.	Organizuoti ir vykdyti su ligų, sveikatos priežiūra bei visuomenės sveikatinimu ir sveikatos stiprinimu susijusias prevencines priemones ir programas Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA savivaldybės gydytojas, VPSPS, VSB
2.4.3.2.	Plėtoti sveiką gyvenseną ir stiprinti mokinių sveikatos įgūdžius Kupiškio rajono savivaldybės ugdymo įstaigose	2020–2030	KRSA savivaldybės gydytojas, VSB, KRS ugdymo įstaigos
2.4.3.3.	Stiprinti sveikos gyvensenos įgūdžius bendruomenėse bei vykdyti visuomenės sveikatos stebėseną Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA savivaldybės gydytojas, VSB, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS įstaigos
2.4.3.4.	Skatinti Kupiškio rajono savivaldybės sveikatą stiprinančių įstaigų bendradarbiavimą, skatinti ir įgyvendinti su sveikatos stiprinimu susijusius projektus ir programas	2020–2030	KRSA savivaldybės gydytojas, KRS sveikatos priežiūros įstaigos, KRS ugdymo įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG
2.4.3.5.	Įgyvendinti Kupiškio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo programą	2020–2030	KRSA savivaldybės gydytojas
2.4.4. uždavinys. Didinti gyventojų fizinį aktyvumą, ugdyti sportišką bendruomenę			
2.4.4.1.	Modernizuoti ir (arba) plėsti Kupiškio rajono savivaldybės sporto infrastruktūrą ir (arba) sporto inventorių	2020–2030	KRSA KŠSS, Infrastruktūros skyrius, VPSPS, Kupiškio KKSC, KRS NVO, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.4.4.2.	Modernizuoti ir (arba) atnaujinti Kupiškio rajono savivaldybės ugdymo įstaigų sporto infrastruktūrą ir (arba) sporto inventorių	2020–2030	KRSA KŠSS, Infrastruktūros skyrius, VPSPS, KRS ugdymo įstaigos
2.4.4.3.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje esančią viešąją infrastruktūrą, skirtą bendruomenės fiziniam aktyvumui didinti (vaikų žaidimo aikšteles, bendruomenines sporto aikšteles, lauko treniruoklius ir kt.)	2020–2030	KRSA KŠSS, seniūnijos, Kupiškio KKSC, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.4.4.4.	Skatinti ir plėtoti asmenų su specialiaisiais poreikiais bei senjorų sporto ir fizinio aktyvumo veiklas Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA KŠSS, Kupiškio KKSC, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.4.4.5.	Rengti ir įgyvendinti sporto veiklos projektus, programas Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA KŠSS, seniūnijos, Kupiškio KKSC, KRS ugdymo įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.4.4.6.	Skatinti Kupiškio rajono savivaldybės sporto organizacijas, sportininkus	2020–2030	KRSA KŠSS, Kupiškio KKSC, KRS NVO, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
2.4.4.7.	Sudaryti sąlygas naujų sporto šakų vystymui Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA KŠSS, VPSPS, Kupiškio KKSC, KRS NVO, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.4.4.8.	Organizuoti sporto renginius, sporto stovyklas Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje bei skatinti naudotis esama sporto infrastruktūra	2020–2030	KRSA KŠSS, seniūnijos, Kupiškio KKSC, KRS ugdymo įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
2.4.4.9.	Tobulinti Kupiškio rajono savivaldybės sporto bendruomenės atstovų kvalifikaciją ir kompetencijas	2020–2030	KRSA KŠSS, Kupiškio KKSC, KRS ugdymo įstaigos, KRS NVO
2.5. tikslas. Viešojo saugumo didinimas rajone			
2.5.1. uždavinys. Užtikrinti viešąją tvarką ir viešąjį saugumą			
2.5.1.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti stebėjimo sistemas, gyventojų perspėjimo ir informavimo sistemas bei kitas viešojo saugumo priemones Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, VAS, Teisės skyrius, Panevėžio aps. VPK Kupiškio rajono PK, KRS įstaigos ir organizacijos, KRS miesto ir rajono VVG
2.5.1.2.	Gerinti Kupiškio rajono savivaldybės priešgaisrinės tarnybos teikiamų paslaugų kokybę bei infrastruktūrą	2020–2030	Kupiškio r. savivaldybės priešgaisrinė tarnyba (toliau – KRSPT)
2.5.1.3.	Organizuoti priešgaisrinių vandens telkinių priežiūrą ir užtikrinti kitas gaisrui gesinti būtinas priemones Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA seniūnijos, KRSPT
2.5.1.4.	Organizuoti ir remti ugniagesių savanorystę Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSPT
2.5.1.5.	Organizuoti ir remti policijos rėmėjų veiklą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA vyriausiasis civilinės saugos specialistas, Panevėžio aps. VPK Kupiškio rajono PK
2.5.1.6.	Įkurti ir (arba) vystyti teisės aktų reikalavimus atitinkančią slėptuvę ir (arba) darbo vietą (-as) ekstremalių situacijų operacijų valdymo centrui, mobilizacijos valdymo grupei Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA vyriausiasis civilinės saugos specialistas
2.5.1.7.	Pritaikyti Kupiškio rajono savivaldybės viešuosius pastatus kolektyvinių apsaugos statinių (toliau – KAS) funkcijai ir kaupti reikalingų priemonių rezervą ekstremalių situacijų atvejams	2020–2030	KRSA vyriausiasis civilinės saugos specialistas
2.5.2. uždavinys. Vykdyti prevencines programas ir veiklas			
2.5.2.1.	Vykdyti ir skatinti nusikalstamumo ir savižudybių, priklausomybių, smurto ir patyčių artimoje aplinkoje bei ugdymo įstaigos mažinimo prevencines priemones, programas Kupiškio rajono savivaldybėje	2020–2030	KRSA SPS, savivaldybės gydytojas, Panevėžio aps. VPK Kupiškio rajono PK, VSB, KRS ugdymo įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS JO, KRS miesto ir rajono VVG
2.5.2.2.	Kurti, plėsti ir įgyvendinti saugios kaimynystės iniciatyvas Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA seniūnijos, Panevėžio aps. VPK Kupiškio rajono PK, KRS BO
2.5.2.3.	Šviesti ir skleisti informaciją Kupiškio rajono savivaldybėje gaisrinės saugos, civilinės saugos, ekstremaliųjų situacijų prevencijos ir pirmosios pagalbos teikimo klausimais	2020–2030	KRSA vyriausiasis civilinės saugos specialistas, Panevėžio aps. VPK Kupiškio rajono PK, KRSPT, VSB, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS ugdymo įstaigos
2.5.2.4.	Rengti ir įgyvendinti Kupiškio rajono savivaldybės ekstremalių situacijų prevencijos ir valdymo	2020–2030	KRSA vyriausiasis civilinės saugos specialistas

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
	planus, programas		

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
III PRIORITETAS. ŽALESNĖ, IŠVYSTYTOS IR MODERNIOS INFRASTRUKTŪROS SAVIVALDYBĖ			
3.1. tikslas. Rajono pasiekiamumo gerinimas			
3.1.1. uždavinys. Modernizuoti susisiekimo infrastruktūrą			
3.1.1.1.	Atlikti Kupiškio rajono savivaldybės vietinės reikmės kelių ir gatvių inventorizaciją	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius
3.1.1.2.	Atnaujinti ir (arba) įrengti Kupiškio rajono savivaldybės gatves, vietinės reikšmės kelius, privažiavimo kelius	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
3.1.1.3.	Asfaltuoti Kupiškio rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelius su žvyro danga	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius
3.1.1.4.	Prioritetine tvarka atnaujinti ir (arba) įrengti transporto infrastruktūrą, susijusią su stambių investicinių projektų pritraukimu (panaudojant Kelių priežiūros ir plėtros programos (toliau – KPPP) rezervo lėšas) Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2021–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius
3.1.1.5.	Atnaujinti ir (arba) įrengti naujus tiltus Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius
3.1.1.6.	Atnaujinti ir (arba) įrengti naujas automobilių stovėjimo aikšteles Kupiškio rajono savivaldybės viešosiose erdvėse, Savivaldybės įmonių ir įstaigų teritorijose	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, KRS įstaigos ir įmonės
3.1.1.7.	Tvarkyti Kupiškio rajono savivaldybės daugiabučių gyvenamųjų namų kiemus, kitas teritorijas	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, KRS daugiabučių gyvenamųjų namų savininkų bendrijos (toliau – DNSB), UAB „Kupiškio komunalininkas“
3.1.1.8.	Atnaujinti ir (arba) įrengti viešąją transporto infrastruktūrą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, vežėjai, teikiantys viešojo transporto paslaugas KRS
3.1.2. uždavinys. Mažinti transporto neigiamą poveikį aplinkai, plėtoti gyventojų darnų judumą bei mobilumą			
3.1.2.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti susisiekimo infrastruktūrą bevariklio transporto priemonėms Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius
3.1.2.2.	Atnaujinti ir (arba) plėsti viešojo transporto parką Kupiškio rajono savivaldybės administracijoje, įstaigose bei įmonėse, įsigyjant ekologiškas, atsinaujinančių energijos šaltinių transporto priemones	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, KRS įstaigos ir įmonės
3.1.2.3.	Kurti, sudaryti sąlygas kurtis bei plėstis ekologiško, atsinaujinančių energijos šaltinių transporto rūšių infrastruktūrai Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje bei skatinti naudoti(s) sukurta infrastruktūra	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, seniūnijos, KRS įstaigos ir įmonės, KRS miesto ir rajono VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.1.2.4.	Įrengti privataus ir viešojo transporto jungties aikšteles (*Park and Ride, Bike and Ride)* bei diegti dviračių dalijimosi sistemas (*Bike sharing*) Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2021–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, seniūnijos, KRS įstaigos ir įmonės, KRS miesto ir rajono VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.1.2.5.	Atnaujinti, tobulinti ir (arba) diegti saugaus eismo priemones, intelektines transporto sistemas Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius
3.1.2.6.	Remti ir skatinti Kupiškio rajono savivaldybės miestų gyvenamųjų vietovių bendruomenių socialinių inovacijų projektus (pvz., socialinio taksi), skirtus pažeidžiamų gyventojų grupių mobilumui, vystyti socialinių paslaugų biudžeto lėšomis finansuojamas pavėžėjimo paslaugas Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2021–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, SPS, ŽŪBS, seniūnijos, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.2. tikslas. Modernios inžinerinio aprūpinimo infrastruktūros vystymas ir plėtra darnoje su gamtine aplinka			
3.2.1. uždavinys. Modernizuoti ir plėsti vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūrą			
3.2.1.1.	Atlikti Kupiškio rajono savivaldybės vandens tiekimo tinklų ir nuotekų tvarkymo tinklų bei	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, UAB „Kupiškio vandenys“

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
	infrastruktūros inventorizaciją		
3.2.1.2.	Atlikti Kupiškio rajono savivaldybės paviršinių nuotekų surinkimo tinklų ir valymo įrenginių inventorizaciją	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, UAB „Kupiškio vandenys“
3.2.1.3.	Atnaujinti ir (arba) plėsti vandens tiekimo, vandens gerinimo ir buitinių nuotekų tvarkymo infrastruktūrą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, UAB „Kupiškio vandenys“
3.2.1.4.	Atnaujinti ir (arba) plėsti paviršinių nuotekų infrastruktūrą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, UAB „Kupiškio vandenys“
3.2.1.5.	Atnaujinti ir (arba) plėsti dumblo ir biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūrą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, UAB „Kupiškio vandenys“
3.2.2. uždavinys. Vystyti viešąją energetinę infrastruktūrą, skatinti atsinaujinančios ir alternatyvios energetikos gamybą bei vartojimą			
3.2.2.1.	Modernizuoti Kupiškio rajono savivaldybės viešuosius pastatus, siekiant efektyvinti šilumos energijos suvartojimą	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, KRS įstaigos ir įmonės
3.2.2.2.	Modernizuoti daugiabučių gyvenamųjų namų pastatus Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje, siekiant efektyvinti šilumos energijos suvartojimą	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, KRS DNSB, UAB „Kupiškio komunalininkas“
3.2.2.3.	Modernizuoti Kupiškio rajono savivaldybės šilumos tiekimo sistemą, ją pritaikant atsinaujinančių ir alternatyvių išteklių naudojimui bei plėtrai	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, seniūnijos, AB „Panevėžio energija“, KRS įstaigos ir įmonės
3.2.2.4.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Kupiškio rajono savivaldybės gatvių, kelių, viešųjų teritorijų bei turistinių objektų apšvietimą, diegiant energiją taupančias priemones	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, KRS DNSB, UAB „Kupiškio komunalininkas“
3.2.2.5.	Plėtoti ir skatinti ekologinių inovacijų (kai savo veikloje 100 proc. naudoja atsinaujinančius ir alternatyvius energijos šaltinius, arba kai vienų subjektų šalutiniai produktai verčiami kitų subjektų žaliavomis ir energijos šaltiniais) atsiradimą ir naudojimą Kupiškio rajono savivaldybės administracijoje, įstaigose ir įmonėse	2021–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, KRS įstaigos ir įmonės, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.2.2.6.	Rengti ir įgyvendinti Kupiškio rajono savivaldybės atsinaujinančių ir alternatyvių energijos šaltinių plėtros planus, galimybių studijas, programas	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius
3.2.2.7.	Skatinti atsinaujinančių ir alternatyvių energijos šaltinių naudojimą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje, įgyvendinant informacijos sklaidos priemones	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, seniūnijos, KRS įstaigos ir įmonės, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys, KRS miesto ir rajono VVG
3.3. tikslas. Švarios ir patrauklios gyvenamosios aplinkos užtikrinimas			
3.3.1. uždavinys. Gerinti atliekų tvarkymo sistemą, vykdyti gyventojų aplinkosauginį švietimą			
3.3.1.1.	Modernizuoti Kupiškio rajono savivaldybės atliekų tvarkymo sistemą	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, VšĮ „Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centras“ (toliau – Panevėžio RATC)
3.3.1.2.	Tobulinti ir plėsti Kupiškio rajono savivaldybės	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, PRATC

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
	atliekų surinkimo, perdirbimo ir rūšiavimo infrastruktūrą		
3.3.1.3.	Rengti ir įgyvendinti Kupiškio rajono savivaldybės komunalinių atliekų tvarkymo taisykles bei planus	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius
3.3.1.4.	Rengti ir įgyvendinti ekologinio turinio programas ir projektus Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, seniūnijos, KRS ugdymo įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.3.1.5.	Skatinti ir remti aplinkos apsaugos iniciatyvas, organizuoti įvairius renginius, skatinančius tausoti aplinką, rūšiuoti atliekas Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, seniūnijos, KRS ugdymo įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.3.1.6.	Vykdyti gyventojų aplinkosauginį švietimą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, seniūnijos, VSB, KRS ugdymo įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, Panevėžio RATC, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.3.2. uždavinys. Mažinti aplinkos užterštumą ir puoselėti patrauklų rajono kraštovaizdį			
3.3.2.1.	Rengti ir įgyvendinti Kupiškio rajono savivaldybės aplinkos kokybės gerinimo bei apsaugos priemones, programas	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius
3.3.2.2.	Rengti ir įgyvendinti Kupiškio rajono savivaldybės oro taršos priemones, programas	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius
3.3.2.3.	Rengti ir įgyvendinti Kupiškio rajono savivaldybės vandens telkinių kokybės monitoringo/ stebėsenos priemones, programas	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius
3.3.2.4.	Rengti ir įgyvendinti Kupiškio rajono savivaldybės triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones, programas	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, Teisės skyrius
3.3.2.5.	Rengti ir įgyvendinti Kupiškio rajono savivaldybės paramos asbesto turintiems gaminiams šalinti iš viešojo naudojimo ir gyvenamųjų pastatų priemones, programas	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, KRS privatūs fiziniai asmenys
3.3.2.6.	Atlikti Kupiškio rajono savivaldybės parkų, žaliųjų plotų, žaliųjų apsauginių zonų, želdynų ir kitų kraštovaizdžio elementų inventorizaciją	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius
3.3.2.7.	Tvarkyti ir (arba) atkurti ir (arba) įrengti naujus parkus, žaliuosius plotus, žaliąsias apsaugines zonas, želdynus bei kitus kraštovaizdžio elementus Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, ŽŪBS, seniūnijos, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.3.2.8.	Naikinti invazinius augalus ir gyvūnus Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, seniūnijos
3.3.2.9.	Identifikuoti, valyti ir sutvarkyti užterštas teritorijas Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, seniūnijos KRS miesto ir rajono VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.3.2.10.	Valyti užterštus vandens telkinius bei gerinti jų vandens kokybę Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, seniūnijos
3.3.2.11.	Tvarkyti ir (arba) likviduoti bešeimininkius,	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius,

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
	apleistus pastatus ir statinius bei aplink juos esančias teritorijas Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje		VPSPS, seniūnijos
3.3.2.12.	Likviduoti/ tamponuotus nenaudojamus vandens gręžinius bei tvarkyti aplink juos esančias teritorijas Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, UAB „Kupiškio vandenys“
3.3.2.13.	Tvarkyti, formuoti, atkurti kraštovaizdį ir (arba) jo elementus Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius
3.4. tikslas. Gyvenamosios aplinkos gerinimas ir nuolatinė priežiūra			
3.4.1. uždavinys. Tobulinti savivaldybės viešojo ūkio paslaugas ir infrastruktūrą			
3.4.1.1.	Atnaujinti ir (arba) plėsti Kupiškio rajono savivaldybės kapinių teritorijas ir jų teikiamas paslaugas	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, seniūnijos, UAB „Kupiškio komunalininkas“
3.4.1.2.	Užtikrinti tinkamą Kupiškio rajono savivaldybės viešojo ūkio paslaugų teikimą	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, seniūnijos, UAB „Kupiškio komunalininkas“
3.4.1.3.	Įsigyti ir tinkamai naudoti viešojo ūkio įrangą, inventorių, įrankius Kupiškio rajono savivaldybės administracijoje	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, seniūnijos, UAB „Kupiškio komunalininkas“
3.4.1.4.	Užtikrinti ir plėtoti gyvūnų gerovės ir laikymo infrastruktūrą Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, seniūnijos, UAB „Kupiškio komunalininkas“
3.4.1.5.	Įgyvendinti priemones, mažinančias bešeimininkių gyvūnų skaičių Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, seniūnijos, UAB „Kupiškio komunalininkas“
3.4.1.6.	Gerinti Kupiškio rajono savivaldybės administracijos darbo aplinką ir užtikrinti darbo saugą	2020–2030	KRSA Ūkio skyrius
3.4.2. uždavinys. Gerinti miesto ir kaimo viešąsias erdves ir viešąją infrastruktūrą			
3.4.2.1.	Vystyti Kupiškio rajono savivaldybės miesto gyvenamąsias teritorijas, viešąsias erdves ir viešąją infrastruktūrą	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS, KRS miesto ir rajono VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.4.2.2.	Vystyti Kupiškio rajono savivaldybės kaimo gyvenamąsias teritorijas, viešąsias erdves ir viešąją infrastruktūrą	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS, KRS miesto ir rajono VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.4.2.3.	Atnaujinti ir pritaikyti Kupiškio rajono savivaldybės viešuosius ir visuomeninės paskirties pastatus bendruomeniniams, visuomeniniams, verslo poreikiams	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, ŽŪBS, seniūnijos KRS įmonės ir įstaigos, KRS NVO, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.4.2.4.	Sutvarkyti maudymosi vietas, maudyklas, paplūdimius Kupiškio rajone	2020–2030	KRSA, Infrastruktūros skyrius, ŽŪBS, seniūnijos, KRS įmonės ir įstaigos, KRS BO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys
3.4.2.5.	Atnaujinti ir (arba) sutvarkyti maldos namų pastatus Kupiškio rajone	2020–2030	KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS, KRS NVO, KRS miesto ir rajono VVG, KRS privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys

2 PRIEDAS. PAGRINDINIŲ PROJEKTŲ SĄRAŠAS

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
I PRIORITETAS. PAŽANGI EKONOMIKA IR EFEKTYVI, PILIEČIAMS ATVIRA SAVIVALDA			
1.1 tikslas. Investicijoms palankios ir rajono konkurencingumą didinančios verslo aplinkos kūrimas			
1.1.1 uždavinys. Sudaryti palankias sąlygas *robotikos ir automatizavimo, biotechnologijų, transporto, pramonės ir logistikos, baldų ir tekstilės, maisto ir gėrimų gamybos* verslų atsiradimui, plėtrai bei investicijų pritraukimui			
1.1.1.4.1.	*Pastato, esančio Gedimino g, 53B Kupiškis, pritaikymas verslo ir kultūros poreikiams ir investicijų pritraukimui*	*2020–2027*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS*
1.3. tikslas. Rajono turistinio patrauklumo didinimas			
1.3.1 uždavinys. Plėtoti viešąją turizmo ir rekreacijos paslaugų infrastruktūrą bei didinti turistinį patrauklumą			
1.3.1.3.1.	*Rekreacinių teritorijų ir privažiavimų prie Lėvens tvenkinio*	*2021–2027*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS,*

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
	tvarkymas		*Kupiškio TVIC*
1.3.1.3.2.	*Buvusios Vizgiūnų karjero teritorijos sutvarkymas ir pritaikymas visuomenės poreikiams*	*2021–2027*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS, Kupiškio TVIC*
1.3.1.4.1.	*Lėvens upės ir slėnio pritaikymas vandens turizmo poreikiams*	*2021–2027*	*KRSA VPSPS, Kupiškio TVIC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys*
1.3.1.4.2.	*Biologinės įvairovės didinimas Lėvens tvenkinyje*	*2021–2027*	*KRSA VPSPS, Kupiškio TVIC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys*
1.3.1.8.1.	*Biržų, Kupiškio, Pasvalio, Rokiškio rajonų savivaldybes jungiančių turizmo trasų ir turizmo maršrutų informacinės infrastruktūros plėtra*	*2020–2021*	*KRSA VPSPS, Kupiškio TVIC*
1.3.2 uždavinys. Pritaikyti gamtos ir kultūros paveldo objektus turizmui, švietimui, kultūrai, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai vystyti			
1.3.2.1.1.	*Palėvenės Domininkonų vienuolyno (u. K. 23622) tvarkybos (remonto, konservavimo, restauravimo ir avarijos grėsmės pašalinimo) darbai (projektas Nr. LP-380 (K-2017)-TDP))*	*2020–2030*	*KRSA KŠSS, VPSPS*
1.3.2.1.2.	*Šmito malūno su technologine įranga S. Dariasu ir S. Girėno g. 12A, Kupiškyje, tyrimų atlikimas, tvarkyba bei pritaikymas visuomenės ir turizmo poreikiams (projektas PRI.17017-01-PP-BAR)*	*2020–2030*	*KRSA KŠSS, VPSPS*
1.3.2.1.3.	*Adomynės dvaro sodybos rūmų (u. K. 1496) fasadų tvarkybos (remonto, konservavimo, restauravimo ir avarijos grėsmės pašalinimo) darbai (projektas Nr. LP-375 (K-2017)-TvDP-PD-T-1))*	*2020–2030*	*KRSA KŠSS, VPSPS*
1.3.2.3.1.	*Kulinarinio paveldo ir tradicinių amatų įgūdžių skatinimas ir išsaugojimas (BELLA CULTURE)*	*2020–2021*	*KRSA KŠSS, VPSPS*
1.3.2.3.2.	*Kupiškėnų vestuvių tako infrastruktūros sukūrimas Kupiškio rajono savivaldybėje, pritaikant visuomenės ir turizmo poreikiams*	*2021–2030*	*KRSA KŠSS, VPSPS, Kupiškio rajono savivaldybės kultūros centras (toliau – Kupiškio KC)*
1.4. tikslas. Vietos savivaldos stiprinimas			
1.4.1. uždavinys. Užtikrinti efektyvų viešąjį valdymą bei gerinti viešųjų paslaugų kokybę			
1.4.1.12.1.	*Inicijuoti Kupiškio rajono savivaldybės bendrojo plano koregavimo procedūrą numatant rekreacinės teritorijos Aukštupėnuose urbanizaciją, parenkant užstatymo koncepciją, formuojant žemės sklypus, pritraukiant investuotojus*	*2020–2025*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS, Kupiškio TVIC, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys*
1.4.2. uždavinys. Stiprinti Kupiškio rajono savivaldybės įvaizdį ir tapatumą			
1.4.2.3.1.	*Sukurti Kupiškio rajono reklamą ir ją viešinti*	*2020–2024*	*KRSA VAS, Kupiškio TVIC*
1.5. tikslas. Nevyriausybinio sektoriaus įtraukties didinimas			
1.5.1. uždavinys. Įgyvendinti jaunimo politiką, plėsti jaunimui skirtų paslaugų kokybę ir skatinti jų aktyvumą, iniciatyvumą			
1.5.1.1.1.	*Kupiškio jaunimo centro infrastruktūros atnaujinimas*	*2021–2027*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, JRK, Kupiškio jaunimo centras*
1.5.1.1.2.	*Jaunimo socialinės atskirties mažinimas Kupiškio rajone*	*2020*	*Kupiškio etnografijos muziejus, Kupiškio Lauryno Stuokuos-Gucevičiaus gimnazija, Kupiškio miesto VVG*
1.5.2. uždavinys. Skatinti nevyriausybinių ir bendruomeninių organizacijų veiklą, iniciatyvas, jų dalyvavimą viešajame valdyme ir viešųjų paslaugų teikime			
1.5.2.8.1.	*Kupiškio rajono 2016–2023 metų integruotos vietos plėtros strategijos įgyvendinimo lėšomis dalinai finansuojami projektai*	*2020–2023*	*Kupiškio rajono VVG*
1.5.2.8.2.	*Kupiškio miesto 2016–2023 metų vietos plėtros strategijos įgyvendinimo lėšomis dalinai finansuojami projektai*	*2020–2023*	*Kupiškio miesto VVG*
1.5.2.12.1.	*Darbo įgūdžių lavinimas ekologiškoje bendruomenės aliejaus spaustuvėje*	*2020*	*Kupiškio miesto bendruomenė „Mano Kupiškis“, Kupiškio miesto VVG*

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
II PRIORITETAS. IŠSILAVINUSI, SOCIALIAI ATASAKINGA, SVEIKA IR SAUGI VISUOMENĖ			
2.1. tikslas. Galimybių mokytis ir tobulėti visiems užtikrinimas			
2.1.2. uždavinys. Gerinti švietimo paslaugų kokybę, pakankamumą ir pasiekiamumą			
2.1.2.1.1	*Projektas „Kompleksinių paslaugų šeimai teikimas Kupiškio rajono savivaldybėje“*	*2020-2022*	*KRSA KŠSS, KRS NVO*
2.1.2.3.1.	*Projektas „Lyderių laikas 3“*	*2020*	*KRSA KŠSS, KRS ugdymo įstaigos, KTVM*
2.1.2.7.1.	*Projektas „Neformaliojo vaikų švietimo plėtra savivaldybėse“*	*2020*	*KRSA KŠSS, laisvieji mokytojai, kiti fiziniai ir juridiniai asmenys*
2.1.2.9.1.	*Projektas „Išmaniojo peliaus PATS laboratorija“*	*2020–2021*	*KRSA KŠSS, KRS ugdymo įstaigos*
2.2. tikslas. Kultūros paslaugų patrauklumo didinimas			
2.2.1. uždavinys. Įveiklinti kultūros paslaugų infrastruktūrą turizmui, švietimui, kitoms viešosioms paslaugoms ir ekonominei veiklai vystyti			
2.2.1.1.1.	*Kupiškio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos pastato Kupiškyje, Lauryno Stuokos – Gucevičiaus a. 3A, rekonstravimas*	*2020–2022*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, Kupiškio VB*

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
2.3. tikslas. Socialinės pagalbos didinimas ir socialinės atsakomybės stiprinimas			
2.3.2. uždavinys. Gerinti socialinių paslaugų kokybę, pakankamumą ir pasiekiamumą			
2.3.2.2.1.	*Integralios pagalbos plėtra Kupiškio r. savivaldybėje*	*2020–2021*	*KRSA SPS, Kupiškio rajono savivaldybės socialinių paslaugų centras (toliau – Kupiškio SPC)*
2.3.3. uždavinys. Skatinti socialinę integraciją ir mažinti socialinę atskirtį			
2.3.3.1.1.	*Socialinio fondo būsto plėtra Kupiškio rajono savivaldybėje*	*2020*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS*
2.3.3.3.1.	*Sveikatos priežiūros prieinamumo gerinimas neįgaliesiems VšĮ Kupiškio ligoninėje*	*2020-2025*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VšĮ Kupiškio ligoninė*
2.3.4. uždavinys. Užtikrinti vaikui ir šeimai palankią aplinką			
2.3.4.1.1.	*Bendruomeninių vaikų globos namų steigimas ir vaikų dienos centrų ir tinklo plėtra Kupiškio rajono savivaldybėje*	*2020–2022*	*KRSA SPS, KŠSS, VPSPS, TBK, KRS socialinių paslaugų įstaigos ir organizacijos*
2.4. tikslas. Gyventojų sveikatos išsaugojimas, stiprinimas bei fizinio aktyvumo plėtojimas			
2.4.1. uždavinys. Modernizuoti ir plėsti sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūrą			
2.4.1.1.1.	*Pirminės asmens sveikatos priežiūros veiklos efektyvumo didinimas Kupiškio rajono savivaldybėje*	*2020–2022*	*KRSA savivaldybės gydytojas, VPSPS, VšĮ Kupiškio rajono savivaldybės pirminės asmens sveikatos priežiūros centras (toliau – Kupiškio rajono savivaldybės PSPC)*
2.4.1.1.2.	*Sveiko senėjimo paslaugų kokybės gerinimas*	*2020-2023*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VšĮ Kupiškio ligoninė*
2.4.2. uždavinys. Gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, pakankamumą ir pasiekiamumą			
2.4.2.1.2.	*Priemonių, gerinančių ambulatorinių sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą tuberkulioze sergantiems asmenims, įgyvendinimas Kupiškio rajone*	*2021–2027*	*KRSA savivaldybės gydytojas, VPSPS, Kupiškio rajono savivaldybės PSPC*
2.4.3. uždavinys. Plėtoti visuomenės sveikatos stiprinimo veiklas, ugdant gyventojų sąmoningą rūpestį savo sveikata			
2.4.3.1.1.	*Integruotų priklausomybės ligų gydymo paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimas*	*2020–2021*	*KRSA savivaldybės gydytojas, VPSPS*
2.4.3.2.1.	*Sveikos gyvensenos skatinimas Kupiškio rajono savivaldybėje*	*2020–2021*	*KRSA savivaldybės gydytojas, VPSPS*
2.4.4. uždavinys. Didinti gyventojų fizinį aktyvumą, ugdyti sportišką bendruomenę			
2.4.4.1.1.	*Sveikatingumo ir sporto komplekso Kupiškio mieste (baseino) statyba*	*2020-2030*	*KRSA KŠSS, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys*
2.4.4.1.2.	*Irklavimo bazės Kupiškio r. sav., Aukštupėnų k., Marių g. 9 statyba*	*2020-2030*	*KRSA KŠSS, privatūs fiziniai ir juridiniai asmenys*

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
III PRIORITETAS. ŽALESNĖ, IŠVYSTYTOS IR MODERNIOS INFRASTRUKTŪROS SAVIVALDYBĖ			
3.1. tikslas. Rajono pasiekiamumo gerinimas			
3.1.1. uždavinys. Modernizuoti susisiekimo infrastruktūrą			
3.1.1.2.1.	*Kupiškio r. Šimonių sen. Migonių k. Vedrupio ir Šimonių mstl. Šimonėlių g. rekonstravimas*	*2020–2024*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS*
3.1.1.2.2.	*Transporto infrastruktūros modernizavimas Kupiškio mieste S. Dariaus ir S. Girėno g., Topolių g. ir Račiupėnų g.*	*2020–2021*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS*
3.1.1.2.3.	*Kupiškio r. Šepetos k. Saulėtekio g. ir Skodinio g. rekonstravimas*	*2020–2021*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS*
3.1.1.2.4.	*Kupiškio rajono Krepšių kaimo Vėželių gatvės (6v14) ir Skapiški miestelio Trumposios gatvės (6v30) kapitalinis remontas*	*2020–2023*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS*
3.1.1.8.1.	*Autobusų stoties ir viešųjų erdvių Gedimino g. 96, Kupiškio mieste, modernizavimas*	*2020*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS*

Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Pasiekimo laikas (metai)	Atsakinga (–os) institucija (–os)
3.1.2. uždavinys. Mažinti transporto neigiamą poveikį aplinkai, plėtoti gyventojų darnų judumą bei mobilumą			
3.1.2.1.1.	*Dviračių takų sistemos, jungiančios pagrindinius gyvenamuosius kvartalus (Kraštiečių, Krantinės) su pagrindinėmis švietimo įstaigomis, Kupiškio miesto centru, rekreacinėmis teritorijomis, komercinėmis teritorijomis plėtra*	*2021–2030*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS*
3.2. tikslas. Modernios inžinerinio aprūpinimo infrastruktūros vystymas ir plėtra darnoje su gamtine aplinka			
3.2.1. uždavinys. Modernizuoti ir plėsti vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo infrastruktūrą			
3.2.1.3.1.	*Vandentiekio ir nuotekų šalinimo Skapiškio mstl., Dailiūnų k., Skapiškio sen., Kupiškio r. sav., statybos projektas*	*2021–2027*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, UAB „Kupiškio vandenys“*
3.2.1.3.2.	*Gyventojų prijungimas prie centralizuotų nuotekų tinklų Kupiškio m.*	*2020–2022*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, UAB „Kupiškio vandenys“*
3.2.1.3.3.	*Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklų plėtra Kupiškio aglomeracijoje*	*2020–2023*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, UAB „Kupiškio vandenys“*
3.2.2. uždavinys. Vystyti viešąją energetinę infrastruktūrą, skatinti atsinaujinančios ir alternatyvios energetikos gamybą bei vartojimą			
3.2.2.1.1.	*Kupiškio rajono savivaldybės administracinio pastato energetinio efektyvumo didinimas*	*2020–2025*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS*
3.2.2.1.2.	*Atsinaujinančios energetikos elektrinės pritaikymas Kupiškio vaikų lopšeliui-darželiui „Obelėlė“, siekiant sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį*	*2020–2021*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS, Kupiškio vaikų lopšelis-darželis „Obelėlė“*
3.2.2.1.3.	*Atsinaujinančios energetikos elektrinės pritaikymas Kupiškio vaikų lopšeliui-darželiui „Saulutė“, siekiant sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį*	*2020–2021*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS, Kupiškio vaikų lopšelis-darželis „Saulutė“*
3.2.2.1.4.	*Atsinaujinančios energetikos elektrinės pritaikymas Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazijai, siekiant sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį*	*2020–2021*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS, Kupiškio Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazija*
3.3. tikslas. Švarios ir patrauklios gyvenamosios aplinkos užtikrinimas			
3.3.2. uždavinys. Mažinti aplinkos užterštumą ir puoselėti patrauklų rajono kraštovaizdį			
3.3.2.9.1.	*Buvusio Uoginių karjero Uoginių k., Kupiškio r. sutvarkymas*	*2021–2027*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS*
3.3.2.9.2.	*Buvusios naftos bazės teritorijos Kupiškio r. sav. Noriūnų sen., Noriūnų k. sutvarkymas*	*2020–2021*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS*
3.3.2.9.3.	*Buvusios naftos bazės teritorijos Kupiškio r. sav. Noriūnų sen., Rudilių k. sutvarkymas*	*2020–2021*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS*
3.3.2.9.4.	*Užterštos rezervuaro parko teritorijos Kupiškyje, Technikos g. sutvarkymas*	*2020*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS*
3.3.2.11.1.	*Kraštovaizdžio apsauga Kupiškio rajono savivaldybėje*	*2020–2022*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS*
3.4. tikslas. Gyvenamosios aplinkos gerinimas ir nuolatinė priežiūra			
3.4.2. uždavinys. Gerinti miesto ir kaimo viešąsias erdves ir viešąją infrastruktūrą			
3.4.2.1.1.	*Centrinės Kupiškio miesto dalies viešųjų erdvių modernizavimas ir pritaikymas bendruomenės veiklos*	*2020*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS*
3.4.2.1.2.	*Kupiškio miesto viešųjų erdvių sutvarkymas ir pritaikymas poilsiui, sveikatinimui, užimtumui*	*2020–2021*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS*
3.4.2.2.1.	*Kupiškio r. Šimonių sen. Šimonių mstl. centrinės dalies viešųjų erdvių sutvarkymas*	*2020–2021*	*KRSA Infrastruktūros skyrius, VPSPS*

3 PRIEDAS. EFEKTO (VIZIJOS VERTINIMO) KRITERIJAI

<u>Vizija:</u> Kupiškio rajonas 2030 m. – garsus Kupiškio mariomis, senovinėmis kupiškėnų vestuvėmis, tarme, vystantis pažangų švietimą, žemės ūkį, verslą ir aktyvų turizmą kraštas, kuriame aktyvi bendruomenė kuria saugią, sveiką ir draugišką aplinką

Eil. Nr.	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m. arba 2019 m.)	Siekiamybė (2030 m.)	Paaiškinimas (kaip apskaičiuota)
E–1	Kupiškio rajono savivaldybės tiesioginių užsienio investicijų, tenkančių 1-am gyventojui, santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA VPSPS	(151 EUR/6095 EUR)*100 = **2,5%** *(2018 m.)* (sudaro 2,5 % šalies vidurkio)	**10%** (sudaro dešimtadalį šalies vidurkio)	TUI 1-am gyventojui Kupiškio r. sav., padalintos iš TUI 1-am gyventojui šalyje ir padauginta iš 100
E–2	Kupiškio rajono savivaldybės bendrosios žemės ūkio produkcijos, tenkančios 1000 gyventojų, santykis su šalies vidurkiu (procentai)	Ekologinių ūkių žemėlapis	KRSA ŽŪBS	(37 mln. EUR/17079 gyv.*1000)/(2467 mln. EUR/ 2808901 gyv.*1000)*100 = **245%** *(2018 m.)* (145% viršija šalies vidurkį)	**Nemažėjantis**	KRSA žemės ūkio ir bendruomenių skyriaus pateikiami duomenys
E–3	Suorganizuotų renginių, įgyvendintų projektų ir veiklų, skirtų kupiškėnų vestuvių tradicijų puoselėjimui, Kupiškio rajono savivaldybėje ir kituose šalies miestuose, ES šalyse (vienetai)	KRS miesto ir rajono VVG	KRSA KŠSS	**2 vnt. (Kupiškio r. sav.) 6 vnt. (kitur)** *(2014-2019 m. duomenys)*	**Ne mažiau kaip 11 vnt. per laikotarpį** *(2020-2030 m. duomenys)*	KRSA kultūros, švietimo ir sporto skyriaus pateikiami duomenys
E–4	Kupiškio rajono savivaldybėje apsilankiusių turistų skaičius (tūkst. asm./ metus)	Kupiškio TVIC	Kupiškio TVIC	**36,3 tūkst. asm./ metus** *(2018 m.)*	**50 tūkst. asm./ metus**	Kupiškio TVIC pateikiami duomenys
E–5	Medianinio gyventojų amžiaus[100] Kupiškio rajono savivaldybėje santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA VPSPS	(49,0 metai/ 44,0 metai)*100 = **111,4%** *(2019 m. pradžios duomenys)* (11,4% viršija šalies vidurkį)	**100%** (atitinka šalies vidurkį)	Medianinis gyventojų amžius Kupiškio r. sav. padalintas iš šalies medianinio gyventojų amžiaus ir padaugintas iš 100
E–6	Nedarbo lygio (registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus	Lietuvos statistikos	KRSA VPSPS	(10,1 % / 8,4 %)*100 = **120,2%** *(2019 m.)*	**100%** (atitinka šalies	Nedarbo lygis Kupiškio r. sav., padalintas iš nedarbo lygio šalyje ir padaugintas iš

[100] Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamentu, *medianinis gyventojų amžius* – tai tokia gyventojų amžiaus reikšmė, kuri atitinka variacinės eilutės vidurinę reikšmę, t. y. dalija gyventojus į dvi vienodas dalis taip, kad pusė jų yra jaunesni nei medianinio amžiaus, kita pusė –vyresni.

Eil. Nr.	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m. arba 2019 m.)	Siekiamybė (2030 m.)	Paaiškinimas (kaip apskaičiuota)
	gyventojų santykis) Kupiškio rajono savivaldybėje santykis su šalies rodikliu (procentai)	departamentas		(penktadaliu viršija šalies vidurkį)	vidurkį)	100
E–7	Bendro vidutinio mėnesinio darbo užmokesčio (bruto) Kupiškio rajono savivaldybėje santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA VPSPS	(1014,4 EUR /1306,3 EUR)*100 = **77,7%** *(2019 m. III ketvirčio duomenys)* (nuo šalies vidurkio atsilieka 22,3 %)	**100%** (atitinka šalies vidurkį)	Vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis Kupiškio r. sav., padalintas iš vidutinio mėnesinio bruto darbo užmokesčio šalyje ir padaugintas iš 100

I PRIORITETAS. PAŽANGI EKONOMIKA IR EFEKTYVI, PILIEČIAMS ATVIRA SAVIVALDA

Tikslo numeris ir pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m. arba 2019 m.)	Siekiamybė (2030 m.)	Paaiškinimas (kaip apskaičiuota)
1.1. tikslas. Investicijoms palankios ir rajono konkurencingumą didinančios verslo aplinkos kūrimas	Kupiškio rajono savivaldybės materialinių investicijų, tenkančių 1-am gyventojui, santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA VPSPS	(1055 EUR/ 2844 EUR)*100 = **37,1%** *(2018 m.)* (sudaro 37 % šalies vidurkio)	**50%** (sudaro pusę šalies vidurkio)	MI 1–am gyventojui Kupiškio r. sav., padalintos iš MI 1–am gyventojui šalyje ir padauginta iš 100
	Kupiškio rajono savivaldybės verslumo lygio[101] rodiklio santykis su šalies rodikliu (procentai)	www.verslilietuva.lt	KRSA VPSPS	(14 vnt. / 30 vnt.)*100 = **46,7%** *(2018 m.)* (sudaro 46,7 % šalies vidurkio)	**60%** (sudaro 60 % šalies vidurkio)	Verslumo lygio rodiklis Kupiškio r. sav., padalintas iš šalies verslumo lygio rodiklio, ir padaugintas iš 100
1.2. tikslas. Pažangaus žemės ūkio vystymas bei kaimo plėtra	Kupiškio rajono savivaldybėje veikiančių ekologinių ūkių skaičius (vienetai)	Ekologinių ūkių žemėlapis	KRSA ŽŪBS	**30 vnt.** *(2019 m. pabaigos duomenys)*	**35 vnt.**	Ekologinių ūkių žemėlapyje pateikiami duomenys
	Kupiškio rajono savivaldybės augalininkystės ir gyvulininkystės produkcijos santykis (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	SA ŽŪBS	**65:35** *(2018 m.)* (65 % bendrosios žemės ūkio produkcijos sudaro augalininkystė, 35 % - gyvulininkystė)	**Išlaikyti tą patį santykį**	Lietuvos statistikos departamento pateikiami duomenys
	Naujai įkurtų alternatyvių žemės ūkio veiklai verslų Kupiškio rajono savivaldybės kaimo teritorijose skaičius per laikotarpį (vienetai)	KRS miesto ir rajono VVG	KRSA ŽŪBS	**14 vnt.** *(2014-2019 m. duomenys)*	**Ne mažiau kaip 10 vnt. per laikotarpį** *(2020–2030 m. duomenys)*	Kupiškio rajono savivaldybėje veikiančių vietos veiklos grupių pateikiami duomenys
1.3. tikslas. Rajono turistinio patrauklumo didinimas	Kupiškio rajono savivaldybėje apsilankiusių užsienio turistų skaičiaus dalis nuo visų apsilankiusių turistų skaičiaus (procentas)	Kupiškio TVIC	Kupiškio TVIC	(333 asm. / 36320 asm.)*100 = **0,9%** *(2018 m.)* (sudaro 0,9 % visų turistų)	**10%** (sudaro dešimtadalį visų turistų)	Kupiškio TVIC pateikiami duomenys
	Kupiškio rajono savivaldybėje naujai sutvarkytų, įrengtų ir pritaikytų lankymui savivaldybės kultūros ir gamtos paveldo objektų bei teritorijų skaičius (vienetai)	KRSA VPSPS	KRSA VPSPS	**1 vnt.** *(2014-2019 m. duomenys)*	**Ne mažiau kaip 5 objektai/ teritorijos per laikotarpį** *(2020–2030 m. duomenys)*	KRSA Viešųjų pirkimų ir strateginio planavimo skyriaus pateikiami duomenys

[101] Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamentu, *verslumo lygis* – tai mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų

Tikslo numeris ir pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m. arba 2019 m.)	Siekiamybė (2030 m.)	Paaiškinimas (kaip apskaičiuota)
1.4 tikslas. Vietos savivaldos stiprinimas	Kupiškio rajono savivaldybės gerovės indekso santykis su mažųjų savivaldybių gerovės indekso vidurkiu (procentai)	Pagal nacionaliniu mastu atliktus savivaldybių tyrimus (viešai skelbiamus) *Vilniaus politikos analizės institutas*	KRSA VPSPS	(2,6 / 3,075)*100 = **84,5%** (15,4 % atsilieka nuo šalies savivaldybių vidurkio) *(2018 m.)*	**100%** (atitinka šalies vidurkį)	Kupiškio r. sav. gerovės indeksas, padalintas iš mažųjų šalies savivaldybių gerovės indekso vidurkio ir padaugintas iš 100
	Galimybių pateikti prašymus elektroniniu būdu Kupiškio rajono savivaldybės administracijoje dalis nuo Savivaldybės administracijos teikiamų visų paslaugų skaičiaus (procentas)	KRSA VAS	KRSA VAS	**60,0 %** *(2019 m.)*	**80,0 %**	KRSA Vidaus administravimo skyriaus pateikiami duomenys
1.5 tikslas. Nevyriausybinio sektoriaus įtraukties didinimas	Įgyvendintų projektų pagal Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje veikiančių vietos veiklos grupių strategijas skaičius (vienetai)	KRS miesto ir rajono VVG	KRSA VPSPS	**2 vnt.** *(2014–2019 m. duomenys)*	**Ne mažiau kaip 3 vnt. per laikotarpį** *(2020–2030 m. duomenys)*	Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje veikiančių vietos veiklos grupių pateikiami duomenys
	Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje naujai įkurtų AJE ir (arba) AJC skaičius (vienetai)	KRSA JRK	KRSA JRK	**6 AJE** *(2014–2019 m. duomenys)*	**Ne mažiau kaip 1 objektas per laikotarpį** *(2020–2030 m. duomenys)*	KRSA jaunimo reikalų koordinatoriaus pateikiami duomenys
	Kupiškio rajono savivaldybėje veikiančių jaunimo organizacijų, su jaunimu dirbančių organizacijų ir neformalių jaunimo grupių vykdytų projektų skaičius (vienetai)	KRSA JRK	KRSA JRK	**39 vnt.** *(2014–2019 m. duomenys)*	**50 vnt.** *(2020–2030 m. duomenys)*	KRSA jaunimo reikalų koordinatoriaus pateikiami duomenys

II PRIORITETAS. IŠSILAVINUSI, SOCIALIAI ATSAKINGA, SVEIKA IR SAUGI VISUOMENĖ

Tikslo numeris ir pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m. arba 2019 m.)	Siekiamybė (2030 m.)	Paaiškinimas (kaip apskaičiuota)
2.1. tikslas. Galimybių mokytis ir tobulėti visiems užtikrinimas	Įgyvendintų projektų, kurių metu atnaujinta ir (arba) įrengta infrastruktūra Kupiškio rajono savivaldybės švietimo įstaigose, skaičius (vienetai)	KRSA KŠSS	KRSA KŠSS	**5 vnt.** *(2014–2019 m. duomenys)*	**Ne mažiau kaip 4 projektai per laikotarpį** (2020–2030 m. duomenys)	KRSA Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus pateikiami duomenys
	Kupiškio rajono savivaldybėje ikimokykliniame ugdyme dalyvaujančių vaikų dalies (0–5 metų) santykis su šalies rodikliu (procentai)	ŠVIS	KRSA KŠSS	(42,1% / 58,2%)*100 = **72,3%** *(2018 m.)* (nuo šalies vidurkio atsilieka 27,7 %)	**100%** (atitinka šalies vidurkį)	Kupiškio r. sav. ikimokykliniame ugdyme dalyvaujančių 0–5 metų vaikų dalis, padalinta iš šalies ikimokykliniame ugdyme dalyvaujančių 0–5 metų vaikų dalies, ir padauginta iš 100
	Kupiškio rajono savivaldybės mokinių, per vienerius mokslo metus iškritusių (nubyrėjusių) iš švietimo sistemos, dalis (procentai)	ŠVIS	KRSA KŠSS	(2 mokiniai / 256 mokinių)*100 = **1,0%** *(2017–2018 m. m.)* (1,0 % mokinių nubyrėjo nuo bendro mokinių skaičiaus)	**0%** (nei vienas mokinys nenubyrėjo)	Kupiškio r. sav. mokinių, per vienerius mokslo metus iškritusių (nubyrėjusių) iš švietimo sistemos, skaičius padalintas iš bendro Kupiškio r. sav. bendrojo ugdymo mokyklų mokinių skaičiaus ir padaugintas iš 100
	Neformaliojo švietimo galimybėmis mokykloje ir kitur besinaudojančių mokinių dalies Kupiškio rajono savivaldybėje santykis su šalies rodikliu (procentai)	ŠVIS	KRSA KŠSS	(64,24 % / 60,25 %)*100 = **106,6%** *(2018–2019 m. m.)* (6,6% viršijo šalies vidurkį)	**110%** (10% viršija šalies vidurkį)	Kupiškio r. sav. mokinių, besinaudojančių neformaliojo švietimo galimybėmis mokyklose ir kitur, skaičiaus procentas nuo visų Kupiškio r. sav. mokinių skaičiaus padalintas iš šalies rodiklio ir padaugintas iš 100
2.2. tikslas. Kultūros paslaugų patrauklumo didinimas	Įgyvendintų projektų, kurių metu atnaujinta ir (arba) įrengta infrastruktūra Kupiškio rajono savivaldybės kultūros įstaigose, skaičius (vienetai)	KRSA KŠSS	KRSA KŠSS	**7 vnt.** *(2014–2019 m. duomenys)*	**Ne mažiau kaip 4 projektai per laikotarpį** *(2020–2030 m. duomenys)*	KRSA Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus pateikiami duomenys
	Kupiškio rajono savivaldybės kultūros įstaigose vykusių kultūros renginių skaičius (vienetai) ir juose per metus apsilankiusių lankytojų bei dalyvių, tenkančių 1 gyventojui, skaičius (asmenys)	Lietuvos nacionalinis kultūros centras, Lietuvos statistikos departamentas	KRSA KŠSS	**786 vnt.** 51555 lankytojų ir dalyvių/ 17079 gyv. = **3,0 asm.** *(2018 m.)*	**Nemažėjantis**	Lietuvos nacionalinio kultūros centro bei Lietuvos statistikos departamento pateikiami duomenys; Lankytojų skaičius Kupiškio r. sav. organizuojamuose renginiuose padalintas iš bendro gyventojų skaičiaus Kupiškio r. sav.

Tikslo numeris ir pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m. arba 2019 m.)	Siekiamybė (2030 m.)	Paaiškinimas (kaip apskaičiuota)
	Kupiškio rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje ir jos padaliniuose per metus apsilankiusių fizinių asmenų / virtualių lankytojų skaičius, tenkantis 1 gyventojui (asmenys/ vienetai)	Kupiškio VB, Lietuvos statistikos departamentas	KRSA KŠSS	**Fizinių asmenų:** 84816 asm./ 17079 gyv. = **5,0 asm.** **Virtualių lankytojų –** 21199 asm./ 17079 gyv. = **1,2 asm.** *(2018 m.)*	**Fizinių asmenų – nemažėjantis Virtualių lankytojų – didėjantis**	Fizinių/ virtualių lankytojų skaičius Kupiškio VB, padalintas iš bendro gyventojų skaičiaus Kupiškio r. sav.
	Kupiškio muziejuje ir padaliniuose per metus apsilankiusių lankytojų skaičius, tenkantis 1 gyventojui (asmenys)	Kupiškio muziejus	KRSA KŠSS	12984 asm./ 17079 gyv. = **0,8 asm.** *(2018 m.)*	**Nemažėjantis**	Kupiškio muziejaus pateikiami duomenys
2.3. tikslas. Socialinės pagalbos didinimas ir socialinės atsakomybės stiprinimas	Įgyvendintų projektų, kurių metu atnaujinta ir (arba) įrengta infrastruktūra Kupiškio rajono savivaldybės socialines paslaugas teikiančiose įstaigose ir (arba) organizacijose, skaičius (vienetai)	KRSA SPS	KRSA SPS	**2 vnt.** *(2014–2019 m. duomenys)*	**Ne mažiau kaip 3 projektai per laikotarpį** (*2020–2030 m. duomenys*)	KRSA Socialinės paramos skyriaus pateikiami duomenys
	Vaikų, kuriems per metus Kupiškio rajono savivaldybėje nustatyta globa (rūpyba) skaičius (asmenys)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA SPS	**25 asm.** *(2018 m.)*	**Mažėjantis**	Lietuvos statistikos departamento duomenų bazės pateikiami duomenys
	Kupiškio rajono savivaldybėje per metus socialines paslaugas asmens namuose gavusių asmenų (gavėjų) skaičius (asmenys)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA SPS	**162 asm.** *(2018 m.)*	**Didėjantis**	Lietuvos statistikos departamento duomenų bazės pateikiami duomenys
	Kupiškio rajono savivaldybėje socialinį būstą gavusių asmenų (šeimų) vidutinė laukimo Savivaldybės eilėje trukmė (metai)	KRSA Infrastruktūros skyrius	KRSA Infrastruktūros skyrius	**2,5 metų** *(2019 m.)*	**Nedidėjanti**	KRSA Infrastruktūros skyriaus pateikiami duomenys
	Įgyvendintų projektų, kurių metu atnaujinta ir (arba) įrengta infrastruktūra Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje veikiančiose sveikatos priežiūros įstaigose, skaičius (vienetai)	KRSA Savivaldybės gydytojas	KRSA Savivaldybės gydytojas	**14 vnt.** *(2014–2019 m. duomenys)*	**Ne mažiau kaip 20 projektų per laikotarpį** *(2020–2030 m. duomenys)*	KRSA Savivaldybės gydytojo pateikiami duomenys

Tikslo numeris ir pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m. arba 2019 m.)	Siekiamybė (2030 m.)	Paaiškinimas (kaip apskaičiuota)
2.4. tikslas. Gyventojų sveikatos išsaugojimas, stiprinimas bei fizinio aktyvumo plėtojimas	Prisirašiusiųjų asmenų prie Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje veikiančių sveikatos priežiūros įstaigų dalis nuo bendro gyventojų skaičiaus (procentai)	Panevėžio TLK, Lietuvos statistikos departamentas	KRSA Savivaldybės gydytojas	(15813 prisirašiusieji prie KR sveikatos priežiūros įstaigų/ 17079 gyv.)*100 = **93,0 %** *(2018 m.)* (prisirašiusiųjų yra 7 % mažiau nei gyvenančių teritorijoje)	**100%** (visi gyvenantys teritorijoje turėtų lankytis teritorijoje esančiuose sveikatos priežiūros įstaigose)	Prisirašiusiųjų asmenų prie Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje veikiančių sveikatos priežiūros įstaigų skaičius, padalintas iš bendro Kupiškio r. sav. gyventojų skaičiaus ir padauginta iš 100
	Kupiškio rajono savivaldybės vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės santykis su šalies rodikliu (procentai)	HISIC	KRSA Savivaldybės gydytojas	(72,8 metai/ 76 metai)*100 = **95,8 %** *(2018 m.)* (4,2 % atsilieka šalies rodiklį)	**100%** (atitinka šalies vidurkį)	Kupiškio r. sav. gyvenančių asmenų vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės rodiklis, padalintas iš šalies vidutinės tikėtinos gyvenimo trukmės rodiklio, ir padaugintas iš 100
	Kupiškio rajono savivaldybėje veikiančiose sporto organizacijose sportuojančių gyventojų dalies, tenkančio 1000 gyv., santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos sporto statistikos metraštis	KRSA KŠSS	(29,2 asm./ 48,7 asm.)*100 = **60,0%** *(2017 m.)* (nuo šalies vidurkio atsilieka 40 %)	**100%** (atitinka šalies vidurkį)	Kupiškio r. sav. sporto organizacijose sportuojančių gyventojų, tenkančio 1000 gyv., dalis padalinta iš šalies sporto organizacijose sportuojančiųjų gyventojų dalies, tenkančio 1000 gyv., ir padauginta iš 100
	Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje vykusių sporto varžybų, sporto, sveikatinimo renginių ir sporto stovyklų skaičius/ dalyvių juose skaičius (vienetai/ asmenys)	Lietuvos sporto statistikos metraštis	KRSA KŠSS	**434 vnt. / 7977 asm.** *(2017 m.)*	**Nemažėjantis**	Lietuvos sporto statistikos metraštyje pateikiami duomenys
	Įgyvendintų projektų, kurių metu atnaujinta ir (arba) įrengta sporto/ sveikatingumo infrastruktūra Kupiškio rajono savivaldybėje, skaičius (vienetai)	KRSA KŠSS	KRSA KŠSS	**5 vnt.** *(2014–2019 m. duomenys)*	**Ne mažiau kaip 8 projektai per laikotarpį** *(2020–2030 m. duomenys)*	KRSA Kultūros, švietimo ir sporto skyriaus pateikiami duomenys
2.5. tikslas. Viešojo saugumo didinimas rajone	Užregistruotų Kupiškio rajono savivaldybėje nusikalstamų veikų, tenkančių 100 000-ių gyventojų, santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA vyriausias civilinės saugos specialistas	(2088 vnt. / 2070 vnt.)*100 = **100,9%** *(2018 m.)* (šalies vidurkį viršija 0,9 %)	**100%** (atitinka šalies vidurkį)	Užregistruotos nusikalstamos veikos, tenkančios 100 tūkst. gyv. Kupiškio r. sav., padalintos iš užregistruotų nusikalstamų veikų, tenkančių 100 tūkst. gyv. šalyje ir padauginta iš 100

Tikslo numeris ir pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m. arba 2019 m.)	Siekiamybė (2030 m.)	Paaiškinimas (kaip apskaičiuota)
	Saugios kaimynystės grupių Kupiškio rajono savivaldybės viešosiose erdvėse skaičius (vienetai)	KRSA seniūnijos	KRSA seniūnijos	**24 vnt.** *(2019 m. pabaigoje)*	**27 vnt.**	KRSA seniūnijų pateikiami duomenys
	Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje vykusių gaisrų skaičius (vienetai)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA vyriausias civilinės saugos specialistas	**99 vnt.** *(2018 m.)*	**Mažėjantis**	Lietuvos statistikos departamento rodiklių duomenų bazės rodiklis
	Ugniagesių savanorių skaičius Kupiškio rajono savivaldybėje (asmenys)	KRSA vyriausias civilinės saugos specialistas	KRSA vyriausias civilinės saugos specialistas	**11 asm.** *(2018 m.)*	**Didėjantis**	KRSA vyriausio civilinės saugos specialisto pateikiami duomenys
	Įgyvendintų projektų, kurių metu atnaujinta ir (arba) įrengta Kupiškio rajono savivaldybės priešgaisrinės tarnybos infrastruktūra, skaičius (vienetai)	Kupiškio r. savivaldybės priešgaisrinė tarnyba	KRSA vyriausias civilinės saugos specialistas	**0 vnt.** *(2014–2019 m. duomenys)*	**Ne mažiau kaip 2 projektai per laikotarpį** *(2020–2030 m. duomenys)*	KRSA vyriausio civilinės saugos specialisto pateikiami duomenys

III PRIORITETAS. ŽALESNĖ, IŠVYSTYTOS IR MODERNIOS INFRASTRUKTŪROS SAVIVALDYBĖ

Tikslo numeris ir pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m.)	Siekiamybė (2030 m.)	Paaiškinimas (kaip apskaičiuota)
3.1. tikslas. Rajono pasiekiamumo gerinimas	Kupiškio rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių su patobulinta danga dalies bendrame kelių ilgyje santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA Infrastruktūros skyrius	(28,1 : 29,5)*100 = **95,3%** *(2018 m.)* (nuo šalies rodiklio atsilieka 4,7%)	**100%** (atitinka šalies vidurkį)	Kupiškio r. sav. vietinės reikšmės kelių su patobulinta danga ilgio dalis bendrame Kupiškio r. sav. kelių ilgyje, padalinta iš šalies vietinės reikšmės kelių su patobulinta danga ilgio dalies bendrame šalies kelių ilgyje ir padauginta iš 100
	Kupiškio rajono savivaldybėje įrengtų ir (arba) atnaujintų dviračių ir/ ar pėsčiųjų takų ir/ar trasų ilgis (kilometrai)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA Infrastruktūros skyrius	**7,86 km** *(2018 m.)*	**15 km**	KRSA Infrastruktūros skyriaus pateikiami duomenys
	Įsigytos naujos ir (arba) naudojamos ekologiškos transporto priemonės Kupiškio rajono savivaldybės administracijoje ir (arba) įstaigose (vienetai)	KRSA VAS, KRS įstaigos	KRSA VAS	**0 vnt.** *(2019 m.)*	**Ne mažiau kaip 3 vnt. per laikotarpį** *(2020–2030 m. duomenys)*	KRSA Vidaus administravimo skyriaus, KRS įstaigų pateikiami duomenys
	Kupiškio rajono savivaldybėje vykusių kelių eismo įvykių, kuriuose sužeisti arba žuvo žmonės, skaičius (vienetai)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA Infrastruktūros skyrius	**15 vnt.** *(2018 m.)*	**Mažėjantis**	Lietuvos statistikos departamento rodiklių duomenų bazės rodiklis
3.2. tikslas. Modernios inžinerinio aprūpinimo infrastruktūros vystymas ir plėtra darnoje su gamtine aplinka	Kupiškio rajono gyventojų, prisijungusių prie vandens tiekimo tinklų, dalis nuo gyventojų skaičiaus aglomeracijose, viršijančiose 2000 GE skaičiaus (procentai)	UAB „Kupiškio vandenys“	KRSA Infrastruktūros skyrius	**91,6 %** *(2019 m.)*	**98,0 %**	UAB „Kupiškio vandenys“ pateikiami duomenys
	Kupiškio rajono gyventojų, prisijungusių prie nuotekų surinkimo tinklų, dalis nuo gyventojų skaičiaus aglomeracijose, viršijančiose 2000 GE skaičiaus (procentai)	UAB „Kupiškio vandenys“	KRSA Infrastruktūros skyrius	**90,6 %** *(2019 m.)*	**98,0 %**	UAB „Kupiškio vandenys“ pateikiami duomenys
	Įrengtų elektromobilių įkrovimo stotelių skaičius Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje (vienetai)	KRSA Infrastruktūros skyrius	KRSA Infrastruktūros skyrius	**2 vnt.** *(2019 m.)*	**5 vnt.**	KRSA Infrastruktūros skyriaus pateikiami duomenys

Tikslo numeris ir pavadinimas	Vertinimo kriterijaus pavadinimas	Duomenų šaltinis	Atsakingas už duomenų pateikimą	Atskaitos taškas (2018 m.)	Siekiamybė (2030 m.)	Paaiškinimas (kaip apskaičiuota)
	Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje įrengtų energiją taupančių šviestuvų dalis nuo bendro šviestuvų skaičiaus (procentai)	KRSA Infrastruktūros skyrius	KRSA Infrastruktūros skyrius	(605 vnt. / 2425 vnt.)*100 = **24,9%** *(2018 m.)* (24,9 % šviestuvų – taupantys energiją)	**100%** (visi šviestuvai – taupantys energiją)	Kupiškio r. sav. energiją taupančių šviestuvų skaičius, padalintas iš visų rajono šviestuvų skaičiaus ir padaugintas iš 100
	Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje renovuotų daugiabučių gyvenamųjų namų skaičius (užbaigta renovacija) (vienetai)	KRSA Infrastruktūros skyrius	KRSA Infrastruktūros skyrius	**33 vnt.** *(2014–2019 metų duomenys)*	**50 vnt.** *(2020–2030 m. duomenys)*	KRSA Infrastruktūros skyriaus pateikiami duomenys
3.3. tikslas. Švarios ir patrauklios gyvenamosios aplinkos užtikrinimas	Teršalų, išmestų į aplinkos orą, tenkančių 1 gyventojui, Kupiškio rajono savivaldybėje dalies santykis su šalies rodikliu (procentai)	Lietuvos statistikos departamentas	KRSA Infrastruktūros skyrius	(17,1 kg / 23,5 kg)*100 = **72,8%** *(2018 m.)* (27,2% geresnis nei šalies rodiklis)	**Nedidėjantis**	Teršalų, išmestų į Kupiškio r. sav. aplinkos orą, tenkančių 1 gyventojui, dalis, padalinta iš teršalų, išmestų į šalies aplinkos orą, tenkančių 1 gyventojui, dalies ir padauginta iš 100
	Rūšiuojamų komunalinių atliekų dalis Kupiškio rajono savivaldybėje nuo viso surinktų atliekų kiekio per metus (procentai)	KRSA Infrastruktūros skyrius	KRSA Infrastruktūros skyrius	**15,8 %** *(2019 m. pabaigoje)*	**100%** (visos komunalinės atliekos turi būti rūšiuojamos)	KRSA Infrastruktūros skyriaus pateikiami duomenys
	Perdirbtų/ iš naujo panaudotų komunalinių atliekų dalies Kupiškio rajono savivaldybėje nuo viso surinktų atliekų kiekio per metus santykis su šalies rodikliu (procentai)	VšĮ Aplinkos apsaugos agentūra	KRSA Infrastruktūros skyrius	(54 % / 61 %)*100 = **88,5%** *(2017 m.)* (nuo šalies rodiklio atsilieka 11,5%)	**100%** (atitinka šalies rodiklį)	Perdirbtų/ iš naujo panaudotų komunalinių atliekų dalis Kupiškio r. sav., padalinta iš perdirbtų/ iš naujo apnaudotų komunalinių atliekų dalies šalyje, ir padauginta iš 100
	Iki reikalaujamų normų išvalomų centralizuotai surenkamų ūkio, buities ir gamybos nuotekų dalis Kupiškio rajono savivaldybės teritorijoje (procentai)	UAB „Kupiškio vandenys“	KRSA Infrastruktūros skyrius	**100%** *(2018 m.)*	**100%** (visos nuotekos išvalomos iki normų)	UAB „Kupiškio vandenys“ pateikiami duomenys
3.4. tikslas. Gyvenamosios aplinkos gerinimas ir nuolatinė priežiūra	Labai gerai ir gerai įvertinusių Kupiškio rajono savivaldybės administracijos seniūnijų darbą gyventojų dalis (procentai) (apklausos būdu)	KRSA seniūnijos	KRSA VPSPS	–	**75%** (2/3 respondentų KRSA seniūnijų darbą vertina labai gerai arba gerai)	KRSA seniūnijų organizuojamos apklausos duomenys